

ΑΡΧΑΙΑ $\kappa = 21$

Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ - Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ

Εύριπίδης τραγῳδίαι

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1956

ΣΤ'

89

ΣΧΒ

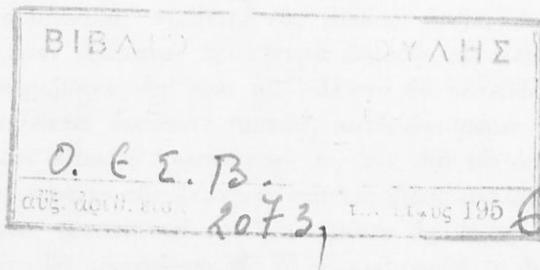
Επινίδην Λαζαρίαν

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑ

1. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ
2. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

002
493
4798
539

ΔΙΔΩΛΑΣΤ ΧΟΔΙΠΗΣ

ΔΙΔΩΛΑ ΙΣ Η ΔΙΝΙΖΙΟΙ

ΔΙΟΡΥΧΤ ΙΣ Η ΔΙΝΙΖΙΟΙ

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η*

1. ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΟΥ

Τὸ δρᾶμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἡλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρικὴ ποίησις.

Ἐργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τον πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὅχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δρᾶμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὅργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὁρχήσεως. Ωρισμένα μέρη του ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἥδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ἐρθρικῶν κινήσεων ἡ καὶ πραγματικῆς ὁρχήσεως.

Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δρᾶμα ἦτο ἐργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δρᾶμα (ἐκ τοῦ δράω - δρῶ = πράττω), διότι δὲ αὐτοὺς ἦτο κυρίως κάτι τὸ δρῶ με νον, ἦτοι πρᾶξις, καὶ δή, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἰεροπραξία, ἰεροτελεστία.

Εἰς ὅρισμένας ἰεροτελεστίας, π.χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι ἐκτὸς τοῦ ἥκοντος τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἀδόμενα ἔβλεπον καὶ ἰερὰς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὅποιας ὠνόμαζον δρῶ με να. Ταῦτα δὲν ἤσαν δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὠρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεύετο ὅτι οὕτως δὲ θησκευτικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὐκολώτερον πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ ὅμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δρῶ μα διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικὸν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κλέα ἀνδρῶν, δηλαδὴ καὶ ἐκεῖ

* Τοῦ Θ. Σταύρου.

δρᾶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἔξυμνει ἢ ἀφηγεῖται — ἀν καὶ κατὰ τούπον διάφορον τοῦ ἔπους — πράξεις. Τὴν δρᾶσιν ὅμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιῆτὴν ἢ τὸν ψαφωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγούμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ἄσματος ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν — ἀν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ — ἀδοντας καὶ ἔξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα — τοὺς ὑποκριτὰς (δηλ. τοὺς ἥθοποιοὺς) καὶ τοὺς χορευτάς —, τὰ δποῖα παροντιάζονται ὡς οἱ ἥρωες τοῦ ἔργου, ὑποδόνται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦντα δηλοῦνται καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δρᾶμα λοιπὸν ἢ δρᾶσις παροντιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὅχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

‘Υπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαίστητα τρωῶν εἰδῶν δράματα : ἡ τραγῳδία τοῦ διάβολου καὶ τοῦ μούσου δρᾶμα.

‘Η τραγῳδία εἶναι τὸ σοβαρόν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δρᾶμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἥρτλουν τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων — σπανιώτατα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς — καὶ ἐπραγματεύοντο αὐτὰ κατὰ τούπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα· κυρίως προεκάλουν τὴν μέχρι δακρύων πολλάκις συμπάθειάν των πρὸς τὰ δρῶντα πρόσωπα καὶ τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀγωνίαν διὰ τὸν ἀπειλοῦντας αὐτὰ κινδύνους, τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, δύσις ἔλεγεν δὲ ‘Αριστοτέλης.

Κατὰ τὸν ‘Αριστοτέλη ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ᾽ ὡς ἔλευθέρων δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲτά τάσιν πρὸς ἐξιδανίκευσιν. Εἰδικῶτερον ἡ τραγῳδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἔχοντος ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος ενσύνοπτον. ‘Η μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἢ δυσμένου, ἔχοντος δηλαδὴ δύθμον, ἀδομοίαν καὶ μελῳδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκατασπείρονται πάντα δύοις εἰς διλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγῳδίας, δπον ἔκαστον εναρμοστεῖ. ‘Η τραγῳδία διεγέρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα — δτοις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθά, ἀλλὰ πίπτει διὰ σφάλμα τι ἡ ἄμαρτίαν —

αισθάνεται ζωηρὰν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην τοῦ. Ἐν τέλει ὅμως ἐπέρχεται ἡ καθαριτήσις ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην τοῦ δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου καὶ ἐπειτα τοιαύτην λύσιν εἰς τὸ δρᾶμα, ὥστε ὁ θρως πίπτει ἀξιοποεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τὸν νόμον τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἡθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἡ ὅποια εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαριτήσις, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐπέρχασεν, ἀνακονφίζεται καὶ καταπραΐνεται.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγῳδίας, τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ποιητικῇ του εἰς ἓν περίφημον δόγματι, ὃστις ἔχει ἐπὶ λέξει ως ἔξῆς : "Ἐστιν οὖν τραγῳδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἔχούσης, ἡδύσμενῷ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐδὲν ἀπαγγελίας, δι' ἐλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν.

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγῳδῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικὰ δράματα. Ἐδιδον εἰς αὐτὰ ἔξωτεροικὴν μορφὴν ὅμοιαν πρὸς τὴν τῆς τραγῳδίας καὶ ἡττλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τὸν μύθον, τὸν διόποιον δρᾶμας ἔβλεπον τῷρα παιδὸν τῷρα δψιν. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα, ζωηρὸν καὶ εὔθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν ἐκαντηρίαζε, δὲν διεκωμάζει, δὲν ἐσπάτιριζε*. Τὸ σατυρικὸν δρᾶμα ὠτομάσθη οὕτω, διότι τὸν χορὸν τὸν ἀπετέλοντο πάντοτε Σάτυροι, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ως κορυφαῖον ἔνα γέροντα Σειληνόν· οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠτομάζον ἐνίστε καὶ δρᾶμα σειληνόν.

Αἱ κωμῳδίαι συνετίθεντο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἡ κωμῳδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἡ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμῳδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοὐλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν τῆς μορφήν, ἡτοι μέχρι τοῦ 390 περίπου π.Χ. — ἐσκωπτε καὶ ἐκαντηρίαζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀμείλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς καὶ ἰδέας, τὰς ὅποιας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώροντο πεπλανημένας καὶ ἐπικυρδύνοντος.

* Οὕτε καὶ ἔχει σχέσιν τινὰ ἡ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτυρον λέξιν λατινικήν, ἀπὸ τὴν ὅποιαν ἐσχηματίσαμεν τὸ ρῆμα σατυρίζω. Ψηφιοποιηθήκε από τον Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

2. Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

‘Η ἀρχαία τραγῳδία — δπως καὶ τὰ ἄλλα εἰδὴ τοῦ δράματος — ἦτο, ὡς εἴπομεν, παλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἥσαν δὲ λόγος, ἥ μουσικὴ καὶ ἥ ὁρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἑκάστης τραγῳδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραίτητως Χορός, ἦτοι διμίος προσώπων — 12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους —, ὁ δποῖος ἦδεν δῆλος συγχρόνως ἥ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἔξετέλει ὁνθμικὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὁρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. ‘Αμα τῇ παρόδῳ τον, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του, εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν δρ χ ἥ στρ ρ α ν, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ δποῖον ἐκαλεῖτο καὶ ἀντὸ πάροδος ἔπειτα δὲ κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ δποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικὰ ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἥσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγγέλλεν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφὴν ἥσαν δμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικὰ ἄσματα, τὰ δποῖα συνετίθεντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας· ἥσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς, ἀντιστοιχούσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελῳδίαν, καὶ εἰς ἐπωδούς, ἐγράφοντο δὲ δπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἥ τοδιάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικὰ στοιχεῖα. ’Εκτὸς τῶν ἄσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίστε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἥ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνὸς ἥ δύο ἥθοποιῶν ἐναλλὰξ (κομμοὶ) ἥ ὑπὸ ἐνὸς ἥθοποιοῦ (μονῳδίαι) ἥ ὑπὸ δύο ἥθοποιῶν (διῳδίαι). ‘Η πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ δλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβαλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγῳδίας.

Φορεῖς τῆς ἔξελίξεως τῆς ὑποθέσεως ἥσαν : α') δ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ δποῖον δμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίστε ἥ τραγῳδία ἥρχιε ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἔκαστον τῶν δποίων ἥκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στάσιμον, καὶ γ') ἥ ἔξι δος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμῆμα τῆς τραγῳδίας. ‘Ο πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἥ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους — πεζὸν δρᾶμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν —, ἄλλα στίχους ἀπαγγελλομένους καὶ δχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ ἰαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίστε τὸ τροχαϊ-

κὸν τετράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἡθοποιῶν)· εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγῳδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῷοι διαφωδοὶ τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων ἀφηγοῦνται καὶ ἄδουν ἐξ ὄντος των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξ ίσταται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὅποιων μετενσαρκώντων τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὄλον χαρακτῆρα. Ἡ ἐκστασις, οὐσιῶδες γνώρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦντο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ δροῦσι δὲν μετημφιέντων μόνον — δπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον —, ἀλλ' ἐφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπίδα (προσωπίδα) ἀνάλογον πρός τὸ πρόσωπον, τὸ δροῦσι ὑπεδύοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἥλλασσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς ἀρχαίας τραγῳδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτήρ. Ἡ τραγῳδία δὲν παριστάνετο ὄπουδήποτε καὶ ὀποτεδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, δπως ἐλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὡρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένων εἰς αὐτὸν. Ἡ ἐκτέλεσίς της ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ δροῦσι ἐτελοῦντο πρός τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὸν ἐξετάσωμεν πόθεν προηλθεν ἡ τραγῳδία, νὰ γνωρίζωμέν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

3. Η ΔΙΟΝΥΣΙΑΚΗ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ο Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποεί τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυστηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία τον ἥλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Αιδίαν καὶ τὴν Φρογγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοί τον ἤσαν ὄλγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἐθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν πάροδον δύμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελουργίας ἡ λατρεία τον διεδίδετο ὄλοντεν περισσότερον, βαθείας δὲ δίζας ἔργωφε καὶ εἰς ενθέα στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7. καὶ τὸν 6. Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἰῶνα π.Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ηὑρόσαν καὶ ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφόρων πόλεων, ὁ Περὶαρδος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυώνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διός καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῆθοι διηγοῦνται πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας λῃστῶν, ὅτι κατεδιώχθη καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, καὶ ἄλλα παθήματα του, ἀλλὰ καὶ θριάμβους του. Αἱ περιπέτειαι αὗται συμβολίζουν ἀφ' ἐνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π.χ. τὴν βλάστησιν καὶ τὸν μαρασμόν, τὰ δόποια ἐπροσωποποίει ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἐτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς καὶ μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ δόποιοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελουργίας.

Οἱ διπάδοι τοῦ Διονύσου ἐλάτρευνον αὐτὸν ἐν ἴερῷ μανίᾳ καὶ ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ, ζωηρὰ δὲ καὶ παράφορα ἦσαν καὶ τὰ ἄσματα, τὰ δόποια συνέθετον καὶ ἥδον πρὸς τιμήν του. "Επινοι βεβαίως καὶ ἀφθονοῖ οἴνον, τὸ ἴερόν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οδσιῶδες γνώρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἐκστασις, μέθη συναισθηματική, ἡ δόποια ἀνύψωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα καὶ τὸν ἔχανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτόν του ἀλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

"Η μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζώων, ἔχριον τὸ πρόσωπόν των μὲ τρυγίαν (κατακάθι οἴνον) ἡ ἐκάλυπτον αὐτὸν διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων καὶ ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἴεροῦ καὶ αὐτοῦ, ώς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

4. Η ΓΕΝΕΣΙΣ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

"Ηδη τίθεται τὸ πρόβλημα: πῶς ἐγεννήθη ἡ τραγῳδία;

Τὰ συστατικά της στοιχεῖα, τὸ ἐπικόν, τὸ λνρικόν, ἡ δρκησις, ὑπῆρχον πολὺ πρὸ τῆς ἐμφανίσεώς της, ἀλλ' ἡ σύνθεσίς των δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον αὐτονόητον. "Ολα σχεδὸν τὰ θηνη ἐδημιούργησαν ἐπικά καὶ λνρικὰ ποιήματα· ἐπίσης πανταχοῦ ἀνεπτύχθη ἡ δρκησις, πολλοὶ δὲ περιηγηταὶ ἐπισκεφθέντες φυλὰς Ἰθαγενῶν τῶν διαφόρων ἡπείρων

παρετήρησαν καὶ ἐμελέτησαν παρ' αὐτοῖς πολυπλόκους μιμητικοὺς χοροὺς μετημφεσμένων ἡ ἔκστασις, ἡ ζωοποίης αὕτη δύναμις τῆς τραγῳδίας, εἶναι κοινῇ εἰς πολλὰ θρησκεύματα, εὐρύτατα δὲ διαδεδομένη εἶναι καὶ ἡ χρῆσις τῆς προσωπίδος, προσωπίδος μὲν μαγικὸν χαρακτῆρα, ἡ δύναμις κατὰ τὴν πίστιν τῶν πρωτογόνων λαῶν μεταβιβάζει εἰς τὸν φέροντα αὐτὴν τὴν δύναμιν καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ εἰκονιζομένου θεοῦ. Ἐν τούτοις παρ' οὐδεὶν ἄλλῳ λαῷ καὶ εἰς οὐδεμίᾳν ἄλλην ἐποχὴν τὰ στοχεῖα ταῦτα συνετέθησαν, ὥστε νὰ ἀπαρτίσονταν τραγῳδίαν. Τὸ ποιητικὸν τοῦτο εἶδος εἶναι αὐτοφνὲς μόνον ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους, εἶναι ἀποκλειστικὸν δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Μέχρι τῶν μέσων περόπου τοῦ 6. αἰώνος π.Χ. δύο εἰδη ποιήσεως ὑπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα: τὸ ἔπος καὶ ἡ λνοικὴ ποίησις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους είχε βεβαίως παρέλθει τὰ μέγιστα καὶ ἀνυπέρβλητα ἐπικὰ ἀριστονογήματα, ἡ Ἰλιὰς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ως γνωστόν, πολὺ παλαιότερα ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικοῦ κύκλου.

Ἡ λνοικὴ ποίησις ἦδη ἀπὸ 150 ἑτῶν ενδιάσκετο εἰς δλητὴ τῆς τὴν ἀκμήν. Ὄλα τὰ εἰδη τῆς είχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπτῷς. Ὁ Καλλίνος, δὲ Τυρταῖος, δὲ Μίμερος καὶ ἄλλοι είχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη δὲ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, δὲ ὅποιος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικοὺς ίάμβους είχον γράψει ὁ μέγας ποιητὴς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π.Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὅποιον διέπρεψαν δὲ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφό.

Ἐλδος τῆς λνοικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ ποίησις ἡ χορική. Τὸ χορικὸν ἄσμα, τὸ ὅποιον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσότερον ὅμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὅποιον ἦδεν ὅμας προσώπων, δὲ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὅμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Λιὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἡ τοῦλάζιστον δωρίζονσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, δὲ Σιμωνίδης, δὲ Βακχυλίδης, δὲ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰώνος. Ἡδὴ ὅμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων είχον συνθέσει χορικὰ ἄσματα καὶ ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἰς τούτων ἦτο δὲ Ἀρίων, δὲ ὅποιος διεκρίθη εἰς τὸν διθύρα μέρον.

‘Ο διθύραμβος ἡτοῦ ὑμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸν εἶναι τὸ ἄσμα, τὸ ὄποιον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἥδον — μὲν συνοδείαν αὐλοῦ — κατὰ τὰς ἑορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἔνθεον μανίαν καὶ ἔξαλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ’ ἀρχὰς θὰ ἡτοῦ βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἥδετο ὑπὸ δλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνάδενον τὸ ἄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιάδην βαχυκήν ἵψην ἵ ω Βάκχε, ε ν ο ᾅ.

Τεχνικὴν μορφὴν ἔδωσεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἡτοῦ Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμης τῆς Λέσβου, ἔζη δμως, περὶ τὸ 600 π.Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. ‘Ο Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθυράμβων τον, ἐξετέλει δ’ αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ’ αὐτοῦ ἀσκούμενος. ‘Ο ποιητὴς οὗτος ἡτοῦ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ενδρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπου τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἔμμητελαν σημαίνει διτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἄδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφεσμένους εἰς τραγικούς, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἢ Σειληροὺς τοὺς ἐπανόμαζον καὶ τραγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποίησις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν είχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. Ἡσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ δποίου ἡ λατρεία ἦλθεν, δπως εἴδομεν, ἔξωθεν. ‘Οταν δμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοι τον. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βρόειον Πελοπόννησον καὶ οὕτως ὁ Ἀρίων ενρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῇ τὸν γεωτερισμόν τον, δηλαδὴ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

* “Οχι διότι τοὺς ἐφαντάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μνημείων τέχνης, εἰς τὰ δποία οἱ Σάτυροι είκονεῖσανται μὲν χαρακτηριστικὰ τράγων, οὐδέν εἶναι ἀρχαίοτερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιοτέρους χρόνους τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφαντάζοντο ζωομόρφους — συνήθως τοὺς ἐπανόμαζον θῆρας —, δὲν ἀπέδιδον δμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ώμουμένον ζφου. Περισσότερον παρὰ μὲ τραγους ώμοιαζον μὲ ἵππους, τῶν δποίων είχον τὰ δάτα, τὰς μακρὰς οὐράς, εἰς ἀρχαιοτέρας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὅπλας. Ἐπειδὴ δμως τοὺς ἐφαντάζοντο μὲ πνκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτοις δὲ ζωηρούς, διαρκῶς σκιρτῶντας, ενθύμους καὶ ἀσυγχρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τραγικούς.

‘Οπωσδήποτε διθύραμβος ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνέθετον ἑκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθύραμβον, διθύραμβον τεχνικούς, τοὺς δποίους ἐξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσκημένοι. Τοῦτο ἐγίνετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἑκείνας, δπον ἐλατρεύετο περισσότερον διάτονος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττική.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκοιβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἡ ὀλίγον πρότερον, εἰς ποιητὴς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (δπον δ σημερινὸς Διάτονος), διθύραμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνευ μέλους, καταλλήλους δι’ ἀπαγγελίαν, τοὺς δποίους ἀπίγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διδοῖς, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφὴν ἄγνωστον τίνος μνημονικοῦ προσώπου. Αιὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ’ ἐνδεῖ μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὁ πεκρὸς εἰν ε το, ἐξ οὐδὲν ποκρός ει της) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προηγηθὲν μέρος τοῦ ἄσματος, ἀφ’ ἐτέρον δὲ ἔδιδε νέαν τροφὴν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ ἄσματος πλέον ενπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατάς, ἐδημιούργει, δπος λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ώστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ο γεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὅψεως δὲν φαίνεται ἵσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειαι τον ἔχοντας ἀξίαν ἀνυπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἑκείνην, κατὰ τὴν δποίαν διθύραμβος σταθεὶς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιέλεχθη τρόπον τινὰ μετ’ αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ δποῖον ἐκνιαάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἑκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἥνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀριθμήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγῳδία, ἐν τῶν λαμπροτάτων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγῳδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ’ ἀρχὰς τραγῳδία γων φοροῦ, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετημφιεσμένον εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, κατὰ τὰ ὅποια ἐδημιουργήθη ἡ τραγῳδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμηδὸν δμως τὰ χορικὰ περιωρίζοντο, δ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὀλονέν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον

τὸ κύριον μέρος τῆς τραγῳδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μόθου· ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξεύλισσετο ἐντὸς αὐτῶν.

Ο Θέσπις ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κλπ., προσωπεῖα δὲ ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένου μὲ κονίαμα ἐκ γύψου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δευτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτεραγωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδένοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ διοῖς βεβαίως ἵσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντλον τὰς ὑπόθεσις τῶν ἔργων των ἀπὸ τὴν ἀνεξάντλητον πηγὴν τῶν μόθων. Ἐκ τῶν 32 τραγῳδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ διοῖς περιεσώθησαν μέχρις ήμων, μόνον μία, οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἰστορικήν : τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἥτταν τῶν βαρβάρων ὅλων τῶν ἄλλων αἱ ὑπόθεσις εἶναι μυθικαί. Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακὸς μόθους. Ἐνῷ λοιπὸν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὰ πάντα, ἡ καταγωγή της, ὁ τόπος ὅπου παριστάνετο, αἱ ἔορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν διοῖς περιελαμβάνετο, ἵσαν διονυσιακά, αἱ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς της ἐλαμβάνοντο κατὰ καρόνα ἀπὸ μόθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἥρωών. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῆθοι ἀσχετοὶ πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα πρωτοισμένα νὰ λαμπρώνοντι τὴν ἑορτήν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγῳδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἰχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως δύμας ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγῳδίαν μόθων μὴ διονυσιακῶν εἰχε μίαν φυσικήν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν : οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σατύρων μὲν Χορὸν ὑποδυόμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῆθον ἔνον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σατύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ δύμας πρὸς τὴν πραόδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σατύρους εἰς τὰ σατυρικὰ δράματα, μολονότι καὶ αὐτῶν οἱ μῆθοι ἵσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογοῦν, δύσον ἦτο δυνατὸν φυσικάτερον, τὴν παροντίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ἔνην, μὴ διονυσιακήν, ὑπόθεσιν.

5. ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ

“Η διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγίνετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν νταιθρῷ. Εἶς κυκλικὸς χῶρος, ἢ ὁ χῆστρος, μὲ τὸν βωμὸν (θυμῷ ἡ νύν) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον, ἥρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβουν. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἵσταμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν δύνατος ἐκ τοῦ διθυράμβουν ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἔπαιζον καὶ ἀντὸν ἐντὸς τῆς ὁρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τὸ οἴκημα, διὰ νὰ περιμένοντες ἐντὸς ἀντοῦ τὴν σειράν των καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσονται προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπερχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόσκεισον ξύλινον ὁρθογώνιον παράπτυγμα, ἢ σκηνή ν. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἵσταμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν ἀντῶν ἐπειτα ἐτοποθετοῦντο ξύλινα ἔδωλα εἰς σκήνην ἡμικυκλίου καὶ διλονὲν ὑψηλότερα ἐφ' ὅσον ἀπεμαρτύρουντο ἀπὸ τὴν ὁρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὅπισθεν σειράς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸς αὐτῶν.

Οὕτω τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη : τὴν ὁρχήστραν, ὅπου ἐγίνετο ἡ παράστασις, τὴν σκηνήν, ἐντὸς τῆς ὅποιας μετημφιέννυντο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρίως θέατρον, τὸ προωρισμένον διὰ τὸν θεατάς τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγετο καὶ κοιλον, λόγῳ τοῦ σχήματός του.

“Η πρὸς τὸν θεατάς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκόνιζε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωπα ἀνακτόρουν ἢ ναοῦ, εἰχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὅποιων εἰσήρχοντο εἰς τὴν ὁρχήστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδυόμενοι πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπετίθετο ὅτι ενδίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρουν (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ δύνατος αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺν τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφική, ἢ σκηνή νοιγραφία, καὶ κατεσκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτήν, στρατόπεδον κ.ἄ., οἱ δόποιοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωπων τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφίρνοντο, ὁ εἰς δεξιά, ὁ ἄλλος ἀφιστερά, δύο διάδοροι, αἱ πάροδοι διὰ τὰ πρόσωπα, τὰ ὅποια ὑπετίθετο ὅτι ἥρχοντο ἔξωθεν καὶ ὅχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρουν (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἀν ἐν πρόσωπον εἰσήρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδον, ὑπετίθετο

δτι ἥρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἀν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο δτι ἥρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἔγινοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερούντος Διονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν νοτιοανατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγῳδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὁρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλίνη σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἑδώλια ἐστίγνοντο δὲ ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἥρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἑδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἑδώλια ἔγιναν λιθίνα, ἐπίσθη δὲ καὶ λιθίνη σκηνῆ. Ὁ δήτωρ Λυκοῦργος, δστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἵκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338 - 326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μονίμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὅχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον Διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρᾶς ἑδωλίων, πολλὰ τῶν ὅποιων ἡσαν σκαλισμένα εἰς τὸν βράχον τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἡσαν οἱ μαρμάρινοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως Διονύσου· διὰ τοῦτον, δπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σώζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις.

Δύο διατάξεις τοιαὶ μεταρρυθμισθέντα ἑχώριζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ εὐκολύνεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρᾶς τῶν ἑδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὅποιων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὁρχήστραν, ἀνήσχοντο εἰς τὰς ὑψηλοτέρας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφρηγοειδῆ τμῆματα ἐλέγοντο κερίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στεγή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογοθεατήριον εἰς τὸν πρῶτον κατέλαβε μέρος τῆς ὁρχήστρας, ἡ διατάξις οὖτως ἔπαντες τὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιξον οἱ ὑποκριταί, οἱ διποῖοι ἐχωρισθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρυθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τὸν κλασσικὸν χρόνον τοὺς λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἡ δοχήστρα ἢ τὸ τότε πλήρης κύκλος, δῆλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεοὶ οἱ λογοθεατήριοι, εἶδος ἐξώ-

στον παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ δποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ δποῖα εἰχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἥσαν : α') ἡ μηχανὴ ἡ ἀιώρη μηα, εἶδος γερανοῦ, ὁ δποῖος παρονσίαζε θεοὺς αἰωνούμενος (θεοὺς ἀπό μηχανῆς), β') αἱ περιστρεφόμενοι περὶ ἀξονα παρονσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἔξωγραφημένους πίνακας, δοσάκις ἵτο ἀνάγκη τὰ ἀλλάξῃ ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύληη μηα, μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ δποίου παρονσίαζον εἰς τοὺς θεατάς δμοιώματα τεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θεάτρον παριστάνετο φόρος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν δμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκονστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀκόμη καὶ ὅχι μεγαλοφύρως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τοὺς καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλοτέρας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο φέτα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τὸν παλαιοτέρους χρόνους μόνον μονοσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ώς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, φραγμοὶ ματικοὶ προστατεύονται, δραμάτικοι διατηρούμενοι ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ φέτα νερον, τὸ δποῖον ἐχάρισεν εἰς τὸν Ἀθηναίον περὶ τὸ 160 μ. Χ. δ. Ἡρώδης δ. Ἀττικός.

6. ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

Μόνον εἰς ὀρισμένας ἕορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἰπομεν, τραγῳδίαι, εἰχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἥγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἕορται : περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδῶνα) τὰ Μικρὰ ἡ κατὰ γρονθὸς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ Λήναια, ἀρ-

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσκήνιον, ἀλλὰ τί ἵτο τοῦτο ἀμφισβητεῖται. Μερικοὶ νομίζουν ὅτι εἶναι τὸ αὐτό μὲ τὸ λογεῖον, ἀλλοὶ ἡ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἀλλοὶ ἔνδιον διάφραγμα ὑψούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἀλλοὶ τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοῖχος τῆς σκηνῆς.

γότερον τὰ Ἀρθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ Μιχρά Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δῆμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιοτέρων τραγῳδιῶν. Νέαι τραγῳδίαι ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Λήγαμα (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἀστει Διονύσια (ἡδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἀστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἔξ ήμέρας, ὡν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας· τὴν ἐποπτείαν αὐτῶν εἶχεν δὲ πώνυ μοσ ἄρχων.

Οἱ ποιητὴς ὁ ἐπιθυμῶν νὰ μετάσχῃ τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἄρχοντα τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα καὶ ἢ τε οἱ χοροί ν. Οἱ ἄρχοντες μελετῶν τὰ ἔργα, συμβούλευνόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὡν ἐξετίμα τὴν γνώμην, ἐδίδοντο χορὸν καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ διοικούντος ἀπληρώνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί, τρεῖς δι' ἔκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα δῆμοις ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἐκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χοροί γοτὲ, ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν δριζόμενοι ἥτοι μία τῶν λειτουργιῶν, αἱ διοικηταὶ διατάσσουσαι βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φροντολογία. Διὰ κλήρου διορίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἔκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Οἱ ποιητὴς ἥτοι καὶ σκηνοθέτης τῶν ἔργων του· ἦσκει τὸν Χορὸν εἰς τὸ ἄσμα καὶ τὴν δροχησιν, κατένεμε τὰ πρόσωπα τῶν ἔργων εἰς τοὺς ὑποκριτὰς καὶ ἦσκει τούτους εἰς τὴν ἀπαγγελίαν, τὴν μιμικὴν πλη. Ἐνίστε καλονομένου τοῦ ποιητοῦ ἀνελάμβανε τὴν διδασκαλίαν τοῦ Χοροῦ ἵδιος χοροδιάσκαλος ὑπὸ τοῦ χορηγοῦ καὶ αὐτὸς ἀμειβόμενος.

Ολίγας ήμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν τὰ ὄντα 500 Ἀθηναίων, 50 ἔξ ἐκάστης τῶν

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ τῇ ἐν Ταύροις ἐρμηνευτικὰς σημειώσεις ἐν τῇ λέξει χορῆς.

10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὅποια ἐρρίπτοντο εἰς 10 ὑδρίας, μίαν δι' ἑκάστην φυλήν· αἱ ὑδρίαι ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφυλάσσοντο εἰς τὸν ὄπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἑορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες πουηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔοργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἀρεν προσωπείων καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ φέδετον, θέατρον ἐστεγασμένον προωρισμένον διὰ μουσικᾶς ἀκροασίεις. Ἐκεῖ συνηθοῖζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ τὰ παρακολουθήσον τὸν λεγόμενον προσώπων α. Οἱ πουηταί, ἔκαστος μετὰ τοῦ διμίου του, ἀνήρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ φέδειῳ ἐξέδραν καὶ παρεῖχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔοργων των, τὰ ὅποια ἐπόρκειτο τὰ παιχθῖν, ἀνεκούνον τοὺς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτάς, οἱ δόποιοι θὰ ὑπεδύνοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος, τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων, ἐγίνετο ἔναρξις τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἐνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου, εἰσήρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γυναικες, ἀλλ' ἀπὸ ἴδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἰσόδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα δύως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, συμβολίων, τὸ μ βόλων, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὅποιων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἔργολάθρον τοῦ θεάτρου, τὸν θεάτρον, τὸν θεάτρον την. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, δπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἥθικῆς ἐξηφάσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον τὰ ἀπέχοντα αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι τὰ πληρώσον τὸ εἰσιτηρίον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐπόχης τοῦ Περικλέους τὰ παρέχηται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρός τοῦτο ἀπαιτούμενον χορηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θεωρικά. Βραδύτερον τὰ θεωρικὰ ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

'Αστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ὁδοφόροι.

'Απὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὑδρίαι αἱ περιέχουσαι τοὺς κλῆρους μὲ τὰ ὄντα πηγάδια τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀπεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἑκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλῆρος· οὕτω κατηρτίζετο δεκαμελῆς κριτικὴ ἐπιτροπή. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἐν πινακίδιον, διὰ τὰ γράφουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

[“]Ἐπειτα ἥχει ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ δποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαιζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν καὶ τοῦτο ὠρίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαιζοντο αἱ τετραλογίαι τῶν δύο ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἥρχιζεν ἡ παράστασις τῆς πρώτης τραγῳδίας, καθ’ ἥν ὅραν περίπον ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὁρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφόροις νὰ εἶναι ἡ μεταμφίεσίς των παράδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρωνται εἰς τοὺς μνησικοὺς κόσμους τῆς τραγῳδίας. Ἐφερον καὶ οἱ όροι νοοῦσι, ὑποδήματα μὲν ὑψηλὰ καττύματα, καὶ ὅποι τὰ φροέματά των διάφορα παραγεμίσματα (προστεργίδια, προγαστρίδια), ὥστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσωμότεροι, δύπις ἐφαντάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολή των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὅποιον ὑπεδύοντο, ἐν γένει δμως οἱ χιτῶνες των ἵσαν ποδίρεις μὲν χρωματιστὰς κατακορύφουνς διαβδώσεις καὶ χειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κλπ. Τὰ προσώπωπα — τὸ πανάρχαιον καὶ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς — εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲν ἀδράς γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ο Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγουμένου αδλητοῦ εἰς τὴν ὁρχήστραν ἥ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἥ κατὰ ζυγά (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὅχι κυκλικός, δύπις εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγώνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα ρυταὶ ἔχραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ τῶν πινακιδίων των, ἀλλ’ ἐπειτα ἐκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφαίνοντο δριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ’ ἥ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικήσαντος ποιητοῦ ἐστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγώνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικά : Τὰ ὄνοματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἔχαρασσοντο ἐπὶ πλακῶν, αἱ

ὅποῖα κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται ἔκαλοῦντο διὰ σκαλίας.

7. ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΤΡΑΓΙΚΩΝ

‘Ο Θέσπις ἦτο διοδότος τραγικὸς πουητὴς καὶ διοδότος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην φρονὸν τραγῳδία τον κατὰ τὰ Μεγάλα Διονύσια, τὰ δοποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας διειστρατος. Ἀναμφιβόλως δῆμος καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταντῆς ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης διείπεις θά διδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικὰ Διονύσια τραγῳδίας τον εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς τον, τὴν Ἰκαρίαν, ἵσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

‘Ολίγον νεώτερος τοῦ Θέσπιδος ἦτο διοδότος Χοιρίλος, περὶ τοῦ δοποίου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἐγραψε πολλὰ ἔργα.

‘Ο μαθητὴς τοῦ Θέσπιδος Φρύνιχος ἐγραψεν ἐκτὸς τῶν μὲ μαθικὸν περιεχόμενον τραγῳδιῶν τον καὶ δύο τραγῳδίας μὲ ὑποθέσεις εἰλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν τον πραγματικότητα, τὴν Μιλή τον ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρονσαῖς πρὸ τῶν δημάτων τῶν συμπολιτῶν τον τὴν συμφορὰν τῆς Ιωνικῆς ταντῆς πόλεως, ἥτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταραχθῆσαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὅχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ’ ἐπέβαλον καὶ ποδοστίμον εἰς τὸν πουητήν, διύτι ὑπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας δῆμος ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναικες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὗ καὶ διτίλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσίς τον δὲ ἦτο δὲ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ’ ὀλίγα ἔτη διοίσχυλος εἰς τὸν Πέρσας τον, τὸ μόρον, ὃς εἴπομεν, μέχρις ὥμων διασωθὲν ἴστορικὸν δρᾶμα.

‘Ο Πρατίνας ἐγραψε καὶ τραγῳδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσχολήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δρᾶμα. Ἡτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειοῦντος, ἐδρασεν δῆμος καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

‘Πάρτα τὰ ἔργα τῶν πουητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

8. Ο ΑΙΣΧΥΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΚΛΗΣ

‘Ο Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τὸν Περικούντος πολέμους ἐπολέμησεν ἡρωικῶς εἰς τὸν Μαραθώνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγῳδῶν τὸν σφύζονται μόνον ἔπτα: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισσότερα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιότερον μὲ ἄφθονον καὶ δεσπόζον τὸ λνρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας, διΠρομηθεῖον θεοῦ θεοῦ δεσμώτης, διἈγαμέμνονος, αἱ Χοηφόροι καὶ αἱ Εὑμενίδες αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγῳδίαι ἀποτελοῦν μίαν τριλογίαν, τὴν Ὀρέστην πάντοτε· καὶ τὸ σενατεύονταν τοῦ φόνου τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ νιοῦ τοῦ Ορέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ερινύων καταδίωξιν τοῦ Ορέστου καὶ τὴν ἀθώσιν τοῦ εἰς τὸν Αρειον Πάγον. Κατὰ τὸν παλαιότερον χρόνον τοιαῦται τριλογίαι παριστάνοντο πάντοτε· καὶ τὸ συνοδεῦον ἀντὰς σατυρικὸν δρᾶμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μύθον ἦντλει τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπειτα δύος ἡ ἐνότης αὗτη δὲν ἥτο ὑποχρεωτική. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγῳδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δρᾶμα, ἀλλ’ αἱ ὑπόθεσεις ἐπετρέπετο νὰ λαμβάνονται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

‘Η φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὅρίων τῆς Αττικῆς. ‘Ο Αἰσχύλος ἐκλίθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Ιέρωνος εἰς Σικελίαν, δπον καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα τουν. Απέθανε τῷ 456 ἐν Γέλᾳ τῆς Σικελίας, δπον εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγῳδίαι τουν καὶ σήμερον ἀκόμη ἀναβιβαζόμεναι εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουν τὸν θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ δποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὑφος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμψιν τοῦ λνρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

‘Ο Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος (480) ἥγήθη τοῦ χοροῦ τῶν ἐφήβων, δόποιος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς νίκης.

‘Ητο ὁραῖος, εὐγενῆς, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβῆς, φιλόπατρος, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καλοῦ καὶ γαθοῦ. Οἱ Αθηναῖοι πολὺ τὸν ἥγάπων καὶ τὸν ἔξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

‘Ως ποιητής ἀνεδείχθη πολλάκις νικητής. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης μὲν ἀκμαίας μέχρι τέλους τὰς πνευματικάς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ δοποῖα ἔγραψε, σφύζονται μόνον ἐπτὰ τραγῳδίαι : Αἴσας, Ἀντιγόνη, Οἰδίποντος τύραννος, Ἡλέκτρα, Τραχίνια, Φιλοκτήτης, Οἰδίποντος ἐπὶ Κολωνῷ καὶ ἐν σατυρικῷ δρᾶμα, ἀλλ’ οἷς διλόκληρον, οἱ Ἰχνευταί.

Ο Σοφοκλῆς είναι ἀνυπέρβλητος εἰς τὴν σκηνικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἡθογραφίαν, ὡραίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, ἡ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ’ ἀντῷ καθοδίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγῳδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ εὐγενοῦς καὶ ἡρόεμον μεγαλείον, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν ὅτι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

9. Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

Οπως δ Θέσπις, δ Χοιδίλος, δ Φρύνιχος, δ Αἰσχύλος, δ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ δ Εὐριπίδης ἦτο Αθηναῖος. Ἔγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμῖνα, ἦτο δμως ἔγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλοέων, παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάρων. Ο πατήρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οι κωμικοὶ ποιηταί, οἱ δοποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἐσκωπτον αὐτὸν λέγοντες δτὶ δ πατήρ του ἦτο κάπτηλος, δηλ. μεταρράτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ο Μνήσαρχος ἦτο εὖπορος γεωκτήμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμῖνα κτῆμα· οὕτως ἥδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῇ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Κατά τινας ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ο Αἰσχύλος, ἀνὴρ 45 ἐτῶν, ἥγωντος τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμὸν τῆς δοποίας ἔλαβε μέρος δ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ δμηλίων. Οὕτω τὰ δυνάματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπον ἐκεῖνο γεγονός τῆς ιστορίας μας. Κατ’ ἄλλην δμως ἀρχαίαν πηγὴν δ Εὐριπίδης ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμῖνα ἐπεσκέπτετο ἐπειτα συχνὰ δ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὕδας

μακρὰς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἐρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. "Οτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλήθος τῶν θαλασσιῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἐγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν δύοιαν συχνότατα περιγράφει μὲν ἀκρίβειαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτως εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύρῳ οἱ εὑρόσκομεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποτλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ, ἀντιπαλαίοντες πρὸς τὸν ἀντίθετον ἄνεμον καὶ πρὸς τὸν βαρβάρον, οἱ δύοιοι ἐξήτονν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλον.

Κατὰ τὴν νεανικήν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὅμως κατεδίκαξε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοί του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἐν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρῳαδας (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ δύοιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀδρατοδρομίας καὶ τὸν ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολάς, «οὐκ ἐς πλησμονὰς θηράμενοι». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικήν.

Βαθυτέρων ἐπίδρασιν εἰς τὸ πτεῦμα τοῦ Εὑριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀράξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς δύοιον καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φίλιας μὲ τὸν Σωκράτην, δστις, λέγοντ, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγῳδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῷ ἀλλως δὲν ἐσύχναζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν δὲ οὐρανούς καὶ πλούσιαν βιβλιοθήκην, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχήν του.

Πρενέμα ἐρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπησχόλουν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἑλληνας κατὰ τὸ β' ἥμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἱσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνες αἱ μεγάλαι ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γνωμικῶν ἀλπ. Διὰ τὸ πλήθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς δύοις διετύπωνεν εἰς τὰς τραγῳδίας του, ἀπεκλήθη δὲ πόσικης φιλόσοφος.

Ὑπὸ τινων ἐνομίσθη ἀσεβῆς. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτική, ὅπως δὲ Λίσχύλος καὶ δὲ Σοφοκλῆς· ὅτι ὅμως ἦτο ἀσεβῆς, δὲν εἶναι ἀληθές. Ο Εὑριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν δύοιων ἤντλει τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγῳδιῶν του, εὖρισκεν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμ-

βιβάστονς πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινοτέραν περὶ τοῦ θείου ἀπληψιν, τὴν δποίαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἡδύνατο π.χ. νὰ δεχθῇ δτι ἡ Ἀρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζονται εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχρὰ ἔξεφραζεν εἰς τὰ δράματά τον τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσηρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Ἐνδριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθῆς εἰς τὸν συγχρόνον του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλθε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τριτεῖα. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φορὰν τῷ 442, ἐνδὲ ἐγραφεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησεν. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἐσκωπτον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστήν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμίχθη καὶ δημόσιον ὀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐξήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόρωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφήν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φλογερᾶς φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη τον ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγῳδίας, τὰς δποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἀττικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τὸν δποίους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηνῶν, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινιγμοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ὕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίκην τῶν ἀντιτάλων τῆς.

Οὕτως εἰς τὸν Ἡρακλεῖδας εἰδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἔξαιρει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ δποῖοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου ἀντῶν Ἐνδριπίδους· ψέψει οὕτως ἐμμέσως τὴν ἀχαιοτίαν τῶν συγχρόνων του Δωριέων, οἱ δποῖοι, ἐνῷ ἐκανχώντο δτι ἥσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηνῶν.

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν εἶναι καὶ αἱ Ἰκέτιδες. Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην, ἡ δποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν Θησεὺς παρουσιάζεται ὑποστηρικτὴς τοῦ καταπατούμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου

πολιτισμοῦ : ἀναγκάζει διὰ πολέμου τὸν Θηβαίον γὰρ παραδώσουν τὸν νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχοῦ δὲ ποιητὴς καντηριάζει τὸν ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τὸν ἐκπορθοῦντας « πόλεις ναούς τε τύμβους θ', οὐρά τῶν κεκμηκότων », ἐνῷ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ « ὑπέρ πάτρας θυνήσκειν » εἶναι « τὸ κάλλιστον κλέος » (*Τρόφιμος* 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπον ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου δὲ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσον βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελάου. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ αὐλῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δὲ ἐκεῖ καὶ τις τραγῳδίας τον. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, δλίγονς μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους.

Οἱ Ἀθηναῖοι, οἵ διοῖοι πολὺ τὸν εἶχον πικράντεις ζῶντα, συγκυνθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐξήτησαν γὰρ δοθοῦν εἰς αὐτὸν τὰ δοτά του, μὴ γερομένης δῆμως δεκτῆς τῆς αἰτήσεως των ἡγεμονῶν πρὸς τιμήν του κεροτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν Μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτοντος ἐκείνου δὲ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲν πένθιμον περιβολήν, εἰσῆγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἀνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον δὲ ποιητὴς πολὺ ἡγαπήθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἥσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἐλληνικὴν, δωμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκήν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς δὲ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλως καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγῳδίας του τὰ πάθη προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἡτο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη δὲ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεως του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγῳδιῶν του, τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι τῇ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις.

10. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΑΙΔΙ

Ἐνρύτατα διαδεδομένη καὶ εἰς τὸν ἐλληνικὸν καὶ εἰς ἄλλους λαοὺς εἶναι ἡ δοξασία ὅτι διὰ τὴν στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν οἰουνδήποτε κτίσματος ἀπαιτεῖται θυσία ζών τιθεμένου εἰς τὰ θεμέλια τοῦ κτίσματος ἢ ἐντὸς τοίχου τινὸς αὐτοῦ. Κατὰ τὸν ἀρχαιοτάτους χρόνους ἐγίνοντο

πρὸς τὸν σκοτὸν τοῦτον καὶ ἀνθρωποθυσίαι, διότι ἐπιστεύετο ὅτι, ὃσον εὐγενέστερον ἦτο τὸ θῦμα, τόσον ἵσχυρότερον « στοιχεῖο » ἔγινετο. Τοῦ ἔθιμον τούτου ἀπήχησις εἶναι π.χ. ἡ περὶ τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀρτας παράδοσις, καθ' ἣν ὁ πρωτομάστορας ἥραγκάσθη νὰ « στοιχειώσῃ » τὴν σύνυγόν του, διότι ἄλλως ἡ στερέωσις τῆς γεφύρας ἦτο ἀδύνατος.

Ἐκτὸς ὅμως τῆς θεμελιώσεως τῶν κτισμάτων καὶ διὰ πάσης ἀλλῆς σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τὴν ἐπιτυχίαν ἀπαιτεῖται θυσία. Ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ταύτης ἐπλάσθη ὁ μῆδος τῆς θυσίας τῆς Ἰφιγενείας*.

Ο Ἑλληνικὸς στόλος, ἐκ περισσοτέρων τῶν χιλίων πλοίων ἀποτελούμενος, εἰχε συγκεντρωθῆ ἐις τὸν μέγαν καὶ ἀσφαλῆ κόλπον τῆς Αἰγαίου. Τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ἔθέρμαινεν ὁ πόθος νὰ διασχίσουν τὸ Αἴγαῖον καὶ ἀποβιβαζόμενοι εἰς τὴν Τροίαν νὰ τιμωρήσουν τὸν Τρῶας διὰ τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἐλένης, ἀλλ' ἄνεμος εὐνοϊκὸς δὲν ἔπειρε καὶ ὁ ἀπόπλος ἦτο ἀδύνατος, διότι, ὅπως ἐμάρτευσεν ὁ Κάλχας, ἡ Ἀρτεμις ἀπήτει νὰ θυσιάσῃ εἰς αὐτὴν ὁ ἀρχιστράτηγος τὴν πρωτότοκον θυγατέρα του.

Ο Ἀγαμέμνων πιεζόμενος ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ ἄλλων ἡγεμόνων ἐδέχθη μὲ σπαραγμὸν ψυχῆς νὰ καλέσῃ ἐκ Μυκηνῶν εἰς Αἰγαία τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ νὰ πεισῇ δὲ τὴν Κλυταμήστραν νὰ τὴν στείλῃ, ἔγραψεν εἰς αὐτὴν ὅτι θὰ τὴν ἔδιδεν εἰς γάμον εἰς τὸν Ἀχιλλέα. Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ἀγγελιαφόρου, μετανοήσας, ἔγραψε προφίως δευτέραν ἐπιστολὴν ἀνακλητικὴν τῆς πρώτης.

Εἶναι ἀκόμη νίξ, ἀπόλυτος νηρεμία καὶ σιγὴ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν Αἰγαία, ὁ στρατὸς τῶν Ἀχαιῶν εἶναι βυθισμένος εἰς τὸν ὕπνον καὶ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ ἔξω τῆς σκηνῆς του ἔνα γέροντα, παλαιὸν πιστὸν δοῦλον τῆς συνύγου του, διὰ νὰ τὸν ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὴν μὲ τὴν ἐπιστολήν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀρχίζει ἡ τραγῳδία.

Προϊόνσης τῆς ὑποθέσεως ἡ Ἰφιγένεια ἀντιλαμβάνεται, ὅτι τὴν

* Τὸν μῆδον ἐδραματοποίησαν κατὰ τὸν νεωτέρους χρόνους ἐκτὸς ἄλλων ὁ Γάλλος ποιητὴς Ῥακίνας καὶ ὁ γαλλιστὴ γράφας Ἐλλην Ἰωάννης Μορεάς. Πρὸς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ἡμετέρας τραγῳδίας ἔχει ὅμοιότητας ἡ ὑπόθεσις τῆς Θυσίας τοῦ Ἀριάδνης.

¶ Αξία συντάσεως εἶναι ἡ ἐκ παραλλήλου μελέτη τῶν δύο ἔργων καὶ ἴδιως τῶν χαρακτήρων τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Ἀβραάμ, τῆς Κλυταμήστρας καὶ τῆς Σάρων, τῆς Ἰφιγενείας καὶ τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Προεβάντου καὶ τῶν δούλων τοῦ Ἀβραάμ.

θυσίαν της ἀπαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτόν της ἐκούσιον θῦμα μὲν εὐγενῆ αὐταπάρησιν καὶ ὑπέροχον ἥρωισμόν, ἀλλ᾽ ή θεὰ Ἀρτεμις τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὅποιον θέτει ἀντ' αὐτῆς ἔλαφον.

Τὴν Ἰφιγένειαν εἰ αντί τὴν ἐν Αὐλίδι συνέθεσεν ὁ Εὐριπίδης περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του, ή δὲ παράστασις ἔγινε μετὰ τὸν θάνατόν του.

11. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς ὑπῆρχον δύο ἵερα τῆς Ἀρτέμιδος· τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλάς (παρὰ τὴν σημερινὴν Ραφίναν), τὸ δὲ ἄλλο διλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα (νῦν Βραύρα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταναροπόλεως Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς δοποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταναροπόλια, ἐφυλάσσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξάνον) τῆς θεᾶς, τὸ δοποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρει δὲ Ορέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τοῦ τῆς Βραυρῶνίας Ἀρτέμιδος, ἐδείκνυτο δὲ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ορέστου Ἰφιγενέας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π.Χ.

Εἰς τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Ταύροις εὑδίσκομεν τὴν ἥρωιδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, δόπον τὴν ἔχει φέρει ἡ Ἀρτεμις. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας ταύτης είναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑπόθεσεως τῆς Ἰφιγένειας τῆς ἐν Αὐλίδι.

Κατὰ τὴν Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι ή Κλυταιμήστρα συνώδευσε τὴν θυγατέρα της εἰς τὴν Αὐλίδα, ἐνῷ κατὰ τὴν ἐν Ταύροις ἀπέστειλεν αὐτὴν μόνην, ή ἴδια δὲ παρέμεινεν ἐν Μυκήναις. Τοῦτο είναι ἐν δεῖγμα τῆς ἐλευθερίας, μὲν τὴν δοποῖαν οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ — ἀναλόγως πρὸς τὰς ἑκάστοτε δραματουργικὰς ἀνάγκας — ἐπραγματεύοντο τοὺς μύθους, οἵτινες ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἐφέροντο ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Τῆς Ἰφιγένειας τῆς ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελίσσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸν βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν θυμάτων. Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

"Ουισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταῦρων.

Εἰς τὴν τραγῳδίαν ταύτην ἡ ἡρωὶς προλογίζουσα εἰσάγει ἀμέσως τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν· αἱ πληροφορίαι, τὰς ὄποιας παρέχει ἡ ἡρωὶς, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὄποιας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τῷ προλόγῳ ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκετά, ὥστε νὰ κατατοπι-σθῇ περὶ τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος καὶ ὁ σημερινὸς ἀγαγνώστης.

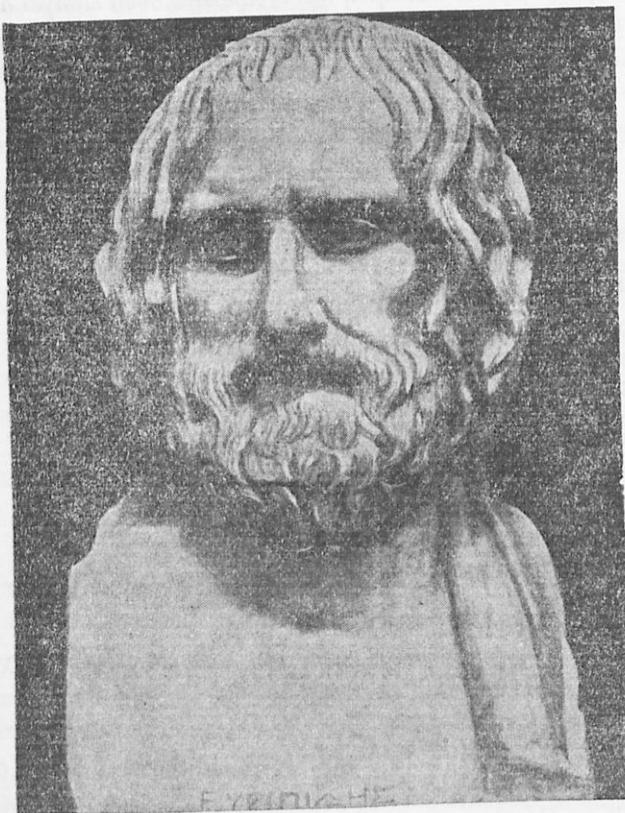
12. ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

A'. ΤΗΣ ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 163	<i>Πρόλογος</i>
164 - 302	<i>Πάροδος</i>
303 - 542	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
543 - 606	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
607 - 750	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
751 - 800	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
801 - 1035	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1036 - 1097	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1098 - 1275	<i>Τέταρτον Ἐπεισόδιον</i>
1276 - 1335	<i>Ἄνρικὸν μέρος (Ἴφιγενείας μονωδία)</i>
1336 - 1473	<i>Πέμπτον Ἐπεισόδιον</i>
1474 - 1531	<i>Ἄνρικὸν μέρος (θριαμβευτικὸν ἄσμα Ἴφιγενείας καὶ Χοροῦ)</i>
1532 - 1629	<i>*Ἐξόδος</i>

B'. ΤΗΣ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

1 - 122	<i>Πρόλογος</i>
123 - 235	<i>Πάροδος</i>
236 - 391	<i>Πρῶτον Ἐπεισόδιον</i>
392 - 466	<i>Πρῶτον Στάσιμον</i>
467 - 1088	<i>Δεύτερον Ἐπεισόδιον</i>
1089 - 1152	<i>Δεύτερον Στάσιμον</i>
1153 - 1233	<i>Τρίτον Ἐπεισόδιον</i>
1234 - 1283	<i>Τρίτον Στάσιμον</i>
1284 - 1499	<i>*Ἐξόδος</i>

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

Θ. ΣΤΑΥΡΟΥ — Φ. ΒΟΥΣΒΟΥΝΗ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1956

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΔΑΙΑ ΔΙΑΤΗΓΗΣ ΤΙΘΕΙΝΤΙΦΙ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ

Ω πρέσβυ, δόμων τῶνδε πάροιθεν
στείχε.

ΠΡΕΣΒΥΤΗΣ

στείχω· τί δὲ καινουργεῖς,

Αγάμεμνον ἄναξ;

ΑΓΑ. σπεύσεις;

ΠΡ. σπεύδω.

μάλα τοι γῆρας τοῦμδον ἀυπνον

καὶ ἐπ' ὁφθαλμοῖς δέξν πάρεστιν.

ΑΓΑ. τίς ποτ' ἄρ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει;

ΠΡ. Σείριος ἐγγὺς τῆς ἑπταπόρου

Πλειάδος ἄσσων ἔτι μεσσήρης.

ΑΓΑ. οὔκουν φθόγγος γ' οὗτ' ὀρνίθων

οὔτε θαλάσσης σιγαλ δ' ἀνέμων

τόνδε κατ' Εύριπον ἔχουσιν.

ΠΡ. τί δὲ σὺ σκηνῆς ἐκτὸς ἀΐσσεις,

Αγάμεμνον ἄναξ;

* Ἐπιμέλεια τοῦ κειμένου καὶ ἐρμηνεία ὑπὸ Φ. Βουσβούνη.

ἔτι δ' ἡσυχία τήνδε κατ' Αἴλιν
καὶ ἀκίνητοι φυλακαι τειχέων.
στείγωμεν ἔσω.

15

ΑΓΑ. ζηλῶ σέ, γέρον,
ζηλῶ δ' ἀνδρῶν δις ἀκίνδυνον
βίον ἐξεπέρασ' ἀγνώς, ἀκλεής·
τοὺς δ' ἐν τιμαῖς ἥσσον ζηλῶ.

ΠΡ. καὶ μὴν τὸ καλόν γ' ἐνταῦθα βίου.

20

ΑΓΑ. τοῦτο δέ γ' ἐστὶν τὸ καλὸν σφαλερόν·
καὶ τὸ πρότιμον
γλυκὺ μέν, λυπεῖ δὲ προσιστάμενον·
τοτὲ μὲν τὰ θεῶν οὐκ ὀρθωθέντ'
ἀνέτρεψε βίον, τοτὲ δ' ἀνθρώπων
γνῶμαι πολλαῖ
καὶ δυσάρεστοι διέκναισαν.

25

ΠΡ. οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως·
οὐκ ἐπὶ πᾶσίν σ' ἐφύτευσ' ἀγαθοῖς,
'Αγάμεμνον, 'Ατρεύς.

30

δεῖ δέ σε χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι·
θηγῆτὸς γάρ ἔφυς· καὶ μὴ σὺ θέλῃς,
τὰ θεῶν οὕτω βουλόμεν' ἔσται.

σὺ δὲ λαμπτῆρος φάος ἀμπετάσας
δέλτον τε γράφεις

35

τήνδ' ἦν πρὸ χερῶν ἔτι βαστάζεις,
καὶ ταύτᾳ πάλιν γράμματα συγχεῖς
καὶ σφραγίζεις λύεις τ' ὅπιστο
ρίπτεις τε πέδῳ πεύκην, θαλερὸν
κατὰ δάκρυ χέων,

40

καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς
μὴ οὐ μαίνεσθαι.

τί πονεῖς; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φέρε κοίνωσον μῆθον ἐξ ἡμᾶς.

πρὸς δ' ἄνδρ' ἀγαθὸν πιστόν τε φράσεις. 45

σῇ γάρ μ' ἀλόχῳ ποτὲ Τυνδάρεως

πέμπεν φερνήν

συννυμφοκόμον τε δίκαιον.

- ΑΓΑ.** ἐγένοντο Λήδα Θεστιάδι τρεῖς παρθένοι,
Φοίβη, Κλυταιμήστρα τ', ἐμὴ ξυνάροος, 50
'Ελένη τε· ταύτης οἱ τὰ πρῶτ' ὀλβισμένοι
μηνηστῆρες ἥλθον 'Ελλάδος νεανίαι.
δειναὶ δ' ἀπειλαὶ καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος
ξυνίσταθ', ὅστις μὴ λάβοι τὴν παρθένον.
τὸ πρᾶγμα δ' ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ⁵⁵
δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε, τῆς τύχης θ' ὅπως
ἄψαιτ' ἔριστα. καὶ νιν εἰσῆλθεν τάδε·
ὄρκους συνάψαι δεξιάς τε συμβαλεῖν
μηνηστῆρας ἀλλήλοισι καὶ δι' ἐμπύρων
σπονδὰς καθεῖναι κάπαράσσασθαι τάδε·
ὅτου γυνὴ γένοιτο Τυνδαρὶς κόρη,
τῷ συναμυνεῖν, εἴ τίς νιν ἐκ δόμων λαβὼν
οὔγοιτο τόν τ' ἔχοντ' ἀπωθοίη λέχους,
κάπιστρατεύσειν καὶ κατασκάψειν πόλιν
"Ελλῆν" δμοίως βάρβαρόν θ' ὅπλων μέτα. 65
ἐπεὶ δ' ἐπιστώθησαν, εῦ δέ πως γέρων
ὑπῆλθεν αὐτοὺς Τυνδάρεως πυκνῇ φρενί,
δίδωσ' ἐλέσθαι θυγατρὶ μηνηστήρων ἔνα,
ὅτου πνοιαὶ φέροιεν 'Αφροδίτης φίλαι.
ἡ δ' εἴλεθ', ως γε μήποτ' ὕφελεν λαβεῖν,
Μενέλαον. ἐλθὼν δ' ἐκ Φρυγῶν δ τὰς θεὰς 70
κρίνας ὅδ', ως δὲ μῆθος ἀνθρώπων ἔχει,
Λακεδαιμόν, ἀνθηρὸς μὲν είματων στολῇ
χρυσῷ τε λαμπρός, βαρβάρω χλιδήματι,

έρῶν ἔρῶσαν ὥχετ' ἔξαναρπάσας 75
 'Ελένην πρὸς 'Ιδης βούσταθμ', ἔκδημον λαβὼν
 Μενέλαον· ὁ δὲ καθ' 'Ελλάδ' οἰστρήσας πόθῳ
 δρκους παλαιοὺς Τυνδάρεω μαρτύρεται,
 ως χρὴ βοηθεῖν τοῖσιν ἡδικημένοις.
 τούντεῦθεν οὖν "Ελληνες ἔξαντες δορί, 80
 τεύχη λαβόντες στενόπορο' Αὐλίδος βάθρα
 ἥκουσι τῆσδε, ναυσὶν ἀσπίσιν θ' ὅμοῦ
 ἵπποις τε πολλοῖς ἄρμασίν τ' ἡσκημένοι.
 κάμε στρατηγεῖν εἴτα Μενέλεω χάριν
 εἴλοντο, σύγγονόν γε. τάξιωμα δὲ 85
 ἄλλος τις ὥφελ' ἀντ' ἐμοῦ λαβεῖν τόδε.
 ἥθροισμένου δὲ καὶ ξυνεστῶτος στρατοῦ
 ἥμεσθ' ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.
 Κάλχας δ' ὁ μάντις ἀπορίᾳ κεχρημένοις 90
 ἀνεῖλεν Ἰφιγένειαν, ἦν ἕσπειρ' ἐγώ,
 'Αρτέμιδι θῦσαι τῇ τόδ' οἰκουσῃ πέδον,
 καὶ πλοῦν τ' ἔσεσθαι καὶ κατασκαφὰς Φρυγῶν
 θύσασι, μὴ θύσασι δ' οὐκ εἶναι τάδε.
 κλύων δ' ἐγώ ταῦτ', ὀρθίω κηρύγματι 95
 Ταλθύβιον εἴπον πάντ' ἀφιέναι στρατόν,
 ως οὕποτο' ἀν τλάς θυγατέρα κτανεῖν ἐμήν.
 οὐ δή μ' ἀδελφὸς πάντα προσφέρων λόγον
 ἔπεισε τλῆναι δεινά. καν δέλτου πτυχαῖς
 γράψας ἔπειμψα πρὸς δάμαρτα τὴν ἐμὴν 100
 στέλλειν 'Αχιλλεῖ θυγατέρ' ως γαμουμένην,
 τό τ' ἀξιωμα τάνδρὸς ἐκγαυρούμενος
 συμπλεῖν τ' 'Αχαιοῖς οὔνεκ' οὐ θέλοι λέγων,
 εἰ μὴ παρ' ἥμῶν εἴσιν εἰς Φθίαν λέχοις·
 πειθὼ γάρ εἴχον τήνδε πρὸς δάμαρτ' ἐμήν,
 ψευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον. 105

- μόνοι δ' Ἀχαιῶν ἵσμεν ως ἔχει τάδε
Κάλχας, Ὁδυσσεὺς Μενέλεως θ'. ἀ δ' οὐ καλῶς
ἔγνων τότ', αὗτις μεταγράφω καλῶς πάλιν
ἐς τήνδε δέλτον, ἦν κατ' εὐφρόνης σκιὰν
λύοντα καὶ συνδοῦντά μ' εἰσεῖδες, γέρον. 110
- ἀλλ' εἴτα χώρει τάσδ' ἐπιστολὰς λαβὼν
πρὸς "Αργος· ἀ δὲ κέκευθε δέλτος ἐν πτυχαῖς,
λόγῳ φράσω σοι πάντα τάγγεγραμμένα·
πιστὸς γάρ ἀλόχῳ τοῖς τ' ἐμοῖς δόμοισιν εῖ.
- ΠΡ. λέγε καὶ σήμαιν', ἵνα καὶ γλώσσῃ
σύντονα τοῖς σοῖς γράμμασιν αὐδῶ. 115
- ΑΓΑ. πέμπω σοι πρὸς ταῖς πρόσθεν
δέλτοις, ὡς Λήδας ἔρνος,
μὴ στέλλειν τὰν σὰν ἵνιν πρὸς
τὰν κολπώδη πτέρυγ' Εὔβοίας 120
Αῆλιν ἀκλύσταν.
εἰς ἄλλας ὥρας γάρ δὴ
παιδὸς δαίσομεν ὑμεναίους.
- ΠΡ. καὶ πῶς Ἀχιλεὺς λέκτρων ἀπλακῶν
οὐ μέγα φυσῶν θυμὸν ἐπαρεῖ 125
σοὶ σῇ τ' ἀλόχῳ;
τόδε καὶ δεινόν. σήμαιν' ὅ τι φῆς.
- ΑΓΑ. ὄνομ', οὐκ ἔργον παρέχων Ἀχιλεὺς
οὐκ οἶδε γάμους, οὐδ' ὅ τι πράσσομεν,
οὐδ' ὅτι κείνῳ παῖδ' ἐπεφήμισα 130
νυμφείους εἰς ἀγκώνων
εὐνὰς ἐκδώσειν λέκτροις.
- ΠΡ. δεινά γ' ἐτόλμας, Ἀγάμεμνον ἄναξ,
ὅς τῷ τῆς θεᾶς σὴν παῖδ' ἀλοχὸν
φατίσας ἦγες σφάγιον Δαναοῖς. 135
- ΑΓΑ. οἴμοι, γνώμας ἔξεσταν,

αἰαῖ, πίπτω δ' εἰς ἄταν·
ἀλλ' οὐ' ἐρέσσων σὸν πόδα, γῆρα
μηδὲν ὑπείκων.

ΠΡ. σπεύδω, βασιλεῦ.

140

ΑΓΑ. μή νυν μήτ' ἀλσώδεις οἴζου
κρήνας μήθ' ὑπνῷ θελχθῆς.

ΠΡ. εὔφημα θρόει.

ΑΓΑ. πάντη δὲ πόρον σχιστὸν ἀμείβων
λεῦσσε, φυλάσσων μή τίς σε λάθῃ
τροχαλοῦσιν ὅχοις παραμειψαμένη
παιᾶνα κομίζουσ' ἐνθάδ' ἀπήνη
Δαναῶν πρὸς ναῦς.

145

ΠΡ. ἔσται τάδε.

ΑΓΑ. κλήθρων δ' ἔξόρμοις
ἥν νιν πομπαῖς ἀντήσης,
πάλιν ἔξόρμα, σεῖε χαλινούς,
ἐπὶ Κυκλώπων οἰεὶς θυμέλας.

150

ΠΡ. πιστὸς δὲ φράσας τάδε πῶς ἔσομαι,
λέγε, παιδὶ σέθεν τῇ σῇ τ' ἀλόχῳ;

ΑΓΑ. σφραγῖδα φύλασσ', ἥν ἐπὶ δέλτῳ
τῇδε κομίζεις. οὐθεὶς λευκαίνει
τόδε φῶς ἥδη λάμπουσ' ἥδες
πῦρ τε τεθρίππων τῶν Ἀελίου.
σύλλαβε μόχθων.

155

Θνητῶν δ' ὄλβιος εἰς τέλος οὐδεὶς
οὐδ' εὔδαιμων.
οὕπω γὰρ ἔφυ τις ἄλυπος.

160

ΧΟΡΟΣ

στροφὴ α' ἔμολον ἀμφὶ παρακτίαν

- ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας,
165
 Εὐρίπου διὰ χευμάτων
 κέλσασα στενοπόρθιμων,
 Χαλκίδα πόλιν ἐμὰν προλιποῦσ',
 ἀγχιάλων ὑδάτων τροφὸν
 τᾶς κλεινᾶς Ἀρεθούσας,
 170
 Ἀχαιῶν στρατιὰν ὡς κατιδοίμαν
 ὀγκαῶν τε πλάτας ναυσιπόρους
 ἥμιθέων, οὓς ἐπὶ Τροί-
 αν ἐλάταις χιλιόναυσιν
 τὸν ξανθὸν Μενέλαον θ'
 175
 ἀμέτεροι πόσεις
 ἐνέπουσ' Ἀγαμένονά τ' εὔπατρίδαν
 στέλλειν ἐπὶ τὰν Ἐλέναν, ἀπ'
 Εὐρώτα δονακοτρόφου
 180
 Πάρις δ βουκόλος ἀν ἔλαβε,
 δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας,
 δτ' ἐπὶ κρηναίασι δρόσοις
 "Ηραὶ Παλλάδι τ' ἔριν ἔριν
 μορφᾶς ἢ Κύπρις ἔσχεν.
 185
 ἀντιστρ. α' πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρ-
 τέμιδος ἥλυθον ὀρομένα,
 φοινίσσουσα παρῆδ' ἐμὰν
 αἰσχύνα νεοθαλεῖ,
 ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας
 δπλοφόρους Δαναῶν θέλουσ'
 190
 ἵππων τ' ὅχλον ἴδεσθαι.
 κατεῖδον δε δι' Αἴαντε συνέδρω,
 τὸν Οἰλέως τε Τελαμῶνός τε γόνον,
 τὸν Σαλαμῖνος στέφανον.
 Πρωτεσίλαον τ' ἐπὶ θάκοις
 195

πεσσῶν ἡδομένους μορ-
φαῖσι πολυπλόκοις
Παλαμήδεά θ', ὃν τέκε παῖς ὁ Ποσει-
δᾶνος· Διομήδεά θ' ἡδο-
ναῖς δίσκου κεχαρημένον, 200
παρὰ δὲ Μηριόνην, "Αρεος
ὅζον, θαῦμα βροτοῖσι·
τὸν ἀπὸ νησαίων τ' ὄρέων
Λαέρτα τόκον, ἅμα δὲ Νι-
ρῆ, καλλιστον 'Αχαιῶν. 205

ἐπῳδ. τὸν ἴσανεμόν τε ποδοῖν
λκιψηροδρόμον 'Αχιλῆα,
τὸν ἀ Θέτις τέκε καὶ
Χείρων ἐξεπόνασεν,
εἴδον αἰγιαλοῖσι 210
παρά τε κροκάλαις δρόμον ἔχοντα σὺν ὄπλοις·
ἄμιλλαν δ' ἐπόνει ποδοῖν
πρὸς ἄρμα τέτρωρον
ἔλισσων περὶ νίκας· 215
ὅ δὲ διφρηλάτας ἐβοᾶτ'
Εὔμηλος Φερητιάδας,
ῷ καλλίστους ἰδόμαν
χρυσοδαιδάλτους στομίοις
πώλους κέντρῳ θεινομένους, 220
τοὺς μὲν μέσους ζυγίους,
λευκοστίκτῳ τριχὶ βαλιούς,
τοὺς δ' ἔξω σειροφόρους,
ἀντήρεις καμπαῖσι δρόμων,
πυρρότριχας, μονόχαλα δ' ὑπὸ σφυρά 225
ποικιλοδέρμονας· οἵς παρεπάλλετο
Πηλεῖδας σὺν ὄπλοισι παρ' ἄντυγα

- καὶ σύριγγας ἀρματείους. 230
- στροφὴ β' ναῶν δ' εἰς ἀριθμὸν ἥλυθον
καὶ θέαν ἀθέσφατον,
τὰν γυναικεῖον ὅψιν ὄμρατων
ώς πλήσαιμι, μείλινον ἀδονάν.
- καὶ κέρας μὲν ἦν
δεξιὸν πλάτας ἔχων 235
- Φθιώτας δὲ Μυρμιδὼν "Αρης
πεντήκοντα ναυσὶ θουρίαις.
χρυσέαις δ' εἰκόσιν κατ' ἄκρα Νη-
ρῆδες ἔστασαν θεαί,
πρύμναις σῆμ' Ἀχιλλείου στρατοῦ. 240
- ἀντιστρ. β' Αργείων δὲ ταῦσδε ἵσηρετμοι
νᾶες ἔστασαν πέλας·
ῶν δὲ Μηκιστέως στρατηλάτας
παῖς ἦν, Ταλαὸς δὲν τρέφει πατέρ,
Καπανέως τε παῖς 245
- Σθένελος· Ἀτθίδος δ' ἄγων
ἔξηκοντα ναῦς δὲ Θησέως
παῖς ἔξηγες ἐναυλόχει, θεάν
Παλλάδ' ἐν μωνύχοις ἔχων πτερω-
τοῖσιν ἀρμασιν θετόν, 250
- εὔσημόν τι φάσμα ναυβάταις.
- στροφὴ γ' Βοιωτῶν δὲ ὄπλισμα, ποντίας
πεντήκοντα νῆας εἰδόμαν
σημείοισιν ἔστολισμένας. 255
- τοῖς δὲ Κάδμος ἦν
χρύσεον δράκοντ' ἔχων
ἀμφὶ ναῶν κόρυμβα·
Λήιτος δ' δὲ γηγενῆς
ἄρχε ναῖου στρατοῦ. 260

- Φωκίδος δ' ἀπὸ χθονός,
Λοκράς δὲ τοῖσδ' Ἰσας ἄγων
ἥν ναῦς Οἰλέως τόκος κλυτὰν
Θρονιάδ' ἐκλιπὼν πόλιν.
- ἀντιστρ. γ' ἐκ Μυκήνας δὲ τᾶς Κυκλωπίας 265
παῖς Ἀτρέως ἔπειρπε ναυβάτας
ναῶν ἐκατὸν ἡθροῖσμένους.
σὺν δ' Ἀδραστος ἥν
ταγός, ὡς φίλος φίλω,
τᾶς φυγούσας μέλαθρα 270
Βαρβάρων χάριν γάμων
πρᾶξιν Ἐλλὰς ὡς λάθοι.
ἐκ Πύλου δὲ Νέστορος
Γερηνίου κατειδόμαν
πρύμνας σῆμα ταυρόπουν δρᾶν,
τὸν πάροικον Ἀλφεόν. 275
- στροφὴ δ' Αἰνιάνων δὲ δωδεκάστολοι
νᾶες ἥσαν, ὃν ἀναξ Γουνεύς
ἄρχε· τῶνδε δ' αὖ πέλας
"Ηλιδος δυνάστορες, 280
οὓς Ἐπειοὺς ὀνόμαζε πᾶς λεώς·
Εὔρυτος δ' ἀνασσε τῶνδε·
λευκήρετμον δ' Ἀρη
Τάφιον ἥγεν, ὃν Μέγης ἀνασσε,
Φυλέως λόχευμα, 285
τὰς Ἐχινάδας λιπὼν
νήσους ναυβάταις ἀπροσφόρους.
ἀντιστρ. δ' Αἴας δ' ὁ Σαλαμῖνος ἔντροφος
δεξὶὸν κέρας πρὸς τὸ λαιὸν ξυνᾶγε,
τῶν ἄσσον ὕρμει πλάταισιν 290
ἐσχάταισι συμπλέκων

δώδεκ' εὐστροφωτάταισι ναυσίν. Ὡς
ἄιον καὶ ναυβάταν
εἰδόμαν λεών.

295

ῷ τις εἰ προσαρμόσει
βαρβάρους βάριδας,
νόστον οὐκ ἀποίσεται,
ἐνθάδ' οἶον εἰδόμαν
νάιον πόρευμα,
τὰ δὲ κατ' οἴκους αλύουσα συγχλήτου
μνήμην σφέζομαι στρατεύματος.

300

ΠΡ. Μενέλαε, τολμᾶς δείν', ἢ σ' οὐ τολμᾶν χρεών.

ΜΕΝΕΛΑΟΣ

ἀπελθε· λίαν δεσπόταισι πιστὸς εῖ.

ΠΡ. καλόν γέ μοι τοῦνειδος ἔξωνείδισας.

305

ΜΕ. κλαίοις ἄν, εἰ πράσσοις ἢ μὴ πράσσειν σε δεῖ.

ΠΡ. οὐ χρῆν σε λῦσαι δέλτον, ἦν ἐγὼ 'φερον.

ΜΕ. οὐδέ γε φέρειν σὲ πᾶσιν Ἐλλησιν κακά.

ΠΡ. ἄλλοις ἀμιλλῷ ταῦτ· ἀφες δὲ τήνδ' ἐμοί.

ΜΕ. οὐκ ἀν μεθείμην.

ΠΡ. οὐδ' ἔγωγ' ἀφήσομαι.

310

ΜΕ. σκήπτρῳ τάχ' ἄρα σὸν καθαιμάξω κάρα.

ΠΡ. ἄλλ' εὐκλεές τοι δεσποτῶν θνήσκειν ὑπερ.

ΜΕ. μέθες· μακροὺς δὲ δοῦλοις ὅν λέγεις λόγους.

ΠΡ. δὲ δέσποτ', ἀδικούμεσθα. σὰς δ' ἐπιστολὰς
ἔξαρπάσας ὅδ' ἐκ χερῶν ἐμῶν βίᾳ,

315

'Αγάμεμνον, οὐδὲν τῇ δίκῃ χρῆσθαι θέλει.

ΑΓΑ. ἔα.

τίς ποτ' ἐν πύλαισι θόρυβος καὶ λόγων ἀκοσμία;

ΜΕ. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῆθος κυριώτερος λέγειν.

- ΑΓΑ. σὺ δὲ τί τῷδ' ἔειν ἀφῆξαι, Μενέλεως, βίᾳ τ' ἄγεις;
 ΜΕ. βλέψον εἰς ἡμᾶς, ἵν' ἀρχάς τῶν λόγων ταύτας λάβω. 320
 ΑΓΑ. μῶν τρέσας οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον, Ἀτρέως γεγών;
 ΜΕ. τήγδ' ὁρᾶς δέλτον, κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτιν;
 ΑΓΑ. εἰσορῶ· καὶ πρῶτα ταύτην σῶν ἀπάλλαξον χερῶν.
 ΜΕ. οὖ, πρὸν ἀν δεῖξω γε Δαναοῖς πᾶσι τάγγεγραμμένα.
 ΑΓΑ. η γάρ οἶσθ' ἀ μή σε καιρὸς εἰδέναι, σήμαντρ' ἀνείς; 325
 ΜΕ. ὥστε σ' ἀλγῦναί γ', ἀνοίξας ἀ σὺ κάκ' εἰργάσω λάθρα.
 ΑΓΑ. ποῦ δὲ κάλαβές νιν; ὃ θεοί, σῆς ἀναισχύντο φρενός.
 ΜΕ. προσδοκῶν σὴν παῖδ' ἀπ' Ἀργους, εἰ στράτευμ'
 ἀφίξεται.

- ΑΓΑ. τί δέ σε τὰμ' ἔδει φυλάσσειν; οὐκ ἀναισχύντο τόδε;
 ΜΕ. δτι τὸ βούλεσθαι μ' ἔκνιζε· σὸς δὲ δοῦλος οὐκ ἔφυν. 330
 ΑΓΑ. οὐχὶ δεινά; τὸν ἐμὸν οἰκεῖν οἶκον οὐκ ἔσομαι;
 ΜΕ. πλάγια γάρ φρονεῖς, τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι,
 τὰ δ' αὐτίκα.

- ΑΓΑ. εῦ κεκόμψευσαι. πονηρῶν γλῶσσ' ἐπίφθονον σοφή.
 ΜΕ. νοῦς δ' ὁ μὴ βέβαιος ἀδικον κτῆμα κού σαφὲς φίλοις.
 βούλομαι δέ σ' ἔξελέγξαι, καὶ σὺ μήτ' ὀργῆς ὅπο 335
 ἀποτρέπου τάληθές, οὕτε κατατενῶ λίαν ἐγώ.
 οἶσθ', δτ' ἐσπούδαζες ἀρχειν Δαναῖδαις πρὸς Ἰλιον,
 τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων,
 ὡς ταπεινὸς ἥσθια πάσης δεξιᾶς προσθιγγάνων
 καὶ θύρας ἔχων ἀκλήστους τῷ θέλοντι δημοτῶν 340
 καὶ διδοὺς πρόσρησιν ἔξῆς πᾶσι, κεὶ μή τις θέλοι,
 τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου;
 καὶ τοῖς τρόποις ζητῶν πρίασθαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου;
 τοῖς φίλοισιν οὐκέτ' ἥσθια τοῖς πρὸν ὡς πρόσθεν φίλοις,
 δυσπρόσιτος ἔσω τε κλήθρων σπάνιος. ἄνδρα
 δ' οὐ χρεών 345
 τὸν ἀγαθὸν πράσσοντα μεγάλα τοὺς τρόπους
 μεθιστάναι,

ἀλλὰ καὶ βέβαιον εἶναι τότε μάλιστα τοῖς φίλοις,
ἥνικ' ὀφελεῖν μάλιστα δυνατός ἔστιν εύτυχῶν.
ταῦτα μὲν σε πρῶτ' ἐπῆλθον, ἵνα σε πρῶθ' ηὔρον
κακόν.

ώς δ' ἐς Αὔλιν ἥλθες αὖθις χὼν Πανελλήνων στρα-
τός, 350

οὐδὲν ἥσθ', ἀλλ' ἐξεπλήσσου τῇ τύχῃ τῇ τῶν θεῶν,
οὐρίας πομπῆς σπανίζων. Δαναΐδαι δ' ἀφιέναι
ναῦς διήγγελλον, μάτην δὲ μὴ πονεῖν ἐν Αὔλιδι.
ώς ἀνολθον εἴχεις ὅμμα σύγχυσίν τ', εἰ μὴ νεῶν
χιλίων ἄρχων τὸ Πριάμου πεδίον ἐμπλήσεις δορός. 355
κάμε παρεκάλεις· τί δράσω; τίν' ἀπορῶν εὗρω πόρον,
ὅστε μὴ στερέντα σ' ἀρχῆς ἀπολέσαι καλὸν κλέος;
κατ', ἐπεὶ Κάλχας ἐν ιεροῖς εἴπε σήμη θῦσαι κόρην
'Αρτέμιδι καὶ πλοῦν ἔσεσθαι Δαναΐδαις, ἥσθεὶς
φρένας

ἀσμενος θύσειν ὑπέστης παῖδα· καὶ πέμπεις ἐκών, 360
οὐ βίᾳ, μὴ τοῦτο λέξης, σῇ δάμαρτι, παῖδα σήμη
δεῦρ' ἀποστέλλειν, Ἀχιλλεῖ πρόφασιν ὡς γαμουμένην.
καθ' ὑποστρέψας λέληψαι μεταβαλλὼν ἀλλας γραφάς,
ώς φονεὺς οὐκέτι θυγατρὸς σῆς ἔσει· κάλλιστά γε.
οὕτος αὐτός ἔστιν αἰθήρ, δις τάδ' ἥκουσεν σέθεν. 365
μυρίοι δέ τοι πεπόνθασ' αὐτὸν πρὸς τὰ πράγματα·
ἐκπονοῦσ' ἑκόντες, εἴτα δ' ἐξεγώρησαν κακῶς,
τὰ μὲν ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου, τὰ δ' ἐνδίκως,
ἀδύνατοι γεγῶτες αὐτοὶ διαφυλάξασθαι πόλιν.

'Ελλάδος μάλιστ' ἔγωγε τῆς ταλαιπώρου στένω, 370
ἥ, θέλουσα δρᾶν τι κεδνόν, βαρβάρους τούς οὐδένας
καταγελῶντας ἐξανήσει διὰ σὲ καὶ τὴν σήμην κόρην.
μηδέν' ἄρα γένους ἔκατι προστάτην θείμην χθονός,
μηδ' ὄπλων ἄρχοντα· νοῦν γρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν.

- πόλεος ὡς ἄρχων ἀνὴρ πᾶς, σύνεσιν ἦν ἔχων τύχη. 375
 ΧΟ. δεινὸν κασιγνήτοισι γίγνεσθαι λόγους
 μάχας θ', δταν ποτ' ἐμπέσωσιν εἰς ἔριν.
- ΑΓΑ. βούλομαί σ' εἰπεῖν κακῶς εῦ, βραχέα, μὴ λίαν ἄνω
 βλέφαρα πρὸς τάναιδὲς ἀγαγών, ἀλλὰ σωφρονεστέρως,
 ὡς ἀδελφὸν ὅντ· ἀνὴρ γάρ χρηστὸς αἰδεῖσθαι φιλεῖ. 380
 εἰπέ μοι, τί δεινὰ φυσῆς αἰματηρὸν ὅμμι' ἔχων ;
 τίς ἀδικεῖ σε ; τοῦ κέχρησαι ; λέκτρα χρήστ' ἐρᾶς
 λαβεῖν ;
- οὐκ ἔχοιμ' ἂν σοι παρασχεῖν· ὃν γάρ ἐκτήσω, κακῶς
 ἥρχες. εἴτ' ἐγὼ δίκην δῶ σῶν κακῶν, ὁ μὴ σφαλεῖς ;
 οὐ δάκνει σε τὸ φιλότιμον τούμόν, ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις 385
 εὐπρεπῆ γυναικα χρήζεις, τὸ λελογισμένον παρεὶς
 καὶ τὸ καλόν, ἔχειν. πονηροῦ φωτὸς ἡδοναὶ κακαὶ.
 εὶς δ' ἐγώ, γνοὺς πρόσθεν οὐκ εῦ, μετεθέμην εὐβουλίᾳ,
 μαίνομαι ; σὺ μᾶλλον, ὅστις ἀπολέσας κακὸν λέχος
 ἀναλαβεῖν θέλεις, θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εῦ. 390
 ὕμοσαν τὸν Τυνδάρειον ὄρκον οἱ κακόφρονες
 φιλόγαμοι μνηστῆρες· ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός,
 καξέπραξεν αὐτὸ μᾶλλον ἢ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος.
 οὓς λαβὼν στράτευ· ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν.
 οὐ γάρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
 τοὺς κακῶς παγέντας ὄρκους καὶ κατηναγκασμένους. 395
 τάμα δ' οὐκ ἀποκτενῶ γά τέκνα· κού τὸ σὸν μὲν εὖ
 παρὰ δίκην ἔσται κακίστης εὔνιδος τιμωρίᾳ,
 ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
 ἄνομα δρῶντα κού δίκαια παιδας οὓς ἐγεινάμην.
 ταῦτά σοι βραχέα λέλεκται καὶ σαφῆ καὶ ῥάδια. 400
 εὶς δὲ μὴ βούλει φρονεῖν σύ, τάκ' ἐγὼ θήσω καλῶς.
 οἵδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων
 μύθων, καλῶς δ' ἔχουσι, φείδεσθαι τέκνων.
- ΧΟ.

- ΜΕ. αἰσι, φίλους ἄρ' οὐχὶ κεκτήμην τάλας.
 ΑΓΑ. εἰ τοὺς φίλους γε μὴ θέλεις ἀπολλύναι. 405
 ΜΕ. δείξεις δὲ ποῦ μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώς;
 ΑΓΑ. συνσωφρονεῖν σοι βούλομ', ἀλλ' οὐ συννοσεῖν.
 ΜΕ. ἐς κοινὸν ἀλγεῖν τοῖς φίλοισι χρὴ φίλους.
 ΑΓΑ. εὖ δρῶν παρακάλει μ', ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἔμέ.
 ΜΕ. οὐκ ἄρα δοκεῖ σοι τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι; 410
 ΑΓΑ. Ἐλλάς δὲ σὺν σοὶ κατὰ θεὸν νοσεῖ τινα.
 ΜΕ. σκήπτρῳ νῦν αὔχει, σὸν κασίγνητον προδούς.
 ἐγὼ δ' ἐπ' ἄλλας εἴμι μηγανάς τινας
 φίλους τ' ἐπ' ἄλλους.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Ὥ Πανελλήνων ἄναξ,
 Ἀγάμεμνον, ἥκω παῖδά σοι τὴν σὴν ἄγων, 415
 ἦν Ἰφιγένειαν ὀνόμαζες ἐν δόμοις.
 μήτηρ δ' ὁμαρτεῖ, σῆς Κλυταιμήστρας δέμας,
 καὶ παῖς Ὁρέστης, ὡστ' ἀν τερφθείης ἴδων,
 χρόνον παλαιὸν δωμάτων ἔκδημος ὅν.
 ἀλλ' ὡς μακρὰν ἔτεινον, εὔρυτον παρὰ 420
 αρήνην ἀναψύχουσι θηλύπουν βάσιν,
 αὐταί τε πῶλοί τ'. ἐς δὲ λειμώνων χλόην
 καθεῖμεν αὐτάς, ὡς βορᾶς γευσαίατο.
 ἐγὼ δὲ πρόδρομος σῆς παρασκευῆς γάριν
 ἥκω· πέπυσται γάρ στρατός, ταχεῖα γάρ
 διῆξε φήμη, παῖδα σὴν ἀφιγμένην. 425
 πᾶς δ' ἐς θέαν ὅμιλος ἔρχεται δρόμῳ,
 σὴν παῖδ' ὅπως ἵδωσιν· οἱ δ' εὐδαίμονες
 ἐν πᾶσι κλεινοὶ καὶ περίβλεπτοι βροτοῖς.
 λέγουσι δ· 'Υμέναιός τις ἡ τί πράσσεται ; 430

ἢ πόθον ἔχων θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ
ἐκόμισε παῖδα ; τῶν δ' ἀνὴρος τάδε·
Ἄρτεμιδι προτελίζουσι τὴν νεάνιδα,
Αὐλίδος ἀνάσση· τίς νιν ἀξεταί ποτε ;
ἀλλ' εῖτα, τάπι τοισίδ' ἔξαρχου κανᾶ,
στεφανοῦσθε κρῆτα καὶ σύ, Μενέλεως ἄναξ,
νύμεναιον εὐτρέπιζε καὶ κατὰ στέγας
λωτὸς βοάσθω καὶ ποδῶν ἔστω κτύπος·
φῶς γὰρ τόδ' ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ.

ΑΓΑ. ἐπήγειρ', ἀλλὰ στεῖχε δωμάτων ἔσω. 440

τὰ δ' ἄλλ' ίούσης τῆς τύχης ἔσται καλῶς.
οἴμοι, τί φῶ δύστηνος ; ἄρξωμαι πόθεν ;
εἰς οὖτ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν.
ὑπῆγλθε δαίμων, ὥστε τῶν σοφισμάτων
πολλῷ γενέσθαι τῶν ἐμῶν σοφώτερος. 445

ἡ δυσγένεια δ' ὡς ἔχει τι χρήσιμον.
καὶ γὰρ δακρῦσαι ῥαδίως αὐτοῖς ἔχει
ἄπαντά τ' εἰπεῖν· τῷ δὲ γενναίῳ φύσιν
ἄνολβα ταῦτα. προστάτην γε τοῦ βίου
τὸν ὅγκον ἔχομεν τῷ τ' ὄχλῳ δουλεύομεν.
ἔγὼ γὰρ ἐκβαλεῖν μὲν αἰδοῦμαι δάκρυ,
τὸ μὴ δακρῦσαι δ' αὔθις αἰδοῦμαι τάλας,
ἐξ τὰς μεγίστας συμφορὰς ἀφιγμένος.

εἰεν· τί φήσω πρὸς δάκρυστα τὴν ἐμήν ;
πῶς δέξομαι νιν ; ποῖον ὅμμα συμβαλῶ ; 455
καὶ γάρ μ' ἀπώλεσ' ἐπὶ κακοῖς ἢ μοι πάρα
ἐλθοῦσ' ἀκλητος. εἰκότως δ' ἄμ' ἔσπετο
θυγατρὶ νυμφεύσουσα καὶ τὰ φίλτατα
δώσουσ', ἵν' ἡμᾶς ὄντας εὐρήσει κακούς.
τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον — τί παρθένον ; 460
“Αἰδης νιν, ὡς ἔοικε, νυμφεύσει τάχα —

- ώς φόκτισ· οἷμαι γάρ νιν ἵκετεύσειν τάδε·
 Ὡ πάτερ, ἀποκτενεῖς με; τοιούτους γάμους
 γῆμειας αὐτὸς χώστις ἔστι σοι φίλος.
 παρὼν δ' Ὁρέστης ἐγγὺς ἀναβοήσεται 465
 εὐσύνετ' ἀσυνέτως· ἔτι γάρ ἔστι νήπιος.
 αἰσθ., τὸν Ἐλένης ὡς μ' ἀπώλεσεν γάμου
 γῆμας ὁ Πριάμου Πάρις, ὃς μ' εἴργασται τάδε.
- ΧΟ. κάγω κατφοκτιρ', ως γυναικα δεῖ ξένην
 ὑπὲρ τυράννων συμφορᾶς καταστένειν. 470
- ΜΕ. ἀδελφέ, δός μοι δεξιὰς τῆς σῆς θιγεῖν.
- ΑΓΑ. δίδωμι· σὸν γάρ τὸ κράτος, ἀθλιος δ' ἐγώ.
- ΜΕ. Πέλοπα κατόμνυμ', δις πατὴρ τούμοῦ πατρὸς
 τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη, τὸν τεκόντα τ' Ἀτρέα,
 ἦ μὴν ἐρεῖν σοι τάποδ καρδίας σαφῶς 475
 καὶ μὴ πίτηδες μηδέν, ἀλλ' ὅσον φρονῶ.
 ἐγὼ δ' ἀπ' ὄσσων ἐκβαλόντ' ἵδων δάκρυ
 φοκτιρα καύτὸς ἀνταφῆκά σοι πάλιν
 καὶ τῶν παλαιῶν ἔξαφίσταμαι λόγων,
 οὐκ ἐς σὲ δεινός· εἰμὶ δ' οὕπερ εἴ σὺ νῦν. 480
- καὶ σοι παραινῶ μήτ' ἀποκτείνειν τέκνον
 μήτ' ἀνθελέσθαι τούμον. οὐ γάρ ἔνδικον
 σὲ μὲν στενάζειν, τάμα δ' ἡδέως ἔχειν,
 θυγήσκειν τε τοὺς σούς, τοὺς δ' ἐμοὺς ὄρῶν φάος·
 τί βούλομαι γάρ; οὐ γάμους ἔξαιρέτους 485
- ἄλλους λάβοιμ' ἄν, εἰ γάμων ἴμείρομαι;
 ἀλλ' ἀπολέσας ἀδελφόν, ὅν μ' ἥκιστ' ἐχρῆν,
 Ἐλένην ἔλωμαι, τὸ κακὸν ἀντὶ τάγαθοῦ;
 ἄφρων νέος τ' ἦ, πρὶν τὰ πράγματ' ἐγγύθεν
 σκοπῶν ἐσεῖδον οἶον ἦν κτείνειν τέκνα. 490
- ἄλλως τέ μ' ἔλεος τῆς ταλαιπώρου κόρης
 ἐσῆλθε, συγγένειαν ἐννοούμενω,

ἢ τῶν ἐμῶν ἔκατι θύεσθαι γάμων
μέλλει. τί δ' Ἐλένης παρθένῳ τῇ σῇ μέτα ;
ἴτω στρατείᾳ διαλυθεῖσ' ἐξ Αὐλίδος,
σὺ δ' ὅμητος παῦσαι δακρύοις τέγγων τὸ σόν,
ἀδελφέ, κάμε παρακαλῶν ἐξ δάκρυα.
εἰ δέ τι κόρης σῆς θεσφάτων μέτεστί μοι,
μή μοι μετέστω· σοὶ νέμω τούμὸν μέρος.
ἀλλ' ἐξ μεταβολὰς ἥλθον ἀπὸ δεινῶν λόγων.
εἰκὸς πέπονθα· τὸν δύμόθεν πεφυκότα
στέργων μετέπεσον· ἀνδρὸς οὐ κακοῦ τρόποι
τοιοίδε, χρῆσθαι τοῖσι βελτίστοις ἀεί.

495

ΧΟ. γενναῖ' ἔλεξας Ταντάλῳ τε τῷ Διὸς
πρέποντα· προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν.

505

ΑΓΑ. αἰνῶ σε, Μενέλεως, ὅτι παρὰ γνώμην ἐμὴν
ὑπέθηκας ὁρθῶς τοὺς λόγους σοῦ τ' ἀξίως.
ταραχή γ' ἀδελφῶν διά τ' ἔρωτα γίγνεται
πλεονεξίαν τε δωμάτων· ἀπέπτυσα
τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικράν.
ἀλλ' ἥκομεν γάρ εἰς ἀναγκαίας τύχας,
θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι φόνον.

510

ΜΕ. πῶς ; τίς δ' ἀναγκάσει σε τὴν γε σὴν κτανεῖν ;

ΑΓΑ. ἄπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.

515

ΜΕ. οὔκ, ἦν νιν εἰς "Αργος γ' ἀποστέλλης πάλιν.

ΑΓΑ. λάθοιμι τοῦτ' ἀν· ἀλλ' ἐκεῖν' οὐ λήσομεν.

ΜΕ. τὸ ποῖον; οὕτοι χρὴ λίαν ταρβεῖν ὄχλον.

ΑΓΑ. Κάλχας ἐρεῖ μαντεύματ' Ἀργείων στρατῷ.

ΜΕ. οὔκ, ἦν θάνη γε πρόσθε· τοῦτο δ' εὔμαρές.

ΑΓΑ. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακόν.

520

ΜΕ. κούδέν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν.

ΑΓΑ. ἐκεῖνο δ' οὐ δέδοικας οὕμ' ἐσέρχεται ;

ΜΕ. δν μὴ σὺ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἀν λόγον ;

- ΑΓΑ. τὸ Σισύφειον σπέρμα πάντ' οἶδεν τάδε.
 ΜΕ. οὐκ ἔστ' Ὁδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμε πημανεῖ. 525
 ΑΓΑ. ποικίλος ἀεὶ πέφυκε τοῦ τ' ὄχλου μέτα.
 ΜΕ. φιλοτιμίᾳ μὲν ἐνέχεται, δεινῷ κακῷ.
 ΑΓΑ. οὐκ οὖν δοκεῖς νιν στάντ' ἐν Ἀργείοις μέσοις
 λέξειν & Κάλχας θέσφατ' ἐξηγήσατο,
 κάμ' ὡς ὑπέστην θῦμα, κατὰ ψεύδομαι, 530
 'Αρτέμιδι θύσειν; οἵτις ξυναρπάσας στρατόν,
 σὲ κάμ' ἀποκτείναντας Ἀργείους κόρην
 σφάξαι κελεύσει· καὶ πρὸς Ἀργος ἐκφύγω,
 ἐλθόντες αὐτοῖς τείχεσιν Κυκλωπίοις
 συναρπάσουσι καὶ κατασκάψουσι γῆν. 535
 τοιαῦτα τάμα πήματ'. δι τάλας ἐγώ,
 ὡς ἥπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε.
 ἐν μοι φύλαξον, Μενέλεως, ἀνὰ στρατὸν
 ἐλθών, ὅπως ἀν μὴ Κλυταιμήστρα τάδε
 μάθῃ, πρὸν "Αἰδη παῖδ' ἐμὴν προσθῶ λαβών, 540
 ὡς ἐπ' ἐλαχίστοις δακρύοις πράσσω κακῶς.
 Νμεῖς τε σιγήν, δι ξέναι, φυλάσσετε.
- ΧΟ. στροφὴ μάκαρες οἱ μετρίκις θεοῦ
 μετά σε σωφροσύνας μετέ-
 σχον λέκτρων Ἀφροδίτας, 545
 γαλανείᾳ χρησάμενοι
 μαινομένων οἴστρων, ὅθι δὴ
 δίδυμ' Ἐρως ὁ χρυσοκόμας
 τόξον ἐντείνεται χαρίτων,
 τὸ μὲν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ,
 τὸ δ' ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς. 550
 ἀπενέπω νιν ἀμετέρων,
 Κύπρι καλλίστα, θαλάμων.
 εἴη δέ μοι μετρία μὲν

- χάρις, πόθοι δ' ὅσιοι,
καὶ μετέχοιμι τᾶς Ἀφροδί-
τᾶς, πολλὰν δ' ἀποθείμαν.
- 555
- ἀντιστρ. διάφοροι δὲ φύσεις βροτῶν,
διάφοροι δὲ τρόποι· τὸ δ' ὄρ-
θως ἐσθλὸν σαφές αἰεί·
τροφαί θ' αἱ παιδευόμεναι
μέγα φέρουσ' ἐξ τὰν ἀρετάν.
τό τε γάρ αἰδεῖσθαι σοφία,
τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν ἔχει
χάριν ὑπὸ γνώμας ἐσορᾶν
τὸ δέον, ἔνθα δόξα φέρει
κλέος ἀγήρατον βιοτῷ.
μέγα τι θηρεύειν ἀρετάν,
γυναιξὶ μὲν κατὰ Κύπριν
κρυπτάν, ἐν ἀνδράσι δ' αὖ
κόσμοις ἐνῶν δικαίων
θῆς μείζω πόλιν αὔξει.
- 560
- ἐπωδ. ἔμολες, ὃ Πάρις, ἥτε σύ γε
βουκόλος ἀργενναῖς ἐτράφης
Ίδαιαις παρὰ μόσχοις,
βάρβαρα συρίζων, Φρυγίων
αὐλῶν Ὀλύμπου καλάμοις
μιμήματα πνέων.
- 565
- εύθηλοι δὲ τρέφοντο βόες,
ὅθι σε κρίσις ἔμενε θεᾶν,
ἄ σ' Ἑλλάδα πέμπει
ἔλεφαντοδέτων πάροι-
θεν δόμων, δις τᾶς Ἐλένας
ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν
ἔρωτα τ' ἔδωκας,
- 570
- 575
- 580
- 585

έρωτι δ' αὐτὸς ἐπτοάθης.
ὅθεν ἔρις ἔριν
Ἐλλάδα σὺν δορὶ νκυσί τ' ἄγει
ἐς πέργαμα Τροίας.

ΧΟΡΟΣ ΑΝΔΡΩΝ ΑΡΓΕΙΩΝ

ἰώ ιώ· μεγάλαι μεγάλων 590
εὐδαιμονίαι· τὴν τοῦ βασιλέως

ἴδετ' Ἰφιγένειαν, ἀνασσαν ἐμήν,
τὴν Τυνδάρεω τε Κλυταιμήστραν,
ῶς ἐκ μεγάλων ἐβλαστήκασ'

ἐπὶ τ' εὐμήκεις ἥκουσι τύχας. 595
θεοί γ' οἱ κρείσσους οἵ τ' ὀλβιοφόροι
τοῖς οὐκ εὐδαίμοσι τῶν θνατῶν.

XO. στῶμεν, Χαλκίδος ἔκγονα θρέμματα,
τὴν βασίλειαν δεξώμεθ' ὅχων 600
ἀπὸ μὴ σφαλερῶς ἐπὶ γαῖαν,
ἀγανῶς δὲ χεροῦν μαλακῇ γνώμῃ,
μὴ ταρβήσῃ νεωστί μοι μολὸν
κλεινὸν τέκνον Ἀγαμέμνονος,
μηδὲ θόρυβον μηδ' ἔκπληξιν
ταῖς Ἀργείαις 605
ξεῖναι ξείναις παρέχωμεν.

ΚΛΥΤΑΙΜΗΣΤΡΑ

ὅρνιθα μὲν τόνδ' αἴσιον ποιούμεθα,
τὸ σόν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν.
ἔλπιδα δ' ἔχω τιν' ὡς ἐπ' ἐσθλοῖσιν γάμοις
πάρειμι νυμφαγωγός. ἀλλ' ὅχημάτων 610

έξω πορεύεθ' ἀς φέρω φερνάς κόρη,
καὶ πέμπετ' ἐς μέλαθρον εὐλαβούμενοι.
σὺ δ', ὃ τέκνον, μοι λεῖπε πωλικούς ὅχους
ἀβρὸν τιθεῖσα κῶλον ἀσθενές θ' ἄμα.

ὑμεῖς δέ, νεάνιδές, νιν ἀγκάλαις ἔπι
δέξασθε καὶ πορεύσατ' ἐξ ὁχημάτων.
κάμοι χερός τις ἐνδότω στηρίγματα,
θάκους ἀπήνης ως ἀν ἐκλίπω καλῶς.
αἱ δ' ἐς τὸ πρόσθεν στῆτε πωλικῶν ζυγῶν·

φοβερὸν γάρ ἀπαράμυθον ὅμμα πωλικόν.
καὶ παῖδα τόνδε, τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον,
λάζυσθ' Ὁρέστην· ἔτι γάρ ἐστι νήπιος.

τέκνον, καθεύδεις πωλικῷ δαμεὶς ὅχῳ;
ἔγειρ' ἀδελφῆς ἐφ' ὑμέναιον εύτυχῶς·
ἀνδρὸς γάρ ἀγαθοῦ κῆδος αὐτὸς ἐσθλὸς ὡν
λήψει, τὸ τῆς Νηρῆδος ἴσοθεον γένος.

ἔξῆς καθίστω δεῦρο μου ποδός, τέκνον·
πρὸς μητέρ', Ἰφιγένεια, μακαρίαν δέ με
ζέναισι ταῖσδε πλησία σταθεῖσα θές,

καὶ δεῦρο δὴ πατέρα προσείπωμεν φίλον.
ὦ σέβας ἐμοὶ μέγιστον, Ἀγαμέμνων ἄναξ,
ἥκομεν, ἐφετυμαῖς οὐκ ἀπιστοῦσαι σέθεν.

615

620

625

630

635

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

ὦ μῆτερ, ὑποδραμοῦσά σ', ὀργισθῆς δὲ μή,
πρὸς στέρνα πατρὸς στέρνα τάμα προσβαλῶ.
[έγώ δὲ βούλομαι τὰ σὰ στέρν', ὃ πάτερ,
ὑποδραμοῦσα περιβαλεῖν διὰ χρόνου.

ποθῶ γάρ ὅμμα δὴ σόν. ὀργισθῆς δὲ μή.]

ΚΛ. ἀλλ', ὃ τέκνον, γρή· φιλοπάτωρ δ' ἀεί ποτ' εἰ
Φηφιστοὶ θηγήκε από τὸ Ιθτιούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μάλιστα παίδων τῷδ' ὅσους ἔγῳ τεκον.

ΙΦ. ὁ πάτερ, ἐσεῖδόν σ' ἀσμένη πολλῷ χρόνῳ. 640

ΑΓΑ. καὶ γὰρ πατὴρ σέ τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις.

ΙΦ. χαῖρ· εῦ δέ μ' ἀγαγῶν πρός σ' ἐποίησας, πάτερ.

ΑΓΑ. οὐκ οἶδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ, τέκνον.

ΙΦ. ξα·

ώς οὐ βλέπεις ἔκηλον, ἀσμενός μ' ἴδων.

ΑΓΑ. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει. 645

ΙΦ. παρ' ἐμοὶ γενοῦ νῦν, μὴ πὶ φροντίδας τρέπου.

ΑΓΑ. ἀλλ' εἰμὶ παρὰ σοὶ νῦν ἄπας κούκ ἀλλοθι.

ΙΦ. μέθεις νυν ὀφρὺν ὅμιμα τ' ἔκτεινον φύλον.

ΑΓΑ. ἰδού γέγηθά σ' ὡς γέγηθ' ὄρῶν, τέκνον.

ΙΦ. κάπειτα λείβεις δάκρυ ἀπ' ὅμιμάτων σέθειν; 650

ΑΓΑ. μακρὰ γάρ ήμεν ἥ πιοῦσ' ἀπουσία.

ΙΦ. οὐκ οἶδ' ὁ φῆς, οὐκ οἶδα, φίλτατ' ὁ πάτερ.

ΑΓΑ. συνετά λέγουσα μᾶλλον εἰς οἴκτόν μ' ἄγεις.

ΙΦ. ἀσύνετά νυν ἐροῦμεν, εἰ σέ γ' εὐφραγῶ.

ΑΓΑ. παπαῖ. τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, σὲ δ' ἤνεσα. 655

ΙΦ. μέν', ὁ πάτερ, κατ' οἶκον ἐπὶ τέκνοις σέθειν.

ΑΓΑ. θέλω γε τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγήνομαι.

ΙΦ. ὅλοιντο λόγγαι καὶ τὰ Μενέλεω κακά.

ΑΓΑ. ἄλλους δὲ πρόσθ' ἀμέ διολέσαντ' ἔχει.

ΙΦ. ώς πολὺν ἀπῆσθα χρόνον ἐν Αὐλίδος μυχοῖς. 660

ΑΓΑ. καὶ νῦν γέ μ' ἵσχει δή τι μὴ στέλλειν στρατόν.

ΙΦ. ποῦ τοὺς Φρύγας λέγουσιν ὠκίσθαι, πάτερ;

ΑΓΑ. οὐ μήποτ' οἴκειν ὕφελ' ὁ Πριάμου Πάρις.

ΙΦ. μακράν γ' ἀπαίρεις, ὁ πάτερ, λιπῶν ἐμέ;

ΑΓΑ. εἰς ταῦτόν, ὁ θύγατερ, σύ γ' ἤκεις σῷ πατρί.

ΙΦ. φεῦ·

εἴθ' ἦν καλόν μοι σοὶ τ' ἄγειν σύμπλουν ἐμέ.

ΑΓΑ. ἔπεστι καὶ σοὶ πλοῦς, ἵνα μνήσει πατρός.

665

- ΙΦ. σὺν μητρὶ πλεύσασ' ἢ μόνη πορεύσομαι ;
 ΑΓΑ. μόνη, μονωθεῖσ' ἀπὸ πατρὸς καὶ μητέρος.
- ΙΦ. οὐ πού μ' ἐς ἄλλα δώματ' οἰκίζεις, πάτερ ; 670
 ΑΓΑ. ἔα σὺ γ'. οὐ χρή τοι τάδ' εἰδέναι κόρας.
- ΙΦ. σπεῦδ' ἐκ Φρυγῶν μοι, θέμενος εῦ τάκει, πάτερ.
 ΑΓΑ. θῦσαί με θυσίαν πρῶτα δεῖ τιν' ἐνθάδε.
- ΙΦ. ἀλλὰ ξὺν ιεροῖς χρὴ τό γ' εὐσεβὲς σκοπεῖν.
 ΑΓΑ. εἰσει σύ· χερνίβων γάρ ἐστήξεις πέλας. 675
- ΙΦ. στήσομεν ὅρ' ἀμφὶ βωμόν, ὃ πάτερ, χορούς ;
 ΑΓΑ. ζῆλῶ σὲ μᾶλλον ἢ 'μὲ τοῦ μηδὲν φρονεῖν.
 χώρει δὲ μελάθρων ἐντὸς ὁφθῆναι κόρας,
 πικρὸν φίλημα δοῦσα δεξιάν τ' ἐμοί,
 μέλλουσα δαρὸν πατρὸς ἀποικήσειν χρόνον. 680
 ὃ στέρνα καὶ παρῆδες, ὃ ξανθαὶ κόμαι,
 ὡς ἀχθος ἡμῖν ἐγένεθ' ἢ Φρυγῶν πόλις
 'Ελένη τε· παύω τοὺς λόγους· ταχεῖα γάρ
 νοτὶς διώκει μ' ὀδυμάτων φαύσαντά σου.
 οὐθ' ἐς μέλαθρα. σὲ δὲ παραιτοῦμαι τάδε, 685
 Λήδας γένεθλον, εἰ κατῳκτίσθην ἄγαν,
 μέλλων 'Αχιλλεῖ θυγατέρ' ἐκδώσειν ἐμήν.
 ἀποστολαὶ γάρ μακάριαι μέν, ἀλλ' ὅμως
 δάκνουσι τοὺς τεκόντας, ὅταν ἄλλοις δόμοις
 παιδας παραδιδῷ πολλὰ μοχθήσας πατήρ. 690
- ΚΛ. οὐχ ὃδ' ἀσύνετός εἰμι, πείσεσθαι δέ με
 καῦτὴν δόκει τάδ', ὥστε μή σε νουθετεῖν,
 ὅταν σὺν ὑμεναίοισιν ἐξάγω κόρην.
 ἀλλ' ὁ νόμος αὐτὰ τῷ χρόνῳ συνισχνανεῖ.
 τούνομα μὲν οὖν παιδ' οἴδ' ὅτῳ κατήνεσας. 695
 γένους δὲ ποίου χώροθεν, μαθεῖν θέλω.
- ΑΓΑ. Αἴγινα θυγάτηρ ἐγένετ' Ἀσωποῦ πατρός.
 ΚΛ. ταύτην δὲ θηγῆῶν ἢ θεῶν ἔζευξε τίς ;
 Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

- ΑΓΑ. Ζεύς· Αἰακὸν δ' ἔψυσεν, Οἰνώνης πρόμον.
- ΚΛ. τοῦ δ' Αἰακοῦ παῖς τίς κατέσχε δώματα ; 700
- ΑΓΑ. Πηλεύς· δὲ Πηλεὺς δ' ἔσχε Νηρέως κόρην.
- ΚΛ. θεοῦ διδόντος, ἢ βίᾳ θεῶν λαβών ;
- ΑΓΑ. Ζεύς ἡγγύησε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος.
- ΚΛ. γαμεῖ δὲ ποῦ νιν ; ἢ κατ' οἶδμα πόντιον ;
- ΑΓΑ. Χείρων ἵν' οἰκεῖ σεμνὰ Πηλίου βάθρα. 705
- ΚΛ. οὖ φασι Κενταύρειον φύσισθαι γένος ;
- ΑΓΑ. ἐνταῦθ' ἔδαισαν Πηλέως γάμους θεοί.
- ΚΛ. Θέτις δ' ἔθρεψεν ἢ πατήρ Ἀχιλλέα ;
- ΑΓΑ. Χείρων, ἵν' ἥθη μὴ μάθοι κακῶν βροτῶν.
- ΚΛ. φεῦ·
- σοφός γ' ὁ θρέψας χώδειδοὺς σοφώτερος. 710
- ΑΓΑ. τοιόσδε παιδὸς σῆς ἀνήρ ἔσται πόσις.
- ΚΛ. οὐ μεμπτός. οἰκεῖ δ' ἀστυ ποῖον Ἑλλάδος ;
- ΑΓΑ. Ἀπιδανὸν ἀμφὶ ποταμὸν ἐν Φθίας ὄροις.
- ΚΛ. ἔκεισ' ἀπάξει σὴν ἐμήν τε παρθένον ;
- ΑΓΑ. κείνῳ μελήσει ταῦτα, τῷ κεκτημένῳ. 715
- ΚΛ. ἀλλ' εὔτυχοίτην. τίνι δ' ἐν ἡμέρᾳ γαμεῖ ;
- ΑΓΑ. ὅταν σελήνης εύτυχὴς ἔλθῃ κύκλος.
- ΚΛ. προτέλεια δ' ἥδη παιδὸς ἔσφαξας θεᾶ ;
- ΑΓΑ. μέλλω· πὶ ταύτη καὶ καθέσταμεν τύχη.
- ΚΛ. κάπειτα δαίσεις τοὺς γάμους ἐξ ὕστερον ; 720
- ΑΓΑ. θύσας γε θύμαθ' ἀμὲ χρὴ θῦσαι θεοῖς.
- ΚΛ. ἡμεῖς δὲ θοίνην ποῦ γυναιξὶ θήσομεν ;
- ΑΓΑ. ἐνθάδε παρ' εὐπρύμνοισιν Ἀργείων πλάταις.
- ΚΛ. καλῶς ἀναγκαίως τε· συνενέγκοι δ' ὄμως.
- ΑΓΑ. οἶσθ' οὖν δὲ δρᾶσον, ὃ γύναι ; πιθοῦ δέ μοι. 725
- ΚΛ. τὸ χρῆμα ; πείθεσθαι γάρ εἴθισμαι σέθεν.
- ΑΓΑ. ἡμεῖς μὲν ἐνθάδ', οὕπερ ἐσθ' ὁ νυμφίος....
- ΚΛ. μητρὸς τί χωρὶς δράσεθ', ἀμὲ δρᾶν χρεών ;

- ΑΓΑ. ἐκδώσομεν σὴν παῖδα Δαναϊδῶν μέτα.
- ΚΛ. ἡμᾶς δὲ ποῦ χρὴ τηνικαῦτα τυγχάνειν ; 730
- ΑΓΑ. χώρει πρὸς "Αργος παρθένους τε τημέλει.
- ΚΛ. λιποῦσα παῖδα ; τίς δ' ἀνασχήσει φλόγα ;
- ΑΓΑ. ἐγὼ παρέξω φῶς, δὲ νυμφίοις πρέπει.
- ΚΛ. οὐχ δὲ νόμος οὗτος, σὺ δὲ φαῦλ' ἥγεῖ τάδε.
- ΑΓΑ. οὐ καλὸν ἐν ὅχλῳ σ' ἔξομιλεῖσθαι στρατοῦ. 735
- ΚΛ. καλὸν τεκοῦσαν τάμα μ' ἐκδοῦναι τέκνα.
- ΑΓΑ. καὶ τάς γ' ἐν οἴκῳ μὴ μόνας εἶναι κόρας.
- ΚΛ. ὁχυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς.
- ΑΓΑ. πιθοῦ.
- ΚΛ. μὰ τὴν ἀνασσαν Ἀργείαν θεάν.
- ἐλθὼν σὺ τάξω πρᾶσσε, τὰν δόμοις δ' ἐγώ, 740
- ἀ χρὴ παρεῖναι νυμφίοισι παρθένοις.
- ΑΓΑ. οἴμοι μάτην ἥξ', ἐλπίδος δ' ἀπεσφάλην,
- ἐξ ὀμμάτων δάμαρτ' ἀποστεῖλαι θέλων.
- σοφίζομαι δὲ κάπι τοῖσι φιλτάτοις
- τέχνας πορίζω, πανταχῇ νικώμενος. 745
- ὅμως δὲ σὺν Κάλχαντι τῷ θυηπόλῳ
- κοινῇ τὸ τῆς θεοῦ φίλον, ἐμοὶ δ' οὐκ εὔτυχές,
- ἐξιστορήσων εἶμι, μόχθον Ἐλλάδος.
- χρὴ δ' ἐν δόμοισιν ἄνδρα τὸν σοφὸν τρέφειν
- γυναικα χρηστὴν καγαθήν, ἢ μὴ γαμεῖν. 750
- ΧΟ. στροφὴ ἥξει δὴ Σιμόεντα καὶ
- δίνας ἀργυροειδεῖς
- ἄγυρις Ἐλλάνων στρατιᾶς
- ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις
- "Ιλιον ἔς τὸ Τροίας
- Φοιβήιον δάπεδον,
- τὰν Κασσάνδραν ἵν' ἀκούω
- ρίπτειν ξανθοὺς πλοκάμους
- Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής 755

- χλωροκόμῳ στεφάνῳ δάφνας
κοσμηθεῖσαν, ὅταν θεοῦ 760
μαντόσυνοι πνεύσωσ' ἀνάγκαι.
ἀντιστρ. στάσονται δ' ἐπὶ περγάμων
Τροίας ἀμφί τε τείχη
Τρῶες, ὅταν χάλκασπις Ἄρης
πόντιος εὐπρώροισι πλάταις 765
εἰρεσίᾳ πελάζῃ
Σιμουντίοις δχετοῖς,
τὰν τῶν ἐν αἰθέρι δισσῶν
Διοσκούρων Ἐλέναν
ἐκ Πριάμου κομίσαι θέλων 770
ἐξ γᾶν Ἐλλάδα δοριπόνων
ἀσπίσι καὶ λόγγαις Ἀχαιῶν.
ἐπωδ. Πέργαμον δὲ Φρυγῶν πόλιν
λατίνους περὶ πύργους
κυκλώσας δόρει φονίῳ, 775
λαιμοτόμους σπάσας κεφαλάς,
πέρσας πόλισμα κατ' ἄκρας,
Θήσει κόρας πολυκλαύτους
δάμαρτά τε Πριάμου. 780
ὁ δὲ Διὸς Ἐλένα κόρα
πολύκλαυτος ἐσσεῖται
πόσιν προλιποῦσα· μήτ' ἐμοὶ
μήτ' ἐμοῖσι τέκνων τέκνοις
ἐλπὶς ἄδε ποτ' ἔλθοι,
οἶνας αἱ πολύχρυσοι 785
Λυδαὶ καὶ Φρυγῶν ἄλοχοι
στήσασαι τάδ' ἐς ἀλλήλας
παρ' ἴστοῖς μυθεύσουσι·
τίς ἄρα μ' εὐπλοκάμου κόμας 790

ρῦμα δακρυόεν τανύσας
πατρίδος οὐλομένας ἀπολωτιεῖ ;
διὰ σέ, τὰν κύκνου δολιχαύχενος γόνον,
εἰ δὴ φάτις ἔτυμος,
ώς ἔτεκεν Λήδα σ'

795

ὅρνιθι πταμένω
Διὸς ὅτ' ἡλλάχθη δέμας,
εἴτ' ἐν δέλτοις Πιερίσιν
μῆθοι τάδ' ἐς ἀνθρώπους
ἥνεγκαν παρὰ καιρὸν ἄλλως.

800

ΑΧΙΛΛΕΥΣ

ποῦ τῶν Ἀχαιῶν ἐνθάδ' ὁ στρατηλάτης ;
τίς ἂν φράσει προσπόλων τὸν Πηλέως
ζητοῦντά νιν παιδ' ἐν πύλαις Ἀχιλλέα ;
οὐκ ἔξ ίσου γάρ μένομεν Εύρίπου πέλας.
οἱ μὲν γάρ ἡμῶν, ὅντες ἀζυγες γάμων,
οἴκους ἐρήμους ἐκλιπόντες ἐνθάδε
θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς, οἱ δ' ἔχοντες εὔνιδας
καὶ παιδας· οὕτω δεινὸς ἐμπέπτωκ' ἔρως
τῆσδε στρατείας 'Ἐλλάδ' οὐκ ἄνευ θεῶν.
τούμὸν μὲν οὖν δίκαιον ἐμὲ λέγειν χρεών,
ἄλλος δ' ὁ χρήζων αὐτὸς ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει.
γῆν γάρ λιπὼν Φάρσαλον ἥδε Πηλέα
μένω 'πὶ λεπταῖς ταῖσδέ γ' Εύρίπου πνοαῖς,
Μυρμιδόνας ἵσχων· οἱ δ' ἀεὶ προσκείμενοι
λέγουσ' 'Ἀχιλλεῦ, τί μένομεν ; πόσον χρόνον
ἔπ' ἐκμετρῆσαι χρὴ πρὸς Ἰλίου στόλον ;
δρᾶ γ', εἰ τι δράσεις, ἢ ἀπαγ' οἴκαδε στρατόν,
τὰ τῶν Ἀτρειδῶν μὴ μένων μελλήματα.

805

810

815

- ΚΛ. ὅ παῖ θεᾶς Νηρῆδος, ἔνδοθεν λόγων
τῶν σῶν ἀκούσασ' ἐξέβην πρὸ δωμάτων. 820
- ΑΧ. ὁ πότνι' αἰδώς, τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ
γυναικα, μορφὴν εὐπρεπῆ κεκτημένην;
- ΚΛ. οὐ θαῦμά σ' ἡμᾶς ἀγνοεῖν, οὓς μὴ πάρος
κατεῖδες· αἰνῶ δ' ὅτι σέβεις τὸ σωφρονεῖν.
- ΑΧ. τίς δ' εἴ ; τί δ' ἥλθες Δαναϊδῶν ἐς σύλλογον,
γυνὴ πρὸς ἄνδρας ἀσπίσιν πεφραγμένους; 825
- ΚΛ. Λήδας μέν εἴμι παῖς, Κλυταιμήστρα δέ μοι
ὄνομα, πόσις δὲ μούστιν Ἀγαμέμνων ἄναξ.
- ΑΧ. καλῶς ἔλεξας ἐν βραχεῖ τὰ καίρια.
αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους. 830
- ΚΛ. μεῖνον· τί φεύγεις; δεξιάν τ' ἐμῇ χερὶ¹
σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων.
- ΑΧ. τί φής; ἐγώ σοι δεξιάν; αἰδοίμεθ' ἀν
'Αγαμέμνον', εἰ φάνοιμεν δὲν μή μοι θέμις.
- ΚΛ. θέμις μάλιστα, τὴν ἐμὴν ἐπεὶ γαμεῖς
παῖδ', ὁ θεᾶς παῖ ποντίας Νηρηίδος. 835
- ΑΧ. ποίους γάμους φής; ἀφασία μ' ἔχει, γύναι·
εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον.
- ΚΛ. πᾶσιν τόδ' ἐμπέφυκεν, αἰδεῖσθαι φίλους
καινοὺς δρῶσι καὶ γάμου μεμνημένοις. 840
- ΑΧ. οὐπώποτ' ἐμνήστευσα παῖδα σήν, γύναι,
οὐδ' ἐξ 'Ατρειδῶν ἥλθέ μοι λόγος γάμων.
- ΚΛ. τί δῆτ' ἀν εἴη; σὺ πάλιν αὖ λόγους ἐμοὺς
Θαύμαζ'; ἐμοὶ γάρ θαύματ' ἔστι τάπο σοῦ.
- ΑΧ. εἴκαζε· κοινόν ἔστιν εἰκάζειν τάδε·
ἄμφω γάρ οὐ φευδόμεθα τοῖς λόγοις ἵσως. 845
- ΚΛ. ἀλλ' ἦ πέπονθα δεινά; μνηστεύω γάμους
οὐκ ὄντας, ὃς εἴξασιν· αἰδοῦμαι τάδε.
- ΑΧ. ἵσως ἐκερτόμησε κάμε καὶ σέ τις.

- ἀλλ' ἀμελίᾳ δὸς αὐτὰ καὶ φαύλως φέρε 850
 ΚΛ. χαῖρ· οὐ γάρ ὅρθοῖς ὅμμασίν σ' ἔτ' εἰσορῶ,
 φευδῆς γενομένη καὶ παθοῦσ' ἀνάξια.
- ΑΧ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἔξ ἐμοῦ· πόσιν δὲ σὸν
 στείχω ματεύσων τῶνδε δωμάτων ἔσω.
- ΠΡ. ὃ ξέν', Αἰακοῦ γένεθλον, μεῖνον· ὃ, σέ τοι λέγω, 855
 τὸν θεᾶς γεγῶτα παιδα, καὶ σέ, τὴν Λήδας κόρην.
- ΑΧ. τίς δὲ καλῶν πύλας παροίζας; ὡς τεταρβηκώς καλεῖ.
 ΠΡ. δοῦλος, οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε· ή τύχη γάρ μ' οὐκ ἔξ.
 ΑΧ. τίνος; ἐμὸς μὲν οὐχί· χωρὶς τάμα κ' Αγαμέμνονος.
 ΠΡ. τῆσδε, τῶν πάροιθεν οἰκων, Τυνδάρεω δόντος πατρός. 860
 ΑΧ. ἔσταμεν· φράξ', εἴ τι χρήζεις, ὃν μ' ἐπέσχες εἰνεκα.
 ΠΡ. η μόνω παρόντε δῆτα ταῖσδε ἐφέστατον πύλαις;
 ΚΛ. ως μόνοις λέγοις ἄν, ἔξω δ' ἐλθὲ βασιλείων δόμων.
 ΠΡ. τύχη πρόνοιά θ' ἡμή, σώσαθ' οὓς ἐγὼ θέλω.
 ΑΧ. δλόγος ἐς μέλλοντ' ἀνοίσει χρόνον· ἔχει δ' ὄκνον τινά. 865
 ΚΛ. δεξιᾶς ἔκατι μὴ μέλλ', εἴ τι μοι χρήζεις λέγειν.
 ΠΡ. οἷσθα δῆτά μ' ὅστις ὃν σοὶ καὶ τέκνοις εὔνους ἔψυν.
 ΚΛ. οἶδά σ' ὅντ' ἐγὼ παλαιὸν δωμάτων ἐμῶν λάτριν.
 ΠΡ. χῶτι μ' ἐν ταῖς σαῖσι φερναῖς ἔλαβεν Αγαμέμνων ἀναξ';
 ΚΛ. ἥλθες εἰς "Αργος μεθ' ἡμῶν κάμδος ἥσθ' ἀεί ποτε. 870
 ΠΡ. δόδ' ἔχει. καὶ σοὶ μὲν εὔνους εἰμί, σῷ δ' ἥσσον πόσει.
 ΚΛ. ἐκκάλυπτε νῦν ποθ' ἡμῖν οὖστινας στέγεις λόγους.
 ΠΡ. παῖδα σὴν πατήρ ὁ φύσας αὐτόχειρ μέλλει κτενεῖν.
 ΚΛ. πῶς; ἀπέπτυσ', ὃ γεραιέ, μῆθον· οὐ γάρ εὗ φρονεῖς.
 ΠΡ. φασγάνῳ λευκὴν φονεύων τῆς ταλαιπώρου δέρην. 875
 ΚΛ. ὃ τάλαιν' ἐγώ· μεμηγώς ἄρα τυγχάνει πόσις;
 ΠΡ. ἀρτίφρων, πλὴν ἐς σὲ καὶ σὴν παιδα· τοῦτ' οὐκ εὗ φρονεῖ.
 ΚΛ. ἐκ τίνος λόγου; τίς αὐτὸν ούπάγων ἀλαστόρων;
 ΠΡ. θέσφαθ', ως γέ φησι Κάλχας, ἵνα πορεύηται στρατός.
 ΚΛ. ποϊ; τάλαιν' ἐγώ, τάλαινα δ' ἣν πατήρ μέλλει κτενεῖν. 880

ΠΡ. Δαρδάνου πρὸς δώμαθ', 'Ελένην Μενέλεως ὅπως λάβῃ.
 ΚΛ. εἰς ἄρ' Ιφιγένειαν 'Ελένης νόστος ἦν πεπρωμένος ;
 ΠΡ. πάντ' ἔχεις· 'Αρτέμιδι θύσειν παῖδα σὴν μέλλει πατήρ.
 ΚΛ. ὁ δὲ γάμος τίν' εἶχε πρόφασιν, ἢ μ' ἐκόμισεν ἐκ δόμων ;
 ΠΡ. ἦν ἀγάγοις χαίρουσ' Αχιλλεῖ παῖδα νυμφεύσουσα σήν. 885
 ΚΛ. ὃ θύγατερ, ἥκεις ἐπ' ὀλέθρῳ καὶ σὺ καὶ μήτηρ σέθεν.
 ΠΡ. οἰκτρὰ πάσχετον δύ' οὖσαι· δεινὰ δ' Αγαμέμνων ἔτλη.
 ΚΛ. οἴχομαι τάλαινα, δακρύων νάματ' οὐκέτι στέγω.
 ΠΡ. εἴπερ ἀλγεινὸν τὸ τέκνων στερομένην δακρυρροεῖν.
 ΚΛ. σὺ δὲ τάδ', ὃ γέρον, πόθεν φῆς εἰδέναι πεπυσμένος ; 890
 ΠΡ. δέλτον φύγμην φέρων σοι πρὸς τὰ πρὸν γεγραμμένα.
 ΚΛ. οὐκ ἔδν ἢ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην ;
 ΠΡ. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· φρονῶν γάρ ἔτυχε σὸς πόσις τότ' εὗ.
 ΚΛ. κἄτα πῶς φέρων γε δέλτον οὐκ ἐμοὶ δίδως λαβεῖν ;
 ΠΡ. Μενέλεως ἀφείλεθ' ήμᾶς, δς κακῶν τῶνδ' αἴτιος. 895
 ΚΛ. ὃ τέκνον Νηρῆδος, ὃ παῖ Πηλέως, κλύεις τάδε ;
 ΑΧ. ἔκλυον οὖσαν ἀθλίαν σε, τὸ δ' ἐμὸν οὐ φαύλως φέρω.
 ΚΛ. παῖδά μου κατακτενοῦσι σοῖς δολώσαντες γάμοις.
 ΑΧ. μέμφομαι κάγὼ πόσει σῷ, κούχ ἀπλῶς οὔτω φέρω.
 ΚΛ. οὐκ ἐπαιδεσθήσομαι γε προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ, 900
 θυητὸς ἐκ θεᾶς γεγῶτα· τί γάρ ἐγὼ σεμνύνομαι ;
 ἢ τίνος σπουδαστέον μοι μᾶλλον ἢ τέκνου πέρι ;
 ἀλλ' ἀμυνον, ὃ θεᾶς παῖ, τῇ τ' ἐμῇ δυσπραξίᾳ
 τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ, μάτην μέν, ἀλλ' ὅμως
 σοὶ καταστέψασ' ἐγὼ νιν ἥγον ὡς γαμουμένην. 905
 νῦν δ' ἐπὶ σφαγὰς κομίζω· σοὶ δ' ὄνειδος ἵξεται,
 ὅστις οὐκ ἡμυνας· εἰ γάρ μὴ γάμοισιν ἐζύγης,
 ἀλλ' ἐκλήθης γοῦν ταλαίνης παρθένου φίλος πόσις.
 πρὸς γενειάδος σε, πρὸς σῆς δεξιᾶς, πρὸς μητέρος,
 ὄνομα γάρ τὸ σὸν μ' ἀπώλεσ', φ' σ' ἀμυναθεῖν χρεών, 910
 οὐκ ἔχω βωμὸν καταφυγεῖν ἀλλον ἢ τὸ σὸν γόνυ,

οὐδὲ φίλος οὐδεὶς πέλει μοι· τὰ δ' Ἀγαμέμνονος κλύεις
ώμα καὶ πάντολμ· ἀφῆγμαι δ', ὡσπερ εἰσορᾶς, γυνὴ⁹¹⁵
γαυτικὸν στράτευμ' ἄναρχον κάπι τοῖς κακοῖς θρασύ,
χρήσιμον δ', ὅταν θέλωσιν. ἦν δὲ τολμήσης σύ μου
χεῖρ' ὑπερτεῖναι, σεσώσμεθ· εἰ δὲ μή, οὐ σεσώσμεθα.

XO. δεινὸν τὸ τίκτειν καὶ φέρει φίλτρον μέγα
πᾶσιν τε κοινὸν ὥσθ' ὑπερκάμνειν τέκνων.

AX. ὑψηλόφρων μοι θυμὸς αἴρεται πρόσω,
ἐπίσταται δὲ τοῖς κακοῖσι τ' ἀσχαλῶν
μετρίως τε χαίρειν τοῖσιν ἔξωγκωμένοις.
λελογισμένοι γάρ οἱ τοιοίδ' εἰσὶν βροτῶν
δρθῶς διαζῆν τὸν βίον γνώμης μέτα.
ἔστιν μὲν οὖν ἵν' ἥδιν μὴ λίαν φρονεῖν,
ἔστιν δὲ χῶπου χρήσιμον γνώμην ἔχειν.⁹²⁰

ἔγὼ δ' ἐν ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου τραφεὶς
Χείρωνος ἔμαθον τοὺς τρόπους ἀπλοῦς ἔχειν.
καὶ τοῖς Ἀτρείδαις, ἦν μὲν ἡγῶνται καλῶς,
πεισόμεθ· ὅταν δὲ μὴ καλῶς, οὐ πείσομαι.
ἀλλ' ἐνθάδ' ἐν Τροίᾳ τ' ἐλευθέραν φύσιν
παρέχων, "Ἄρη τὸ κατ' ἐμὲ κοσμήσω δορί.
σὲ δ', ὃ παθοῦσα σχέτλια πρὸς τῶν φιλτάτων,
ἄ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεται νεανίαν,
τοσοῦτον οἶκτον περιβαλῶν καταστελῶ,⁹³⁰
κούποτε κόρη σὴ πρὸς πατρὸς σφαγήσεται,
ἐμὴ φατισθεῖσ· οὐ γάρ ἐμπλέκειν πλοκὰς
ἔγὼ παρέξω σῷ πόσει τούμὸν δέμας.

τούνομα γάρ, εἰ καὶ μὴ σίδηρον ἥρατο,
τούμὸν φονεύσει παῖδα σήν· τὸ δ' αἴτιον
πόσις σός· ἀγνὸν δ' οὐκέτ' ἔστι σῶμ' ἐμόν,
εἰ δ' ἔμ' ὀλεῖται διά τε τοὺς ἐμοὺς γάμους
ἡ δεινὰ τλᾶσα κούκ άνεκτὰ παρθένος,⁹⁴⁰

θυμαστὰ δ' ὡς ἀνάξι' ἡτιμασμένη.
 ἐγὼ κάκιστος ἦν ἄρ' Ἀργείων ἀνήρ,
 ἐγὼ τὸ μηδέν, Μενέλεως δ' ἐν ἀνδράσιν, 945
 ὡς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος γεγώς,
 εἴπερ φονεύσει τούμὸν ὄνομα παῖδα σήν.
 μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον
 Νηρέα, φυτουργὸν Θέτιδος ἢ μ' ἐγείνατο,
 οὐχ ἄψεται σῆς θυγατρὸς Ἀγαμέμνων ἄναξ, 950
 οὐδ' εἰς ἄκραν χεῖρ', ὥστε προσβαλεῖν πέπλοις·
 ἢ Σίπυλος ἔσται πόλις, ὅρισμα βαρβάρων,
 ὅθεν πεφύκασ' οἱ στρατηλάται γένος,
 Φθίας δὲ τούνομ' οὐδαμοῦ κεκλήσεται.
 πικροὺς δὲ προχύτας χέρινιβάς τ' ἐνάρξεται 955
 Κάλχας ὁ μάντις. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ,
 ὃς ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ φευδῆ λέγει
 τυχών· ὅσ' ἂν δὲ μὴ τύχη, διοίχεται;
 οὐ τῶν γάμων ἔκατι, μυρίαι κόραι
 θηρῶσι λέκτρον τούμόν, εἱρηται τόδε· 960
 ἀλλ' ὕβριν ἡμᾶς ὕβρισ' Ἀγαμέμνων ἄναξ.
 γρῆν δ' αὐτὸν αἰτεῖν τούμὸν ὄνομ' ἐμοῦ πάρα,
 θήραμα παιδός· ἡ Κλυταιμήστρα δ' ἐμοὶ
 μάλιστ' ἐπείσθη θυγατέρ' ἐκδοῦναι πόσει.
 ἔδωκα τὸν "Ἐλλησιν, εἰ πρὸς" Ἰλιον 965
 ἐν τῷδ' ἔκαμνε νόστος· οὐκ ἥρνοιμεθ' ἂν
 τὸ κοινὸν αὔξειν ὃν μέτ' ἐστρατευόμην.
 νῦν δ' οὐδέν εἰμι, παρά γε τοῖς στρατηλάταις
 ἐν εὔμαρεῖ τε δρᾶν τε καὶ μὴ δρᾶν καλῶς.
 τάχ' εἰσεται σίδηρος, ὅν, πρὶν ἐς Φρύγας 970
 ἐλθεῖν, φόνου κηλῖσιν αἴματος χρανῶ,
 εἰ τίς με τὴν σὴν θυγατέρ' ἐξαιρήσεται.
 ἀλλ' ἡσύχαζε· θεὸς ἐγὼ πέφηγά σοι

- μέγιστος, οὐκ ἄν· ἀλλ' ὅμως γενήσομαι.
- XO. ἔλεξας, ὃ παῖ Πηγέως, σοῦ τ' ἄξια
καὶ τῆς ἐναλίας δαίμονος, σεμνῆς θεοῦ. 975
- ΚΛ. φεῦ.
- πῶς ἂν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
μηδ' ἐνδεῶς τοῦδ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
αἰνούμενοι γάρ ἀγαθοὶ τρόπον τινὰ
μισοῦσι τοὺς αἰγοῦντας, ἢν αἰνῶσ' ἀγαν. 980
- αἰσχύνομαι δὲ παραφέρουσ' οἰκτροὺς λόγους,
ἰδίᾳ νοσοῦσα· σὺ δ' ἄνοσος κακῶν γ' ἐμῶν.
ἀλλ' οὖν ἔχει τι σχῆμα, καὶν ἀπωθεν ἢ
ἄνηρ ὁ χρηστός, δυστυχοῦντας ὀφελεῖν. 985
- οἴκτιρε δ' ἡμᾶς· οἰκτρὸς γάρ πεπόνθαμεν.
ἢ πρῶτα μέν σε γαμβρὸν οἰηθεῖσ' ἔχειν
κενὴν κατέσχον ἐλπίδ'· εἴτα σοι τάχα
ὅρνις γένοιτ' ἀν σοῖς τε μέλλουσιν γάμοις
θανοῦσ' ἐμὴ παῖς, ὃ σε φυλάξασθαι χρεών. 990
- ἀλλ' εῦ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εῦ δὲ καὶ τέλη·
σοῦ γάρ θέλοντος παῖς ἐμὴ σωθήσεται.
βούλει νιν ἵκετιν σὸν περιπτύξαι γόνυ;
ἀπαρθένευτα μὲν τάδ'· εἰ δέ σοι δοκεῖ,
ἥξει, δι' αἰδοῦς ὅμμ' ἔχουσ' ἐλεύθερον· 995
- εἰ δ' οὐ παρούσης ταῦτὰ τεύξομαι σέθεν,
μενέτω κατ' οἴκους· σεμνὰ γάρ σεμνύνεται.
ὅμως δ' ὅσον γε δυνατὸν αἰδεῖσθαι χρεών.
- AX. σὺ μήτε σὴν παῖδ' ἔξαγ' ὅψιν εἰς ἐμήν,
μήτ' εἰς ὄνειδος ἀμαθὲς ἔλθωμεν, γύναι·
στρατὸς γάρ ἀθρόος, ἀργὸς ὅν τῶν οἰκοθεν,
λέσχας πονηρὸς καὶ κακοστόμους φιλεῖ·
πάντως δέ μ' ἵκετεύοντες ἥξετ' εἰς ἵσον,
εἴτ' ἀνικετεύτως· εἴς ἐμοὶ γάρ ἐστ' ἀγῶν

μέγιστος, ύμᾶς ἔξαπαλλάξαι κακῶν.

ώς ἐν γ' ἀκούσασ' ἵσθι μὴ ψευδῶς μ' ἐρεῖν.

ψευδῆ λέγων δὲ καὶ μάτην ἐγκερτομῶν

θάνοιμι· μὴ θάνοιμι δ', ἦν σώσω κόρην.

1005

ΚΛ. ὅναιο συνεχῶς δυστυχοῦντας ὡφελῶν.

ΑΧ. ἄκουε δή νυν, ἵνα τὸ πρᾶγμα ἔχῃ καλῶς.

ΚΛ. τί τοῦτ' ἔλεξας; ὡς ἀκουστέον γέ σου.

1010

ΑΧ. πείθωμεν αὖθις πατέρα βέλτιον φρονεῖν.

ΚΛ. κακός τις ἐστι καὶ λίαν ταρβεῖ στρατόν.

ΑΧ. ἀλλ' οἱ λόγοι γε καταπαλαίουσιν λόγους.

ΚΛ. ψυχρὰ μὲν ἐλπίς· δὲ τι δὲ χρή με δρᾶν φράσον.

ΑΧ. ἵκετεύ' ἐκεῖνον μὴ κτείνειν τέκνα·

1015

ἢν δ' ἀντιβαίνῃ, πρὸς ἐμέ σοι πορευτέον·

εἰ γάρ τὸ χρῆζον ἐπίθετ', οὐ τούμὸν χρεῶν

χωρεῖν. ἔχει γάρ τοῦτο τὴν σωτηρίαν.

κἀγώ τ' ἀμείνων πρὸς φίλον γενήσομαι,

στρατός τ' ἀν οὐ μέμψαιτό μ', εἰ τὰ πράγματα 1020

λελογισμένως πράσσοιμι μᾶλλον ἢ σθένει.

καλῶς δὲ κρανθέντων πρὸς ἥδονὴν φίλοις

σοί τ' ἀν γένοιτο κανὸν ἐμοῦ χωρὶς τάδε.

ΚΛ. ὡς σώφρον' εἶπας· δραστέον δ' ἂ σοι δοκεῖ.

ἢν δ' αὖ τι μὴ πράσσωμεν ὅν ἐγὼ θέλω,

ποῦ σ' αὖθις ὀψόμεσθα; ποιὲ χρή μ' ἀθλίαν

ἐλθοῦσαν εὑρεῖν σὴν χέρ' ἐπίκουρον κακῶν;

1025

ΑΧ. ἡμεῖς σε φύλακες οὖς χρεῶν φυλάξομεν,

μή τις σ' ἵδη στείχουσαν ἐπτοημένην

Δαναῶν δι' ὄχλου· μηδὲ πατρῷον δόμον

αἰσχυν'. ὁ γάρ τοι Τυνδάρεως οὐκ ἀξιος

κακῶς ἀκούειν· ἐν γάρ Ἐλλησιν μέγας.

1030

ΚΛ. ἔσται τάδε· ἀρχε· σοὶ με δουλεύειν χρεῶν.

εἰ δ' εἰσὶ θεοί, δίκαιοις ὅν ἀνήρ σύ τοι

- 1035
- έσθλῶν κυρήσεις· εἰ δὲ μή, τί δεῖ πονεῖν ;
 ΧΟ. στρ. τίς ἄρ' ὑμέναιος διὰ λωτοῦ Λίβυος
 μετά τε φιλοχόρου κιθάρας
 συρίγγων θ' ὑπὸ καλαμοεσ-
 σᾶν ἔστασεν ἴαχάν,
 ὅτ' ἀνὰ Πήγλιον αἱ καλλιπλόκαμοι
 Πιερίδες παρὰ δαιτὶ θεῶν
 χρυσεοσάνδαλον ἵχνος
 ἐν γῆς κρούουσαι
 Πηγλέως ἐς γάμον ἥλθον,
 μελωδοῖς Θέτιν ἀχήμασι τόν τ' Αἰακίδαν
 Κενταύρων ἀν' ὄρος κλέουσαι
 Πηγλιάδα καθ' ὅλαν.
 ὁ δὲ Δαρδανίδας, Διὸς
 λέκτρων τρύφημα φίλον,
 χρυσέοισιν ἀφυσσε λοιβὰν
 ἐν κρατήρων γυάλοις,
 ὁ Φρύγιος Γανυμήδης.
 παρὰ δὲ λευκοφαῇ ψάμαθον
 εἴλισσόμεναι κύκλια
 πεντήκοντα κόραι Νηρέως
 γάμους ἔχόρευσαν.
- 1040
- ἀντιστροφ. ἀνὰ δ' ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ
 θίασος ἔμολεν ἵπποβάτας
 Κενταύρων ἐπὶ δαῖτα τὰν
 θεῶν κρατῆρά τε Βάκχου.
 μέγα δ' ἀνέκλαγον· ὡς Νηρηὶ κόρα,
 παῖδα σὲ Θεσσαλίᾳ μέγα φῶς
 μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν
 εἰδὼς γεννάσειν
 Χείρων ἔξονόμαζεν,
- 1045
- 1050
- 1055
- 1060
- 1065

- δος ἥξει χθόνα λογγήρεσι σὺν Μυρμιδόνων
ἀσπισταῖς Πριάμοιο κλεινὰν
γᾶθεν ἐκπυρώσων, 1070
περὶ σώματι χρυσέων
ὅπλων 'Ηφαιστοπόνων
κεκορυθμένος ἔνδυτ', ἐκ θεᾶς
ματρὸς δωρήματ' ἔχων
Θέτιδος, ἀ νιν ἔτικτε. 1075
μακάριον τότε δαίμονες
τᾶς εὐπάτριδος
Νηρῆδός τ' ἔθεσαν γάμον
Πηλέως θ' ὑμεναίους.
ἐπωδ. σὲ δ', ὦ κόρα, στέψουσι καλλικόμαν 1080
πλόκαμον 'Αργεῖοι, βαλιὰν
ῶστε πετραίων ἀπ' ἄντρων ἐλθοῦσαν ὁρείαν
μόσχον ἀκήρατον, βρότειον
αἰμάσσοντες λαιμόν.
οὐ σύριγγι τραφεῖσαν, οὐδ'
ἐν ροιβδήσεσι βουκόλων, 1085
παρὰ δὲ ματέρι νυμφόκομον
'Ιναχίδαις γάμον.
ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ
τᾶς ἀρετᾶς σθένει τι πρόσωπον ; 1090
ὄπότε τὸ μὲν ἀσεπτον ἔχει
δύνασιν, ἀ δ' ἀρετὰ κατόπι-
σθεν θνατοῖς ἀμελεῖται, ἀνομία δὲ νόμων κρατεῖ
καὶ μὴ κοινὸς ἀγών βροτοῖς,
μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ. 1095
ΚΛ. ἐξῆλθον οἴκων προσκοπουμένη πόσιν,
χρόνιον ἀπόντα κάκλελοιπότα στέγας.
ἐν δακρύοισι δ' ή τάλαινα παῖς ἐμή, 1100

πολλάς ίεῖσα μεταβολάς ὀδυρμάτων,
θάνατον ἀκούσασ', δν πατήρ βουλεύεται.
μνήμην δ' ἄρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος
'Αγαμέμνονος τοῦδ', ὃς ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τέκνοις
ἀνόσια πράσσων αὐτίχ' εὑρεθήσεται.

1105

ΑΓΑ. Λήδας γένεθλον, ἐν καλῷ σ' ἔξω δόμων
ἡρηχ', ἵν' εἴπω παρθένου χωρὶς λόγους,
οὓς οὐκ ἀκούειν τὰς γαμουμένας πρέπει.

ΚΛ. τί δ' ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάζυται;

ΑΓΑ. ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα·
ώς χέρνιβες πάρεισιν ηὔτρεπισμέναι,
προχύνται τε βάλλειν πῦρ καθάρσιον χεροῦν,
μόσχοι τε, πρὸ γάμων ἀς θεᾶς πεσεῖν χρεῶν
'Αρτέμιδι, μέλανος αἴματος φυσήματα.

1110

ΚΛ. τοῖς ὀνόμασιν μὲν εὖ λέγεις, τὰ δ' ἔργα σου
οὐκ οἴδ' ὅπως χρή μ' ὀνομάσασαν εὖ λέγειν.
χώρει δέ, θύγατερ, ἐκτός· οἰσθα γάρ πατρὸς
πάντως ἀ μέλει. χύπὸ τοῖς πέπλοις ἄγε
λαβοῦσ' 'Ορέστην, σὸν κασίγνητον, τέκνον.

1115

ἰδοὺ πάρεστιν ἡδε πειθαρχοῦσά σοι.
τὰ δ' ἄλλ' ἐγώ πρὸ τῆσδε κάμαυτῆς φράσω.

ΑΓΑ. τέκνον, τί κλαίεις, οὐδ' ἔθ' ἡδέως ὄρᾶς,
ἐς γῆν δ' ἐρείσασ' ὅμμα πρόσθ' ἔχεις πέπλους;

ΚΛ. φεῦ·

τίν' ἀν λάβοιμι τῶν ἐμῶν ἀρχὴν κακῶν;
ἄπασι γάρ πρώτοισι χρήσασθαι πάρα
καν ὑστάτοισι καν μέσοισι πανταχοῦ.

1125

ΑΓΑ. τί δ' ἔστιν; ὡς μοι πάντες εἰς ἐν ἥκετε,
σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραχμὸν ὀμμάτων.

ΚΛ. εἴφ' ἀν ἐρωτήσω σε γενναίως, πόσι.

ΑΓΑ. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ', ἐρωτᾶσθαι θέλω.

1130

ΚΛ. τὴν παιδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμὴν μέλλεις κτενεῖν ;

ΑΓΑ. ἔα.

τλήμονα γ' ἔλεξας, ὑπονοεῖς θ' ἀ μή σε χρή.

ΚΛ. ἔχ' ἥσυχος,

κάκεινό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν.

ΑΓΑ. σὺ δ' ἦν γ' ἐρωτᾶς εἰκότ', εἰκότ' δὲν κλύοις.

ΚΛ. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι.

1135

ΑΓΑ. ὃ πότνια μοῖρα καὶ τύχη δαίμων τ' ἐμός.

ΚΛ. κάμος γε καὶ τῆσδ', εἰς τριῶν δυσδαιμόνων.

ΑΓΑ. τίς σ' ἡδίκησε ;

ΚΛ. τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ;

ὅ νοῦς ὅδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει.

ΑΓΑ. ἀπωλόμεσθα. προδέδοται τὰ κρυπτά μου.

ΚΛ. πάντ' οἶδα καὶ πέπυσμ', ἀ σὺ μέλλεις με δρᾶν.

αὐτὸς δὲ τὸ σιγᾶν δμολογοῦντός ἐστί σου

καὶ τὸ στενάζειν· πολλὰ μὴ κάμης λέγων.

ΑΓΑ. ίδού σιωπῶ· τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ

ψευδῆ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορῇ ;

ΚΛ. ἀκουε δή νυν· ἀνακαλύψω γάρ λόγους,

κούκετι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.

πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὄνειδίσω,

ἔγημας ἀκουσάν με κᾶλαβες βίᾳ,

τὸν πρόσθεν ἄνδρα Τάνταλον κατακτανών,

βρέφος τε τούμὸν ζῶν προσούδισας πέδω,

μαστῶν βιαίως τῶν ἐμῶν ἀποσπάσας.

καὶ τῷ Διός γε παῖδ' ἐμώ τε συγγόνω

ἴπποισι μαρμαίροντ' ἐπεστρατευσάτηγ·

πατήρ δὲ πρέσβυς Τυνδάρεως σ' ἐρρύσατο

ἴκετην γενόμενον, τάμα δ' ἔσχες αὖ λέχη.

οὗ σοι καταλλαχθεῖσα περὶ σὲ καὶ δόμους

συμμαρτυρήσεις ὡς ἀμεμπτος ἦ γυνή,

1150

1155

ἔς τ' Ἀφροδίτην σωφρονοῦσα καὶ τὸ σὸν
μέλαθρον αὔξουσ', ὥστε σ' εἰσιόντα τε
χαίρειν θύραζέ τ' ἔξιόντ' εὐδαιμονεῖν.
σπάνιον δὲ θήρευμ' ἀνδρὶ τοιαύτην λαβεῖν
δάμαρτα· φλαύραν δ' οὐ σπάνις γυναικί ἔχειν.
τίκτω δ' ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι παιδά σοι
τόνδ', ὃν μιᾶς σὺ τλημόνως μ' ἀποστερεῖς.
κἄν τίς σ' ἔρηται, τίνος ἔκατι νιν κτενεῖς,
λέξον, τί φήσεις; ή 'μὲ χρὴ λέγειν τὰ σά;
Ἐλένην Μενέλως ἵνα λάβῃ. καλόν γέ τοι
κακῆς γυναικὸς μισθὸν ἀποτεῖσαι τέκνα.
τάχθιστα τοῖσι φιλτάτοις ὠνούμεθα.

1160

ἄγ', ἦν στρατεύσῃ καταλιπών μ' ἐν δώμασιν,
κάκει γένη σὺν διὰ μακρᾶς ἀπουσίας,
τίν' ἐν δόμοις με καρδίαν ἔξειν δοκεῖς,
ὅταν θρόνους μὲν τῆσδε προσβλέπω κενούς,
κενούς δὲ παρθενῶνας, ἐπὶ δὲ δακρύους
μόνη κάθιματι, τήνδε θρηνῷδοῦσ' ἀεί.
ἀπώλεσέν σ', ὡ τέκνον, ὁ φυτεύσας πατήρ,
αὐτὸς κτανών, οὐκ ἄλλος οὐδὲ ἄλλη χερί·
τοιόνδε μῆσος καταλιπών εἰ πρὸς δόμους
ἐπάνει, βραχείας προφάσεως ἐνδεῖ μόνον,
έφ' ή σ' ἐγώ καὶ παιδες αἱ λελειμμέναι
δεξόμεθα δέξιν ἦν σε δέξασθαι χρεών.
μὴ δῆτα πρὸς θεῶν μήτ' ἀναγκάσῃς ἐμὲ
κακὴν γενέσθαι περὶ σέ, μήτ' αὐτὸς γένη.
εῖεν.

1170

θύσεις σὺ δὴ παιδ'. ἔνθα τίνας εὔχας ἔρεῖς;
τί σοι κατεύξει τάγαθόν, σφάζων τέκνον;
νόστον πονηρόν, οἴκοθεν γ' αἰσχρῶς ἴών;
ἄλλ' ἐμὲ δίκαιον ἀγαθὸν εὔχεσθαι τί σοι;

1175

1185

- ἥ τάρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἥγοιμεθ' ἂν,
εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὔφρον' ἥσομεν. 1190
- ἥκων δ' ἐς "Αργος προσπεσεῖ τέκνοισι σοῖς ;
ἀλλ' οὐ θέμις σοι. τίς δὲ καὶ προσβλέψεται
παῖδων σ', ἐὰν σφῶν προέμενος κτάνης τινά ;
ταῦτ' ἥλθες ἥδη διὰ λόγων ; ή σκῆπτρά σοι
μόνον διαφέρειν καὶ στρατηγατεῖν σε δεῖ ; 1195
δν χρῆν δίκαιον λόγον ἐν 'Αργείοις λέγειν·
βούλεσθ', 'Αχαιοί, πλεῖν Φρυγῶν ἐπὶ χθόνα ;
κλῆρον τίθεσθε παῖδ' ὅτου θανεῖν χρεών.
ἐν ἵσω γάρ ἦν τόδ', ἀλλὰ μή σ' ἔξαίρετον
σφάγιον παρασχεῖν Δαναΐδαισι παῖδα σήν. 1200
- ἡ Μενέλεων πρὸ μητρὸς 'Ερμιόνην κτανεῖν,
οὕπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν· νῦν δ' ἐγὼ μὲν ἡ τὸ σὸν
σφέζουσα λέκτρον παιδὸς ἐστερήσομαι,
ἡ δ' ἔξαμαρτοῦσ' ὑπότροπος νεάνιδα
Σπάρτη κομίζουσ', εὐτυχὴς γενήσεται. 1205
- τούτων ἄμειψαι μ' εἴ τι μὴ καλῶς λέγω·
εἰ δ' εῦ λέλεκται, μετανόει δὴ μὴ κτανεῖν
τὴν σήν τε κάμην παῖδα, καὶ σώφρων ἔσει.
- XO. πιθοῦ· τὸ γάρ τοι τέκνα συνσώζειν καλόν,
'Αγάμεμνον· οὐδεὶς τοῖσδ' ἀν ἀντείποι βροτῶν. 1210
- IΦ. εἰ μὲν τὸν 'Ορφέως εἶχον, ὃ πάτερ, λόγον,
πείθειν ἐπάρδουσ', ώσθ' ὅμαρτεῖν μοι πέτρας,
κηλεῖν τε τοῖς λόγοισιν οὓς ἐβουλόμην,
ἐνταῦθ' ἀν ἥλθον· νῦν δὲ τάπ' ἐμοῦ σοφά,
δάκρυα παρέξω· ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἂν.
ἴκετηρίαν δὲ γόνασιν ἔξάπτω σέθεν 1215
- τὸ σῶμα τούμόν, ὅπερ ἔτικτεν ἥδε σοι,
μή μ' ἀπολέσῃς ᾁωρον· ἥδὺ γάρ τὸ φῶς
λεύσσειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μή μ' ἴδεῖν ἀναγκάσῃς.

πρώτη σ' ἐκάλεσα πατέρα καὶ σὺ παῖδ' ἐμέ· 1220
 πρώτη δὲ γόνατι σοῖσι σῶμα δοῦσ' ἐμὸν
 φίλας χάριτας ἔδωκα κἀντεδεξάμην.
 λόγος δ' ὁ μὲν σὸς ἦν ὅδ· ἄρα σ', ὃ τέκνον,
 εὐδαιμον' ἀνδρὸς ἐν δόμοισιν ὅψομαι,
 ζῶσάν τε καὶ θάλλουσαν ἀξίως ἐμοῦ ; 1225
 οὐδὲδὲς δ' ὅδ' ἦν αὖ περὶ σὸν ἐξαρτωμένης
 γένειον, οὗ νῦν ἀντιλάζυμαι χερί·
 τί δ' ἄρ' ἐγὼ σέ, πρέσβυν ἄρ' ἐσδέξομαι
 ἐμῶν φίλαισιν ὑποδοχαῖς δόμων, πάτερ,
 πόνων τιθηνοὺς ἀποδιδοῦσά σοι τροφάς ; 1230
 τούτων ἐγὼ μὲν τῶν λόγων μνήμην ἔχω,
 σὺ δ' ἐπιλέλησαι, καὶ μ' ἀποκτεῖναι θέλεις.
 μή, πρός σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς
 καὶ τῆσδε μητρός, ἡ πρὶν ὡδίνουσ' ἐμὲ
 νῦν δευτέραν ὡδῖνα τήνδε λαμβάνει. 1235
 τί μοι μέτεστι τῶν Ἀλεξάνδρου γάμων
 'Ελένης τε ; πόθεν ἦλθ' ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ μῷ, πάτερ ;
 βλέψον πρὸς ἡμᾶς, ὅμμα δὸς φίλημά τε,
 ἵν' ἀλλὰ τοῦτο κατθανοῦσ' ἔχω σέθεν
 μνημεῖον, ἦν μὴ τοῖς ἐμοῖς πεισθῆς λόγοις· 1240
 ἀδελφέ, μικρὸς μὲν σὺ γ' ἐπίκουρος φίλοις,
 ὅμως δὲ συνδάκρυσον, ίκέτευσον πατρὸς
 τὴν σὴν ἀδελφὴν μὴ θανεῖν· αἰσθημά τοι
 καν νηπίοις γε τῶν κακῶν ἐγγίγνεται.
 ἴδού σιωπῶν λίσσεται σ' ὅδ', ὃ πάτερ. 1245
 ἀλλ' αἰδεσαί με καὶ κατοίκτιρον βίον·
 ναί, πρὸς γενείου σ' ἀντόμεσθα δύο φίλω·
 δο μὲν νεοσσὸς ὅν ἔθ', ἡ δ' ηὔξημένη.
 ἐν συντεμοῦσα πάντα νικήσω λόγον·
 τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν, 1250

- τὰ νέρθε δ' οὐδέν· μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
θανεῖν. κακῶς ζῆν κρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν.
- ΧΟ. ὁ τλῆμον 'Ελένη, διὰ σὲ καὶ τοὺς σοὺς γάμους
ἀγών 'Ατρείδαις καὶ τέκνοις ἥκει μέγας.
- ΑΓΑ. ἐγὼ τά τ' οἰκτρὰ συνετός εἰμι καὶ τὰ μή, 1255
φιλῶν ἐμαυτοῦ τέκνα· μαίνοιμην γάρ ἔν.
δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι, γύναι,
δεινῶς δὲ καὶ μή· τοῦτο γάρ πρᾶξαι με δεῖ.
ὅραθ' ὅσον στράτευμα ναύφρακτον τόδε,
γχαλκέων θ' ὅπλων ἀνακτες 'Ελλήνων ὅσοι, 1260
οἵς νόστος οὐκ ἔστ' 'Ιλίου πύργους ἔπι,
εἰ μή σε θύσω, μάντις ὡς Κάλχας λέγει,
οὐδ' ἔστι Τροίας ἔξελεῖν κλεινὸν βάθρον.
μέμηνε δ' 'Αφροδίτη τις 'Ελλήνων στρατῷ
πλεῦν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ γθόνα, 1265
παῦσαι τε λέκτρων ἀρπαγάς 'Ελληνικῶν·
οἱ τάς τ' ἐν "Αργει παρθένους κτενοῦσί μου
νῦμας τε κάμε, θέσφατ' εἰ λύσω θεᾶς.
οὐ Μενέλεως με καταδεδούλωται, τέκνον,
οὐδ' ἐπὶ τὸ κείνου βουλόμενον ἐλήλυθα, 1270
ἀλλ' 'Ελλάς, ηδεῖ, καν θέλω, καν μὴ θέλω,
θῦσαί σε· τούτου δ' ἥσσονες καθέσταμεν.
ἐλευθέρων γάρ δεῖ νιν ὅσον ἐν σοί, τέκνον,
κάμοι γενέσθαι, μηδὲ βαρβάρων ὅπο
'Ελληνας ὄντας λέκτρα συλᾶσθαι βίᾳ. 1275
- ΚΛ. ὁ τέκνον, ὃς ξέναι,
οἱ 'γώ θανάτου τοῦ σοῦ μελέα.
φεύγει σε πατήρ "Αιδη παραδούς.
- ΙΦ. οἱ 'γώ, μᾶτερ, ταῦτὸν γάρ δὴ
μέλος εἰς ἄμφω πέπτωκε τύχης,
κούκετι μοι φῶς 1280

οὐδ' ἀελίου τόδε φέγγος.

ἰώ ἱώ.

νιφόβιολον Φρυγῶν νάπος "Ιδας τ'
ὅρεα, Πρίαμος δθι ποτὲ βρέφος ἀπαλὸν ἔβαλε
ματρὸς ἀποπρὸν νοσφίσας
ἐπὶ μόρῳ θανατόεντι

Πάριν, δς Ἱδαιος

'Ιδαιος ἐλέγετ' ἐν Φρυγῶν πόλει.

μή ποτ' ὕφελεν τὸν ἀμφὶ¹
βουσὶ βουκόλον τραφέντ'

[Ἀλέξανδρον]

οἰκίσαι ἀμφὶ τὸ λευκὸν ὅδωρ, δθι

κρῆναι Νυμφᾶν κεῖνται

λειμῶν τ' ἔρνεσι θάλλων

χλωροῖς, οὖ δρόδεντα

ἄνθε' ὑακίνθινά τε θεαῖσι δρέπειν·

ἔνθα ποτὲ Παλλὰς ἔμοις

καὶ δολιόφρων Κύπρις

"Ηρα θ' Ἐρμᾶς θ', δ Διὸς ἄγγελος,

ἀ μὲν ἐπὶ πόθῳ τρυφῶσα

Κύπρις, ἀ δὲ δουρὶ Παλλάς,

"Ηρα τε Διὸς ἄνακτος

εὐναῖσι βασιλίσιν,

κρίσιν ἐπὶ στυγνὰν ἔριν τε

καλλονᾶς, ἔμοι δὲ θάνατον,

πομπὰν φέροντα Δαναΐδαισιν, ἃς κόραν

προθύματ' ἔλαχεν "Αρτεμις, πρὸς Ἰλιον·

ὁ δὲ τεκών με τὰν τάλαιναν,

ῶ μᾶτερ ὡ μᾶτερ,

οἴχεται προδοὺς ἔρημον.

ῶ δυστάλαιν' ἐγώ, πικρὰν

1285

1290

1295

1300

1305

1310

1315

πικρὰν ἵδοῦσαι δυσελέναν,
φονεύομαι, διόλλυμαι
σφαγαῖσιν ἀνοσίοισιν ἀνοσίου πατρός.

μή μοι ναῶν χαλκεμβολάδων
πρύμνας ἄδ' Αὔλις δέξασθαι
τούσδ' εἰς ὅρμους ἐς Τροίαν
ἄφελεν ἐλάταν πομπαίαν,
μηδ' ἀνταίαν Εὔριπῳ
πνεῦσαι πομπὰν Ζεύς, μειλίσσων
αὔραν ἄλλοις ἄλλαν θνατῶν

1320

λαίφεσι χαίρειν,
τοῖσι δὲ λύπαν, τοῖσι δ' ἀνάγκαν,
τοῖς δ' ἐξορμᾶν, τοῖς δὲ στέλλειν,
τοῖσι δὲ μέλλειν.

ἢ πολύμοχθον ἄρ' ἦν γένος, ἢ πολύμοχθον
ἀμερίων· τὸ χρεών δέ τι δύσποτμον
ἀνδράσιν ἀνευρεῖν.

1330

ἴω ίώ,
μεγάλα πάθεα, μεγάλα δ' ἄχεα
Δαναΐδαις τιθεῖσα Τυνδαρὶς κόρα.

1335

ΧΟ. ἐγὼ μὲν οἰκτίρω σε συμφορᾶς κακῆς
τυχοῦσαν, οἵας μήποτ' ἀφελεις τυχεῖν.

ΙΦ. ὃ τεκοῦσ', ὃ μῆτερ, ἀνδρῶν ὅχλον εἰσορῶ πέλας.
ΚΛ. τόν γε τῆς θεᾶς παιδα, τέκνον, φόστης δεῦρ' ἐλήλυθας.
ΙΦ. διαχαλᾶτέ μοι μέλαθρα, δμῶες, ὡς κρύψω δέμας. 1340
ΚΛ. τί δέ, τέκνον, φεύγεις;

ΙΦ. ἀνδρα τόνδ' ίδεῖν αἰσχύνομαι.

ΚΛ. ὡς τί δή;

ΙΦ. τὸ δυστυχές μοι τῶν γάμων αἰδῶ φέρει.

ΚΛ. οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα.
ἄλλα μίμν· οὐ σεμνότητος ἔργον, ἦν δὲνώμεθα.

ΑΧ. Ὡ γύναι τάλαινα, Λήδας θύγατερ.

ΚΛ. οὐ ψευδῆ θροεῖς. 1345

ΑΧ. δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται.

ΚΛ. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι.

ΑΧ. ἀμφὶ σῆς παιδός.

ΚΛ. πονηρὸν εἴπας οἰωνὸν λόγων.

ΑΧ. ὡς χρεών σφάξαι νιν.

ΚΛ. κούδεις τοῦσδε ἐναντία λέγει;

ΑΧ. ἐς θόρυβον ἔγώ τοι καύτὸς ἥλυθον.

ΚΛ. τίν', ὡς ξένε;

ΑΧ. σῶμα λευσθῆναι πέτροισι.

ΚΛ. μῶν κόρην σφύζων ἐμήν; 1350

ΑΧ. αὐτὸς τοῦτο.

ΚΛ. τίς δ' ἂν ἔτλη σώματος τοῦ σοῦ θιγεῖν;

ΑΧ. πάντες "Ελληνες.

ΚΛ. στρατὸς δὲ Μυρμιδῶν οὐ σοι παρῆν;

ΑΧ. πρῶτος ἦν ἐκεῖνος ἔχθρός.

ΚΛ. δι' ἄρ' ὀλώλαμεν, τέκνον.

ΑΧ. οἵ με τῶν γάμων ἀπεκάλουν ἥσσονα.

ΚΛ. ἀπεκρίνω δὲ τί;

ΑΧ. τὴν ἐμήν μέλλουσαν εὗνιν μὴ κτανεῖν.

ΚΛ. δίκαια γάρ. 1355

ΑΧ. ἦν ἐφήμισεν πατήρ μοι.

ΚΛ. κ' Ἀργόθεν γ' ἐπέμψατο.

ΑΧ. ἀλλ' ἐνικώμην κεκραγμοῦ.

ΚΛ. τὸ πολὺ γάρ δεινὸν κακόν.

ΑΧ. ἀλλ' ὅμως ἀρήξομέν σοι.

ΚΛ. καὶ μαχεῖ πολλοῖσιν εἰς;

ΑΧ. εἰσορᾶς τεύχη φέροντας τούσδε;

ΚΛ. ὄναιο τῶν φρενῶν.

ΑΧ. ἀλλ' ὄνησόμεσθα.

ΚΛ. παῖς ἀρ' οὐκέτι σφαγήσεται ; 1360

ΑΧ. ούκ, ἔμου γ' ἔκόντος.

ΚΛ. ἥξει δ' ὅστις ἀψεται κόρης ;

ΑΧ. μωρίοι γ'. ἥξει δ' Ὁδυσσεύς.

ΚΛ. ἀρ' ὁ Σισύφου γόνος ;

ΑΧ. αὐτὸς οὗτος.

ΚΛ. ἴδια πράσσων, ἢ στρατοῦ ταχθεὶς ὅπο ;

ΑΧ. αἱρεθεὶς ἔκών.

ΚΛ. πονηράν γ' αἱρεσιν, μιαιφονεῖν.

ΑΧ. ἀλλ' ἐγὼ σχήσω νιν.

ΚΛ. ἥξει δ' οὐχ ἔκοῦσαν ἀρπάσας ; 1365

ΑΧ. δηλαδὴ ξανθῆς ἐθείρας.

ΚΛ. ἐμὲ δὲ δρᾶν τί χρὴ τότε ;

ΑΧ. ἀντέγου θυγατρός.

ΚΛ. ὡς τοῦδ' εἴνεκ' οὐ σφαγήσεται ;

ΑΧ. ἀλλὰ μὴν ἐς τοῦτο γ' ἥξει.

ΙΦ. μῆτερ, εἰσακούσατε

τῶν ἐμῶν λόγων· μάτην γάρ σ' εἰσορῶ θυμουμένην
σῷ πόσει· τὰ δ' ἀδύναθ' ἡμῖν καρτερεῖν οὐ ράβδιον. 1370
τὸν μὲν οὖν ξένον δίκαιον αἰνέσαι προθυμίας·

ἀλλὰ καὶ σὲ τοῦθ' ὁρᾶν χρή, μὴ διαβληθῆ στρατῷ,
καὶ πλέον πράξωμεν οὐδέν, ὅδε δὲ συμφορᾶς τύχη.
οἶτα δ' εἰσῆγθέν μ', ἄκουσον, μῆτερ, ἐννοοούμενην·
κατθανεῖν μέν μοι δέδοκται· τοῦτο δ' αὐτὸς βούλομαι 1375
εὔκλεῶς πρᾶξαι παρεῖσά γ' ἐκποδῶν τὸ δυσγενές.

δεῦρο δὴ σκέψαι μεθ' ἡμῶν, μῆτερ, ὡς καλῶς λέγω·
εἰς ἔμ' Ἐλλὰς ἡ μεγίστη πᾶσα νῦν ἀποβλέπει,
κανὸν ἐμοὶ πορθμός τε ναῶν καὶ Φρυγῶν κατασκαφαί,
τάς τε μελλούσας γυναῖκας μή τι δρῶσι βάρβαροι, 1380
μηδ' ἔθ' ἀρπάζωμεν εὐνὰς δλβίας ἐξ Ἐλλάδος
τὸν Ἐλένης τείσαντας ὅλεθρον, ἦν ἀνήρπασεν Πάρις.

ταῦτα πάντα κατθανοῦσα ῥύσομαι, καί μου κλέος,
 'Ελλάδ' ὡς ἡλευθέρωσα, μακάριον γενήσεται.
 καὶ γάρ οὐδέ τοι τι λίαν ἔμοι φιλοψυχεῖν χρεών. 1385
 πᾶσι γάρ μ' Ἔλλησι κοινὸν ἔτεκες, οὐχὶ σοὶ μόνη.
 ἀλλὰ μυρίοι μὲν ἄνδρες ἀσπίσιν πεφραγμένοι,
 μυρίοι δ' ἐρέτμ' ἔχοντες, πατρίδος ἡδικημένης,
 δρᾶν τι τολμήσουσιν ἔχθροις χύπερ 'Ελλάδος θανεῖν.
 ἡ δ' ἔμὴ ψυχὴ μὲν οὖσα πάντα κωλύσει τάδε; 1390
 τί τὸ δίκαιον τοῦτο; ἔχοιμεν ἀρ' ἀν ἀντειπεῖν ἔπος;
 καὶ πάντας ἔκειν' ἔλθωμεν· οὐ δεῦ τόνδε διὰ μάχης μολεῖν
 πᾶσιν 'Αργείοις γυναικὸς εἰνεκ' οὐδὲ κατθανεῖν.
 εἰς γ' ἀνὴρ κρείσσων γυναικῶν μυρίων ὁρᾶν φάος,
 εἰ δ' ἐβουλήθη γε σῶμα τούμὸν 'Αρτεμις λαβεῖν, 1395
 ἐμποδὼν γενήσομαι 'Γὰρ θνητὸς οὖσα τῇ θεῷ;
 ἀλλ' ἀμήχανον· δίδωμι σῶμα τούμὸν 'Ελλάδι.
 Θύετ', ἐκπορθεῖτε Τροίαν· ταῦτα γάρ μνημεῖά μου
 διὰ μακροῦ, καὶ παιδες οὗτοι καὶ γάμοι καὶ δόξῃς' ἔμή.
 βαρβάρων γ' Ἔλληνας ἀρχειν εἰκός, ἀλλ' οὐ βαρβάρους, 400
 μῆτερ, 'Ελλήνων· τὸ μὲν γάρ δοῦλον, οἱ δ' ἐλεύθεροι.

XO. τὸ μὲν σόν, ὃ νεᾶνι, γενναίως ἔχει·

τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεοῦ νοσεῖ.

AX. Αγαμέμνονος παῖ, μακάριόν μέ τις θεῶν

ἔμελε θήσειν, εἰ τύχοιμι σῶν γάμων.

1405

Ζηλῶ δὲ σοῦ μὲν 'Ελλάδ', 'Ελλάδος δὲ σέ·

εῦ γάρ τόδ' εἶπας ἀξίως τε πατρίδος·

τὸ θεομαχεῖν γάρ ἀπολιποῦσ', ὃ σου κρατεῖ,
 ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖά τε.

μᾶλλον δὲ λέκτρων σῶν πόθος μ' εἰσέρχεται

1410

ἐς τὴν φύσιν βλέψαντα· γενναία γάρ εἰ.

ὅρα δ' ἐγὼ γάρ βούλομαι σ' εὑεργετεῖν

λαβεῖν τ' ἐς οἴκους· ἀχθομαί τ', ἵστω Θέτις,

εἰ μή σε σώσω Δαναΐδαισι διὰ μάχης
ἐλθών· ἄθρησον, ὁ θάνατος δεινὸν κακόν.

1415

IΦ. λέγω τάδ' οὐδὲν οὐδέν' εὐλαβουμένη.

ἡ Τυνδαρὶς παῖς διὰ τὸ σῶμ' ἀρκεῖ μάχας
ἀνδρῶν τιθεῖσα καὶ φόνους· σὺ δ', ὃ ξένε,
μὴ θυῆσκε δι' ἐμὲ μηδ' ἀποκτείνῃς τινά.
ἴσα δὲ σῶσαι μ' Ἐλλάδ', ἦν δυνώμεθα.

1420

AΧ. ὃ λῆμ' ἄριστον, οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτ' ἔτι
λέγειν, ἐπεὶ σοι τάδε δοκεῖ· γενναῖα γάρ
φρονεῖς· τί γάρ τάληθὲς οὐκ εἴποι τις ἄν;
ὅμως δ' ἵσως γε κανὸν μεταγγούνης τάδε·
ώς οὖν ἂν εἰδῆς τάπ' ἐμοῦ, λελέξεται·
ἐλθὼν τάδ' ὅπλα θήσομαι βωμοῦ πέλας,
ώς οὐκ ἐάσων σ' ἀλλὰ κωλύσων θανεῖν.
χρήσει δὲ καὶ σὺ τοῖς ἐμοῖς λόγοις τάχα,
ὅταν πέλας σῆς φάσγανον δέρης ἕδης.
οὕκουν ἐάσω σ' ἀφροσύνη τῇ σῇ θανεῖν.
ἐλθὼν δὲ σὺν ὅπλοις τοῖσδε πρὸς ναὸν θεᾶς
καραδοκήσω σὴν ἐκεῖ παρουσίαν.

1425

IΦ. μῆτερ, τί σιγῇ δακρύοις τέγγεις κόρας;

KΛ. ἔχω τάλαινα πρόφασιν, ὥστ' ἀλγεῖν φρένα.

IΦ. παῦσαι· μὲ μὴ κάκιζε· τάδε δ' ἐμοὶ πιθοῦ.

KΛ. λέγ', ως παρ' ἡμῶν γ' οὐδὲν ἀδικήσει, τέκνον.

IΦ. μήτ' οὖν τὸν σὸν πλόκαμον ἐκτέμης τριχός,
μήτ' ἀμφὶ σῶμα μέλανας ἀμπίσχη πέπλους.

KΛ. τί δὴ τόδ' εἴπας, τέκνον; ἀπολέσασά σε;

IΦ. οὐ σύ γε· σέσωσμαι, κατ' ἐμὲ δ' εὐκλεής ἔσει.

KΛ. πῶς εἴπας; οὐ πενθεῖν με σὴν ψυχὴν χρεών;

IΦ. ἥκιστ', ἐπεὶ μοι τύμβος οὐ χωσθήσεται.

KΛ. τί δὴ; τυθεῖσιν οὐ τάφος νομίζεται;

IΦ. βωμὸς θεᾶς μοι μνῆμα τῆς Διὸς κόρης.

1435

- ΚΛ. ἀλλ', ὃ τέκνον, σοὶ πείσομαι· λέγεις γάρ εῦ. 1445
 ΙΦ. ὡς εὐτυχοῦσά γ' Ἐλλάδος τ' εὐεργέτις.
 ΚΛ. τί δὴ κασιγνήταισιν ἀγγέλλω σέθεν;
 ΙΦ. μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἔξαψης πέπλους.
 ΚΛ. εἴπω δὲ παρὰ σοῦ φίλον ἔπος τι παρθένοις;
 ΙΦ. χαίρειν γ'. Ὁρέστην τ' ἔκτρεφ' ἄνδρα τόνδε μοι. 1450
 ΚΛ. προσέλκυσαί νιν ὕστατον θεωμένη.
 ΙΦ. ὃ φίλτατ', ἐπεκούρησας ὅσον εἰχεις φίλοις.
 ΚΛ. ἔσθ' ὃ τι κατ' Ἀργος δρῶσά σοι χάριν φέρω;
 ΙΦ. πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν.
 ΚΛ. δεινοὺς ἀγῶνας διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. 1455
 ΙΦ. ἄκων μ' ὑπὲρ γῆς Ἐλλάδος διώλεσεν.
 ΚΛ. δόλῳ δ', ἀγεννῶς Ἀτρέως τ' οὐκ ἀξίως.
 ΙΦ. τίς μ' εἶσιν ἀξῶν πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης;
 ΚΛ. ἔγωγε μετὰ σοῦ.
 ΙΦ. μὴ σύ γ'. οὐ καλῶς λέγεις.
 ΚΛ. πέπλων ἔχομένη σῶν.
 ΙΦ. ἐμοί, μῆτερ, πιθοῦ. 1460
 μέν· ὡς ἐμοί τε σοὶ τε κάλλιον τόδε.
 πατρὸς δ' ὁπαδῶν τῶνδέ τίς με πεμπέτω
 Ἀρτέμιδος ἐς λειμῶν', ὅπου σφαγήσομαι.
 ΚΛ. ὃ τέκνον, οἴχει;
 ΙΦ. καὶ πάλιν γ' οὐ μὴ μόλο.
 ΚΛ. λιποῦσα μητέρα;
 ΙΦ. ὡς ὁρᾶς γ', εῦ καξίως. 1465
 ΚΛ. σχές, μή με προλίπης.
 ΙΦ. οὐκ ἐῶ στάζειν δάκρυ.
 ὑμεῖς δ' ἐπευφημήσατ', ὃ νεάνιδες,
 παιᾶνα τὴμη συμφορᾷ Διὸς κόρην
 Ἀρτεμιν· ἵτω δὲ Δαναΐδαις εὐφημία.
 κανᾶ δ' ἐναρχέσθω τις, αἰθέσθω δὲ πῦρ 1470

προχύταις καθαρσίοισι, καὶ πατήρ ἐμὸς
ἐνδεξιούσθω βωμὸν· ὡς σωτηρίαν
"Ελλησι δώσουσ' ἔρχομαι νικηφόρον.

- ἄγετέ με τὰν Ἰλίου 1475
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν.
στέφεα περίβολα δίδοτε, φέρε-
τε πλόκαμος ὅδε καταστέφειν·
χερνίβων τε παγάς.
ἐλίσσετε' ἀμφὶ ναὸν ἀμφὶ βωμὸν "Αρτεμιν 1480
ἄνασσαν, "Αρτεμιν
τὰν μάκαιραν· ὡς ἐμοῖσιν, εἰ γρεών,
αἴμασι θύμασί τε 1485
Θέσφατ' ἐξαλείψω.
ῷ πότνια πότνια μᾶτερ, ὡς δάκρυά γέ σοι
δώσομεν ἀμέτερα·
παρ' ἱεροῖς γάρ οὐ πρέπει. 1490
ἰὼ ιώ, νεάνιδες,
συνεπαείδετ' "Αρτεμιν
Χαλκίδος ἀντίπορον,
ἴνα τε δόρατα μέμονε δάια 1495
δι' ἐμὸν ὄνομα τᾶσδ' Αὐλίδος
στενοπόροισιν ὅρμοις.
ιώ, γᾶ μᾶτερ ὥ Πελασγία,
Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι.
- XO. καλεῖς πόλισμα Περσέως, 1500
Κυκλωπίων πόνον χερῶν ;
ΙΦ. ἐθρέψαθ' 'Ελλάδι με φάος·
θανοῦσα δ' οὐκ ἀναίνομαι..
XO. κλέος γάρ οὐ σε μὴ λίπῃ.
ΙΦ. ιὼ ιώ. 1505

- λαμπαδοῦχος ἀμέρα Δι-
ός τε φέγγος, ἔτερον
ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκήσομεν.
χαιρέ μοι, φίλον φάος.
- ΧΟ. ίὼ ίώ. ἵδεσθε τὰν Ἰλίου 1510
καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν
στείχουσαν, ἐπὶ κάρα στέφεα
βαλλομέναν
χεριβων τε παγάς,
βωμὸν διαίμονος θεᾶς
ριανίσιν αίματορρύτοις 1515
θανοῦσαν εὐφυῖ τε σώματος δέραν
[σφαγεῖσαν.]
εὔδροσοι παγαὶ πατρῷαι
μένουσι χέρνιβές τέ σε
στρατός τ' Ἀχαιῶν θέλων
Ἰλίου πόλιν μολεῖν. 1520
- ἀλλὰ τὰν Διὸς κόραν
κλήσωμεν "Αρτεμιν, θεῶν ἄνασσαν,
ώς ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ.
Ὥ πότνια πότνια, θύμασιν βροτησίοις
χαρεῖσα, πέμψον ἐξ Φρυγῶν 1525
γαῖαν Ἑλλάνων στρατὸν
καὶ δολόεντα Τροίας ἔδη,
Ἀγαμέμνονά τε λόγχαις
Ἑλλάδι κλεινότατον στέφανον
δὸς ἀμφὶ κάρα θ' ἔδων 1530
κλέος ἀείμνηστον ἀμφιθεῖναι.
- ΑΓΓ. Ὥ Τυνδαρεία παῖ Κλυταιμήστρα, δόμων
ἴξω πέρασον, ώς κλύης ἐμῶν λόγων.
- ΚΛ. φθοιγγῆς κλύουσα δεῦρο σῆς ἀφικόμην,

ταρβοῦσα τλήμων κάκπεπληγμένη φόβῳ,
μὴ μοί τιν' ἄλλην ξυμφορὰν ἡκῆς φέρων
πρὸς τῇ παρούσῃ.

1535

ΑΓΓ. σῆς μὲν οὖν παιδὸς πέρι
θαυμαστά σοι καὶ δεινὰ σημῆναι θέλω.

ΚΛ. μὴ μέλλε τοίνυν, ἀλλὰ φράξ' ὅσον τάχος.

ΑΓΓ. ἀλλ' ὃ φίλη δέσποινα, πᾶν πεύσει σαφῶς.
λέξω δ' ἀπ' ἀρχῆς, ἦν τι μὴ σφαλεῖσά που
γνώμη ταράξῃ γλῶσσαν ἐν λόγοις ἐμήν.
ἐπεὶ γάρ ικόμεσθα τῆς Διὸς κόρης

1540

'Αρτέμιδος ἄλσος λείμακάς τ' ἀνθεσφόρους,
ἴν' ἦν 'Αχαιῶν σύλλογος στρατεύματος,
σὴν παῖδ' ἄγοντες, εὐθὺς 'Αργείων ὄχλος
ἡθροίζεθ'. ὡς δ' ἐσεῖδεν 'Αγαμέμνων ἄναξ
ἐπὶ σφαγὰς στείχουσαν εἰς ἄλσος κόρην,
ἀνεστέναξε, κάμπαλιν στρέψας κάρα
δάκρυα προηκεν ὄμμάτων πέπλον προθείς.

1545

ἡ δὲ σταθεῖσα τῷ τεκόντι πλησίον
ἔλεξε τοιάδ· ὃ πάτερ, πάρειμί σοι,
τούμὸν δὲ σῶμα τῆς ἐμῆς ὑπὲρ πάτρας
καὶ τῆς ἀπάσης 'Ελλάδος γαίας ὑπερ
θῦσαι δίδωμ' ἔκοῦσα πρὸς βωμὸν θεᾶς
ἄγοντας, εἴπερ ἐστὶ θέσφατον τόδε.

1555

καὶ τούπ' ἔμ' εὔτυχεῖτε· καὶ νικηφόρου
δορὸς τύχοιτε πατρίδα τ' ἔξικοισθε γῆν.
πρὸς ταῦτα μὴ ψύσῃ τις 'Αργείων ἐμοῦ·
σιγῇ παρέξω γάρ δέρην εὐκαρδίως.

1560

τοσαῦτ' ἔλεξε· πᾶς δ' ἐθάμβησεν αλύων
εὐψυχίαν τε κάρετὴν τῆς παρθένου.
στὰς δ' ἐν μέσῳ Ταλθύβιος, ὃ τόδ' ἦν μέλον,
εὐφημίαν ἀνεῖπε καὶ σιγὴν στρατῷ·

Κάλχας δ' ὁ μάντις ἐς κανοῦν χρυσήλατον 1565
 ἔθηκεν δέξιν χειρὶ φάσγανον σπάσας
 κολεῶν ἔσωθεν, κρᾶτά τ' ἔστεψεν κόρης.
 ὁ παῖς δ' ὁ Πηγλέως ἐν κύκλῳ βωμὸν θεᾶς
 λαβὼν κανοῦν ἔθρεξε χέρνιβάς θ' ὅμοῦ,
 ἔλεξε δ· ὦ παῖ Ζηνός, ὦ θηροκτόνε, 1570
 τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος,
 δέξαι τὸ θῦμα τόδ', ὁ γέ σοι δωρούμεθα
 στρατός τ' Ἀχαιῶν Ἀγαμέμνων ἄναξ θ' ὅμοῦ,
 ἄχραντον αἴμα καλλιπαρθένου δέρης,
 καὶ δὸς γενέσθαι πλοῦν νεῶν ἀπήμονα 1575
 Τροίας τε πέργαμ' ἔξελεῖν ἡμᾶς δορί.
 ἐς γῆν δ' Ἀτρεῖδαι πᾶς στρατός τ' ἔστη βλέπων.
 ιερεὺς δὲ φάσγανον λαβὼν ἐπηύξατο,
 λαιμόν τ' ἐπεσκοπεῖθ', ἵνα πλήξειεν ἄν·
 ἐμοὶ δ' ἐσήει τ' ἀλγος οὐ μικρὸν φρενί, 1580
 κάστην νενευκώς θαῦμα δ' ἥν αἴφνης ὄραν·
 πληγῆς σαφῶς γάρ πᾶς τις ἥσθετο κτύπον,
 τὴν παρθένον δ' οὐκ εἶδεν οἷ γῆς εἰσέδυ·
 βοῶ δ' ιερεὺς, ἄπαξ δ' ἐπήχησε στρατός,
 ἀελπτον εἰσιδόντες ἐκ θεῶν τινος 1585
 φάσμ', οὗ γε μηδ' ὄρωμένου πίστις παρῆν·
 ἔλαφος γάρ ἀσπαίρουσ' ἔκειτ' ἐπὶ χθονὶ¹
 ἰδεῖν μεγίστη διαπρεπής τε τὴν θέαν,
 ἥς αἴμα βωμὸν ῥαῖνεν ἀρδην τῆς θεοῦ.
 κάν τῷδε Κάλχας, πῶς δοκεῖς ; χαίρων ἔφη· 1590
 ὦ τοῦδ' Ἀχαιῶν κοίρανοι κοινοῦ στρατοῦ,
 ὅρᾶτε τήνδε θυσίαν, ἥν ἡ θεὸς
 προύθηκε βωμίαν, ἔλαφον ὄρειδρόμον·
 ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται,
 ὡς μὴ μιάνη βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ. 1595

- ἄλεώς τ' ἄποιν' ἐδέξατ', οὕριόν τε πλοῦν
δίδωσιν ἡμῖν Ἰλίου τ' ἐπιδρομάς.
- πρὸς ταῦτα πᾶς τις θάρσος αἴρε ναυβάτης,
γάρ ει τε πρὸς ναῦν· ὡς ἡμέρᾳ τῇδε δεῖ
λιπόντας ἡμᾶς Αὐλίδος κοίλους μυχοὺς 1600
Αἰγαῖον οἰδμα διαπερᾶν. ἐπεὶ δ' ἄπαν
κατηνθρακώθη θῦμος ἐν Ἡφαίστου φλογί,
τὰ πρόσφορ' ηὔξαθ', ὡς τύχοι νόστου στρατός.
πέμπει δ' Ἀγαμέμνων μ' ὅστε σοι φράσαι τάδε,
λέγειν θ' ὅποιαν ἐκ θεῶν μοῖραν κόρη 1605
καὶ δόξαν ἔσχεν ἀφθιτον καθ' Ἑλλάδα.
ἐγὼ παρὼν δὲ καὶ τὸ πρᾶγμα ὁρῶν λέγω.
ἡ παῖς σαφῶς σοι πρὸς θεοὺς ἀπέπτατο.
λύπης δ' ἀφαίρει καὶ πόσει πάρες χόλον.
ἀπροσδόκητα δὴ βροτοῖς τὰ τῶν θεῶν, 1610
σφέζουσί θ' οὓς φιλοῦσιν· ἥμαρ γάρ τόδε
θανοῦσαν εἶδε καὶ βλέπουσαν παῖδα σήν.
ΧΟ. ὡς ἡδομαί τοι ταῦτ' ἀκούσασ' ἀγγέλου·
ζῶν δ' ἐν θεοῖσι σὸν μένειν φράζει τέκος.
ΚΛ. ὦ παῖ, γέγονας τοῦ κλέμμα πειθῶν; 1615
πῶς σὲ προσείπω; πῶς δ' οὐ φῶ
παραμυθεῖσθαι τούσδε μάτην μύθους,
ώς σοῦ πένθους λυγροῦ παυσαίμαν;
ΧΟ. καὶ μὴν Ἀγαμέμνων ἀναξ στείχει
τούσδε αὐτοὺς ἔχων σοι φράζειν μύθους. 1620
ΑΓΑ. γύναι, θυγατρὸς οὖνεκ' ὀλβιζούμεθ' ἀν.
ἔχει γάρ ὄντως ἐν θεοῖς ὅμιλίαν.
χρή δέ σε λαβοῦσαν τόνδε μόσχον εὐγενῆ
στείχειν πρὸς οἴκους· ὡς στρατὸς πρὸς πλοῦν ὁρᾶ.
καὶ χαῖρε· χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα 1625
Τροίηθεν ἔσται. καὶ γένοιτό σοι καλῶς.

XO. χαίρων, Ἀτρείδη, γῆν ἵκοῦ
Φρυγίαν, χαίρων δ' ἐπάνηκε,
κάλλιστά μοι σκῦλ' ἀπὸ Τροίας ἔλών.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 — 163)

α') 1 — 27

πρέσβυτος καὶ πρεσβύτης = γέρων, πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ὁ βασιλεὺς καὶ ἀρχιστράτηγος Ἀγαμέμνων ἔξελθὼν ἐκ τῆς βασιλικῆς σκηνῆς μὲν ἔκδηλον νευρικότητα καὶ εἰς τὴν ὀρχήστραν παρερχόμενος, λέγεται εἰς τοὺς στίχους 45 - 48. Εἶναι δοῦλος. Σημείωσον δὲ τὰ ὑπηρετικὰ πρόσωπα εἰς τὴν ἀρχαῖαν τραγῳδίαν δὲν ὄνομάζονται μὲ τὸ κύριόν των ὄνομα, ἀλλὰ μὲ λέξιν δηλωτικὴν τῆς ὑπηρεσίας των (ἄγγελος, βουκόλος) ἢ τῆς ἡλικίας των, ὡς ἐνταῦθα. δόμων τῶνδε πάροιθεν στείχε = ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς ταύτης ἐδῶ βάδιζε, ἐλθεδόμοι εἶναι ἡ βασιλικὴ κλισίη τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐν Αὐλίδι εἰς τὴν πεδιάδα, ὅπου εἶχε συγκεντρωθῆ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς ὁ προωρισμένος διὰ τὴν Τροίαν. Εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἀγαμέμνονος, τιναχθέντος ἔξω τῆς σκηνῆς μὲ δέλτον (ἐπιστολὴν) εἰς τὴν χεῖρα, ὁ πρεσβύτης ἀπαντᾷ στείχω = ἔρχομαι. τί δὲ καινουργεῖς; = ἀλλὰ τί νέα σχέδια θέτεις εἰς ἐνέργειαν; Ἀγάμεμνον· τὰ παρερχόμενα πρόσωπα ὄνομάζουν ἀλληλαχάριν τῶν θεατῶν, μὴ ὑπάρχοντος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καταλόγου τῶν προσώπων τοῦ δράματος. σπεύδεις; = θά σπεύσῃς; Λέγεται τοῦτο εἰς τόνον νευρικόν, κατεπείγοντα, διότι εὑρίσκεται ὁ γέρων ἀκόμη εἰς τὴν σκηνήν. Εἰς τοῦτο ἀπαντᾷ ὁ γέρων σπεύδω. Σημείωσον τὰς μέχρι τοῦτο μικρὰς προτάσεις καὶ τὰς ἔρωτήσεις συνεπείχ τῆς νευρικότητος. Σημείωσον δ' ἔτι δὲτι ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὄμιλοῦντος προσώπου εἰς τὸν στίχον, ἥτις ἀντιλαβή λέγεται, προέρχεται ἀπὸ τὴν μεγάλην ζωηρότητα τοῦ διατάξιον. Ο γέρων ἔξελθὼν εὑρίσκεται πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος. μάλα τοι γῆρας τούμδον ἀνπνον· ἡ σειρά : τούμδον γῆρας μάλα ἀνπνον (ἔστι) = τὸ γῆράς μου δὲν παίρνει πολὺν ὄπνον. τοι = ὡς γνωστόν. καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δέξαν πάρεστιν = καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου δέξυτης ἀντιλήψεως ὑπάρχει· δέξύ· ὡς οὐσ.= δέξυτης,

δξυδέρκεια. τίς ποτ' ἀστήρ ὅδε πορθμεύει; ή σειρά : ἀστήρ ὅδε (ὑποκ.) τίς (κατηγ.) . . . ποτὲ εἰς ἐρωτημ. πρότασιν = τέλος πάντων, τάχα. ἄρα = λοιπόν, ἀφ' οὗ τόσην δξύτητα βλέμματος ἔχεις. πορθμεύει (ἀμετάβ.) = διέρχεται, σύρει τὴν γραμμὴν τῆς τροχιᾶς του ὡς ή λέμβος· ή μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. Σείριος· ὁ λαμπρότατος τῶν ἀπλανῶν ἀστέρων, ὁ καθ' "Ομηρον **Κύων τοῦ Ὡρίωνος**, ὡς συνοδεύων τὸν κυνηγὸν τῶν Πλειάδων. ἐπτάπορος **Πλειάς**· καλεῖται ἐπτάπορος ή **Πλειάς**, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἀπετελεῖτο ἐξ ἐπτὰ ἀστέρων καὶ διέγραφεν ἐπτὰ τροχιάς, ἐπτάπορος ἄρα = ἐπτασώματος· αἱ Πλειάδες λέγονται κοινῶς Πούλια. **ἄσσων** (πρβλ. διάφτων) = πηδῶν, τινασσόμενος, τρέχων, εὐρισκόμενος. ἔτι μεσσήρης= ἔτι μέσος = ἀκόμη εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ, μεσουρανῶν· τὸ μεσσήρης ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ **μέσος**· μεσοῦντος τοῦ Αὔγουστου αἱ Πλειάδες μεσουρανοῦν κατὰ τὴν πρωίαν. **οὔκουν**= γι' αὐτὸ λοιπὸν (ἐπειδὴ δηλ. ὁ Σείριος εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ) δὲν (ἀκούεται) **οὔτε φθόγγος δρνίθων** (= πτηνῶν) **οὔτε θαλάσσης**· ἐννόησον κατὰ ζεῦγμα πρὸς τὸ φθόγγος τὰ **ρόχθοις**, **βοή**, **φλοῖσβοις**· πτηνὰ καὶ θάλασσα καὶ ἀνεμοί (σιγαὶ ἀνέμων) σιωποῦν, ἡρεμοῦν. Τί **ζωηρὰ** ή ἀντίθεσις τῆς ἄκρας σιγῆς, ποὺ βασιλεύει γύρω, καὶ τῆς ἀπεράντου ἀνησυχίας τοῦ πολυμερίμνου βασιλέως! **τόνδε κατ' Εὔριπον** **ἔχουσιν**= κατέχουσι τόνδε τὸν **Εὔριπον**· τμῆσις· Εὔριπος κατ' ἔξοχὴν ὁ πορθμὸς ὁ Χαλκιδικὸς περίφημος διὰ τὴν παλίρροιαν. **ἀίσσεις**= στριφογυρίζεις νευρικά· ή λέξις δηλωτικὴ τῶν νευρικῶν κινήσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος. **τήνδε κατ' Αἴλιν**= εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν Αἴλιδα· διὰ τούτου δηλοῦται γενικώτερον τὸ πεδίον, ἐνῷ ἔξελίσσεται ἡ πρᾶξις τῆς τραγῳδίας· ή Αἴλις, ταῦν **Βαθύ**, πολίχνη τῆς Βοιωτίας ἀπέναντι τῆς Χαλκίδος κόλπους δύο **ἔχουσα**, τὸν βρόειον (Μικρὸ Βαθύ) καὶ τὸν νότιον (Μεγάλο Βαθύ), χωρίζομένους μὲ προβολὴν βουνώδη. καὶ ἀκίνητοι **φυλακαὶ τειχέων**= καὶ οἱ φύλακες τῶν δχυρωματικῶν ἔργων τοῦ στρατοπέδου δὲν δείχγουν σημεῖα κινήσεως καὶ ἀνησυχίας· ἀκίνητοι κατηγορούμενον, ἐννοούμενον τοῦ ῥήματος **εἰσίν**. **ζηλῶ**= ζηλεύω. **ἀνδρῶν** (πάντα) δς ἀκίνδυνον **βίον** **ἔξεπέρασε**= ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἔκεινον, δστις περνᾷ δληγ τοῦ **ζωήν**· **ἔξεπέρασε** γνωμικὸς ἀόριστος. **ἄγνως-ῶτος**· μονοκατάληκτον ἐπίθετον= ἀγνωστος· εἶναι κατηγορούμενον εἰς τὸ ὑποκ. τοῦ ῥήματος. **ὅς**· εἰς τὸ **ἄγνω** τοῦτο ἀνει συνδέσεως ἀκολουθεῖ τὸ συνώνυμον αὐτοῦ **ἀκλεής**= ἄδοξος, ἀφανῆς· **ἄγνως**—**ἀκλεής** πλεονασμός,

δι' οὗ ἔξαιρεται ἡ ἔννοια. τοὺς δ' ἐν τιμαῖς (ἐνν. ὅντας) = τοὺς ἔχοντας τιμάς, ἀξιώματα, ὑψηλὰς θέσεις ἡσσον ζηλῶ = καθόλου δὲν ζηλεύω· λιτότης· δ' Ἀγαμέμνων φιλοσοφεῖ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων, ὡς τις Σόλων ἡ Ἡρόδοτος, καὶ ἐπαινεῖ τὸν ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ἰδιωτικὸν βίον. καὶ μήν γε = καὶ ὅμως ἵσα ἵσα. τὸ καλὸν ἐνταῦθα βίου· ἡ σειρά': τὸ καλὸν βίου = ἡ δημορφάδα, ἡ γλυκά τῆς ζωῆς ἐνταῦθα (ἔστιν) = ἐδῶ, δηλαδὴ εἰς τὰς τιμάς, εἶναι, ἔγκειται. τοῦτο δέ γ' ἔστιν τὸ καλὸν σφαλερόν· ἡ σειρά: τοῦτο δέ γε τὸ καλόν ἔστι σφαλερὸν = ναὶ (= γε), ἀλλὰ τοῦτο τὸ ὥραῖον, τὸ θέλγητρον, εἶναι ἐπικίνδυνον. σφαλερόν· παρὸ τὸ σφάλλομαι = πίπτω. καὶ τὸ πρότιμον· εὐδέτ. ἐπίθετον τοῦ πρότιμος (= δὲ πέρι τοὺς ἄλλους τιμώμενος, δὲν ὑψηλῇ θέσει ὁν): ὡς οὐσιαστικὸν = τὸ ἀνώτερα ἀξιώματα. γλυκὺ μέν (ἔστι) = εἶναι μὲν γλυκά, λυπεῖ δὲ = γεννοῦν ὅμως λύπας, ποτίζουν φαρμάκια προσιστάμενον = ὅταν στέκωνται πληγίον, ὅταν εὑρίσκωνται κοντά μας, ὅταν τὰ ἀποκτήσῃ κανείς. τοτὲ μὲν θεῶν οὐκ δρθωθέντ' ἀνέτρεψε βίον· ἀσύνδετος διασάρφησις τῶν προηγουμένων. δρθῶ = κρατῶ τι δρθόν, ὑψηλά· τὰ θεῶν οὐκ δρθωθέντα = ἡ μὴ δρθωσις τῶν θεῶν, ἡ παράλεψις καθήκοντος πρὸς τοὺς θεούς δρειλομένου ἀνέτρεψε βίον = ἀνατρέπουν, φέρουν ἄνω κάτω τὴν ζωήν. τοτὲ μὲν — τοτὲ δὲ = ὅλοτε μὲν — ὅλοτε δέ. ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ καὶ δυσάρεστοι· κατὰ παράταξιν ἀντὶ ἀνθρώπων γνῶμαι πολλαὶ, ἔαν ωσι δυσάρεστοι = ἡ κοινὴ γνώμη, ἀν εἶναι δυσμενῆς (διὰ συκοφαντίαν ἡ δι' ἀσυμφωνίαν ἡ διὰ τὴν δημιουργίαν δυσμενοῦς ρέεύματος). διέκναισαν· γνωμικός ἀόρ. διακναιλώ = ξύνω (πρβλ. κνησμὸς = φαγούρα), τρίβω, φθείρω, ἀφανίζω· οἱ ἔχοντες ἀνώτερα ἀξιώματα εἶναι ἐκτεθειμένοι εἰς κινδύνους καὶ ἐκ μέρους τῶν θεῶν καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων.

6') 28 — 48

οὐκ ἄγαμαι ταῦτ' ἀνδρὸς ἀριστέως = δὲν παραξενεύομαι διὰ τοῦτα, δὲν μοῦ κάνουν αὐτὰ ἐντύπωσιν, προκειμένου περὶ ἀνδρὸς ὑψηλὰ ἀξιώματα κατέχοντος· ἀριστεὺς = δὲν τιμαῖς. φυτεύω· κεῖται μεταφορικῶς = γέννω (πρβλ. τὰ ἡμέτερα : διαβολόσπορος, διαβόλου σπόρα). ἐπὶ πᾶσιν ἀγαθοῖς = ἐπὶ τῷ δρφ, μὲ τὴν συμφωνίαν νάχης ὅλα τὰ ἀγαθά. Ἀτρεύς· ὁ πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος· σημείωσον τὰς μικρὰς

προτάσεις καὶ τὸ ἐν 29 ἀσύνδετον· ἡ διδασκαλία τοῦ πρεσβύτου στηρίζεται εἰς μακρὰν πεῖραν καὶ εἰς πλοῦτον γνώσεων· ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τόνος αὐτῆς δηλούμενος διὸ τῶν μικρῶν προτάσεων καὶ τοῦ ἀσυνδέτου, ὃς ἀνωτέρω ἐλέγθη. Πῶς δύοις εἰς ὁ πρεσβύτης πρὸς τὸν φύλακα τοῦ Σοφοκλέους ἐν Ἀντιγόνῃ! χαίρειν καὶ λυπεῖσθαι· ἡ ζωὴ εἶναι ἀνάμεικτος μὲν χαρᾶς καὶ λύπας. τὰ θεῶν οὕτω βουλόμενον
ἔσται = οἱ θεοὶ οὕτω βουλήσονται = ἔτσι θέλουν καὶ θά θέλουν εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἄπαντα. ἀμπετάσας λαμπτῆρος φάος = ὑψώσας πολὺ τὸ φῶς τοῦ λύχνου. ἀμπετάσας· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸ ίστια (ἀναπετάννυμι τὰ ίστια). Παρ' Οὐμήρῳ ἐν Ὁδυσσείᾳ γίνεται χρῆσις λύχνων πρὸς φωτισμόν. δέλτος (ἡ) = ἐπιστολή, πρβλ. δελτάριον. ἡ δέλτος ἡτοῦ ξύλινος πίναξ, οὗ ἡ ἑτέρα ἐπιφάνεια ἐκοιλαίνετο εἰς μικρὸν βάθος. ἡ κοίλη ἐπιφάνεια ἐπεχρίστετο λεπτῷ στρώματι κηροῦ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἔγραφον τὴν ἐπιστολὴν διὰ τοῦ λεγομένου στύλου ἡ γραφείου. ἄλλοτε τὰ γράμματα ἐχαράσσοντο ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ξύλου ἡ ἔγραφοντο ἐπ' αὐτοῦ διὰ μελάνης. πρὸ χερῶν = ἐμπρός σου. συγχέω = σβήνω. λύω = ἀποσφραγίζω. πέδω = εἰς τὸ ἔδαφος, κατὰ γῆς. πεύκη = συνεκδοχή : ἡ ἐκ πεύκης δέλτος. θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέων = καταχέων θαλερὸν δάκρυ. τμῆσις· ἡ φράσις ἐλέγθη καθ' Οὐμηρον. θαλερὸν = χονδρὸν δάκρυ· ὁ ἐν. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν διὰ τοῦ πληθ.: ὅρα δὲ ὁ Ἀγ. κατὰ τὴν τοῦ πρεσβύτου ἀνακοίνωσιν σπασμαδικῶς μεταπίπτει ἀπὸ ἐνεργείας εἰς ἐνέργειαν, διότι εὐρίσκεται ἐν ἀμηχανίᾳ, εἶναι παλίμβουλος καὶ ἀναποφάσιστος. καὶ τῶν ἀπόρων οὐδενὸς ἐνδεῖς μὴ οὐ μαίνεσθαι = καὶ καμμία ἀπὸ τὶς παραξενιές δὲν σοῦ λείπει, ὥστε νὰ μὴ σὲ εἰπῇ κανεὶς τρελλόν. τὸ ἀπορον = ἡ ἀπορία, τὸ παράξενο, ἡ παραξενιά· μὴ οὐ μαίνεσθαι· διὰ τὴν προηγηθεῖσαν ἀρνησιν (**οὐδενὸς ἐνδεῖς**) ἐτέθη τὸ μὴ οὐ· οἱ ἐν Ἀθήναις δοῦλοι εἶχον ἀκολασίαν γλώσσης· ὥστε ἡ ἀκόλαστος γλῶσσα τοῦ πρεσβύτου πρὸς τὸν Ἀγαμ. εἶναι πεποιημένη κατὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις δούλους. τί πονεῖς; = τί ὑποφέρεις; τί νέον περὶ σοί, βασιλεῦ; = τί κακὸ σοῦ συμβαίνει; νέον· κεῖται κατ' εὐφημισμόν· αἱ μικρὰ προτάσεις αὐτοὶ καὶ αἱ ἐρωτήσεις αἱ ἀσύνδετοι δηλοῦν ἀγωνίαν καὶ φόβον τοῦ γέροντος δεδικαιογηγμένως ἀνησυχοῦντος διὰ τὸν ὑψηλὸν κύριον τοῦ ἀπὸ τὴν ἀνεξήγητον νευρικότητα καὶ ταραχὴν αὐτοῦ. κοινῶ = ἀνακοινώνω. μῆθος = λόγος = τὸ μυστικὸν τοῦ πόνου. ἀγαθὸς = τίμιος. φράζω = λέγω. σῇ ἀλόχῳ = εἰς τὴν σύζυγόν σου, δῆλο. τὴν Κλυταιμήστραν. πέμπε = ἔδωκε. ποτὲ = κάποτε,

τότε, ὅτε ἔφερες τὴν Κλυτ. νύμφην εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. φερνή· πᾶν ὅ, τι φέρει ἡ σύζυγος κατὰ τὸν γάμον εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός της, ἡ ἄλλως λεγομένη προϊές. συννυμφοκόμος (συν - νυμφοκόμος)· νυμφοκόμος = ἡ στολίζουσα τὴν νύμφην. συννυμφοκόμος = ὁ βοηθῶν τὴν νύμφην εἰς τὸν στολισμόν. ἐδῶ = ὁ συντροφεύων τὴν νύμφην, ὁ συνοδός. δίκαιος = πιστός. φερνήν — συννυμφοκόμον τε κατηγορούμενα.

Μέτρον τοῦ τμῆματος (1 - 48) εἶναι τὸ ἀγαπαιστικὸν (ἀνάπαιστος — —) ἀρτὶ τοῦ συνήθους ἴαμβ. τοιμέτρον, ἵσως διότι οἱ ὑποκριταὶ ἐνιακοῦ διαλεγόμενοι ἐβημάτιζον. Ὁ πρεσβύτης, ἐπειδὴ ἡ πίστις του καὶ πρὸς τὸν νέον κύριον εἶναι δεδοκιμασμένη, ἀξιοῦ νὰ μάθῃ τὸν λόγον τῆς ἀνησυχίας τοῦ κυρίου του οὕτως ὥπὸ τοῦ πρεσβύτου προκαλούμενος δὲ Ἀγαμ. παρέχει τὴν λεγομένην προσέκθεσιν, ἵποι εἰσαγωγὴν εἰς τὴν τραγῳδίαν μέχοι τῆς στιγμῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τίς η προέκθεσις θὰ ἴδωμεν εὐθὺς κατωτέρω.

γ') 49 — 70

Ἀήδα. σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως ἐν Λακεδαίμονι, μήτηρ καὶ τῶν Διοσκούρων, Κάστορος καὶ Πολυδεύκους. Θεστιάς· ἡ κόρη τοῦ Θεστίου, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας. ξυνάορος (ξύν - ἀείρω = συνείρω, πρβλ. λατ. sero, coniunx) = σύζυγος. οἱ τὰ πρῶτ' ὡλβισμένοι νεανίαι 'Ελλάδος = οἱ νέοι τῆς Ἑλλάδος οἱ κατ' ἔξογὴν εὐτυχισμένοι, πλούσιοι (ὥλβος = ὥλικὸς πλοῦτος). δλβίζομαι = θεωροῦμαι ὥλβιος, εὐτυχής. ταύτης· ἡ γεν. ἐκ τοῦ μνηστῆρες, δὲ εἶναι κατηγορούμενον. δειναὶ δὲ ἀπειλαί, ἐννόησον τὸ ἥσαν ἢ τὸ ἔγιγνοντο· καὶ κατ' ἀλλήλων φόνος ξυνίστατο = καὶ φόνος ἐσχεδιάζετο ἀναμεταξύ των (τῶν μνηστήρων) (ὑπὲκείνων), δστις μὴ λάβοι· ἀναφ. ὑποθ. πρότασις· δστις περιληπτικὸν = δσοι τυχόν δὲν ἥθελον λάβει ὡς σύζυγον τὴν κόρην. τὸ δὲ πρᾶγμα ἀπόρως εἶχε Τυνδάρεω πατρὶ = καὶ τὸ ζήτημα ἔφερεν εἰς ἀπόριαν τὸν πατέρα Τυνδάρεων. δοῦναί τε μὴ δοῦναί τε· ἐπεξήγησις τοῦ : πρᾶγμα = εἴτε νὰ δώσῃ δηλ. εἴτε νὰ μὴ δώσῃ· ἡ φράσις γραφικὴ καὶ ἀπλοῖκή. τῆς τύχης δπως ἀψαιτ' ἀριστα· πλαγία ἐρωτηματικὴ ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἀπόρως εἶχε = ἐν ἀπορίᾳ ήν, ἡπόρει = πῶς θὰ ἐγγίσῃ τὴν τύχην (τὴν περίστασιν) ἀριστα, πῶς θὰ τὰ οἰκονομήσῃ, πῶς θὰ τὰ βολέψῃ ἀριστα. εἰσέρχεται τινα ἡ

τινί τι = εἰσέρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος ἢ σκέψις, ἢ ἰδέα. νιν· αἰτ. τῆς τριτοπορσώπου προσ. ἀντων. κοινοῦ γένους καὶ ἀριθμοῦ· (πρβλ. τὸ Ὁμηρ. μιν) = τοῦ ἔρχεται ἢ σκέψις. **τάδε = ἡ ἔξης σκέψις ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀκολούθων ἀπαρεμφάτων :** συνάψαι, συμβαλεῖν, καθεῖναι κἀπαράσασθαι· τούτων ὑποκ. εἶναι τό : μνηστῆρας. **δεξιάς συμβάλλομεν = συνάπτομεν τὴν δεξιὰν χεῖρα, κάμνομεν χειραψίαν.** κατὰ τοὺς ὄρκους ἐγίνοντο καὶ χειραψίαι. **ἔμπυρα (= τὰ ἐν πυρὶ) = τὰ καιόμενα.** **σπονδάς καθίημι = ἀφήνω νὰ χυθοῦν κάτω σπονδαῖ = σπένδω,** κάμνω συμφωνίαν· δι' ἔμπυρων **σπονδάς καθεῖναι = νὰ συνάψουν συμφωνίαν** διὰ μέσου τῶν θυμάτων, ἐπάνω εἰς τὰ θύματα, διὰ θυσίας. **κἀπαράσασθαι = καὶ ἀπαράσασθαι· ἀπαρῶμαι = ὑπόσχομαι μὲν κατάραν** (ἐναντίον τοῦ ἔαυτοῦ μου), ἐνόρκως. **τάδε = τὰ ἔξης, ἐπεξηγούμενα** διὰ τῶν κατωτέρω ἀπαρεμφάτων : **τῷ συναμυνεῖν κἀπιστρατεύσειν** καὶ **κατασκάψειν,** διὰ ὑποκ. εἶναι πάλιν τό : μνηστῆρας. **συναμυνεῖν = δτι πάντες δόμοι (οἱ μνηστῆρες) θὰ βοηθήσουν τῷ = τούτῳ** ὅτου = **οὕτως γένοιτο Τυνδαρίς κόρη** (ὑποκ.) γυνὴ (κατηγ.). **νιν = αὐτὴν λαβθῶν = ἀπαγαγὼν οἴχοιτο = θήσειν ἀπέλθει.** τὸν ἔχοντα = τὸν αὐτὴν (αὐτὴν) σύζυγον. **ἀπωθῶ λέχους = βιαίως χωρίζω** ἀπὸ τὴν σύζυγον. **ἐπιστρατεύω = ἐκστρατεύω** ἐναντίον. **"Ελληνα δόμοίως βάρβαρόν τε (πόλιν) = ἀδιακρίτως εἴτε Ελληνικὴν εἴτε βαρβαρικὴν πόλιν.** **"Ελληνα – βάρβαρον · ἐπίθετα:** "Ελληνες καὶ βάρβαροι καθ' Ἡρόδοτον ἥρπαζον ἐκ τῆς ἀλλήλων χώρας γυναῖκας. **ὅπλων μέτα · ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως = μὲν ἐνόπλους δυνάμεις** εἰς τὰ ἀνωτέρω λεχέντα πολλὰ ἀπαρέμφατα περιέχονται καὶ πολλὰ μέτρα προνοίας, τὰ δόποια λαμβάνει ὁ Τυνδάρεως καὶ τὰ δόποια φανερώνουν τὴν περίσκεψί του· περίφημοι ἦσαν οἱ **Τυνδάρεω ὄρκοι.** **ἐπιστώθησαν = ἐδέθησαν** δι' ὄρκου (παρ' ἀλλήλων οἱ μνηστῆρες). **εὗ δέ πως γέρων ὑπῆλθεν** αὐτοὺς **Τυνδάρεως πυκνῇ φρενὶ = ἔξηπάτησε δ' αὐτοὺς πολὺ τεχνικὰ** δι γέρων Τ. μὲ τὰ τετραπερασμένα μυαλά του· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. **εὗ πως λιτότης δίδωσ· (ι) = δίδει τὴν ἄδειαν,** ἐπιτρέπει εἰς τὴν κόρην ἐλέσθαι = νὰ ἐκλέξῃ τὸ σύνηθες ἦτο ὁ πατὴρ τῆς κόρης νὰ ἐκλέγῃ τὸν γαμβρόν. **ὅτου πνοαὶ φέροιεν Ἀφροδίτης φίλαι = εἰς** δόποιον θὰ τὴν ἔφερναν τὰ φυσήματα τὰ ἐρωτικά, τὸ αἰσθημα τῆς καρδίας. **ὅτου · γεν. ἀντικ. τοῦ πνοαὶ πνοαὶ ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν ἀνέμων φερόντων** τὰ πλοῖα· πρβλ. καὶ τὸ παρ' ἡμῖν : **δπου τὸν πάρη (φέρη) τὸ φύσημα.** **ώς γε μήποτ' ὥφελε λαβεῖν = ποὺ νὰ μὴν ἔσωνε νὰ τὸν ἔπαιρνε·**

εὐχὴ ἀνεκπλήρωτος· οἱ μηνηστῆρες οἱ μὴ προτιμηθέντες δὲν εἶχον λόγον νὰ εἶναι δυσηρεστημένοι κατὰ τοῦ Τυνδάρεω, ἐφ' ὅσον προσωπικῶς ἡ κόρη ἔξελεξεν.

δ') 71 — 110

ἐκ Φρυγῶν· ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, ἀπὸ τὴν Τροίαν· οἱ Τρῷες καλοῦνται καὶ Φρύγες, διότι ἡ Τροία περιελαμβάνετο εἰς τὴν Μικρὰν Φρυγίαν. ὁ τὰς θεὰς κρίνας· ὁ Πάρις, ὁ υἱὸς τοῦ Πριάμου, βόσκων τὰς βοῦς εἰς τὸ δρός τῆς Ἰδης ἐν Τροίᾳ, ἔκρινεν εἰς ἀγῶνας καλλιστείων τὰς τρεῖς θεάς, "Ηραν, Ἀθηνᾶν καὶ Ἀφροδίτην, ὅτε ἐκάστη τούτων ὑπὲρ ἔαυτῆς διεξεδίκει τὸ γνωστὸν μῆλον τῆς Ἐριδος. **ὅδε**= ἐκεῖνος, ὁ πολυυθρύλητος. ὡς ὁ μῆθος ἀνθρώπων **ἔχει**= καθὼς λέγουν οἱ ἀνθρωποι. **Λακεδαιμον'**(α)· αἰτ. ἀπρόθετος τῆς εἰς τόπον κινήσεως εἰς τὸ ἐλθών. **ἀνθηρὸς**= ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τὸ ποικίλον τοῦ ὄνθους. **εἷμα** (ἔννυμα) = ἔνδυμα, ὑποκορ. **ἱμάτιον**. **στολὴ**· ὡς καὶ παρ' ἡμῖν : ἡ περιβολὴ· ειμάτων στολῆ· περίφρασις· **ἀνθηρὸς είματων στολῆς**= μὲ τὴν στολὴν του τὴν ὄμοιάζουσαν μὲ ποικιλόγρωμαν ὄνθος. **λαμπρὸς χρυσῶ**= λαμποκοπῶν ἀπὸ χρυσᾶς κοσμήματα· **χρυσῶ συνεκδ.** **ἀνθηρὸς στολῆ** — **χρυσῶ λαμπρός**· **χιαστί**. **ἀνθηρὸς μὲν λαμπρός τε ἀντὶ τοῦ λαμπρὸς δέ**. **βαρβάρω χλιδήματι**· κατὰ παράθεσιν διορισμὸς εἰς τὸ **χρυσῶ**. **χλιδήμα**= ἡ χλιδή, ἡ πολυτέλεια. Οἱ βάρβαροι ἡγάπων τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίασιν. **ἔρῶν** **ἔρῶσαν**= ἐπειδὴ τὴν ἡγάπα καὶ ἀντηγαπᾶτο ὑπ' αὐτῆς, δι' ἀμοιβαιότητα αἰσθήματος. Σημείωσον τὴν ἀγαπητὴν εἰς τοὺς τραγικοὺς παράθεσιν τῆς αὐτῆς λέξεως· πρβλ. καὶ Ὁμηρον : **παρ'** οὐκ ἔθέλων ἔθελονσῃ. **ἔξαναρπάσας**= ἀρπάσας εἰς τὸν ἀέρα. πρὸς Ἰδης βούσταθμα= εἰς τὰ βουστάσια, τὰ βουκόλια τῆς Ἰδης. **ἔκδημον λαβὼν Μενέλαιον**= εὔρων, ἐπιτυχῶν τὸν Μενέλαιον ἀπουσιάζοντα ἀπὸ τὴν χώραν (**ἔκδημον** κατηγορ.). ἀπουσιάζεν εἰς Κρήτην πρὸς τὸν φίλον του βασιλέα τῆς Κρήτης Ἰδομενέα. **ὅδε**= Μενέλαιος. **οἰστράω καὶ οἰστρέω**· **ἀμετάβ.**= τρελαίνομαι· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὸν οἰστρον (τὴν βοιδόμυιγαν) καὶ τὰ οἰστρόπληκτα ζῷα. **πόθω**= ἀπὸ τὸν πόθον. **οἰστρήσας**= σὰν τρελλὸς τρέχων. **μαρτύρεται**= ἐπικαλεῖται μάρτυρας. **ὡς**· **εἰδ.**= **ἴτι**. **τοῖσιν ἥδικημένοις**· εἰς ἥτο ὁ ἥδικημένος, ἀλλ' ὁ πληθ. ἐτέθη, ἀντὶ τοῦ ἐν., διότι γενικεύει. **τούντεῦθεν**= τὸ ἐντεῦθεν= κατ' ἀκολούθιαν τούτου. **"Ελληνες**· ἀναχρονισμός, διότι τότε

έκαλοῦντο Ἀχαιοί. ἔξαντες (ἄσσω) δορὶ = πεταγθέντες μὲ τὰς μαχήμους δυνάμεις τὸ ρῆμα κατάλληλον ως ἐνδεικτικὸν τοῦ φιλοπολέμου ὀργασμοῦ. δορὶ = συνεκδ. ἀντὶ τῶν μαχήμων δυνάμεων ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. ἀνωτέρω δάκρυ). τεύχη λαβόντες = ὅπλα λαβόντες· ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ δορὶ ἔννοιαν. στενόπορα βάθρα Αὐλίδος = εἰς τοὺς ὄρμους τοὺς στενοὺς τῆς Αὐλίδος· αἰτ. δηλωτικὴ τῆς εἰς τόπον κανήσεως εἰς τὸ ἥκουσι (πρβλ. Λακεδαίμονα ἐλθών)· τὸ στενόπορα θὰ ἤριοζε μᾶλλον εἰς τὸν Εὔβοϊκὸν κόλπον. ἵπποις τε πολλοῖς ἀρμασίν τ' (ε). ἐν διὰ δυοῖν = δι' ἀρμάτων ὑπὸ ἵππων συρομένων. Οἱ ἥρωες παρ' Ὁμήρῳ μάχονται ἀπὸ τῶν ἀρμάτων. ἥσκημένοι = ἐφωδιασμένοι· ἀσκῶ = φιλοτεγγῶ, ἐφοδιάζω. ἐλοντο στρατηγεῖν = ἐξέλεξαν νὰ εἴμαι ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ. Μενέλεω χάριν· ἀλλα λέγει ὁ Μεν. ἐν 337 κέ. Ο Ἄγ. ἔξελέγη ἀρχιστράτηγος μᾶλλον ως ὁ ἴσχυρότατος τῶν ἡγεμόνων παρὰ ως ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου· ὁ Θουκυδίδης δὲ ἐν τῷ α' βιβλίῳ λέγει ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Ἄγ. μᾶλλον ἡ οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω ἐπέβαλον τὸν πόλεμον. σύγγονόν γε (ὅντα) = ἐπειδὴ μάλιστα ἐτύχαινε νὰ εἴμαι ἀδελφὸς του. ξυνεστῶτος (τοῦ) στρατοῦ = ἐνῷ ήτο ὁ στρατὸς συντεταγμένος. ἥμεσθ (παρατατικὸς τοῦ ἥματος = κάθημαι) = ἐκαθήμεθα ἀδρανοῦντες, μὲ τὰ χέρια σταυρωμένα. ἀπλοία χρώμενοι = εύρισκομενοι εἰς ἀδυναμίαν νὰ ἀποπλεύσωμεν· ποῦ ὠφείλετο ἡ ἀπλοια, ἀν δηλ. εἰς νηνεμίαν ἡ εἰς ἐναντίους ἀνέμους, δὲν καθορίζεται. Κάλχας ὁ Θεστορίδης (ὁ υἱὸς τοῦ Θέστορος), ὁ μάντις ὁ γνωστὸς ἐκ τοῦ Ὁμήρου. ἀπορίᾳ πέχρηματο = εύρισκομαι εἰς ἀμηχανίαν. ἀνεῖλεν (ἥμεν) = ἐχρησμοδότησεν εἰς ἡμᾶς. ἦν ἔσπειρ· ἔγώ = τῆς ὀπίας ἔγώ εἴμαι πατήρ. Ἀρτέμιδι τῇ τόδ' οἰκούσῃ πέδον = εἰς τὴν Ἀρτεμιν, τὴν ἔχουσαν τὴν ἔδραν τῆς ἐδῶ. Ἡ Ἀρτεμις εἰς τὴν Αὐλίδα εἶχεν ιερὸν καὶ πολὺ ἔκει ἐτιμάτο. θύσαι, ἔσεσθαι, οὐκ εἶναι· τούτων τῶν ἀπαρεμφάτων τῶν ἔξαρτωμένων ἐκ τοῦ ἀνεῖλεν τὸ μὲν θύσαι εἶναι τελικόν· τὰ δ' ἀλλα εἰδικά, διότι εἰς αὐτὰ τὸ ἀνεῖλεν ἔχει λεκτικὴν σημασίαν. ἔσται πλοῦς = θὰ εἶναι δυνατὸς ὁ ἀπόπλους. κατασκαφαὶ Φρυγῶν· δηλ. τῆς πόλεως τῶν Τρώων. θύσασι = ἔὰν θύσωμεν, τίς ἡ μετοχή ; οὐκ εἶναι τάδε = ὅτι δὲν εἶναι δυνατὰ αὐτὰ ἐδῶ, δηλ. τὰ ἀνωτέρω. εἰπον = ἔδωκα ἐντολὴν Ταλθύβιον (ὑποκ.) ἀφιέναι πάντα στρατὸν (ἀντικ.) δρθίψις κηρύγματι (δοτ. ὀργαν.). Ὁ Ταλθύβιος εἶναι κήρυξ τοῦ Ἀγαμέμνονος· ἀφίημι τινα = ἐῶ τινα ἀπιέναι = ἀφήνω τινὰ ἐλεύθερον νὰ ἀπέλθῃ. δρθίον κήρυγμα = δέσμωνον διαλάλημα. ως

οὗποτ' ἀν τλάξ = διότι ποτὲ δὲν θὰ εἴχε τὸ ψυχικὸν σθένος. οὖ = ὅπου, τοπ. ἐπίρρ. ἐδῶ λαμβάνεται χρονικῶς. οὖς δὴ = ἀλλὰ τότε ἀκριβῶς. πάντα λόγον προσφέρων = πάντα λίθον κινῶν, μεταχειριζόμενος κάθε μέσον, κάθις δυνατὸν ἐπιχείρημα φέρων· ὑπερβολή. τλῆναι = τολμῆσαι. κάν = καὶ ἐν. πτυχαὶ δέλτου = τὰ φύλα τῆς ἐπιστολῆς. δάμαρ - αρτος = ἡ σύζυγος. ὡς γαμουμένην = μὲ τὴν πρόφασιν δῆθεν ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ἐκγαυρούμενός τε λέγων τε· τροπικαὶ μετοχαῖ· ἐκγαυροῦμαι = μὲ ὑπερηφάνειαν ἐπαινῶ. ἀξίωμα = ὑπόληψις, κινωνικὴ περιωπή. ούνεκα οὐ θέλοι· εἰδ. πρότασις ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ λέγων. εἰ μὴ παρ' ἡμῶν εἶσιν ἐς Φθίαν λέχος = ἀν δὲν πάρη εἰς τὴν Φθίαν ἡ νύμφη (σταλεῖσα) ἐκ μέρους ἡμῶν, δηλ. ἐμοῦ καὶ τῆς Κλυταιμήστρας = ἀν δὲν στείλωμεν κλπ. λέχος· συνεκδοχή. τήνδε· ἔδει νὰ κεῖται εἰς οὐδ. γένος : τόδε. πειθώ (κατηγ.). = εἰχον ὡς πειστικὸν μέσον τὸ ἔξης, ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ : φευδῆ συνάψας ἀμφὶ παρθένου γάμον = κλείσας συνοικέσιον φευδέες, ἀνύπαρκτον· ἀμφὶ παρθένου = διὰ τὴν κόρην μας. ὡς ἔχει τάδε· ἐκ τοῦ ἵσμεν πλαγ. ἐρώτησις = πῶς ἔχει αὐτὴ ἐδῶ ἡ ὑπόθεσις· γνῶσται τῆς ὑποθέσεως ἡσαν ἐκτὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ Κάλχας, ὡς φροντίζων διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς μαντείας, ὁ Ὁδυσσεύς, διότι αὐτὸς εἰσηγήθη τὴν ἀπατηλὴν πρόφασιν τοῦ γάμου, καὶ ὁ Μενέλαος, ὡς ἐνδιαφερόμενος ἀμεσωταταί διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐκστρατείας. ἔγνων = ἀπεφάσισα, ἔλαβα ἀπόφασιν. οὐ καλῶς = ὅχι δρθήν. αὖθις πάλιν· συνώνυμα. μεταγράφω καλῶς = ξαναγράφω καὶ διορθώνω. οὐ καλῶς — καλῶς. ἴσχυρὰ ἡ ἀντίθεσις. λύοντα — συνδοῦντα = ἀποσφραγίζοντα, ἀνοίγοντα — σφραγίζοντα, κλείοντα. εὑφρόνη = ἡ νύξ· κατ' εὑφρόνης σκιάν = εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Μέτρον τῆς προεκθέσεως εἶναι τὸ ιαμβικὸν τρίμετρον.

ε') 111 — 163

ἀλλ' εἰα· παρακελ.= ἐμπρός· χώρει πρὸς "Αργος= κατὰ τὸ "Αργος. Λέγει πρὸς "Αργος καὶ ὅχι εἰς "Αργος, διότι ἡτο πιθανόν, πρὶν φθάσῃ εἰς τὸ "Αργος, νὰ συναντήσῃ τὴν Κλ. καθ' ὕδον ἐρχομένην εἰς τὸ στρατόπεδον κατόπιν τῆς πρώτης ἐπιστολῆς· ὁ 'Αγ. κατεπείγει τὸν πρεσβύτην. τάσδ' ἐπιστολὰς λαβών· ἐγχειρίζει τὴν ἐπιστολήν.

κέκευθε· παρακ. τοῦ κεύθω = κρύπτω, περιέχω. λόγω = προφορικῶς. δόμοι = ἡ οἰκογένεια. σημαίνω = ἀνακοινώνω. σύντονα = σύμφωνα. γλώσση = λόγω (113). αὐδῶ = λέγω. πέμπω (99) πρὸς ταῖς πρόσθεν δέλτοις = μετὰ τὴν πρώτην ἐπιστολήν. ὁ Λήδας ἔρονται· τὴν τρυφερὰ συζυγικὴ προσφώνησις = βλαστάρι τῆς Λήδας. τὰν σὰν ἵνι = τὴν θυγατέρα σου. κολπώδης = πολύκολπος. πτέρυξ = προεξοχή. Αὔλιν· ἐπεξηγεῖ τὸ μέρος παρὰ τὸ δόλον. πτέρυγ' ἀκλύσταν = ἀκλυστὸν (ἀ-κλύζω, κατακλύζω) = ἀκύμαντον, γαλήνιον. πτέρυγα· μεταφορά· κατάλληλος ἡ εἰκὼν, διότι ἡ νῆσος Εὖβοια προσκολλᾶται ὡς πτέρυξ εἰς τὴν ἀντικρὺ ἥπειρον, τὴν Στερεάν 'Ελλάδα. δαίω ύμεναιόνυμος = παρέχω γαμήλιον συμπόσιον μὲ τὰ γαμήλια ἔσματα = τελῶ γάμους. εἰς ἄλλας ὥρας = εἰς ἄλλην ἐποχήν. Ἀχιλεύς· διὰ τὸ μέτρον ὡς καὶ παρ' Ομήρῳ. ἀπλακῶν ἀντὶ ἀμπλακῶν διὰ τὸ μέτρον· ἀμπλακίσκω = ἀποτυγχάνω, στεροῦμαι. λέκτρα = γάμος. μέγα φυσῶ = πολὺ φουσκώνω. ἐπαίρω θυμὸν = ἀνάβω ἀπὸ θυμό· ἐπαρεῖ θυμὸν = θὰ θυμώσῃ. τόδε καὶ δεινὸν = τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος = ἐδῶ ἀκριβῶς εἶναι ὁ φόβος. 'Ο Αχιλλεὺς ἦτο δεξύθυμος καὶ πολὺ εὐαίσθητος εἰς ζητήματα τιμῆς, ὡς βλέπομεν παρ' Ομήρῳ, ὅπου ἐτοιμάζεται καὶ τὸ ξίφος νὰ ἀνασπάσῃ κατὰ τοῦ Ἀγ. σήμαιν' ὅ τι φήσ = λέγε ὅ, τι ἔχεις νὰ εἴπης. δύνομα παρέχων οὐκ ἔργον = δίδων μόνον τὸ δύνομα του, ὅχι δὲ καὶ τὴν ἐν ἔργοις συμμετοχήν του. ὅ τι πράσσομεν· πλαγία ἐρώτησις ἐκ τοῦ οὐκ οἴδε = τί μαχειρεύομεν. ὅτι· εἰδικός σύνδεσμος ἐκ τοῦ οὐκ οἴδε. ἐπιφημίζω = ὑπόσχομαι. ἐκδώσειν λέκτροις = ὅτι θὰ δώσω εἰς γάμον. νυμφεῖος ἀγκῶν = νυμφικὴ ἀγκάλη. δς... Δαναοῖς· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότασις. τῷ τῆς θεᾶς (γόνῳ) = τῷ Ἀχιλλεῖ, τῷ υἱῷ τῆς Θέτιδος. φατίζω = ἐπιφημίζω· ἡ μετοχὴ φατίσας ἐνδοτική. ἀλοχον (κατηγ.) ηγες· παρατ. τοῦ ἐπιχειρουμένου = ἐπεχείρεις νὰ φέρης, ἐδοκίμαζες, ἐσχεδίαζες νὰ φέρης. σφάγιον· κατηγ.= θῦμα. Δαναοῖς· δοτικὴ χαριστική. ἔξισταμαι γνώμας = χάνω τὸ λογικόν μου, ξεμυαλίζομαι. ἄτα = ἄτη = ἡ τύφλωσις τοῦ νοῦ, τὸ ἀμάρτημα καὶ ἡ τιμωρία, ὡς ἐνταῦθα. Ἀξιοσημείωτοι οἱ δωρικοὶ τύποι γνώμας ἔξισταν (136), ἄταν (137), πρὸς οὓς παράβαλε καὶ τούς: τὰν ἀκλύσταν (120), τὰν σὰν (119). ἐρέσσω πόδα = κινδυνεύω τοὺς πόδας· ἐρέσσω κεῖται μεταφορικῶς· πόδα· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. (πρβλ. δορί). ὑπείκω γήρᾳ = ὑποκύπτω εἰς τὸ γῆρας, μὲ καταβάλλει τὸ γῆρας. νυ(ν) = λοιπόν. μὴ ἀλσώδεις ἵζου κρήνας = μὴ

ἴζου ἔδρας κρηνῶν ἀλσώδεις = μή καθίσης εἰς σκιεράς κρήνας. θέλγομαι ύπνω = παραδίδομαι εἰς τὰ θέλγητρα, τὴ γλύκα τοῦ ὑπνου. εὑφημα θρόει = λέγε αἰσίους λόγους, σιώπα· τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λέγεις ; πῶς ἐφαντάσθης πῶς μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω ἔνα τέτοιο λάθος ; Θεὸς φυλάξοι. Μὲ μεγάλην ἀγανάκτησιν ὁ γέρων ἀποκρούει τὴν μομφὴν ὀκνηρίας καὶ δραματίας. Κατὰ τὰς Ἱεροτελεστίας ὕφειλον οἱ παρόντες νὰ λέγουν εὐφήμους, ἐμοιώνους λόγους : ἀλλ' ἐπειδὴ ἡτο δυνατὸν νὰ λεχθῇ δυσοίωνος λόγος, ἐτήρουν σιγήν, δθεν εὐφημεῖτε = σιωπᾶτε. πάντη = παντοῦ. πόρος σχιστὸς = σταυροδρόμι. ἀμείβω = περνῶ. λεύσσω = παρατηρῶ, βλέπω. φυλάσσω = κοιτάζω προσεκτικά. μή τίς σε λάθη... ναῦς· ή σειρά : μή τις ἀπήνη κομίζουσα παῖδα πρὸς ναῦς Δαναῶν λάθη σε παραμειψαμένη τροχαλοῖσιν ὅχοις· ἀπήνη· τετράτροχος ἄμαξα συρομένη ἀπὸ ζεῦγος ἵππων ή ἡμιόνων· παραμείβομαι = προσπερνῶ. μή λάθη παραμειψαμένη = μή προσπεράσῃ καὶ δὲν τὴν ἀντιληφθῆς. τροχαλὸς = ταχύς. ὅχος = ὅχημα. πάλιν ἔξόρμα = γύρισέ (την) βιαστικὰ πίσω. σεῖε χαλινούς = δούλευε σύντονα τοὺς χαλινούς· σημείωσον τὸ ἀσύνδετον, δι' οὐ ἀποδίδεται· ή διέγερσις τοῦ λέγοντος καὶ αἰσθητοποιεῖται· ή γοργότης τῶν ἐπαλλήλων πράξεων. ιεὶς = κατευθύνων τὴν συνοδείαν. (*πομπαὶ*) ἐπὶ Κυκλώπων θυμέλας = εἰς τὴν Κυκλωπείαν ἀκρόπολιν τῶν Μυκηνῶν θυμέλη = βωμός, ιερόν· θυμέλαι Κυκλώπων = τὰ ιερὰ τὰ περιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν Κυκλωπείων τειχῶν, ή ἀκρόπολις ή περιβαλλομένη ὑπὸ τοιούτων. Τὰ ιερὰ ἐκάστης πόλεως εὑρίσκοντο συνήθως ἐν τῇ ἀκροπόλει. Γνωστὰ ἐκ τῆς ἴστορίας τὰ προϊστορικὰ τείχη τῶν Μυκηνῶν, τῆς Τίρυνθος, ἐκ πελωρίων ἀκατεργάστων λίθων· ή κτίσις των ἀπεδίδετο εἰς τοὺς Κύκλωπας, μυθικὸν λαὸν τεκτόνων, ἐκ τῆς Λυκίας κατὰ τοὺς ἀρχαίους προερχομένων, ἐχόντων τὸ σῶμα γιγαντῶδες. φράσας τάδε = μετὰ τὴν προφορικὴν ἀνακοίνωσιν τούτων. πιστὸς = πιστευτός. παιδὶ σέθεν = εἰς τὴν κόρην σου. σφραγῖδα φύλασσε = πρόσεξε μή χαλάσῃς τὴν σφραγῖδα. ίθι = ἐμπρός· κατεπείγει τὸν πρεσβύτην ὁ Ἀγ. λευκαίνει ἥδη τόδε φῶς = ἀπλώνουν τώρα πλέον τὸ λευκὸ φῶς των. ἥδως πῦρ τε τεθρίππων τῶν Αελίου = ή αὐγὴ καὶ τὸ πύρινον τέθριππον (ἄρμα) τοῦ Ἡλίου. σύλλαβε μόχθων = μετάπιασέ μας καὶ σὺ = δός καὶ σὺ χεῖρα βοηθείας στὰ βάσανά μου. ὅλβιος = εὐτυχῆς (ἀπὸ ὑλικῆς ἀπόψεως). ἔς τέλος = μέχρι τέλους τοῦ βίου. εὐδαίμων = ὁ μὴ δοκιμάζων δυστυχίας· εἰς τὸ ὅλβιος καὶ εὐδαίμων ἐννόησον τὸ πικραλειπόμενον ἔστι. Διαρκής εὐδαιμονία

είναι ἀνύπαρκτος εἰς τὸν κόσμον. 'Ο Ἀγαμέμνων παρ' ὅλον τὸ ἐπιφανειακόν του μεγαλεῖον εἴναι δυστυχῆς κατά γε τὰ κρατοῦντα παρ' ἀνθρώποις. 'Ο γέρων ἀπέρχεται ταχὺς διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. 'Ο Ἀγαμέμνων συνοδεύει ἀπερχόμενον αὐτὸν μὲ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους καὶ εἴτα εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του.

Οἱ ἑρμηνεύθεντες στίχοι 1 - 163 ἀποτελοῦν τὸν Πρόλογον τῆς τραγῳδίας. 'Ο πρόλογος, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὴν Α' πρᾶξιν σημειωνῆς τραγῳδίας, τμῆμα τῆς τραγῳδίας διαλογικόν, ἀπαγγελλόμενον ἐν ψυθμῷ, περιέχει τὴν λεγομένην πρότασιν (εἰσαγωγήν), ἥτις εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν πρᾶξιν τοῦ δράματος, ἐν προκειμένῳ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δίδουσα τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις διὰ τὰ προηγηθέντα τῆς τραγῳδίας γεγονότα, περιέχει τὸ ἐλατήριον τὸ κινοῦν τὴν πρᾶξιν, ἐν προκειμένῳ τὴν μαντείαν τοῦ Κάλχαντος, ἐγείρει δὲ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον, ἐν προκειμένῳ διὰ τῆς ἀνακλήσεως τῆς προτέρας πρὸς τὴν Κλυταιμήστρον ἐντολῆς· οἱ θεαταὶ εἴναι περίεργοι νὰ ἰδοντ, ἀν θὰ προλάβῃ ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ νὰ φθάσῃ ἡ θὰ εἴναι ἀργὰ καὶ τὸ κακὸν ἀνεπανόρθωτον. Τὸν παρόντα πρόλογον ἀποτελεῖ μία μόνον διαλογικὴ σκηνή, δύον πρόσωπα είναι δ' Ἀγαμ. καὶ δ' πρεσβύτης. 'Η σκηνὴ ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ Ἀγαμ. (49 - 114), σχεδὸν μονολογικὸν (ἐξαιρέσει τῶν τελευταίων στίχων τοῦ 107 - 114), ἐν ἱαμβικοῖς τριμέτροις, καὶ ἀπὸ ἀναπαιστικὸν διάλογον, ἐν μέρει μὲν προτασσόμενον (1 - 48), ἐν μέρει δὲ ἐπιτασσόμενον (115 - 163). Τούτον ὅντος ἀσυνήθους εἰς τὴν ἀρχαίαν τραγῳδίαν ἐξεφράσθη ἡ εἰκασία ὅτι δὲ πρόλογος τῆς τραγῳδίας, τὸν δόποιν ἀποθανὼν δὲ Εὐριπίδης ἀφῆκεν, εἴναι οἱ στίχοι 49 - 114, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Εὐριπιδέων προλόγων πεποιημένος, τὰ δὲ τμήματα 1 - 48 καὶ 115 - 163 προσέθηκεν δὲ τοῦ Εὐριπίδουν, δὲ διμόνιμος, δόστις ἐδίδαξε τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθεῖσαν τριλογίαν, Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμέωνα ἐν Κορίνθῳ καὶ Βάκχας, ἵνα ἐκρούσῃ τὸ μονότονον καὶ ἀναιρόν, τὸ δόποιν ἐνεφάνιζον οἱ πρόλογοι τοῦ πατρός του. 'Η γλῶσσα εἰς τὰ διαλογικὰ μέρη εἴναι ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ μὲ ἴωνικοὺς τύπους καρυκευμένη, παρ' Εὐριπίδῃ δὲ πλησιάζει πολὺ πρὸς τὴν γλῶσσαν τοῦ πεζοῦ λόγου.

Κενωθείσης τῆς ὁρχήστρας γυναικες ἐκ Χαλκίδος, ἔγγαμοι καὶ νεαραί, παρέρχονται ἥδη διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου (ώς ἐγχώριαι καὶ δὴ ἐκ τῶν λιμένων) εἰς πέντε στοίχους ἐπαλλήλους, ἔκαστον ἐκ τριῶν γυ-

ναικῶν, ἢ εἰς τρεῖς ζυγούς, ἔκαστον ἐκ πέντε, εἰς τὴν δρχήστραν μὲν σεμνότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν σεμνὸν δυθμὸν τῶν ἀναπαιστων, μὲ στολὴν ἀνάλογον πρὸς τὴν κοινωνικήν των θέσιν, μὲ χρυσοῦς εἰς τὴν κεφαλήν των στεφάνους καὶ κατευθύνονται εἰς τὰ πρὸς τῆς σκηνῆς τοῦ ἀρχιστρατήγου, χωρὶς νὰ λέγονταί τι θέλονταί εἰσι, ἃδονν δὲ κατὰ τὴν πάροδον ἄσμα χορικόν, πάροδον καὶ αὐτὸν καλούμενον, τὸ δποῖον οὐαὶ ἐρμηνεύσωμεν ἐφεξῆς.

ΠΑΡΟΔΟΣ (164 — 302)

Στροφὴ α' (164 — 184)

ἔμοιον ἀδρ. β' τοῦ βλώσκω = ἔρχομαι (πρβλ. μολὼν λαβέ, αὐτόμολος)· ὁ ἐν., διότι ἑκάστη γυνὴ τοῦ Χοροῦ δριμιλεῖ διὰ τὸν ἑαυτόν της. ἀμφὶ παρακτίαν ψάμαθον Αὐλίδος ἐναλίας = γύρω ἀπὸ τὴν ἀμμουδιάν τῶν ἀκτῶν τῆς παραλίας Αὐλίδος. Σημείωσον τὴν ποικιλίαν τῶν συνωνύμων ἐπιμέτων (παρακτίαν [164], ἐναλίας [165], ψάμαθον καὶ Αὐλίδος). χεύματα = τὰ ῥεύματα. στενόπορθμος = ὁ τοῦ στενοῦ πορθμοῦ. κέλλω ἀμετάβ.= προσορμίζομαι, καταπλέω. κέλσασσα = προσορμισθεῖσα (διὰ λέμβων). πόλιν = πατρίδα Χαλκίδα, ἀγχιάλων ὑδάτων τᾶς κλεινᾶς Ἀρέθουσας τροφόν. τροφὸς = ἡ τροφοδοτοῦσσα. ἀγχιάλος (ἀγχι-ἀλός) = παραθαλάσσιος. Ἀρέθουσα· ὄνομα πηγῶν πολλῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἡ τῆς Χαλκίδος Ἀρέθουσα, περὶ οὓς ἐνταῦθα πρόκειται, ἵσως εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν παρὰ τὸν "Αγιον Στέφανον 20' μακρὰν τῆς Χαλκίδος κατὰ τὴν ὁδὸν Χαλκίδος - Ἐρετρίας. ὡς κατιδοίμαν = ἵνα κατίδοιμι = ἵνα μὲν προσοχὴν παρατηρήσω. ἀγανδὸς (ἀ[ἐπιτ.] - γαίω, γαῦρος) = εὐγενής, ὑπερήφανος. πλάται ναυσιπόροι = νῆσες κωπήλατοι. πλάτη· συνεκδοχὴ· πλάτη κυρίως ἡ κώπη, διὰ τὸ πλατὺ κάτω ἄκρον. οὖς ἐπὶ Τροίαν... στέλλειν· ἡ σειρά : οὓς ἀμέτεροι πόσεις ἐνέπουσι τὸν ξανθὸν Μενέλαόν τε Ἀγαμέμνονά τ' εὐπατρίδαν στέλλειν ἐπὶ Τροίαν ἐλάταις χιλιόναυσιν. πόσις-ιος = σύζυγος. ἐν(ν)έπω = λέγω. εὐπατρίδας = ὁ ἐξ εὐγενῶν πατέρων, ὁ εὐγενής. στέλλω = ἐτοιμάζων ἄγω. ἐλάταις χιλιόναυσιν = μὲν χίλια πλοῖα ἐλάτης, ἐλάτινα. ἐλάτη· συνεκδοχὴ. οὖς· ἀντικ. τοῦ στέλλειν. Μενέλαόν τε Ἀγαμέμνονά τε εὐπατρίδαν· οὐποκ. τοῦ στέλλειν. ἐπὶ τὰν Ἐλέναν = πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἐλένης. Μετὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμέσως ἐπρεπε νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἀν = ἦν Ἐλένην

(ἔλαβε). δονακοτρόφοις = ὁ τρέφων καλάμια. Εύρωτας = ὁ γνωστὸς τῆς Σπάρτης ποταμός. δῶρον τᾶς Ἀφροδίτας = ὡς δῶρον ἀπὸ τὴν Ἀφροδίτην ἢ Ἀφροδίτη λέγεται καὶ Κύπρις, διότι ἐλατρεύετο ἐν Κύπρῳ καὶ δὴ ἐν τῇ Πάφῳ. ἐπὶ κρηναίαισι δρόσοις = πλησίον δροσερῶν πηγῶν. ἔσχεν ἔριν μορφᾶς = ἡγωνίσθη εἰς ἀγῶνα καλλονῆς, εἰς καλλιστεῖα. Τὸ δῶρον, ἢ Ἐλένη, ἐδόθη μετὰ τὰ καλλιστεῖα, ἀφ' οὗ ἔλαβεν ἢ Ἀφροδίτη ὡς καλλιστη, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πάριδος τοῦ βουκόλου, τὸ μῆλον τῆς Ἔριδος.

Αντιστρ. α' (185 — 205)

πολύθυτον δὲ δι' ἄλσος Ἀρτέμιδος ἥλυθον δρομένα = διὰ τοῦ πολυθύτου δὲ ἄλσους τῆς Ἀρτέμιδος ἥλυθον πεταγθεῖσα βιαστικά· πολύθυτον ἄλσος = ἄλσος ὃπου πολλαὶ θυσίαι προσφέρονται. Ἀσυνειδήτως ὁ Χορὸς ὑπενθυμίζει εἰς τὸν θεατὴν καὶ τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας, ἣν ἡξίωσε πρὸ δὲ λόγου ἢ Ἀρτέμις. δρομένα· μ. ἀδριστος μετοχῆς τοῦ δρυνυματοῦ = ἐγείρομαι, πετιέμαι. φοινίσσουσα παρῆδ = ἐμάλαν αἰσχύνα νεοθαλεῖ = μὲ τὸ ἐρύθημα τῆς αἰδοῦς εἰς τὴν νεανικὴν παρειάν. φοινίσσω = κοκκινίζω. ἐδῶ μεταβατικῶς κεῖται. παρῆις = παρειά. νεοθαλῆς = ἐπίθ.= νεανικός· τὸ ἐπίθετον καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ αἰσχύνα ἀντὶ νὰ ἀναφέρεται εἰς τὸ παρῆδα. θέλουσ' ἵδεσθαι = θέλουσ' ἵδειν. ἀσπίδος ἔρυμα καὶ κλισίας ὁπλοφόρους Δαναῶν = τὰς μαχίμους δυνάμεις καὶ τὰς σκηνὰς τῶν ὄπλιτῶν Δαναῶν. ἔρυμα = προφυλακτήριον, ἀμυντήριον. ἀσπίς· περιληπτικὸν = ὄπλιται ἀσπιδοφόροι. κλισίας ὁπλοφόροι = σκηναὶ φέρουσαι ὄπλιτας. ἀσπίδος ἔρυμα — κλισίας ὁπλοφόρους χιαστί. ἵππων δχλος = ἀρμάτων πλῆθος. δύ' Αἴαντε = τοὺς δύο Αἴαντας, δηλ. τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ Ὁιλέως, βασιλέως τῶν Λοκρῶν, καὶ τὸν Αἴαντα τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Σαλαμῖνος Τελαμῶνος, τὸν ἀνδρεύτατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα, τὸ ἔρκος Ἀχαιῶν, τὸν Σαλαμῖνος στέφανον = τὴν δόξαν τῆς Σαλαμῖνος. Πρωτεσίλαος· υἱὸς τοῦ Ἰφίκλου ἐκ Φυλάκης τῆς Θεσσαλίας, ὁ πρῶτος πεσὼν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν ἀπόβασιν αὐτῶν εἰς τὴν Τροίαν. θάκος καὶ θῶκος = ἔδρα. ἐπὶ θάκοις· ἀνάφερε εἰς τὸ συνέδρω. σύνεδρος = ὁ συγκαθήμενος. ἡδομένους κατηγορ. μετοχὴ = νὰ εὐχαριστοῦνται (οἱ δύο Αἴαντες, δ Πρωτεσίλαος καὶ ὁ ἐφεξῆς ἀναφερόμενος Παλαμήδης). μορφαὶ πολύπλοκοι = συγδυασμοὶ πολύπλοκοι. πεσσοί· εἶδος παιδιᾶς ἀναλόγου πρὸς τὸ ζατρίκιον· λέγεται ὅτι τὴν παιδιὰν

ἐφεῦρεν δὲ Παλαιμήδης κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του. Εἰς τὸν Παλαιμήδην, υἱὸν τοῦ Ναυπλίου, ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλαι πολλαὶ ἐφευρέσεις. **Ποσειδᾶν καὶ (Ποτ(ε)ιδᾶν)** δωρικά = δὲ Ποσειδᾶν. παῖς **Ποσειδᾶνος** = δὲ Ναύπλιος. **Διομήδης** = υἱὸς τοῦ Τυδέως, βασιλεὺς τοῦ "Αργούς. **κεχαρημένος** = διασκεδάζων. **ἡδοναῖς δίσκου** = μὲ τὸν δίσκον. **παρά** = ἐπίρρημα = πλησίον. **Μηριόνης**, θεράπων τοῦ βασιλέως τῆς Κρήτης 'Ιδομενέως, δὲ ὄποιος λέγεται **"Αρεος ὅζος**, βλαστάρι τοῦ "Αρεως, κατὰ μεταφοράν. **θαῦμα βροτοῖσι** = προκαλῶν ὅλων τὸν θαυμασμόν. **τὸν Λαέρτα τόκον** = τὸ παιδὶ τοῦ Λαέρτου, τὸν Ὀδυσσέα. **νησαῖα ὅρη** = δρεινὴ νῆσος· ἡ 'Ιθάκη εἶναι πετρώδης καὶ δρεινή, ἔχουσα τὸ ὄρος Νήριτον. **Νιρεὺς** ἐκ Σύμης τῆς Δωδεκανήσου, δὲ κάλιστος μετὰ τὸν 'Αχιλλέα, ἥγων μόνον τρεῖς ναῦς· οἱ ἥρωες Διομήδης, Μηριόνης, Ὀδυσσεὺς καὶ Νιρεὺς βάλλουσι τὸν δίσκον.

'Επωδὸς (206 – 230)

εἶδον... Ἀχιλῆα. λαιψηροδρόμος = ποδώκης. **ἰσάνεμος** = τρέχων ὡς ἄνεμος· ἐπίθετον διορίζον τὸ λαιψηροδρόμον **'Ἀχιλῆα**. **ποδοῖν**· δοτ. τῆς ἀναφορᾶς· δρα τὰ δύμηρικὰ ποδώκης, πόδας ὡκύς, ποδάρκης καὶ παράβαλε τὰ δύμηρικὰ ἐπίσης ποδήνεμος ὡκέα **"Ιρις**, τῷ ἂμα πνοιῆσι πετέσθην. **ἐκπονῶ** = ἐκπαιδεύω. **Χείρων**· δικαιότατος τῶν Κενταύρων, περιώνυμος παιδαγωγὸς τοῦ 'Αχιλλέως. **αἰγιαλοῖσι παρά τε ιροκάλαις**· ἐν διὰ δυοῖν = εἰς τὰ χαλίκια τῆς θαλάσσης. **δρόμον ἔχω σὺν ὅπλοις** = τρέχω ἔνοπλος. **πονῶ ἀμιλλαν ποδοῖν** (δοτ. δργαν.) = ἀμιλλῶμαι πεζός. **τέτρωρον** = τέθριππον ἄρμα, οὗ ἐπέβαινεν διφρηλάτης Εὔμηλος, δὲ υἱὸς τοῦ 'Αδμήτου καὶ τῆς 'Αλκήστιδος, δὲ ἔγγονος τοῦ Φέρητος (Φερητιάδης). **ἔλισσων** = ἔλισσόμενος = στριφογυρίζων ἐπάνω κάτω περὶ τὰ τέρματα. **ἔβοῶτο** = **ἔβοά** = ἐφώναζε δυνατὸν (ἐρεθίζων τοὺς ἵππους). **ὦ** = οὖ (Εὔμηλου). **ἴδομαν** = εἶδον, ἐξ οὗ ἡ μετοχὴ **θεινομένους**. **χρυσοδαιδαλοι στομίοις πῶλοι** = στολισμένοι μὲ χρυσοῦς χαλινούς ἵπποι. **κέντρον** = βάρδος μὲ αἰχμὴν δέξεται, δι' ἣς κεντοῦν τοὺς ἵππους. **θείνομαι κέντρῳ** = μαστιγοῦμαι. **μέσοις ζύγιοι**· ἵπποι οἱ ὑπὸ τὸν ζυγὸν ἐν μέσῳ ἐζευγμένοι ἐκατέρωθεν τοῦ ῥυμοῦ (τιμονίου). **βαλιούς λευκοστίκτῳ τριχὶ** = παρδαλοὺς ἀπὸ λευκὰ στίγματα τοῦ τριχώματος. **σειροφόροι**· λέγονται καὶ **σειραφόροι** καὶ **σειραῖοι** = οἱ δύο ἄκροι

ἴπποι τοῦ τεθρίππου, διὰ σειρῶν (σχοινίων) προσδεδεμένοι εἰς τὸ ὅρμα. Τούτων δὲ μὲν ἀριστερὸς σειραῖος ἔδει νὰ διαγράψῃ περὶ τὴν **νύσσαν** ἢ τὸν **καμπτῆρα** τοῦ ἵπποδρόμου βραχὺ τέξον, διὸ καὶ ὄνομάζονται **ἀντήρεις**, ἡτοι ἀντίθετοι, ἀναπτύσσοντες ἐκάτερος ταχύτητα ἐκ διαμέτρου ἀντίθετον πρὸς τὸν ἔτερον. **καμπαῖσι** · **τοπ.** = κατὰ τὰς στροφὰς (περὶ τὸ τέρμα καὶ τὴν ἀφετηρίαν τοῦ ἵπποδρόμου). **πυρρόθριξ** = κοκκινοτρίχης. **ποικιλοδέρμων** = παρδαλός· τὰ δύο ἐπίθετα κατηγορούμενα. **μονόχαλα σφυρὰ** = ἀστράγαλοι μόνοπλοι· **μονόχαλος** = μονόχηλος, δ ἔχων μίαν χηλήν, ἔνα νύχι· **μονόχαλα σφυρὰ** εἶναι κατὰ τὸ μώνυχες ἕπποι. **οἰς** = τούτοις λοιπόν. **παρεπάλλετο** = παρέτρεχε πάλλων τὰ ὅπλα δ Πηλείδης Ἀχιλλεύς. **ἄντυξ** θ., τὸ μέτωπον τοῦ δίφρου τοῦ ὅρματος. **σῦριγξ** θ. τὸ χωνὶ τοῦ τροχοῦ, δπου εἰσέρχεται τὸ ἄκρον τοῦ ἄξονος. Ἡ περιγραφὴ τῆς ἀμίλλης καὶ τῶν ἵππων γραφικωτάτη, ἴδια τά : **ἔβοῶτο** καὶ **παρεπάλλετο**, περιγράφεται δὲ διεξοδικώτερον καὶ ἔξαρτεται ὁ ἥρως Ἀχιλλεύς, διότι οὗτος θὰ παίξῃ σπουδαῖον ῥόλον εἰς τὴν τραγῳδίαν. Διὰ λεπτομερείας περὶ τῶν ἵπποδρομικῶν ἀγώνων συμβουλεύθητι τὴν Σοφ. Ἡλέκτραν στίχ. 701 κ. ἔξ.

Στροφὴ 6' (231 — 241)

ἔρχομαι εἰς ἀριθμὸν ναῶν = μετρῶ τὰ πλοῖα. **ἀθέσφατος** (ἀ [στερ.] - θέσφατος, θεὸς - φημι) = ἀπερίγραπτος. καὶ εἰς θέαν **ἀθέσφατον** (ἥλθον) = καὶ ἀπέλαυσα ἀπερίγραπτον θέαμα. **ώς** = **ἴνα**. **πλήσαιμι** · **ἀόρ.** τοῦ πίμπλημι = πληρῶ, ἵκανοποιῶ. **ὅψις γυναικεῖος** δημάτων = γυναικεία φιλοπεριέργεια. **ἀδονάν** = ἡδονήν· κατὰ παράθεσιν διορισμός. **μείλινον** = γλυκεῖαν ως μέλι. **ἥν ἔχων** = εἶχε. **πλάτας** · **περιληπτικὸν** = τῆς **πλάτης** = τοῦ στόλου. **ὁ Μυρμιδὼν** "Αρης Φθιώτας (-ης)" = αἱ μάχιμοι δυνάμεις τῶν Μυρμιδόνων τῆς Φθίας. **θουρίαις** · **ἀντὶ θοαῖς** = μὲ ταχύπλοα πλοῖα. Τὸ ἐπίθετον εἶναι κοσμητικὸν ἀνδρῶν, διὸ καὶ αἱ νῆες ἐδῶ προσωποποιοῦνται. Ὁ Εὐριπίδης ἀναχρονιστικῶς καλεῖ τὰ πλοῖα ταχύπλοα, δπως ἡσαν εἰς τοὺς χρόνους του· τὰ πλοῖα ἡσαν μόνον μεταφορικά, ὅχι καὶ πολεμικά. **Νηρῆδες** δὲ θεαὶ χρυσέαις εἰκόσι κατ' ἄκρα **ἔστασαν** = Νηρηίδες δὲ θεαὶ μὲ τὰ χρυσᾶ ἀγάλματά των εἰς τὰ προεξέχοντα ἄκρα τῆς πρύμνης ἡσαν στημέναι. **Νηρηίδες** · αἱ πεντήκοντα θυγατέρες τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νηρέως· τούτων

μία ήτο καὶ ἡ Θέτις. σῆμα = ώς διακριτικὸν γνώρισμα. πρύμναις· τοπικὴ πτῶσις.

'Αντιστρ. 6' (242 — 252)

'Αργείων δὲ νᾶες ἔστασαν ἵσθιτεμοι = 'Αργείων δὲ νῆες ἔχουσαι κώπας ἵσας ἔστεκοντο. πέλας ταῖσδε = πλησίον τούτων ἐδῶ τῶν πλοίων, δηλ. τοῦ Ἀχιλλέως. ὥν = τούτων. στρατηλάτας (-ης) ἦν ὁ παῖς Μηκιστέως, ὃν (Μηκιστέα) τρέφει = ἀνέθρεψεν. ὁ Μηκιστεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Ταλαοῦ, ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως τοῦ 'Αργους 'Αδράστου, πατήρ τοῦ Εύρυαλου, ἑταίρου τοῦ Διομήδους. Καπανεύς· 'Αργεῖος ἥρως, εἰς τῶν ἐπτὰ ἐπὶ Θήβας. Σθένελος· υἱὸς τοῦ Καπανέως, θεράπων τοῦ Διομήδους. 'Ατθίδος (γῆς) = ἐκ τῆς 'Αττικῆς δὲ ὁ Θησέως παῖς = ὁ Δημοφῶν. Καθ' 'Ομηρον ἐν B 552 τῶν 'Αθηναίων ἥγειτο ὁ Μενεσθεὺς ἄγων 50 ναῦς. Ταύτας αὐξάνει εἰς 60 ὁ Εύριπίδης κολακεύων τοὺς 'Αθηναίους. ἔξης = ἔχόμενος, συγκρατητὰ μὲ τὰ πλοῖα τῶν 'Αργείων. ναυλοχῶ = ἔχω ἀγκυροβολήσει. θεάν Παλλάδα ἐν μωνύχοις ἔχων πτερωτοῖσιν ἄρμασιν = ἔχων τὴν Παλλάδα ἐπιβαίνουσαν ἄρματος μονόπλων πτερωτῶν ἴππων. μώνυχος = ἔχων μίαν ὄπλήν τὸ μωνύχοις πρὸς τὸ ἄρμασι ἀντὶ νὰ φέρεται πρὸς τοὺς ἴππους τοῦ ἄρματος. θετὸς = τοποθετημένος, στημένος. φάσμα = σῆμα. εὔσημον = εὐδιάκριτον. ναυβάτης = ὁ τῆς νεώς ἐπιβάτης.

Στροφὴ γ' (253 — 264)

Βοιωτῶν ὄπλισμα = αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις τῶν Βοιωτῶν. εἰδόμαν (-ην) = εἶδον. ποντίας νῆας = ναῦς δι' ὑπερπόντια ταξίδια προωρισμένας. σημείοισι = σήμασι. Κάδμος ἦν (σῆμα). εἶχον σῆμα τὸν Κάδμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Φοινίκης 'Αγήνορας, τὸν κτίστην τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν κτισθεισῶν ἔπειτα Θηβῶν. Φονεύσας οὗτος δράκοντα ἐν Θήβαις ἔσπειρε τοὺς ὀδόντας τοῦ δράκοντος καὶ ἔξ αὐτῶν ἀνεδύθησαν ἐκ τῆς γῆς ἀνδρες ἔνοπλοι, ἔξ ὧν ἐπέζησαν πέντε, γενάρχαι τῶν ἀριστοκρατικῶν οἴκων τῶν Θηβῶν. Τούτων τὰ μέλη διὰ τὴν ἀνωτέρω αἰτίαν ἐλέγοντο δρακοντογενεῖς ἢ σπαρτοί. κόρυμβα· κόρυμβος ἄρσ., εἰς τὸν πληθ. οἱ κόρυμβοι καὶ τὰ κόρυμβα = τὸ προεξέχον καμπύλον ἀκρον τῆς πρύμνης. ἄρχε = ἥρχε ναῖου στρατοῦ = τοῦ στόλου Λήιτος ὁ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν γηγενῆς (ἀπὸ τοὺς δρακοντο-

γενεῖς) ὄν. Οἱ ἐκπεσόντες στίχοι μετὰ τὸν 260 περιέγραφον τὰς δυνάμεις τῶν Φωκέων καὶ τοὺς ἀρχηγούς. ἦν ἄγων = ἥγε. **Οἰλέως τόκος** = ὁ Αἴας. **Ἴσας τοῖσδε**, κατὰ βραχυλογίαν ἀντί : **Ἴσας ταῖς τῶνδες** (τῶν Φωκέων). **Θρονιάς πόλις** = τὸ Θρόνιον, πρωτεύουσα τῶν Ἐπικημειδίων Λοκρῶν παρὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον.

΄Αντιστρ. γ' (265 — 276)

ἐκ Μυκήνας τᾶς Κυκλωπίας = ἀπὸ τὰς Μυκήνας τὰς ἔχουσας τὰ Κυκλώπεια τείχη. **Μυκήνη (-αι)**. **ἔπειμπε** = ἔστελλε (178), ἥγεν, ἔκινητοποίει. **ναυβάτας** = ἐπιβαίνοντας τῶν νεῶν = ἐπιβάτας. **ἡθροῦ-σμένους** = ἡθροισμένους. **σὺν** = συγχρόνως. **ἥν ταγὸς** = ἦν στρατηγός. **σὺν ταγὸς** = συστράτηγος μὲν αὐτὸν, ὁ "Ἀδραστος. **τᾶς φυγούσας** μέλαθρα... ὡς λάβοι· ἡ σειρά : ὡς (= ἵνα) λάβοι 'Ελλάς πρᾶξιν (= ἐκδίκησιν) **τᾶς φυγούσας** (τῆς φυγούσης γεν. αἰτίας) μέλαθρα (= οἰκον) **χάριν βαρβάρων γάμων** (= γάμων μετὰ βαρβάρων). ὁ πληθ. διὰ τὴν γενίκευσιν. Πολλάκις εἰς τὴν τραγῳδίαν τονίζεται ὅτι ἡ ἀρπαγὴ τῆς 'Ελένης ἦτο ὕβρις δι' ὅλην τὴν 'Ελλάδα. **Νέστωρ Γερήνιος** · ἐκ τῆς Γερηνίας, πόλεως ἐν Μεσσηνίᾳ, ὃπου ἐγεννήθη καὶ ἀνετράφη. **κατειδόμαν (-ην)** = κατεῖδον. **πρύμνας** (= πρύμνης) **σῆμα ταυρόπουν** · οὐδ. ἐπίθετον προσδιορίζον τὸ **σῆμα**. **δρᾶν** · ἀπαρέμφ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ **ταυρόπουν** = κατὰ τὴν μορφήν. **τὸν πάροικον** 'Αλφε^(ι) δὸν = τὸν γείτονα 'Αλφειόν. Οὗτος ἀπετέλει τὰ βόρεια ὅρια τοῦ κράτους τῆς Πύλου. Οἱ ποταμοὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων παρίσταντο ταυρόμορφοι καὶ διὰ τοὺς ἔλιγμούς των, οἱ ὅποιοι ἐκαλοῦντο **κέρατα**, καὶ διὰ τοὺς μυκηθμούς.

Στροφὴ δ' (277 — 288)

δωδεκάστολοι νᾶες = στόλος δώδεκα νεῶν. **Αἰνιᾶνες** · ἀρχαιότατον 'Ελληνικὸν φύλον κατοικοῦν κατὰ τὸν "Ομηρον τὴν παρὰ τὴν Δωδώνην χώραν, ἐγκατασταθὲν κατόπιν εἰς τὰ νότια τῆς Θεσσαλίας, ὅποθεν ἔξεδιψηθη ὑπὸ τῶν Λαπιθῶν. **τῶν δ'** αὖ πέλας δυνάστορες (= κυριάρχοι) "Ηλιδος (ἥσαν). **πᾶς λεως** = ὅλος ὁ κόσμος. **λευκήρετμος** "Αρης = ναυτικαὶ δυνάμεις ἀπὸ λευκὰ πλοῖα. **Τάφιος** = ὁ ἐκ Τάφου. 'Η Τάφος ἦτο ἡ μεγίστη τῶν 'Εχινάδων νήσων τῶν κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ 'Αχελώου καὶ μία τῶν Ταφίων νήσων τῶν μεταξὺ

Λευκάδος καὶ Ἀκαρνανίας. Οἱ κάτοικοι τῆς ἀναφέρονται ὡς ληστρικώτατοι. **λόχευμα** = τέκνον· καταχρηστικῶς λέγεται περὶ μητρὸς (λοχύνω). **Ἐχινάδες**· σύμπλεγμα ἀπὸ ἐννέα μικρὰς νησῖδας εἰς τὸ Ἰόνιον πέλαγος κοντὰ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἀχελώου ('Ασπροποτάμου). Αἱ νῆσοι λέγονται **ναυβάταις ἀπρόσφοροι** = ἀπροσπέλαστοι εἰς τοὺς ναύτας, κοιν. κακοζύγωτα νησιά.

'Αντιστρ. δ' (289 — 302)

δ Σαλαμῖνος ἔντροφος = ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς ἐν Σαλαμῖνι, τὸ γέννημα καὶ θρέμμα τῆς Σαλαμῖνος. **ξυνᾶγε** = συνῆγε, συνέδεε. **λαιός** (*laenus*) = ἀριστερός. **τῶν** = ὅν· ἀναφέρεται εἰς τὸ δεξιὸν κέρας· ὁ πληθ. κεῖται, διότι τὸ κέρας εἶναι περιληπτικόν· ἡ γενικὴ **τῶν** = ὅν ἐκ τοῦ **ἄσσον** = πλησίον (ἄγχι, ἄγχιστα). **ῳρει** = εἶχεν ἀγκυροβολήσει. **πλάταισιν ἐσχάταισι** = πρὸς τὰ τελευταῖα πλοῖα τοῦ δεξιοῦ. 'Ο Αἴας ἐσχημάτιζε σύνδεσμον τοῦ ἀριστεροῦ του κέρατος πρὸς τὰ τελευταῖα τοῦ δεξιοῦ μὲδ δώδεκα εὔστροφώτατα πλοῖα. **ώς** = οὕτως. **ἄιον** = ἥκουσα (πρβλ. 301). **εἰδόμαν (-ην)** = εἶδον. **ἔ**· ἀναφέρεται εἰς τὸν **ναυβάταν λεών** = πρὸς τοῦτον λοιπόν. **εἴ τις προσαρμόσει** = ἐάν τις φέρῃ εἰς ἐπαφήν. **βάρις-ιδος** θηλ., Αἰγυπτιακὴ λέξις = βαρβαρικὸν πλοῖον. **νόστον οὐκ ἀποίσεται κλπ.** = δὲν θὰ κερδίσῃ ἐπάνοδον, ἥτοι δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ γυρίσῃ πίσω. **οἷον ἐπίρρο.** = δτι τοιοῦτον. **νάιον πόρευμα · συνεκδοχὴ** = στόλος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ, μὲ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις ποὺ εἶδον ἐδῶ. **τὰ δὲ** = ἀφ' ἑτέρου δέ. **κατ' οἴκους κλύουσα** = κατ' οἴκον πληροφορηθεῖσα, μέσα εἰς τὰς κατοικίας μας. **μνήμην σφέζομαι** = διατηρῶ τὴν μνήμην. **σύγκλητος** = ὁ πανταχόθεν προσκληθεὶς εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, ὁ συγκεντρωμένος. 'Η ἔννοια : σύμφωνα μὲ τὴν προσωπικὴν ἀντίληψιν ποὺ εἶχα ἀπὸ τὸν ἐδῶ στόλον καὶ κατὰ τὰς πληροφορίας ποὺ ἔλαβα κατ' οἴκον καὶ τὰς ὄποιας συγκρατῶ εἰς τὴν μνήμην περὶ τοῦ συγκεντρωμένου στρατοῦ, δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σωθῇ ὅστις μὲ τὸν βαρβαρικὸν στόλον συγκρουσθῇ πρὸς τὸν Ἐλληνικόν.

'Η γλῶσσα τῆς Παρόδου εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ Προλόγου μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ εὑρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι καὶ δωρικοὶ τινες τύποι : **ἔμὰν** (168), **τὰς κλεινᾶς** **'Αρεθούσας** (170)

κατειδόμαν (171), ἀμέτεροι (176), οἵτινες δίδοντι εἰς τὴν γλῶσσαν χρῶμα δωρικῆς διαλέκτου, ἵτις ἡτο πανελληρίως ἀνεγνωρισμένη γλῶσσα τῆς χρωκῆς ποιήσεως.

Αἱ πάροδοι, ὅπως καθόλου τὰ χρωκά, εἶναι ἄσματα λυρικά. Ἐδῶ ἡ Πάροδος εἶναι ἐπική, τῆς ἐπισκοπήσεως καὶ περιγραφῆς τοῦ στρατοπέδου οὕσης ὥλης ἐπικῆς. Εἶναι ἔνδρα ἀπομίμησις τῆς Τειχοσκοπίας (Ὁμ. Γ 121 - 243) καὶ τῆς Βοιωτείας ἢ Καταλόγου νεῶν (Ὁμ. Β 494 κ. ἑ.), μόνον κόσμοι ἔχοντα τὸν κόσμον τῶν κορύμβων καὶ τῶν ἀφλάστων. Εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν ἐπωδὸν (στροφὴν) προστίθενται τοία στροφικὰ ζεύγη, ἐνῷ τὰ ἄσματα κατακλείονται διὰ τῆς ἐπωδοῦ, εἰς ἣν καὶ τελειώνονται. Συνασθήματα δ' ἡ Πάροδος αὕτη δὲν ἔκφραζει μόνον ἀσθενῆ τινα θαυμασμὸν καὶ αἰδημοσύνην βλέπομεν. Ἡ δ' ἀγκιστρωσίς τῆς πρὸς τὴν πρᾶξιν εἶναι ἀσθενής καὶ χαλαρὰ (ἡ γυναικεία περιέργεια). Αφ' οὖν ὁ Χορὸς ἔψαλε τὴν Πάροδον, ἀπὸ τὴν ἀριστερὰν πάροδον παρέρχονται δὲ Μενέλαος καὶ δὲ Πρεσβύτης διαπληκτιζόμενοι. Τί συμβαίνει θὰ ἴδωμεν εὐθὺς ἀμέσως.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (303 — 542)

α') 303 — 334

Μενέλαε· εὐθὺς ἔξι ἀρχῆς τὸ ὄνομα χάριν τῶν θεατῶν. **χρεών** (ἦν) = χρῆν. **ἀπελθε=** φύγε ἀπ' ἐδῶ. **λίαν πιστός**· τοῦτο ὑπενθυμίζει τὸν αὐτοχαρακτηρισμόν, ὃν ἔκαμεν ὁ πρεσβύτης (45)· τὸ ἀσύνδετον ἐκ τοῦ πάθους. **τοῦνειδος=** τὸ ὄνειδος. **ἔξονειδίζω=** ἐκστομίζω ὕβριν. **καλόν·** κατηγορούμενον· **καλὸν τὸ ὄνειδος·** εἶναι δέξυμωρον εἰρωνικόν. **κλαίοις ἄν=** θὰ χύσῃς δάκρυα. **εἰ πράσσοις,** ἀ μὴ πράσσειν σε δεῖ· ὁ πρεσβύτης ἔχει πιάσει τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀρνεῖται νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν Μενέλαον. **λύω δέλτον=** παραβιάζω τὴν σφραγῖδα, ἀνόηγα τὴν ἐπιστολήν. **οὐδέν γέ σε φέρειν** (χρῆν) = ναί, ἀλλὰ καὶ σὺ δὲν ἔπρεπε... Φαίνεται ὅτι δὲ Μεν. εἶχεν ἀναγνώσει τὴν ἐπιστολήν, ἦν χαρακτηρίζει μὲ τὴν λέξιν **κακά,** διότι ἐματαίωνε τὴν ἐκστρατείαν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν τῆς Ἑλλάδος. **Ἐλλησιν·** ἀναχρονισμός. **ἀμιλλῶ·** β' ἐν. προστακτ. τοῦ ἀμιλλῶμαι· **ἄλλοις ἀμιλλῶ ταῦτα=** σ' αὐτὰ τὰ λογοπαίγνια νὰ τὰ παραδείχνης μὲ ἄλλους (δηλ. τὸν Ἀγαμ.). **Ὕπαινιγμὸς τοῦ Εύριπίδου κατ'** ἀναχρονισμὸν εἰς τὴν ἐριστικὴν τῶν σοφιστῶν, ἡς δείγματα ἦσαν αἱ σοφιστικαὶ διαλέξεις, ἀντιλογίαι,

ἀγῶν ἡ ἄμιλλα λόγων. οὐκ ἀν μεθείμην· ἐννόησον ἐκ τοῦ τήνδε
ἐν τῷ προηγουμένῳ στίχῳ τὸ τῆσδε = δὲν θὰ τὴν ἀφήσω. σκῆπτρον·
τὸ σκῆπτρον ἔχρησιμοποίουν οἱ βασιλεῖς καὶ ὡς βακτηρίαν, μὲ τὴν
ὅποιαν ἐκτύπων τοὺς ἀκοσμοῦντας. τάχα = ταχέως. ἄρα· διὰ τὸ μέτρον
ἀντὶ τοῦ ἄρα = τότε λοιπόν. σὸν καθαιμάξω κάρα = θὰ σου σπάσω
τὸ κεφάλι. τοι = ὡς γνωστόν. δεσποτῶν ὑπερ = ὑπὲρ δεσποτῶν.
μέθεις· ἐνν. τὴν δέλτον. μακροὺς δοῦλοις ὥν λέγεις λόγους· ὁ
πρεσβύτης δὲν πολυλογεῖ, ἀλλ' ὁ Μεν., ἐπειδὴ ἀξιοῦ ἀπὸ τὸν δοῦλον
ἀδιαμαρτύρητον ὑπακοὴν εἰς τὰς διαταγάς του, πᾶσαν διαμαρτυρίαν τοῦ
πρεσβύτου θεωρεῖ ὡς ἀνυπόφορον καὶ αὐθάδη πολυλογίαν. ὦ δέσποτ·,
ἀδικούμεσθα· ὁ Ἀγ. ἀκούσας ἀπὸ τὴν σκηνὴν τὸν θόρυβον παρέρχεται
εἰς τὴν ὀρχήστραν, καὶ ὁ πρεσβ., μόλις βλέπει τὸν κύριόν του, λέγει
ἀδικούμεσθα, ἐγὼ δηλ. καὶ σύ. οὐδὲν τῇ δίνῃ χρῆσθαι θέλει =
καθόλου δὲν θέλει νὰ ἀκούῃ τὴν φωνὴν τοῦ δικαίου. ἔξαρπάσας — ἐκ
χερῶν ἐμῶν — βίᾳ· ἡ πλουσία ἔκφρασις τονίζει τὴν βιαιοπραγίαν τοῦ
Μεν.. δρα καὶ σάς (ἐπιστολὰς) — ἐμῶν (ἐκ χερῶν). ἔα· ἐπιφώνημα
δηλοῦν κατάπληξιν ἰσοδύναμον μὲ τὸ ἡμέτερον : μπᾶ. ἐν πύλαισιν =
ἔξω εἰς τὴν εἰσοδον. οὐμός, οὐχ ὁ τοῦδε μῆθός (ἔστι) κυριώτερος
λέγειν = ἐγὼ εἶμαι καὶ ὅχι αὐτὸς ὁ ἀρμοδιώτερος νὰ δμιλῶ. Ὁ Με-
νέλαιος, καὶ διότι εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὡς βασιλεὺς καὶ ὡς ἀδελφὸς τοῦ
ἀρχιστρατήγου, δικαιοῦται νὰ δμιλήσῃ πρὸ τοῦ δούλου, πρὸς τὸν ὅποῖον
τὸ πρῶτον φαίνεται δτι ἀπετάθη ὁ Ἀγ. (317). οὐμός οὐχ ὁ τοῦδε·
σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τῷδε = τῷ πρεσβύτῃ. βίᾳ ἀγεις (αὐτὸν) =
βιαίως τὸν σύρεις. Φαίνεται δτι ὁ Μεν. ἔξηρκολούθει νὰ σύρῃ βιαίως τὸν
πρεσβύτην. βλέψον εἰς ἡμᾶς· ὁ Ἀγ. ἔχει ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον
ἀπὸ τὸ φυσικὴν αἰσχύνην, διότι ἔχει ἐπ' αὐτοφώρῳ συλληφθῆ παλίμβουλος.
ἴν' ἀρχάς τῶν λόγων ταύτας λάβω· τὸ ταύτας καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
ἀρχάς ἀντὶ τοῦτο, δηλ. τὸ ζήτημα τῆς δέλτου = διὰ νὰ ἀρχίσω τὸν λόγον
ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτὸ. μῶν = μὴ οὖν = μήπως· τίθεται εἰς ἐρώτησιν,
εἰς ἦν ἀναμένεται ἀπάντησις ἀρνητική. οὐκ ἀνακαλύψω βλέφαρον =
δὲν θὰ ἀνοίξω τοὺς δόφθαλμούς. τρέσας· μετχ. ἀορ. τοῦ τρέω = τρο-
μάζω ἀπὸ φόβον· δρα τοὺς τρέσαντας. γεγώς· ἐνδοτ. μετοχὴ = ἀν
καὶ ἐγεννήθην. Ἀτρέως = ἀπὸ τὸν Ἀτρέα. τρέσας Ἀτρέως (ἀτρέ-
στου) λογηπαίγνιον. τήνδε· προβάλλων δεικνύει αὐτὴν (τὴν ἐπιστο-
λὴν), ἵτις λέγεται κακίστων γραμμάτων ὑπηρέτις = ἔξυπηρετοῦσα,
ργανον κακογηθεστάτου περιεχομένου. ἢ γάρ = ἀλήθεια λοιπόν. ἀ μὴ

καιρός (έστι) = δσα δὲν εἶναι ὥρα, δὲν συμφέρει, δὲν πρέπει. ἀνίημι
σήμαντρα = χαλαρώνω τὴν σφραγῖδα, λύω, καταστρέφω. γε = ναί.
ἀνοίξας (αὐτὴν) (οἶδα) (τὰ) κακά, ἂ σὺ εἰργάσω λάθρῳ. ὥστε
σ' ἀλγῦναι = ὥστε νὰ σὲ λυπήσω, νὰ σὲ φαρμακώσω (μὲ αὐτὸ τὸ
 ἄνοιγμα τῆς ἐπιστολῆς). ἡ φράσις ἀνήκει εἰς τὸ ἀνοίξας. ποῦ = πῶς.
κάλαβες = καὶ ἔλαβες· ὁ καὶ εἰς ἔρωτήσεις προσδίδει τόνον. νιν =
 αὐτὴν τὴν δέλτον. ὡς θεοί· ἀναφώνησις, εἰς ἣν ἐπιφέρεται ἡ γενικὴ
σῆς ἀναισχύντου φρενός, ἥτις εἶναι γενικὴ τῆς αἰτίας, ὡς ἐὰν ἀντὶ^{τοῦ} ὡς θεοί ἔκειτο τὸ ἐπιφώνημα φεῦ, οἴμοι. σὴν παῖδα· πρόληψις
 ἀντὶ : εἰ σὴ παῖς ἀπ' "Αργους στράτευμ' ἀφίξεται. τάμ' = τὰ
 ἐμὰ = τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας μου. φυλάσσω = προφυλάσσω. τόδε
οὐκ (έστιν) ἀναισχύντου; = αὐτὸ ἐδῶ, αὐτὴ ἐδῶ ἡ πρᾶξίς σου δὲν
 εἶναι γνώρισμα διακριτικὸν τοῦ ἀναισχύντου; Αἱ ἔρωτήσεις καὶ τὸ
 ἀσύνδετον ἀπὸ τὸ πάθος. τὸ βούλεσθαι = ἡ βούλησις. κνίζω = γαργα-
 λίζω, βάζω σὲ πειρασμό. οὐχὶ δεινά ; ἐνν. ἔστι τάδε ; οἰκῶ οἰκον =
 διευθύνω οἰκογένειαν. οὐκ ἔάσομαι ; = δὲν θὰ ἀφεθῶ ἐλεύθερος ;
(οὐ) = οὐκ ἔάσει = δὲν θὰ ἀφεθῇς ἐλεύθερος. φρονεῖς γάρ πλάγια =
 διότι πονηρεύεσαι. τὰ μὲν νῦν, τὰ δὲ πάλαι, τὰ δ' αὐτίκα· ἀναφορὰ =
 ὡς πρὸς ἄλλα μὲν τώρα, ὡς πρὸς ἄλλα δὲ πρὸ πολλοῦ, ὡς πρὸς ἄλλα
 δὲ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. ἡ δηλη φράσις : παντοῦ καὶ πάντοτε·
 ἡ τριπλῆ ἐπαναδίπλωσις σκοπεῖ νὰ πολλαπλασιάσῃ καὶ νὰ μεγεθύνῃ τὸ
 ἀμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ. εὖ κεκόμψευσαι = τὰ ἔχεις εἰπεῖ κομψά,
 χαριτωμένα. Υπαινιγμὸς εἰς τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν σοφιστικὴν ἐπα-
 ναδίπλωσιν. σοφὴ γλῶσσα πονηρῶν (έστιν) ἐπίφθονον (χρῆμα) =
 ἡ σπουδασμένη γλῶσσα τῶν πονηρῶν προκαλεῖ τὸν φθόνον τῶν ἄλλων
 ἀνθρώπων εἰρων. : τὴν σιχαίνεται ὁ κόσμος. νοῦς ὁ μὴ βέβαιος = νοῦς
 ποὺ δὲν ἔμμένει εἰς τὰς σκέψεις του, ὁ παλίμβουλος, αὐτὸς ποὺ γυρίζει
 σὰν ἀνεμόμυλος. ἀδικόν (έστι) κτῆμα = γεννᾷς ἀδικίας, ζημίας, οὐ
σαφὲς = οὐχὶ ἀξιόπιστον.

6') 335 — 357

ἔξελέγχω = ἀποκαλύπτω, ξεσκεπάζω. δργῆς ὅπο = ἀπὸ θυμόν.
ἀποτρέπομαι τάληθὲς = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν. κατατείνω
λίαν = τεντώνω πολὺ τὸ σχοινί, γίνομαι πολὺ ἐπιθετικός. ἡ μεταφορὰ
 ἀπὸ τὰ σχοινία ἡ ἀπὸ τοὺς χαλινούς· οἱ στίχοι 335 καὶ 336 ἀποτελοῦν

τὸ προοίμιον τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. οἶσθα ὡς ταπεινὸς ἥσθα= γνωρίζεις πόσον ἔταπεινοῦσο. ὅτε ἐσπούδαζες ἄρχειν Δαναΐδαις= ὅτε ἐπεδίωκες πάση δυνάμει νὰ ἀποκτήσης τὴν ἀρχιστρατηγίαν μεταξὺ τῶν Δαναῶν· ἡ δοτ. Δαναΐδαις εἰς τὸ ἄρχειν κατὰ τὸ Ὁμ. ἀνάσσειν Δαναοῖς. προσθιγγάνω πάσης δεξιᾶς (χειρὸς)= χαιρετίζω ὅλους διὰ χειραψίας. τῷ δοκεῖν μὲν οὐχὶ χρήζων, τῷ δὲ βούλεσθαι θέλων· αἱ μετοχαὶ τροπικαὶ= κατὰ τὰ φαινόμενα μὲν μὴ ἐπιδιώκων, κατὰ βάθος δ' ὅμως θέλων. χρήζων — βούλεσθαι — θέλων σημείωσον τὴν ποικιλίαν ἐν τῇ ἀναφορᾷ. θύρας τῆς οἰκίας σου δηλ. ἀκλήστους = ἀνοικτὸς μέρα νύχτα. τῷ θέλοντι (ἰδεῖν σε)= εἰς τὸν θέλοντα νὰ σὲ ἰδῃ. τῶν δημοτῶν= τῶν πολιτῶν. δίδωμι πρόσρησιν πᾶσι= χαιρετίζω ὅλους. ἔξῆς= κατὰ σειράν, τὸν ἔνα κατόπιν τοῦ ἄλλου. ὠνοῦμαι τὸ φιλότιμον ἐκ μέσου= ἀγοράζω τὸ ἀντικείμενον τῆς φιλοδοξίας μου, τὸ ὅποιον εἴχεν ἐκτεθῆ εἰς τὸ μέσον (εἰς τὴν ἀγορὰν) καὶ ἦτο προσιτὸν εἰς ὅλους. τοῖς τρόποις= μὲ αὐτοὺς τοὺς δημοκοπικοὺς τρόπους. οἳτα= καὶ εἴτα. κατέχω ἀρχὰς= παίρνω τὸ ἀξίωμα. μεταβάλλω ἀλλους τρόπους πρόληψις= ἀλλάσσω τοὺς τρόπους καὶ παίρνω ἄλλους= ἀλλάζω πολιτικήν. οὐκέτι ἥσθα τοῖς φίλοισι τοῖς πρὶν φίλος (τοιοῦτος) ὡς πρόσθεν (γενόμενος) δυσπρόσιτος (=ἀπροσπέλαστος) ἔσω τε κλήθρων σπάνιος (καὶ σπανίως δεχόμενος ἐντὸς τῆς οἰκίας σου). δὲ ἀγαθὸς= ὁ εὐγενής. πράσσω μεγάλα= ἔχω μεγάλας βλέψεις. μεθίστημι= μεταβάλλω. βέβαιος= σταθερός. καὶ μάλιστα βέβαιον τότε, ἡνίκα= ὅτε μάλιστα δυνατός ἐστιν ὡφελεῖν εὔτυχῶν (= διότι εὐτυχεῖ, εὐρίσκεται εἰς τὴν ἔξουσίαν). βέβαιον μάλιστα= μάλιστα δυνατός· χιαστὸν καὶ ἐπαναδίπλωσις. Τὰς αὐτὰς ἀρχὰς εἴχε καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς λέγων : Μηδέποτε ἔγω, εἰς τοῦτον καθίσαιμι τὸν θρόνον, ἐν ᾧ πλέον οὐδὲν ἔξουσιν οἱ φίλοι παρ' ἐμοὶ τῶν ἀλλοτρίων. ἐπῆλθόν σε= σὲ ἔθιξα. ταῦτα πρῶτα= εἰς αὐτὰ πρῶτα. ἵνα= ὅπου. κακὸς= ἀξιοκατηγόρητος. αὔθις= ἔπειτα, μετὰ τὸ πρῶτα μέν. χῶ= καὶ ὁ Πανελλήνων στρατὸς= μὲ τὸν ὅλον στρατὸν τῶν Ἑλλήνων. οὐδὲν ἥσθα= ἥσουν ἔνα τίποτα, ἔνα μηδενικό. ἐκπλήσσομαι= τὰ χάνω. τῇ τυχῇ τῇ τῶν θεῶν= ἐκ τυχαίου τινὸς περιστατικοῦ. οὐρίας πομπῆς σπανίζων= διότι ἐστερεῖσο τῆς συνοδείας οὐρίων ἀνέμων. Δαναΐδαι= οἱ ἡγεμόνες τῶν Δαναῶν. διήγγελλον= ἔδιδον διαταγὰς (μὲ διαγγελεῖς) ἀφιέναι ναῦς= νὰ ἀφήσουν τὰς ναῦς ἐλευθέρας νὰ ἀποπλεύσουν. μὴ πονεῖν δὲ μάτην= νὰ

μὴ ματαιοπονοῦν δέ. ὡς ἀνολβον εἶχες ὅμμα σύγχυσίν τε = πόσον ἦτο τὸ πρόσωπόν σου ἀξιοθρήνητον καὶ πῶς τὰ εἰχες χάσει. εἰ μὴ δορὸς ἐμπλήσεις τὸ Πριάμου πεδίον = διότι δὲν θὰ καταπλημμυροῦσες τὴν πεδιάδα τοῦ Πριάμου μὲ τὰς μαχίμους δυνάμεις. ἀρχων· μετοχὴ ἐνδοτική. δορός· περιληπτικὸν καὶ συνεκδογή. παρακαλῶ τινα = ζητῶ τὴν συνδρομήν τινος. τί δράσω ; ἀπορηματικὴ ὑποτακτική. τίν' ἀπορῶν εὔρω πόρον ; ή σειρά : τίνα πόρον εὔρω ἀπορῶν ; πόρος= διέξιδος. ἀπορῶν πόρον= δέξιμωρον. ὥστε μὴ στερέντα... ἀπολέσαι καλὸν κλέος= ὥστε μὴ ἀπολέσαι καλὸν κλέος στερέντα (σὲ) ἀρχῆς· στερεῖς= ὁ στερηθεὶς.

γ') 358 — 369

ἐν ιεροῖς= ἐν ιεροσκοπίᾳ παρατηρῶν τὰ ιερὰ εἶπε· πρὸς τοῦτο φέρονται τὰ ἀπαρέμφατα θῦσαι καὶ ἔσεσθαι, διὸ τὸ αἱ εἶναι τελικόν, τὸ δὲ δεύτερον εἰδικόν. ἡσθεὶς φρένας — ἀσμενος — ὑπέστης — ἔκών — οὐ βίᾳ· διὰ τοῦ πλούτου τῆς ἐκφράσεως ἐξαίρεται τὸ αὐθόρμητον τοῦ Ἀγ. ἔκών οὐ βίᾳ· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. ὑφίσταμαι= ὑπισχνοῦμαι. πέμπεις= στέλλεις γράμματα. πρόφασιν· προεξαγγελτικὴ παράθεσις= μὲ τὴν πρόφασιν, δῆθεν, τάχα. ὡς γαμουμένην 'Αχιλλεῖ= ὅτι θὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Ἀχιλλέα. ὑποστρέψας= πρύμναν ἀνακρούσας, ἀναθεωρήσας τὴν πρώτην. λέληψαι= εἴληψαι= ἔχεις συλληφθῆ. μεταβαλὼν ἀλλας γραφάς= γράψας ἀλλα γράμματα. ὡς= ὅτι δηλ. ὑποστρέψας — μεταβαλὼν· συνώνυμα πρὸς ἔξαρσιν τῆς παλιμβουλίας. οὗτος αὐτός... σέθειν· ή σειρά : οὗτος αἰθήρ, δις ἥκουσε σέθειν τάδε, ἐστὶν δι αὐτός= μάρτυς εἶναι δι αἰθήρ, δι ὄποιος, χωρὶς νὰ ἀλλάξῃ, ἥκουσεν ἀπὸ σὲ τάδε= τὰς ὑποσχέσεις σου. τὰ πράγματα= ή πολιτική. μυρίοι δέ τοι... πρὸς τὰ πράγματα= δὲν ἔχουν μετρημὸ διεβαίως ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν πάθει τὸ ἔδιο (ποὺ καὶ σὺ ἔχεις πάθει) μὲ τὴν πολιτικήν. ἐκπονοῦσι= κοπιάζουν πολὺ (μὲ τὴν πολιτικήν). ἔξεχώρησαν= ἔκχωροῦσι= ἀποσύρονται ἀπὸ τὴν πολιτικήν. κακῶς= κακῶς ἔχοντες= εἰς κακὴν κατάστασιν. ὑπὸ γνώμης πολιτῶν ἀσυνέτου· ἀναγκαστικὸν αἴτιον= δι' ἄδικον κρίσιν τῶν πολιτῶν. ἐνδίκεως= δικαίως= ἀπὸ δικαιῶν κρίσιν. 'Ο Ἀριστείδης ἔξωστρακίσθη δι' ἄδικον κρίσιν, ἀλλὰ ἀνίκανοι πολιτικοὶ καὶ στρατηγοὶ ἐτιμωρήθησαν. ἀδύνατοι γεγῶτες= ἐπειδὴ ἔχουν δειχθῆ ἀνίκανοι.

διαφυλάττομαι πόλιν= προστατεύω τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος μου. **αὐτοὶ**= ἔξι ιδίας ὑπαιτιότητος, μὲ τὴν προσωπικήν των ἀξίαν. "Ισως δὲ Εύριπίδης εἶχεν ὑπ' ὅψει τὸν Ἀλκιβιάδην.

δ') 370 — 387

"Ελλάδος τῆς ταλαιπώρου μάλιστα στένω= κλαίω πολὺ διὰ τὴν τύχην τῆς ταλαιπώρου 'Ελλάδος. ἦ· ἀναφ. αἰτιολ.= διότι αὕτη. Θέλουσσα· ἐνδοτική μετοχή. δρῶ τι κεδνὸν= κάμνω τι σοβαρόν. ἔξανήσει βαρβάρους καταγελῶντας (αὐτῆς)= θά ἀφήσῃ τοὺς βαρβάρους νὰ (τὴν) περιγελοῦν= θά ἀνεχθῇ τὰ περιπαίγματα τῶν βαρβάρων. οἱ ουδένες= οἱ οὐτιδανοί. "Ισως δὲ ποιητὴς εἶχεν ὑπ' ὅψει τὰς συγχρόνους προσπαθείας τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων, οἱ ὄποιοι χάριν δλέγου χρήματος προσεπάθουν νὰ προσεταιρισθοῦν τὸν μέγαν βασιλέα, δστις ὑπεβοήθει τὸν ἐμφύλιον σπαραγμὸν τῆς 'Ελλάδος χάριν τοῦ ιδίου συμφέροντος. διὰ σὲ καὶ τὴν σὴν κόρην= ἔξι αἰτίας σου καὶ ἔξι αἰτίας τῆς κόρης σου, ἡ ὁποία καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει· τὴν σὴν κόρην· περιφρονητικῶς εἶναι εἰρημένον. τίθεμαι προστάτην χθονὸς= ἐκλέγω δρογούτα τῆς πατρίδος μου. ἀρχῶν δπλων= στρατηγός. ἔκατι γένους= ἔνεκα τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς, ὡς= διότι. πᾶς ἀνὴρ ἀρχῶν πόλεως (εἴη ἄν), ἦν τύχη ἔχων σύνεσιν= ἀν μόνον, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἔχῃ σύνεσιν. προστάτης· ἀναγρονισμὸς ἀπὸ τοὺς δημοκρατικοὺς χρόνους. Προστάται τοῦ δῆμου ἐκαλοῦντο δὲ Κλεισθένης, δ Θεμιστοκλῆς, δ 'Αριστείδης, δ Εάνθιππος, δ 'Εφιάλτης, δ Περικλῆς χειραγωγοῦντες καὶ καθοδηγοῦντες τὸν δῆμον. νοῦν χρὴ τὸν στρατηλάτην ἔχειν· πρὸς τὴν διδασκαλίαν ταῦτην παραβλητέα ἡ σχετικὴ τοῦ Σωκράτους διδασκαλία εἰς τὰ Ξενοφῶντος 'Απομνημονεύματα. καστίγνητοι= οἱ ἀδελφοί. λόγοι μάχαι τε· ἐν διὰ δυοῖν= λογομαχίαι. βούλομαι· ἀντιστοιχεῖ εἰς τὸ βούλομαι τοῦ στίχου 335, ἀρχὴν τοῦ λόγου τοῦ Μενελάου. κακῶς λέγω= κακὰ λόγια λέγω, κατηγορῶ. εῦ= ἀπὸ καλὴν διάθεσιν, πρὸς καλόν σου· ὅρα τὸ δξύμωρον κακῶς εῦ. λίαν ἄνω τὰ βλέφαρα ἄγω= ἔχω πολὺ ἐπηρμένας τὰς ὄφρυς, πρὸς τὰναιδὲς= μέχρι τοῦ σημείου, ὡστε νὰ φθάσω εἰς ἀναίδειαν. σωφρονεστέρως= κακῶς μετριοπαθῶς. χρηστὸς= εὔσυνείδητος. φιλῶ· μετ' ἀπαρεμφάτου= συνηθίζω. Διὰ τῶν στίχων τούτων προοιμιάζει τὸν λόγον του δ 'Αγ., διὰ νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ· τοὺς

δύο λόγους τῶν ἀδελφῶν ἐριζόντων χωρίζει τὸ δίστιχον τοῦ Χοροῦ, τὸ ἔποῖον διερμηνεύει τὴν διάθεσιν τοῦ θεατοῦ. δεινὰ φυσῶ = τρομερὰ ρήσουμονίζω. αἰματηρὸν δύματα ἔχω = εἶναι κατακόκκινα τὰ μάτια μου. τοῦ κέχρησαι ; τίνος ἔχεις ἀνάγκην ; τί στερεῖσαι ; τί σοῦ λείπει ; χρηστὰ λέκτρα = σύζυγος τιμία. ὅν γάρ... ἡρχεις. ἡ σειρά : ἡρχεις γάρ κακῶς ἐκείνων ἂ (= ὃν) ἐκτήσω = ἐδείχθης ἀδέξιος σύζυγος· διὸ καὶ δὲν ἔμεινε πιστὴ ἡ πρώτη σύζυγος. δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι. σὰ κακὰ = τὰ ἐλαττώματά σου· ἡ γεν. τῆς αἰτίας. δοῦ μὴ σφαλεῖς = δοῦ μὴ πταίσας· τραγ. εἰρωνεία, διότι καὶ ἡ Κλ. ἐδείχθη ἀπιστος, συνάψασα σχέσεις μὲ τὸν Αἴγισθον. δάκνω τινὰ = πειράζω. τὸ φιλότιμον = ἡ φιλοδοξία. ἀλλ' ἐν ἀγκάλαις... ἔχειν ; ἡ σειρά : ἀλλὰ χρήζεις ἐν ἀγκάλαις ἔχειν εὐπρεπῆ (εὔμορφην) γυναικα παρεῖς (= ἀφήσας κατὰ μέρος, παραβλέψας) τὸ λελογισμένον (= τὴν φρόνησιν, τὴν σύνεσιν) καὶ τὸ καλὸν (= τὰς ἡθικὰς ἀρετάς) ; δοῦνος : κατηγορεῖς τὴν φιλοδοξίαν μου· διατί δὲν φέγεις τὴν γυναικομανίαν σου ; ἥδοναὶ κακαὶ = ἥδοναὶ αἰσχραὶ πονηροῦ φωτὸς = φαύλου ἀνδρός (εἰσιν). ἡ γενικὴ εἶναι κατηγορούμενον.

ε') 388 — 413

γιγνώσκω οὐκ εῦ = λαμβάνω ἀπόφασιν ὅχι καλήν. μετατίθεμαι τι = μεταβάλλω· ἡ μεταφορὰ ἵσως ἐκ τῶν πεσσῶν· ἡ ἔννοια κατὰ τό : αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφῶτεραι. σὺ μᾶλλον = σὺ (μαίνῃ) μᾶλλον = σὺ τούναντίον (εἰσαι τρελλός). δστιεις. αἰτίαν σημαίνει = διότι σύ. κακὸν λέχος = κακὴ σύζυγος. θεοῦ σοι τὴν τύχην διδόντος εῦ = ἐπειδὴ ὁ θεὸς τὰ φέρνει ὅλα εὐνοϊκά : τὴν κατάστασιν, ποὺ ἐδημιούργησες ἔξι ἰδίας σου ὑπαιτιότητος, ἔστρεψαν οἱ θεοὶ ἐπὶ καλῷ, διότι, ἐνῷ ἡ ἀξέιδωσίς σου εἶναι μωρά, οἱ θεοὶ σοῦ δίδουν τὰ μέσα νὰ τὴν πραγματοποιήσῃς, ἐπειδὴ οἱ μωροὶ μνηστῆρες νομίζουν ὅτι εἶναι δεσμευμένοι ἀπὸ τὸν Τυνδάρειον δρκον. οἱ κακόφρονες φιλόγαμοι μνηστῆρες = οἱ μωροὶ καὶ διψασμένοι διὰ γάμου μνηστῆρες. ἡ δέ γ' ἐλπίς... σθένος. ἡ σειρά : ἡ δέ γ' ἐλπίς, οἷμαι μέν, θεός (ἐστι) καλέπεραξεν αὐτὸ (ἡ ἐλπίς) μᾶλλον ἡ σὺ καὶ τὸ σὸν σθένος· ἡ ἐλπίς, τὴν ὅποιαν ἔκαστος τῶν μνηστήρων εἶχεν ὅτι θὰ προτιμηθῇ αὐτός. οἷμαι μέν· κεῖται παρενθετικῶς = κατὰ τὴν γνώμην μου τούλαχιστον. καλέπεραξεν αὐτὸ = καὶ ἔξεπραξεν αὐτὸ = καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν δόσιν τοῦ

ὅρκου. τὸ σὸν σθένος = ἡ δύναμις σου, τὰ ἴδια σου μέσα. οὓς λαβών στράτευε = τούτους λοιπὸν πᾶρε καὶ ἐμπρός. ἔτοιμοι δ' εἰσὶ μωρίᾳ φρενῶν = εἶναι δὲ πρόθυμοι (νὰ σὲ ἀκολουθήσουν) ἀπὸ ἥλιθιότητα. Εἶναι μωροὶ καὶ ἥλιθοι καὶ νομίζουν ὅτι τοὺς ὑποχρεώνουν οἱ ὄρκοι τοῦ Τυνδάρεω. Οἱ θεοὶ ὅμως εἶναι συνετοὶ καὶ ἐμποδίζουν τὸν ἀπόπλουν. ἔχει συνιέναι = δύναται, εἶναι εἰς θέσιν νὰ κρίνῃ ἢν ἡμποροῦν νὰ ἔχουν ἵσχυν οἱ ὄρκοι οἱ κακῶς παγέντες = οἱ κακῶς συνομολογηθέντες καὶ κατηναγκασμένοι = καὶ οἱ διὰ τῆς βίας ἐπιβληθέντες ὄρκοι. τάμα· μετὰ πολλῆς ἐμφάσεως ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου σκόπιμος ἡ χρῆσις τοῦ πληθ. τάμα τέκνα ὡς καὶ κατωτέρω : παῖδας οὓς ἔγεινάμην, ἵνα ἔξαρθῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἀδικήματος. τὸ σὸν μὲν εὗ ἔσται παρὰ δίκην = αἱ μὲν ἴδιαι σου ὑποθέσεις θὰ τακτοποιηθοῦν παρὰ τὸ δίκαιον. τιμωρίᾳ = διὰ τῆς τιμωρίας κακίστης εὔνιδος = κακογένεστάτης συζύγου. ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις = ἐγὼ δὲ συντήξομαι νύκτας... Σημειωτέον ὅτι ἡ ἄρνησις οὐθὲ εἶναι καὶ εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς διὰ τοῦ μὲν — δὲ συνδεομένας· δηλ. δὲν ἔννοιω σὺ μέν... νὰ τακτοποιήσῃς, ἐγὼ δὲ νὰ λειώνω στὰ δάκρυα. δακρύοις συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε· διτι γίνεται τὴν νύκτα ἡ τὴν ἡμέραν παριστάνεται ὅτι προκαλεῖται ἀπὸ αὐτάς. Πρὸς τὴν ἔννοιαν παράβαλε τὸ Ὁμηρ. νύκτας τε καὶ ἡματα δάκρυ χέουσα. ἀνομα κού δίκαια δρῶντα παῖδας οὓς ἔγεινάμην = παρανόμως καὶ ἀδίκως συμπεριφερόμενος στὰ παιδιά, τὰ ὅποια ἐγένησα. σοι· ἀντικ. τοῦ λέλεκται. ῥάφαια = εὔκολα, εὐνόητα, ἀπλᾶ. σὺ ἐτέθη, ἵνα κάμη ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐγώ. τάμ' = τὰ ἐμά. τίθημι καλῶς = τακτοποιῶ, διευθετῶ· οἱ στίχοι 400 καὶ 401 ἀποτελοῦν τὸν ἐπίλογον τοῦ λόγου τοῦ Ἀγαμέμνονος. οἵδ' αὖ (μῦθοι) (εἰσὶ) διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων, καλῶς δ' ἔχουσι = αὐτὰ ἐδῶ πάλιν, ὅσα τώρα ἐλέχθησαν, εἶναι διαφορετικὰ ἀπὸ τὰ προηγουμένως λεχθέντα, ὅμως εἶναι καλά, διότι ὑποστηρίζουν τὸ : φειδεσθαι τέκνων = νὰ πονῇ κανένας γιὰ τὰ παιδιά του. Ὁ Χορὸς παρὰ τὴν οὐδετερότητά του δύμοιογῶν ὅτι εἶναι ὁραῖον νὰ πονῇ τις τὰ τέκνα του δίδει τὸ δίκαιον εἰς τὸν Ἀγ. ἄρα· τὸ ἄρα μὲ παρατατικὸν (κεκτήμην) σημαίνει ὅτι ἀλήθεια τέως λανθάνουσα τώρα γινώσκεται. (κέκτησαι φίλους), εἰ μὴ θέλεις ἀπολλύναι τοὺς φίλους = τοὺς φίλους τοὺς ἔχεις τώρα. ποῦ δὲ δείξεις μοι πατρὸς ἐκ ταύτου γεγώνε; = ποῦ δὲ (ἀλλοῦ παρὰ εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν) θὰ δείξης ὅτι ἐγεννήθης ἀπὸ τὸν ἔδιον πατέρα, ὅτι εἶσαι ἀδελφός μου;

συνσωφρονῶ σοι = συμμερίζομαι τὴν φρόνησίν σου. **συννοσῶ σοι** = συμμερίζομαι τὴν νόσον σου (τὰς μωρίας σου). Τὸ νοσεῖν κεῖται μεταφορικῶς. Παράβαλε πρὸς τὸν στίχον τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἀντιγόνῃ 253 οὕτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν. ἐξ κοινὸν τοῖς φίλοισιν ἀλγῶ = ἀπὸ κοινοῦ μὲ τοὺς φίλους ἀλγῶ = συναλγῶ τοῖς φίλοις = συμμερίζομαι τὸν πόνον τῶν φίλων. Τοῦτο εἶναι κατὰ τὴν ἀρχήν : κοινὰ τὰ τῶν φίλων. **εὖ δρῶν παρακάλει μ'**, ἀλλὰ μὴ λυπῶν ἐμὲ = νὰ ζητῇς τὴν συνδρομήν μου, ὅταν πρόκειται νὰ μοῦ κάμης καὶ λοιπὸν ἀποφασισμένος **τάδε πονεῖν σὺν Ἐλλάδι;** = νὰ ὑποστῆς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θυσίαν μὲ τὰς θυσίας ποὺ ὑφίσταται ὅλη ἡ Ἐλλάς ; **Ἐλλάς σὺν σοι νοσεῖ** = ἡ Ἐλλάς εἶναι ἀνόητος, ἀνοηταίνει, ὅπως καὶ σὺ κατὰ θεόν τινα = ἀπὸ ὀργῆν θεοῦ τινος. Ήερὶ τὰ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου οἱ Ἐλληνες ἐκολάκευον τὸν μέγαν βασιλέα χάριν ὀλίγου ἀργυρίου μὲ ὅλεθρον τῆς πατρίδος των. Ἰσως εἰς τοῦτο κάμνει ὑπαινιγμὸν διφλόπατρις ποιητής τὸ ἐν τῷ στίχῳ 411 δὲ ἔχει τὴν ἑζῆς ἔννοιαν : αὐτὸ τὸ ὅποιον λέγεις (στίχ. 410 πονεῖν σὺν Ἐλλάδι), Μενέλαε, θὰ τὸ ἔκαμνα εὐχαρίστως εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἀλλὰ ἐν προκειμένῳ δὲν τὸ κάμνω, διότι ἡ Ἐλλάς ἀνοηταίνει. **σκήπτρῳ νῦν αὔχει** = καμάρων λοιπὸν τὸ σκῆπτρον, τὴν ἀρχιστρατηγίαν σου. σὸν κασίγνητον προδούς = μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ ἀδελφοῦ σου. **εἴμι ἐπ' ἄλλας μηχανάς τινας** = θὰ καταφύγω εἰς ἄλλα τινὰ μέσα φίλους τ' ἐπ' ἄλλους (εἴμι) καὶ θὰ ζητήσω ἄλλους φίλους.

ς') 414 — 434

'Ο Μενέλαος διακόπτεται ἐν μέσῳ τοῦ στίχου 414 ὡς ἐκ τῆς αἰφνιδίας παρόδου τοῦ ἀγγέλου, ὅστις ὡς προεργόμενος ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς παρέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου. **ἄναξ Ἀγάμεμνον** · ἡ μεγαλοπρεπῆς προσφώνησις σύμφωνος πρὸς τὴν χαρμόσυνον εἰδῆσιν, τὴν ὅποιαν κομίζει. **διμαρτεῖ** · ὅημα ἀπὸ τὸ ἐπίρρημα διμαρτῆ (διμοῦ - ἀραρίσκω) = συγχρόνως. **διμαρτεῖ** = συνοδεύει. **Κλυταιμήστρας δέμας** · περιφρ. = Κλυταιμήστρα. Σπουδαιότατον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητος ἔθεώρουν οἱ ἀρχαῖοι Ἐλληνες τὸ ἀπότὸν καὶ ὀρατὸν σῶμα. **ῶστ' ἀν τερφθείης ἴδων** · τραγικὴ εἰρωνεία· ἀντίφασις μεταξὺ τῶν λόγων καὶ τῆς πραγματικότητος. **ῶν** · αἰτιολ. μετοχή. **ἐκδημος** = ὁ

ἔξω τῆς χώρας ὡν, ὁ ἀπουσιάζων· δωμάτων ἔκδημος· κατάχρησις· κυριολ. ἔκδημος χθονός. Παρ' ἡμῖν : νοικοκύρης τοῦ χωραφιοῦ. ὥς = ἐπειδὴ μακρὰν (όδὸν) ἔτεινον = διέτρεχον βιαστικὰ μακρὸν δρόμον. εὔρυτος κρήνη = καλλίφρους κρήνη. ἀναψύχω = δροσίζω. βάσιν· τοὺς πόδας· ὁ ἐν. ἀντὶ τοῦ πληθ. κατὰ ποιητικὴν συνήθειαν. θηλύπους = θῆλυς· θηλύπουν βάσιν = τοὺς γυναικείους πόδας των, ἔκυται. πῶλοι 220. καθεῖμεν· ἀδρ. τοῦ καθίημι = ἐδ κατελθεῖν = καταβιβάζω, ἀπολύω κάτω. χλόη λειμώνων = χλοεροὶ λειμῶνες. ὥς βιορᾶς γευσίατο (γεύσαντο) = ἵνα γευθοῦν τροφήν. ἐγὼ δὲ πρόδρομος ἦκω· τὸ πρόδρομος κατηγ. = πρωτοπόρος. σῆς παρασκευῆς χάριν = διὰ νὰ ἐτοιμασθῆς. 'Ο ἄγγελος δικαιολογεῖ τὴν πάροδον αὐτοῦ· σῆς παρασκευῆς δίσημον. 'Ο ἄγγελος φαντάζεται τὰς παρασκευὰς τῶν γάμων, ὁ δὲ θεατὴς ὁ μεμυημένος τὰς παρασκευὰς τῆς θυσίας. πέπυσται· τοῦ πυνθάνομαι = πληροφοροῦμαι. ταχεῖα γάρ διῆξε φήμη· ἡ πρότασις παρενθετική· διῆξε (διάσσω) = διῆλθε ταχεῖα. πᾶς δμιλος = ὅλα τὰ πλήθη τοῦ στρατοῦ. δρόμῳ = τροχάδην. ἐς θέαν· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : δπως ἴδωσιν (στρατὸς — ἴδωσιν· στρατός : περιληπτικόν). οἱ δ' εὐδαίμονες κλεινοὶ καὶ περιβλεπτοί (εἰσιν) ἐν πᾶσι βροτοῖς. οἱ εὐδαίμονες = οἱ εὐτυχισμένοι. ἐν πᾶσι βροτοῖς = εἰς τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου· τραγ. εἰρωνεία· τὴν αὐτὴν σκέψιν διετύπωσε καὶ ὁ πρεσβ. 20. ὑμέναιός τις = γάμος τις. ἢ τί πράσσεται = ἢ τί γίνεται, τί μαγειρεύεται ; τῶν δ' ἀν ἥκουσας τάδε· ἐλέχθη ὡς ἐὰν προηγεῖτο τῶν μὲν = ἀπὸ ἄλλους δὲ θὰ ἥκουες τὰ ἔξης. προτελίζουσι νεάνιδα Ἀρτέμιδι = πρὸ τοῦ γάμου φέρουν τὴν μηνστὴν πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ἀφιερώνουν εἰς τὴν "Αρτεμιν, ὡς ἐγίνετο τοῦτο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου. προτελίζουσι· εἶναι δίσημον· ὁ μεμυημένος θεατὴς νοεῖ : καθαίρουσι τὸ θῦμα πρὸ τῆς θυσίας· τὸ ρῆμα προτελίζω εἰχε καὶ τὰς δύο σημασίας. τίς νιν ἀξεται = ποιος θὰ τὴν λάβῃ σύζυγον ; δίσημον τὸ ἀξεται· σημαίνει καὶ θὰ ὁδηγήσῃ εἰς τὸν βωμόν. ἀναστα Αὐλίδος = πολιοῦχος.

ζ') 435 — 459

εἴα = ἐμπρός· κατεπείγει. ἔξαρχομαι κανᾶ = κάνω ἀργὴν ἀπὸ τὰ κάνιστρα, ἐτοιμάζω τὴν γαμήλιον τελετήν. Καὶ τοῦτο δίσημον· σημαίνει καὶ λαμβάνω προκαταρκτικῶς πρὸ τῆς θυσίας ἐκ κανῶν οὐλᾶς (κρι-

θάλευρα) καὶ ἐπιπάσσω ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος. τάπι τοισίδε = τὰ ἐπὶ τοισίδε = τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὴν τελετὴν αὐτὴν ἐδῶ. στεφανοῦσθε· πρὸς τὸν Ἀγ. καὶ τὸν Μενέλ. τὸ κράτα = τὴν κεφαλὴν = βάζετε στεφάνια στὸ κεφάλι· ἀλλὰ καὶ ἐν θυσίᾳ τὸ θῦμα καὶ οἱ παρόντες ἐστεφανοῦντο· ἐνεῦθεν τὸ δίσημον καὶ τοῦ στεφανοῦσθε· ὑμέναιον εὐτρεπίζω = φροντίζω διὰ τὴν γαμήλιον διασκέδασιν. λωτὸς = αὐλὸς ἐκ λωτοῦ, ἐξ οὗ κατεσκεύαζον αὐλούς· λωτοῦ· μετωνυμία. βοάσθω = ἀς βουτίζῃ, ἀς τὸ λέγη· βοάσθω προσωποποιία. τόδε φῶς ἥκει μακάριον τῇ παρθένῳ = ἡ σημερινὴ ἡμέρα ἔχει φέρει τὶς χαρές· τραγικὴ εἰρωνεία. φῶς = αἱ γαμήλιοι δῆδες καὶ τὸ πῦρ τοῦ βωμοῦ. ἐπήνεσα· λέγει ὁ Ἀγ. πρὸς τὸν ἄγγελον μὲ τόνον ψυχρόν. ἐπήνεσα = ἐπαινῶ· καλά, καλά (σὲ ἀκουσα). ιούσης τῆς τύχης = ὅπως ἡ τύχη πηγαίνει. ἔσται καλῶς = θὰ ἀποβοῦν καλά. 'Ο ἄγγελος εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν. τί φῶ δύστηνος ; ἄρξωμαι πόθεν ; αἱ ύποτ. ἀπορηματικαὶ· αἱ προτάσεις εἶναι βραχεῖαι, ἀσύνδετοι, ἐρωτηματικαὶ· δηλοῦν τὴν ἐσχάτην ἀπόγνωσιν τοῦ Ἀγαμ. καὶ ἡ ἐπιφώνησις τὸ αὐτό : εἰς οἵ ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν = εἰς ποίαν παγίδα τῆς σιδηρᾶς ἀνάγκης (μοίρας) ἔχομεν ἐμπέσει· ἀνάγκης ζεύγματα· ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τὰ δίκτυα. ὑπῆλθε· τοῦ ὑπέροχομαι = ἔστησε παγίδα. δαίμων = κακός τις δαιμών. τῶν σοφισμάτων = τῶν μεθόδων νὺν μὴ θυσιάσῃ τὴν κόρην. ἡ δυσγένεια = ἡ ταπεινὴ διαγωγή. ὡς ἔχει τι χρήσιμον = πόσον ποιὺ χρήσιμος εἶναι. ῥάδίως αὐτοῖς ἔχει = εἶναι εὔκολον εἰς αὐτοὺς (τοὺς δυσγενεῖς). ἀπαντα = ὅ, τι θέλουν. ὁ γενναῖος φύσιν = ὁ μὴ δυσγενής. ἀνολβα ταῦτα (ἔστι) = ταῦτα εἶναι ἀσυμβίβαστα εἰς τὴν εὐτυχίαν του, τὸ μεγαλεῖόν του. τὸν δύκον ἔχομεν τῷ τῷ δχλῷ δουλεύομεν· ἀντιθετικὴ τῶν προτάσεων ἡ σχέσις. δύκος = τὸ ύψος τῆς θέσεως. προστάτης τοῦ βίου· ὁ δύκος προβάλλεται ἐμπρὸς εἰς τὴν ζωήν μας, τῶν σκέψεών μας κυριαρχεῖ ἡ ὑψηλὴ θέσις : πρὸ παντὸς εἰς τὴν ζωήν μας ἀποβλέπομεν εἰς μεγαλεῖα. γάρ = π.χ. δακρύσαι· ἐπιφανεῖς ἥρωες εἰς τὸν "Ομηρον κλαίουν. εἰεν = ἔστω· ἀς δεχθῶμεν ὅτι ἀνοίγω τὸ στόμα καὶ μιλῶ. ποῖον ὅμμα συμβάλω (ὅμματι δάμαρτος) ; = πῶς θὰ τὴν ἀτενίσω ; οἱ ἐπίβουλοι καὶ οἱ δόλιοι ἀποφεύγοντας τὸ βλέμμα τοῦ θύματός των, διὰ νὺν μὴ προδοθοῦν. συμβάλλειν ὅμμα· εἰρημένον εἶναι κατὰ τὸ συμβάλλειν λόγους, δεξιάς· τὸ τάλας (αἰδοῦμαι τάλας), αἱ μικραὶ προτάσεις, αἱ ἐρωτήσεις, τὰ ἀσύνδετα δηλοῦσι τὴν ἀμηχανίαν. ἐπὶ κακοῖς ἡ μοι πάρα (= πάρε-

στι) = κοντά εἰς τὰς συμφοράς, τὰς ὁποίας ἔχω : δὲν μοῦ ἔφθαναν τὰ βάσανα ποὺ ἔχω, ἥλθε καὶ αὐτὴ ἀκλητος. **εἰκότως ἂμ' ἔσπετο** = καλὰ ἔκανε καὶ ἡκολούθησε μαζί. **νυμφεύσουσα** (αὐτὴν) — δώσουσα (Ἀχιλλεῖ). **τὰ φίλτατα** = ἡ φιλτάτη κόρη. **ἴνα** = ὅπου. **ἡμᾶς· πληθ.** τῆς μεγαλειότητος.

η') 460 — 484

τὴν δ' αὖ τάλαιναν παρθένον ὡς ὥκτισα. ὁ ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ. **οἰκτίζω** = αἰσθάνομαι συμπάθειαν. τὴν παρθένον εἶναι τὸ ἀντικείμενον. **ώς ὥκτισα.** ἀναφώνησις. τί παρθένον ; τί κάθομαι καὶ ὄμιλῶ περὶ παρθένου ; ἡ πρότασις παρενθετική. **"Αιδης νιν** (αὐτὴν) **ώς ἔοικε τάχα** (= ταχέως) **νυμφεύσει** (= θὰ τὴν νυμφεύθῃ). Καὶ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι παρενθετική· ὁ τάφος θὰ εἶναι ἡ γαμήλιος κλίνη της καὶ μνηστήρ της θὰ εἶναι ὁ Ἀδης, ὅχι δὲ Ἀχιλλεύς, ὅπως λέγεται εἰς πολλὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ εἰς μυρολόγια. **νιν· ὑποκ.** τοῦ ίκετεύσειν. **γήμειας** = εὔκτικὴ ἔγκλισις δηλοῦσσα κατάφαν. **χῶστις** (= καὶ ὅστις) **ἐστί σοι φίλος** = καὶ οἱ φίλοι σου. **παρών ἐγγύς· πλεονασμός.** **ἀναβοῶ** = φωνάζω δυνατά. **εύσύνετ'** (α) **ἀσυνέτως·** ἔητορ. ἀντίθεσις. **εύσύνετα** = εὔκολονότα, τὰ ὅποια ἀντιλαμβάνεται ἡ καρδιά μου. **ἀσυνέτως** = ἀσυνειδήτως, χωρὶς νὰ ἐννοῇ τί λέγει. **ἔτι γάρ·** ὁ γάρ αἰτιολογεῖ τὸ ἀσυνέτως. **αἰαῖ... τάδε·** ἡ σειρά: **ώς μ' ἀπώλεσεν** ὁ Πριάμος **Πάρις** γήμας τὸν Ἐλένης γάμον, δις μ' εἰργασταὶ τάδε· **ἔργαζομαι τινά τι** = προξενῶ εἰς τινά τι. 'Ο ἔγγελος νομίζει ὅτι διὰ τῆς εἰδήσεως, τὴν ὁποίαν φέρει, θὰ προξενήσῃ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, καὶ δύμως προξενεῖ ἀντίθετα· τοῦτο λέγεται περὶ πέτεια, ἥτις κατ' Ἀριστοτέλη εἶναι ἡ εἰς τὸ ἐναντίον τῶν πραττομένων μεταβολὴ καὶ προκαλεῖ ἡ εὐτυχίαν ἡ δυστυχίαν, ὡς ἐδῶ. **κάγω ὡς καὶ δ' Ἀγαμέμνων.** **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι βαθεῖαν (κατὰ - οἰκτίρω) συμπάθειαν. **ώς = ἐφ'** δσον. **ὑπὲρ συμφορᾶς·** τὸ αἴτιον. **τυράννων** = τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. **καταστένω** = χύνω δάκρυα πικρά. 'Ο Μενέλαος λέγει: **δόσις μοι δεξιᾶς τῆς σῆς θιγεῖν,** ζητεῖ δηλ. τὴν δεξιὰν τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀγαμέμνονος πρὸς συνδιαλλαγὴν καὶ κύρωσιν τοῦ ἐφεξῆς ὄρκου. **σὸν τὸ κράτος** = σὺ ἐνίκησες, διότι ἥλθεν ἡ κόρη, ὅπως ἥθελες, καὶ θὰ γίνη ἡ θυσία. **ἄθλιος** = δυστυχής. **κατόμυνμι Πέλοπα** = ὄρκίζομαι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Πέλοπος.

δες πατήρ τούμοιον πατρός τοῦ σοῦ τ' ἐκλήθη = ὁ ὅποῖος πατήρ τοῦ πατρός μου καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός ὑπῆρχεν· ὁ πλοῦτος τῆς ἐκφράσεως διὰ μείζονα κύρωσιν τῆς εἰλικρινείας. **Πέλοπα - Ἀτρέα τε.** Πέλοψ, υἱὸς τοῦ Ταντάλου, βασιλέως τῆς Φρυγίας, δστις, ἀφοῦ ἔγινε πρῶτον βασιλεὺς τῆς Πισσάτιδος ἐν "Ηλιδι", κατέκτησε κατὰ μικρὸν ὅλην τὴν χερσόνησον, ἥτις ἐκλήθη ἐξ αὐτοῦ Πελοπόννησος· τούτου υἱὸς ὑπῆρχεν ὁ Ἀτρεὺς καὶ τούτου τοῦ Ἀτρέως υἱὸς ἦσαν οἱ Ἀτρεῖδαι Αγαμέμνων καὶ Μενέλαος. **τάπο καρδίας = τὰ ἀπὸ καρδίας =** ὅ,τι ἔχει μέσα ἡ καρδιά μου, ὅ,τι ἔχω μέσα μου. **σαφῶς = εἰλικρινῶς.** καὶ μὴ (ἐρεῖν) μηδὲν ἐπίτηδες = τίποτε ἐπιτηδευμένον, ἐπίπλαστον. **ἀλλ' ὅσον φρονῶ =** ἀλλὰ τάπο καρδίας. **ὅσσε =** οἱ ὄφθαλμοί. **καύτὸς =** καὶ ἔγῳ αὐτὸς ἀνταφῆκά σοι (δάκρυ) πάλιν = ἔχυσα καὶ ἐγὼ δάκρυα συμπονῶντάς σε (= σοι). **ἔξαφίσταμαι τινος =** ἀπομακρύνομαι ἀπό τι, παραπτῶ, ἀνακαλῶ. **οὐκ ἔς σὲ δεινὸς =** χωρὶς νὰ ἔχω μαζί σου πάθος. **οὖπερ =** ἐκεῖ δπου. **εἴ =** εἰσαι. **ἀνθελέσθαι τούμὸν =** νὰ προτιμήσῃς τὸ ἰδικόν μου (συμφέρον) ἀντὶ τοῦ ἰδικοῦ σου. **οὐκ ἔνδικον =** ἄδικον. **τὰμὰ ήδέως ἔχειν =** ἐμὲ ἡδεσθαι, χαίρειν. **όρῶ φάος.** γραφικὴ περίφρασις τοῦ ζῶ.

δ') 485 — 521

τί βιούλομαι γάρ ; = διότι τί θὰ κερδίσω, ἀλήθεια τί θὰ κερδίσω; **γάμοι =** σύζυγος. **ἱμείρομαι =** ἐπιθυμῶ. **ἥκιστα ἐχρῆν (ἀπολέσαι) =** οὐδαμῶς ἔπρεπε (νὰ χάσω). **τὸ κακὸν (τὴν Ἐλένην) ἀντὶ τάγαθοῦ τοῦ (ἀδελφοῦ).** **νέος =** ἐπιπόλαιος. **ἥ =** ἥ. **πρὶν ἔγγυθεν σκοπῶν τὰ πράγματα ἐσεῖδον =** ἔως δτου ἐξετάζων τὰ πράγματα ἐκ τοῦ σύνεγγυς είδα καλά. **οίον ἥν τὸ κτείνειν τέκνα =** τί ἐσήμαινε τὸ νὰ φονεύῃ τις τὰ τέκνα του· ἥν· ὁ παρατ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ. **ἐστί,** διότι ὁ λέγων ἔχει ὑπ' ὅψει τὸν χρόνον τῆς πρώτης παρατηρήσεως. **ἄλλως τε =** καὶ ἐξ ἄλλου. **ἔλεος ἐσῆλθέ μ(οι) =** ἐλυπήθηκα. **ἔννοοῦμαι =** λαμβάνω ὑπ' ὅψει. **ἥ =** διότι αὐτῇ αἰτιολογ. τοῦ **ἔλεος ἐσῆλθέ μοι.** **ἔκατι =** ἔνεκα. **μέτα =** μέτεστι· ἀναστροφὴ τῆς προθέσεως καὶ μετατύπωσις ὡς **πάρα =** πάρεστιν. **τί δ' Ἐλένης... μέτα ; =** καὶ τί σχέσιν ἔχει ἡ ἰδική σου κόρη μὲ τὴν Ἐλένην; **ἴτω στρατεία διαλυθεῖσ'** **ἔξ Αύλιδος.** μὲ τόνον ἀξιοῖ τὴν διάλυσιν τῆς στρατείας ὡς αἰτίας τῶν κακῶν καὶ τῆς τραγικῆς θέσεως τοῦ Αγαμέμνονος· ἃς διαλυθῇ καὶ

ἀς πάγη κατὰ διαβόλου ἡ στρατεία = ἡ στρατιά. τέγγω = βρέχω.
 παρακαλῶ = παρακινῶ, παρασύρω. εἰ μέτεστί μοὶ τι θεσφάτων
 κόρης σῆς = ἀν ἔχω δικαιώματα ἐν σχέσει μὲ τὰς μαντείας (τὰς ἀφορώ-
 σας τὴν τύχην) τῆς κόρης σου. μή μοι μετέστω = ἀς μὴ δικαιοῦμαι.
 σοὶ νέμω τούμὸν μέρος = ἐκχωρῶ σ' ἐσένα τὰ δικαιώματά μου.
 ἀλλ' (ἀ) = ἀλλὰ (οὐ μοῦ εἰπῆτε ἐνιστάμενοι) ἐξ μεταβολᾶς ἥλ-
 θον = μετεβλήθην, ἄλλαξα. ἀπὸ δεινῶν λόγων = ὕστερα ἀπὸ τὰ φο-
 βερὰ καὶ τρομερὰ ποὺ ἔλεγα. 'Ο Μενέλονος αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην νὰ
 δικαιολογήσῃ τὴν μεταβολὴν τῶν διαθέσεών του· ἀπαντῶν εἰς τὴν ἐνστα-
 σιν λέγει: εἰκὸς πέπονθα = φυσικὸν εἶναι τὸ πάθημά μου· καὶ ἐξη-
 γεῖται σαφέστερον: τὸν ὁμόθεν πεφυκότα (τὸν ἀδελφόν μου)
 στέργων μετέπεσον = ἄλλαξα γνώμην ἐκ στοργῆς πρὸς τὸν ἀδελφόν
 μου· τὸ μεταπίπτω εἶναι παθ. τοῦ μεταβάλλω. ἀνδρός... τοιοίδε ·
 ἡ σειρά: τρόποι τοιοίδε οὐ κακοῦ ἀνδρός (ἔστιν ἔδιον) = συμπε-
 ριφορὰ τοιαύτη, οἷαν ἐγὼ τώρα δεικνύω, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὸν
 ἀνοήτου ἀνθρώπου. χρῆσθαι τοῖς βελτίστοις ἀεί· ἐπεξήγησις τοῦ
 τρόποι τοιοίδε · δηλ. νὰ μεταχειρίζωμαι τὰ βέλτιστα ἑκάστοτε· ὁ φρό-
 νιμος πλανᾶται μέν, ἀλλὰ μόλις ἀναγνωρίσῃ τὴν πλάνην του εἶναι ἔτοιμος
 νὰ τὴν ὁμολογήσῃ καὶ νὰ μεταβάλῃ σκέψιν προσπαθῶν ἑκάστοτε νὰ
 ἀκολουθήσῃ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς λογικῆς. Σημείωσον τὴν εἰς τὸν χα-
 ρακτῆρα τοῦ Μενελάου συντελεσθεῖσαν μεταβολὴν· ἐνῷ κατ' ἀρχὰς
 ἐπέμενε διὰ τὴν θυσίαν χάριν τῆς Ἐλλάδος (370), τώρα εἶναι κατ'
 αὐτῆς συμπονέσας ὡς ἀνθρωπος τὸν ἀδελφόν του· τοῦτο λέγεται ἀνω-
 μαλία ἥθους· τοιαύτην θὰ ἰδωμεν καὶ εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, τοιαύτην
 βλέπομεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ εἰς τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην ἐν τῇ
 Αντιγόνῃ. γενναῖα = εὔγενη. προγόνους οὐ καταισχύνεις σέθεν·
 κατὰ τὸ δύμηρικὸν Z 209 μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν. αἰνῶ =
 ἐπαινῶ, εῦγε. παρὰ γνώμην ἔμην = παρὰ τὴν προσδοκίαν μου· δὲν
 ἀνέμενε τοιαύτην στάσιν ὕστερα ἀπὸ τοὺς πικροτάτους λόγους τοῦ Με-
 νελάου (320 κέ.). ὑπέθηκας = ἐστήριξας· ἡ μεταφορὰ ἐκ τῶν θεμε-
 λίων. ὅρθως = εἰς ὅρθας βάσεις. πλεονεξία δωμάτων = πλεονεξία
 κληρονομική· κάθε ἀδελφὸς θέλει νὰ πάρῃ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὴν πα-
 τρικὴν περιουσίαν, ἐντεῦθεν ἡ ταραχὴ εἰς τὰς σχέσεις τῶν ἀδελφῶν.
 ἀπέπτυσα = σικχαίνομαι. τοιάνδε συγγένειαν ἀλλήλοιν πικρὰν =
 τέτοιαν συγγένειαν ποὺ ποτίζει φαρμάκια τοὺς ἀδελφούς· ήμεῖς λέγομεν:
 ἀγύρευτη νᾶναι τέτοια συγγένεια. ἀλλ' (ἀλλὰ ἡ καλή σου διάθεσις δὲν

μᾶς ὡφελεῖ· τὸν γὰρ εἰς ἀναγκαίας τύχας = διότι ἔχομεν φθάσει εἰς τὴν σιδηρᾶν ἀνάγκην. Θυγατρὸς αἵματηρὸν ἐκπρᾶξαι (= ἐπιτελέσαι) φόνον· ἐπεξήγησις τοῦ ἀναγκαίας τύχας· Ἀπὸ τοῦ στίχου τούτου ἀρχίζει νὰ φανερώνεται ἡ μεταβολὴ τῶν διαθέσεων τοῦ Ἀγαμέμνονος διὰ τὸ ἀναπόδραστον τῆς θυσίας. τὴν γε σὴν = ἐπὶ τῆς ὄποιας σὺ μόνος ἔχεις δικαιώματα. σύλλογος = τὸ σύνολον. νιν = αὐτήν, τὴν κόρην σου. ἀποστείλης πάλιν = στείλῃς πίσω. "Ἀργος = αἱ Μυκῆναι. λάθοιμ' ἂν τοῦτο = εἶναι πιθανὸν νὰ διαφύγω τὴν προσοχὴν τοῦ στρατοῦ κάμνων τοῦτο (ἀποστέλλων πίσω τὴν κόρην). ἐκεῖνο· ἡ ἐπεξήγησις του εἰς τὸν στίχ. 518. ταρβῶ = τρέμω. Κάλχας· ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ στίχου μετ' ἐμφάσεως. οὐκ = οὐκ ἐρεῖ. Θάνη· τὸ ῥῆμα ὡς παθητικὸν ληπτέον· τότε τί θὰ σημαίνῃ; εὔμαρες = εὐχερές, εὐκολον. τὸ μαντικὸν πᾶν σπέρμα φιλότιμον κακὸν = ὅλη ἡ σπορὰ τῶν μάντεων εἶναι πληγὴ (= κακὸν) φιλόδοξος. οὐδὲν γ' ἄχρηστον οὐδὲ χρήσιμον παρόν· (τὸ σπέρμα τῶν μάντεων) παρὸν (ὑποθ. μετοχὴ) οὐδὲν ἄχρηστον οὐδὲν χρήσιμον = ἡ παρουσία των δὲν εἶναι οὔτε ἄχρηστος οὔτε χρήσιμος.

I') 522 — 542

οῦμ' = ὁ ἐμὲ ἐσέρχεται (57). δν σὺ μὴ φράζεις, πῶς ὑπολάβοιμ' ἂν λόγον = πῶς ἡμπορῶ νὰ φαντασθῶ τὸ πρᾶγμα, ἐὰν σὺ δὲν λέγῃς; τὸ Σισύφειον σπέρμα = τοῦ Σισύφου ἡ σπορά, κατὰ συνεκδοχὴν ἐν περιφρονητικῷ τόνῳ· περιφρονεῖ, ἀλλὰ συνάμα καὶ τονίζει τί ἐπικίνδυνος εἶναι αὐτὸς ὁ Σισύφοςπορος ἔνεκα τῶν δόλων, οὓς χρησιμοποιεῖ. οὐκ ἔστι 'Οδυσσεὺς ὃ τι σὲ κάμε πημανεῖ = οὐκ ἔστι (τι) ὃ τι = εἰς οὐδέν. πημαίνω (πῆμα) = βλάπτω. ποικίλος πέφυκε = εἶναι φύσις ἀλλοπρόσαλλος· εἶναι Πρωτεὺς μορφὰς ἀλλάσσων. τοῦ τ' δχλου μέτα (ἔστι) = καὶ πάντοτε πηγαίνει μὲ τὸν λαὸν ὡς δημαγωγός. μὲν = μὴν = βέβαια. φιλοτιμίᾳ ἐνέχεται = εἶναι ἔνογχος φιλοτιμίας, ἔχει τὸ ἐλάττωμα τῆς... δεινῷ κακῷ· κακῷ οὐσ., δεινῷ ἐπίθ., παράθεσις τοῦ φιλοτιμίᾳ. δοκεῖς = νομίζεις. στάντ(α) ἐν 'Αργείοις μέσοις = λαβόντα τὸν λόγον ἐν τῷ μέσῳ τῶν 'Αργείων. ἀ K. θέσφατ' ἔξηγήσατο = τὴν μαντείαν, τὴν ὄποιαν ἔδωκεν ἔξηγῶν τὴν θέλησιν τῶν θεῶν. κάμε = καὶ ἐμέ· πρόληψις. ὡς ὑπέστην ἐγώ... εἰδ πρότασις ἐκ τοῦ ἀπαρεμφ. λέξειν. ὑπέστην ἐγώ θύμα

Αρτέμιδι καὶ τα ψεύδομαι; η σύνταξις κανονικώτερον θὰ εἶχεν ὡς ἔξης : καὶ ἔγω ὑποστάτας θύσειν Ἀρτέμιδι θῦμα σύμως ψεύδομαι ; ὑφίσταμαι = ὑπισχνοῦμαι. οἵς = τούτοις οὖν τοῖς λόγοις. ξυναρπάσας . ὅπως τὸ ἡμέτερον συναρπάσας. σὲ νᾶμ' ... κελεύσει . η σειρά : κελεύσει Ἀργείους , ἀποκτείναντας σὲ καὶ ἐμέ , σφάξαι κόρην . συναρπάσουσί (με) αὐτοῖς τείχεσιν = θὰ μὲ περιαρπάζουν μὲ αὐτὰ τὰ τείχη . κατασκάπτω = δὲν ἀφήνω λίθον ἐπὶ λίθου . ὡς ἡπόρημαι πρὸς θεῶν τὰ νῦν τάδε = εἰς ποίαν στενόχωρον θέσιν (ἀμηχανίαν) μὲ ἔχουν φέρει οἱ θεοὶ μὲ αὐτὰ ἐδῶ τώρα . πρὸς θεῶν . ποιητ . αἴτιον εἰς τὸ ἡπόρημαι . Ο Ἀγαμ . πανικοβληθεὶς ὑπερβάλλει τοὺς κινδύνους . ὁ ἔδιος περιγράφων τὸν ἔαυτόν του παρουσιάζεται εἰς ἡμᾶς ὡς ἀξιοθρήνητος . μοι . δοτ . χαρ . = παρακαλῶ . φύλαξον = πρόσεξε . ἐν = ἐνα πρᾶγμα , ἐπεξηγούμενον διὰ τοῦ ὅπως ἀν μὴ Κλυταιμήστρα μάθῃ τάδε . πλαγία ἐρώτησις . πρὶν (ἄν) προσθῶ "Αἰδη παῖδ' ἐμὴν = πρὶν παραδόσω εἰς τὸν "Αἰδην τὴν κόρην μου . ὡς . τελ . πράσσω κακῶς = δυστυχῶ . ὑμεῖς . ἀποτείνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ συνιστῶν νὰ τηρήσουν σιγήν (φυλάσσετε σιγήν) . Ο Χορός , ἐπειδὴ δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν διαφορούσης τῆς διδασκαλίας τῆς τραγωδίας , κατ' ἀνάγκην λαμβάνει γνῶσιν τῶν μυστικῶν τῶν δρώντων προσώπων , διὸ καὶ ταῦτα ἀξιοῦν παρ' αὐτοῦ σιγήν .

"Ο Μενέλαος ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου καὶ ὁ Ἀγ . εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν .

Αἱ δοχαιώτεραι τραγῳδίαι ἥρχιζον ἀπὸ τὴν πάροδον , μὴ ἔχουσαι πρόλογον . Αφ' οὗ δὲ ὁ χορὸς ἦδε τὴν πάροδον , ἐπεισήρχετο ὁ ὑποκριτής , ὃν τότε εἰς , καὶ διελέγετο μὲ τὸν Κορυφαῖον τοῦ Χοροῦ . Ἐκ τῆς ἐπεισόδου ταύτης τοῦ ὑποκριτοῦ μετὰ τὴν εἰσόδον τοῦ Χοροῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν καὶ τὸ μέρος τοῦ δράματος τὸ διαλογικόν , τὸ δροῖον ἀκολουθεῖ τὴν πάροδον , λέγεται ἐπεισόδιον (μέρος) . Ἐδῶ τὸ α' ἐπεισόδιον περιλαμβάνεται εἰς τοὺς στίχους 303 - 542 , ἀποτελοῦν τὴν β' ποᾶξιν τῆς τραγῳδίας (μετὰ τὴν τοῦ προλόγου ποᾶξιν) . Ἐν τούτῳ τῷ ἐπεισόδῳ περιεπλέζθησαν τὰ πράγματα . η ἐπιστολὴ περιῆλθεν εἰς κεῖσας τοῦ Μενελάου καὶ η Ἰφιγ . μετὰ τῆς μητρός της μάλιστα ἤλθεν ἀπροσδοκήτως φόβον καὶ ἔλεον αἰσθανόμεθα εἰς τὴν ψυχήν μας διὰ τὸν ἀτυχῆ πατέρα καὶ τὴν κόρην .

Πρωταρχικὴ αἵτια τοῦ κακοῦ εἶναι τοῦ Πάριδος δ ἄμετρος ἔρως .

Εἰς αὐτὸ δ' ὁ Χορὸς ἀποβλέπων ἄδει τὸ ἐφεξῆς ἄσμα, τὸ ὅποιον θὰ
ἐρμηνεύσωμεν καὶ τὸ ὅποιον καλεῖται στάσιμον, διότι ὁ χορὸς τὸ
ψάλλει, ἀφ' οὗ ἔχει καταλάβει ἐν τῇ δρκήστρᾳ θέσιν (στάσιν).

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (543 — 606)

Στροφὴ (543 — 557)

μάκαρές (εἰσίν) οἱ μετέσχον θεοῦ μετρίας· ἡ ἀναφ. πρότασις
ὑποκ. τοῦ εἰσί. θεοῦ ἀντικ. μετρίας κατηγ. μετέσχον· γνωμ. ἀδριστος·
θεοῦ = τῆς Ἀφροδίτης. μετέσχον τε λέκτρων Ἀφροδίτας μετὰ
σωφροσύνας· πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὴν πρώτην. σωφροσύνη = ἐγ-
κράτεια. χρῶμαι γαλανείᾳ = τηρῶ γαλάνην, εἶμαι ἀπαθής. μαινομέ-
νων οἰστρων· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ γαλανείᾳ. μαινόμενοι οἰστροι =
παράφορον ἐρωτικὸν πάθος. ὅθι δὴ = ὅπου, ὅτε ἀκριβῶς. δίδυμα τόξα
χαρίτων = δύο εἴδη ἐρωτικῶν βελῶν. ἐντείνεται = ἐντείνει κατ' ἀρέ-
σκειαν, τὸ μὲν = τὸ ἐν ἐπ' εὐαίωνι πότμῳ = διὰ μῆραν εὔτυχῃ,
διὰ βίον εὔτυχῃ, τὸ δὲ = τὸ δὲ ἄλλο ἐπὶ συγχύσει βιοτᾶς = διὰ
σύγχυσιν τῆς ζωῆς. ἀπενέπω = ἀπαγορεύω, δὲν ἐπιτρέπω τὴν εἰσοδον.
νιν = αὐτόν, τὸν ἔρωτα τὸν ἐντείνοντα τὸ δεύτερον τόξον. ἀμετέρων
θαλάμων = εἰς τοὺς (συζυγικοὺς) θαλάμους μας. χάρις = τὰ θέλ-
γητρα τὰ προκαλοῦντα ἔρωτα. πόθοι = ἔρως. ὅσιος = ἀγνὸς καὶ ἐν τῷ
προσήκοντι μέτρῳ. πολλὰν δ' (Ἀφροδίτων) ἀποθείμαν(-ην) = εἴθε
νὰ ἀπορρίψω, νὰ ἀποφύγω. Ἡ ἔννοια τῆς στροφῆς εἶναι : ὁ ἐν μέτρῳ
ἔρως γίνεται πρόξενος εύδαιμονίας, ὁ ἀμετρος ὅμως καὶ ἀνόσιος φέρει
ταραχὴν εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον. ὁ Χορὸς ἐπιδοκιμάζει τὸν πρῶτον.
διατί ἀποδοκιμάζει τὸν δεύτερον, θὰ εἴπῃ ἐφεξῆς.

Αντιστροφὴ (558 — 572)

φύσις = ἡ φυσικὴ διάπλασις. διάφοροι· κατηγ. τρόποι = χαρα-
κτῆρες. τὸ δρθῶς ἐσθλὸν = ἡ πραγματικὴ ἀρετὴ (ἐστι) σαφὲς
αἰεὶ = πάντοτε τὸ ἀντιλαμβάνονται οἱ ἀνθρώποι. τροφαὶ αἱ παιδεύό-
μεναι = ἡ ἀγωγὴ τῆς ἐκπαιδεύσεως μέγα φέρουσ(ι) = συντελεῖ ἐσ-
τὰν ἀρετὰν = εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἀρετῆς, εἰς τὴν δημιουργίαν ἥθους
χρηστοῦ. τὸ αἰδεῖσθαι = ὁ σεβασμός, τὸ ἡτοικὸν συναίσθημά (ἐστι)

σοφία= εἶναι σοφία, γνῶσις τοῦ ἀγεθοῦ. τάν τ' ἔξαλλάσσουσαν
ἔχει (παρέχει) **χάριν**= (ή σοφία, ή ἀγωγή, ή δίδει ή παιδεία)
 παρέχει τὸ ἔξαιρετικὸν χάρισμα· ποῖον ; ἔσορᾶν τὸ δέον· ἐπεξήγησις= =
 νὰ βλέπωμεν τὸ καθῆκον. **ὑπὸ γνώμας (-ης)**= κατανοοῦντες ὅτι εἶναι
 καθῆκον : συνειδητά. **ἔνθα**= ὅπου, ὅτε, καὶ τότε **δόξα**= ή κοινὴ
γνώμη φέρει= προσφέρει βιοτῷ= εἰς τὴν ζωήν μας κλέος ἀγγήρα-
τον= δόξαν ἀφίτον. 'Ο Εύριπίδης διδάσκει ὅτι ή ἀρετὴ εἶναι διδακτή,
 εἶναι γνῶσις καὶ ὅτι ή δύναμις της εἶναι διετή : α') τὸ αἰδεῖσθαι = ή
 δημιουργία ἡθικοῦ συναισθήματος, β') ή δημιουργία τῆς δυνάμεως τοῦ
 διακρίνειν τὸ καθῆκον, τὸ πρακτέον· δταν δ' ἐπιτύχη τις ταῦτα, τότε
 ή κοινὴ γνώμη δίδει εἰς τὴν ζωήν μας δόξαν αἰωνίαν. 'Εξετασθείσης
 γενικῶς τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς ὁ Χορὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἔξετασιν καὶ
 τὸν καθορισμὸν τῆς σκοπιμότητος τῆς ἀρετῆς δι' ἀμφότερα τὰ φῦλα.
 (ἔστι) μέγα τι (λιτ.) ἔχει πολὺ μεγάλην σκοπιμότητα θηρεύειν
ἀρετὰν= ή ἐπιδιωξίς ἀρετῆς, ηθους χρηστοῦ γυναιξὶ μὲν (γιγνο-
 μένην) κατὰ Κύπριν **κρυπτάν**= διὰ τὰς γυναικας μὲν συνισταμένης
 εἰς τὴν συζυγικὴν πίστιν ἐντὸς σκοτεινοῦ συζυγικοῦ θαλάμου, ἐν ἀνδράσι
 δ' αὖ ἐνών δ μυριοπληθῆς κόσμος αὔξει πόλιν μείζω (προλ.
 κατηγ.). **κόσμος** = τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως, ή ἡθικὴ εὐκοσμία, **ἐνών** δ
μυριοπληθῆς = ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς τὴν μεγάλην πλειοψηφίαν τῶν ἀνθρώ-
 πων, αὔξει μείζω **πόλιν** = προάγει τὸ μεγαλεῖον τῆς πόλεως. 'Η
 ἔννοια : 'Η ἀρετὴ διὰ τὰς γυναικας εἶναι ή συζυγικὴ πίστις· διὰ τοὺς
 ἀνδρας ή ἡθικὴ εὐκοσμία, τὸ πνεῦμα τῆς τάξεως.

'Επωδός (573 — 589)

ἴμολες = ἥλθες. **ἥτε** = ἐκεῖθεν ὅπου. **σύ γε** = ναὶ σύ. **ἔτραφης**
βουκόλος (κατηγ.) παρὰ μόσχοις **'Ιδαίαις ἀργενναῖς συρίζων**
 βάρβαρα, πνέων καλάμοις μιμήματα Φρυγίων αὐλῶν **'Ολυμ-
 που**. **ἀργεννὸς** = λευκός. **'Ιδαιος** = ὁ τῆς **"Ιδης**, δρους τῆς Τροίας
 N.A. τοῦ **'Ιλιου**. **συρίζω** βάρβαρα = παίζω μὲ τὴν σύριγγα βαρβαρικὰ
 κομμάτια. πνέω καλάμοις = παίζω μὲ τὰ σουραύλια μιμήματα
Φρυγίων αὐλῶν **'Ολύμπου** = ὅπως ἔπαιζεν δ **"Ολυμπος** μὲ τοὺς
 Φρυγίους αὐλούς. **Βάρβαρα** ἐσύριζεν δ **Πάρις**, διότι ήτο Τρώς· κατὰ
 τὸν Εύριπίδην οἱ Τρῶες παρίστανται ὡς βάρβαροι, κατὰ τὴν ἀρχήν :
 πᾶς μὴ **"Ελλην** βάρβαρος. **"Ολυμπος** · ἀρχαῖος περίφημος αὐλητῆς καὶ

μουσικός, μαθητής τοῦ Φρυγὸς αὐλητοῦ Μαρσύου, ὅστις ἐξεδάρη ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὰ ἄσματα τοῦ Ὀλύμπου τὰ τονισμένα εἰς αὐλὸν ἔπαιζεν ὁ Πάρις μὲ τὴν σύριγγα. εὔθηλοι βόες = ὡραίους μαστοὺς ἔχοντες βόες. τρέφονται (ἐκεῖ) ὅθι = ὅπου κρίσις θεᾶν ἔμενέ σε ἢ σε πέμπει ‘Ελλάδα (αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως). πάροιθεν ἐλεφαντοδέτων δόμων = ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου, τῶν ἐλεφαντοκοσμήτων, τῶν πολυτελῶν. ‘Ο Εύριπίδης ἔχει ὑπ’ ὅψιν τὴν δόμηρικὴν περιγραφὴν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Μενελάου. (ἔμενέ σε) ὃς ἔδωκάς τ’ ἔρωτα ἐν ἀντωποῖς βλεφάροισιν τᾶς ‘Ελένας = ἐνέπνευσας ἔρωτα μέσα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς ‘Ελένης ποὺ σὲ ἐκοίταξαν κατάματα (= ἀντωποῖς). ἔρωτι δ’ (ἀντὶ τοῦ τε) αὐτὸς ἐπτοάθης = συνεκινήθης δὲ καὶ σὺ ἀπὸ τὸν ἔρωτα. ὅθεν = κατ’ ἀκολουθίαν τούτου ἔρις (θεαινῶν) ἀγει ‘Ελλάδα (= ‘Ελληνικὴν) ἔριν (= πόλεμον) ἐς πέργαμα Τροίας σὺν δορὶ ναυσί τε. Μετὰ τὴν προηγηθεῖσαν παιδαγωγικὴν θεωρίαν προεβλήθη ἐφαρμογὴ αὐτῆς ληφθέντος ὡς παραδείγματος τοῦ Πάριδος, ὅστις μὴ εύμοιρήσας τῆς ὄρθης ἀγωγῆς, προτιμήσας δ’ ἀμετρον καὶ ἀνόσιον ἔρωτα, ἐγένετο αἰτία τοῦ ὀλέθρου τῆς πατρίδος του καὶ πρόξενος συνάμα συμφορῶν εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Σημείωσον ἐν τῇ ἐπωδῷ (οὕτω καλεῖται τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα 573 - 589) τὴν εἰδολιαικὴν σκηνὴν 574 κ.έ., ἣν ἐμβάλλει ὁ τραγικός, ὡς καὶ πολλαχοῦ ἀλλαχοῦ εἰς τὰ δράματα τοιαύτας ἐμβάλλει σκηνάς, φυσιολάτρης ὁν. Παρέρχονται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου εἰς τὴν ὄρχήστραν ἡ Κλ. καὶ ἡ Ἰφ. ἐποχούμεναι καὶ ἄλλος Χορὸς ἐξ ἀνδρῶν Ἀργείων πλησάζει μὲ εὐλάβειαν πρὸς τὰς ἡγεμονίδας. ‘Η πρώτη λέξις, τὴν δόπιαν λέγει, εἶναι (590) ίώ ίώ, ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, ἀχ ἄχ, καὶ χαρᾶς· αἱ ἡγεμονίδες ἐκλαμβάνουν τὸ ίώ ίώ ὡς ἐπιφώνημα χαρᾶς, ὃ δὲ θεατῆς ὡς ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ.

Χορὸς ἀνδρῶν Ἀργείων (590 — 597)

εὔδαιμονίαι μεγάλων (ὑποκ.) (εἰσὶ) μεγάλαι = τῶν τρανῶν ἡ εὐτυχία εἶναι μεγάλη. Σημείωσον τὴν ἐπαναδίπλωσιν. Καὶ ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἀνω γενικῆς παρατηρήσεως ἐν τῇ προκειμένῃ εἰδικῇ περιπτώσει. Ἰδετε = κοιτάζατε τὴν τοῦ βασιλέως ἄνασσαν ἐμὴν Ἰφιγένειαν· βασιλέως ἄνασσα = ἡ βασιλόπαις. Κλυταιμήστραν τε τὴν Τυνδάρεω (κόρην)· αἱ αἰτ. κατὰ πρόληψιν

ἀντὶ ὀνομαστικῆς. ὡς ἐκ μεγάλων ἔβλαστήκασιν = πόσον μεγάλων οἰκογενειῶν βλαστοί εἶναι. ἐπί τε (ώς) εὐμήκεις τύχας ἥκουσι = καὶ εἰς πόσον ὑψηλὰ σκαλοπάτια τῆς μοίρας ἔχουν ἀναβῆ. εὐμήκεις τύχας· δίσημον καὶ τοῦτο φαίνεται ὅτι ὄμιλεῖ διὰ τὸν ζηλευτὸν γάμον, ἀλλ' ὁ θεατὴς ὑπονοεῖ τὴν τραγικὴν μούραν τῆς κόρης. Τοῦ δισήμου τὴν ἐκδοχὴν εὐνοεῖ ἡ λέξις τύχη, ἣτις εἶναι μέση λέξις. Θεοί γ' οἱ κρείσσους... θνατῶν· ἡ σειρά: οἱ κρείσσους οἵ τ' ὀλβοφόροι (εἰσὶ) θεοὶ (κατηγγ.) τοῖς οὐκ εὔδαιμοσι θνατῶν (δοτ. τῆς κοίτεως). οἱ κρείσσους = οἱ ισχυροί, οἱ ἔχοντες τὰς ὑψηλὰς θέσεις. ὀλβοφόροι = οἱ ὄλβιοι, οἱ πλούσιοι. οἱ οὐκ εὔδαιμονες· κατὰ λιτότητα = οἱ δυστυχεῖς.

Χορὸς γυναικῶν (598 — 606)

στῶμεν = ἀς σταθῶμεν. ἔκγονα θρέμματα Χαλκίδος = γεννήματα καὶ θρέμματα τῆς Χαλκίδος. δεξάμεθα ὅχων ἄπο τὴν βασίλειαν ἐπὶ γαῖαν = ἀς ὑποδεχθῶμεν τὴν βασίλισσαν (κατεργομένην) ἀπὸ τὸ ἄρμα κάτω εἰς τὴν γῆν. μὴ σφαλερῶς = κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ σφαλῇ, νὰ μὴ γλυστρήσῃ. ἀγανῶς δὲ (δεξάμεθα) χεροῖν μαλακῇ γνώμῃ. ἀγανὸς = μαλακός. μαλακὴ γνώμη = τρυφερὰ αἰσθήματα. μὴ ταρβήσῃ = ὅνα μὴ φοβηθῇ, τρομάξῃ. μηδὲ θόρυβον μηδὲ ἐκπληξιν παρέχωμεν = μηδὲ ἐνοχλήσωμεν καὶ ταράξωμεν. Μεγάλη τοῦ Χοροῦ ἡ εὐλάβεια. ξεῖναι ταῖς Ἀργείας ξείναις = ξέναι ήμεῖς τὰς Ἀργείας ξένας· σημείωσον τὴν ἀναδίπλωσιν ξεῖναι - ξείναις. 'Ο Εύριπίδης πολὺ ἀγαπᾷ τὰς ἀναδιπλώσεις.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (607 — 750)

α') 607 — 641

ὅρνις = οἰωνός. ὅρνιθα αἴσιον ποιούμεθα = θεωροῦμεν ὡς αἴσιον οἰωνόν· ὁ πληθ., διότι ἡ Κλυτ. ὄμιλεῖ ἔξ ὀνόματος δλης τῆς οἰκογενείας. τόνδ·· καθ' ἔλξιν ἀντὶ τοῦ τόδε = τὸ ἔξης, ἐπεξηγούμενον διὰ τῶν: τὸ σὸν τε χρηστὸν καὶ λόγων εὐφημίαν = τὴν φιλόφρονα προούπαντηρίν σου καὶ τοὺς εὐοιώνους λόγους σου. ἔχω ἐλπίδα τινὰ (λιτότης) = εἴμαι πολὺ αἰσιόδοξος. ὡς πάρειμι ἐπ' ἐσθλοῖσι γάμοις = ὅτι ὁ γάμος, δι' ὃν ἔχω ἐλθει, εἶναι αἴσιος. νυμφαγαγός = ὁ

συνοδεύων τὴν νῦμφην· νυμφαγωγός λέγεται ἡ μήτηρ τῆς νύμφης ἡ συνοδεύουσα τὴν κόρην τῆς ἀγομένην ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καθ' δληγ τὴν διαδρομὴν ἀπὸ τῆς οἰκίας τῆς μέχρι τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ. πορεύω ἔξω = ἔξάγω· πορεύετε· ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς δούλους ποὺ τὴν συνώδευον. φερνὴ = ἡ προϊξ. πέμπω = φέρω. εὐλαβοῦμαι = πιάνω καλά, προσέχω. μέλαθρον = ἡ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἡ ἐκφόρτωσις τῆς φερνῆς πόσην ἵλαρότητα θὰ προεκάλεσεν εἰς τὸ θέατρον! Ἄλλα συγχρόνως βλέπομεν τοὺς θεατὰς νὰ κινοῦν τὴν κεφαλὴν διὰ τὸν ἐπικείμενον μαῦρον γάμον. Ἡ Κλυταιμήστρα δι' ὅλα φροντίζει. λεῖπε πωλικούς δχους = κατέβα ἀπὸ τὸ δχημα, τὸ συρόμενον ἀπὸ πώλους, ἵππους. τίθημι κῶλον = πατῶ. κῶλον = πούς. ἀβρὸς = λεπτός, χαριτωμένος. νεάνιδες· ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναικας τοῦ Χοροῦ, αἱ δποῖαι θὰ εἶχον συρρεύσει περὶ τὴν ὁμαξαν. ἐνδίδωμι χερὸς στηρίγματα = δίδω τὴν χεῖρα ὡς στήριγμα. ὥσ ἀν ἐκλίπω· τελ. πρότασις. θᾶκος (195) ἀπήνη (147). αἱ δὲ = ἀλλαι δέ. δμμα πωλικὸν = οἱ δφθαλμοὶ τῶν ἵππων. φοιβερόν· ἐπὶ παθ. ἐννοίας : δειλὸν = τρομάζουν εὔκολα. ἀπαράμυθον = μὴ ἐπιδεκτικὸν παραμυθίας (καταπραύνσεως). οἱ ἵπποι εὑρισκόμενοι εἰς περιβάλλον ἀσύγηθες ὑπῆρχε φόβος νὰ ἀφηνιάσουν. λάζυμαι καὶ λάζυμαι = λαμβάνω. Ὁρέστην· χάριν τῶν θεατῶν. δαμεὶς δχω πωλικῷ ; = ζαλισθεὶς ἀπὸ τὰς κινήσεις τῆς ὁμάξης ; ἔγειρ'(ε) = ἔγείρου. ἐφ' ὑμέναιον ἀδελφῆς = διὰ τὸν γάμον τῆς ἀδελφῆς σου. εύτυχῶς = τύχη ἀγαθῆ = καλοφρίζικος νάναι. κῆδος ἀγαθοῦ ἀνδρὸς λήψει = θὰ κάμης γαμβρὸν καλὸν ἀνθρωπὸν (θὰ συμπεθεριάσῃς μὲ καλὸν ἀνθρωπὸν). ἐσθλὸς αὐτὸς ὡν = δπως καὶ σὺ εἶσαι εὐγενῆς. τὸ γένος = ὁ γόνος, ὁ υἱός. καθίστω· προστ. ἀντὶ καθίστασο = τοποθετήσου. δεῦρο· παρακελ. πρὸ τοῦ καθίστω. ἔξῆς ποδός μου = δίπλα ἀπὸ τὰ πόδια μου. πρὸς μητέρα = εἰς τὸ πλευρὸν τῆς μητρός. θές με μακαρίαν ἔνειας ταῖσδε = κάμε με εύτυχισμένην στὰ μάτια τῶν ἔνεων αὐτῶν ἐδῶ. προσείπωμεν τοῦ προσαγορεύω = χαιρετίζω. ὡ σέβας ἐμοὶ μεγιστὸν = τρισέβαστέ μου· ἡ προσφώνησις πανηγυρική. οὐκ ἀπιστοῦσαι (λιτ.) πρόθυμα συμμορφούμεναι. ἐφετμὴ = παραγγελία. ὑποτρέχω τινὰ = προλαμβάνω τινά. δργισθῆς δὲ μῇ· παρένθεσις. προσβάλλω στέρνα πρὸς στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. ὑποδραμοῦσα = σπεύσασα. περιβάλλω στέρνα = ἐναγκαλίζομαι. διὰ χρόνου = ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρόν. ποθῶ δμμα σὸν = εἶχα καιρὸν νὰ

σὲ ἵδω. χρὴ (περιβαλεῖν). φιλοπάτωρ εἰ = ἀγαπᾶς τὸν πατέρα πολὺ· ἀπότομος ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κακοῦργα σχέδια τοῦ πατρός. μάλιστα παίδων = περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ παιδιά δῖσους ἔγω (ἔ)τεκον τῷδε = μὲ τὸν πατέρα σου ἕδω. ἀσμένη = μὲ χαράν. καὶ πατήρ (ἐσεῦδέ σε). τόδ' ἵσον ὑπὲρ ἀμφοῖν λέγεις = αὐτὸ ποὺ λέγεις ἴσχυει ἐξ ἵσου καὶ διὰ τοὺς δύο. "Ορα ὅτι αἱ λέξεις ἀποσπῶνται μὲ δυσκολίαν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ πατρός.

6') 642 — 671

εὗ ἐποίησας ἀγαγῶν = καλὰ ἔκαμες καὶ μὲ ἔφερες. οὐκ οἵδ' ὅπως φῶ τοῦτο καὶ μὴ φῶ· ὅπως φῶ (ὅπως) μὴ φῶ· πλάγιαι ἐρωτ. προτ. ἐκ τοῦ οὐκ οἴδα = ἀν πρέπει νὰ εἰπῶ ναι ἢ ὅχι ως πρὸς τοῦτο. ἔσα (317) = περίεργον. ἔκηλος = ἥσυχος. ώς οὐ βλέπεις ἔκηλον· ἐπιφώνησις = μὲ τί ἀνήσυχον βλέμμα βλέπεις. ἀσμενός μ' ἵδων = ἐνῷ, καθὼς εἶπες (641), μὲ εἰδες μὲ χαράν. πόλλ' ἀνδρὶ βασιλεῖ καὶ στρατηλάτῃ μέλει = δι βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης ἔχει πολλὰς φροντίδας· πρβλ. "Ομηρος: οὐ χρὴ πανυύχιον εὔδειν βουληφόρον ἄνδρα, ὃ λαοὶ τ' ἐπιτετράφαται καὶ τόσα μέμηλε. γίγνομαι παρά τινι = συγκεντρώνω τὴν προσοχήν μου εἰς τινα. μὴ πὶ φροντίδας τρέπου = μὴ σὲ ἀπορροφοῦν αἱ φροντίδες. εἰμὶ παρὰ τοῖ· ὅντως μόνον ἡ θυσία τῆς κόρης τὸν ἀπησχόλει. μεθίημι διφρὸν = παύω νὰ εῖμαι σκυθρωπός. ἔκτεινω δημαρφίλον = γίγνομαι εὕθυμος. ιδού γέγηθα ώς γέγηθα δρῶν σε = ιδοὺ χαίρω, ὅπως χαίρω τὴν στιγμὴν ποὺ σὲ κοιτάζω. γέγηθα ώς γέγηθα· ἡ εὐφημιστικὴ αὕτη ἔκφρασις εἶναι συνήθης εἰς τὴν τραγῳδίαν, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἔκφρασις κακοῦ, τὸ δόποιον ἀποσιωπῶμεν· πρβλ. Μῆδειαν: ἐσμὲν οἴδον ἐσμεν. κἀπειτα = καὶ ἔπειτα· ἐν ἐρωτήσει σημαίνει κατάπληξιν. λείβω = χύνω. ἡ πιοῦσ' ἀπουσία = ἡ ἐπιοῦσα ἀπουσία ἡμῖν μακρὰ (ἔσται) = δι χωρισμός μας, ποὺ θὰ ἀκολουθήσῃ κατόπιν, θὰ εἶναι μακρός· ἡμῖν δοτ. ήθική. Σημείωσον τὴν παρήχησιν καὶ τὸ δίσημον· ἡ Ιφιγένεια φαντάζεται τὸν μακρὸν ἐκ τοῦ γάμου χωρισμόν· δι 'Αγαμέμνων τὸν ἐκ τῆς θυσίας. νύν· = λοιπὸν θὰ εἴπωμεν ἀσύνετα (ἀνοησίες) εἰ σέ γ' εὐφρανῶ = ἀν πρόκειται νὰ σὲ εὐχαριστήσω. παπαῖ! τὸ σιγᾶν οὐ σθένω, λέγει καθ' ἑαυτὸν ἔχων ἀπεστραμμένον τὸ πρόσωπον· διὰ τοῦ σὲ δ' φύνεσα (σὲ ἐπαινῶ, σὲ θαυμάζω διὰ τὴν ἄγνοιάν σου)

στρέφεται πάλιν πρὸς τὴν κόρην. παπαῖ ἐπιφώνημα σχετλιασμοῦ : φρίκη, φρικτόν. ἐπὶ τέκνοις σέθεν = κοντὰ στὰ παιδιά σου. θέλω γε = ναὶ τὸ θέλω. ἀλγύνομαι = λυποῦμαι οὐκ ἔχων τὸ θέλειν = γιατὶ δὲν ἔχω στὸ χέρι μου τὸ θέλειν αὐτό. λόγχαι = τὰ ὅπλα, ὁ πόλεμος. τὰ Μενέλεω κακὰ = τὸ κακὸν ποὺ ἐδημιούργησεν ὁ Μενέλαος μὲ τὸ πάθημά του. ἄλλους ὀλεῖ πρόσθ' ἀμὲ διολέσαντ' ἔχει = ἂ ἔμὲ διολέσαντα ἔχει ὀλεῖ ἄλλους πρόσθε· διολέσαντ' ἔχει περίφρασις παρακειμένου· ὡς πρὸς τὴν φράσιν καὶ τὴν ἔννοιαν πρβλ. Σοφ. Ἀντιγ. ἥδε θανοῦσ' ὀλεῖ τινα. ὡς πολὺν χρόνον ἀπῆσθα (ἥσο ἀπὸν) ἐν Αὐλίδος μυχοῖς· ἐπιφώνησις. Κατὰ τὴν Ἰφιγ. ὁ πατὴρ χαρακτηρίζει ὡς ὄλεθρόν του τὴν μακρὰν ἐν Αὐλίδι παραμονήν, ποὺ εἶναι δι' αὐτὴν ἀνεξήγητος. ἵσχει με = μὲ κρατεῖ κάτι. μὴ στέλλειν στρατὸν = νὰ μὴ δίδω διαταγὴν πρὸς ἀπόπλουν. οἰκίζομαι = ἔχω κατοικίαν. οὖ ἔκει ὅπου. μακρὰν (ὁδὸν) ἀπαίρεις = κάνεις μακρινὸ ταξίδι. εἰς ταύτὸν σύ γ' ἥκεις σῷ πατρὶ = σὺ καὶ ὁ πατέρας σου εύρισκεσθε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν· δίσημος ὁ στίχος : καὶ οἱ δύο ἔχομεν νὰ κάμωμεν μακρινὸ ταξίδι· ἀν φύγω μακράν, θὰ φύγης καὶ σὺ μακρὰν (εἰς τὸν "Ἀδην"). καλὸν = εὔπρεπές. ἔπεστι καὶ σοι πλοῦς = ἔχεις καὶ σὺ νὰ ταξιδεύσῃς ἵνα μνήσει πατρὸς = ὅπου θὰ ἔχῃς ζωντανὴν τὴν ἀνάμνησιν τοῦ πατρός· μνήσει· μέλλ. τοῦ μιμήσομαι. μόνη μονωθεῖσα· πλεονασμός. οὖ ποὺ μ' ἔσ ἄλλα δώματα οἰκίζεις, πάτερ ; = δὲν πιστεύω νὰ μὲ ἀποκαθιστᾶς εἰς ἄλλην οἰκογένειαν ;

γ') 672 — 694

θῦσαι με — θυσίαν τινά· τὸ θῦσαι ἐν ἀρχῇ τοῦ στίχου μετὰ βάρους. θυσίαν τινὰ λιτότης· τὸ ἀόριστον, ἵνα μὴ ἔννοιησῃ ἡ Ἰφιγ. ξὺν Ἱεροῖς = μαζὶ μὲ τὴν θυσίαν τὸ εύσεβες = ἡ πιστὴ ἐκπλήρωσις τῶν θρησκευτικῶν τύπων. εἴσει σύ· ἔχει ὑπομονήν, θὰ τὰ μάθης ὅλα, θὰ τὰ ίδης (εἴσει μέλλ. τοῦ οίδα). χέρνιβες = τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ· ἐδῶ ὁ βωμός. ἐστήξεις πέλας· δίσημον, δηλ. ὡς θῦμα — ὡς θεατής. ζηλῶ σε τοῦ μηδὲν φρονεῖν = σὲ ζηλεύω διὰ τὴν τελείαν ἀγνοιάν σου. μᾶλλον ἢ ' μὲ = παρὰ τὸν ἔσωτόν μου ποὺ τὰ ξέρω ὅλα. δεφθῆναι κόραις = διὰ νὰ σὲ ίδουν τὰ κορίτσια. μέλλουσα δαρὸν (= δηρὸν) χρόνον = μακρὸν χρόνον ἀποικήσειν πατρός· ἀποικῶ = κατοικῶ

μακράν. ὡς ἄχθος ἐγένετο = τί βάρος ἔγινε. ταχεῖα νοτὶς διώκει μ' ὁμμάτων ϕαύσαντά σου· νοτὶς ὁμμάτων = δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν διώκει με = μὲ βάζουν ἐμπρός, μόλις σὲ ἐθώπευσα. σὲ παραιτοῦμαι τάδε = σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ συγχωρήσης διὰ τὴν στάσιν μου αὐτὴν ἐδῶ· τὸ τάδε ἐπεξηγεῖται διὰ τῆς αἰτιολ. κατ' ἔννοιαν προτάσεως. εἰ κατῳτίσθην ἄγαν = διότι ἡ σθάνθην βαθεῖαν συμπάθειαν. Λήδας γένεθλον· ἡ τρυφερότης πρὸς κολακείαν καὶ ἔξαπάτησιν. ἀποστολαὶ = ἡ ἀποκατάστασις κόρης μακάριαι = εἶναι εὐτυχὲς γεγονὸς δάκνουσι = λυποῦσι. πολλὰ μοχθήσας· διὰ τὴν ἀνατροφήν· σκοπίμως ἐτέθησαν οἱ λέξεις ἐν τέλει, διὰ νὰ ἐξηγήσουν τὸ ἄλγος τοῦ πατρός. πείσεσθαι· μέλλ. τοῦ πάσχω. ὥστε μὴ σε νουθετεῖν· τὸ μὴ πλεονάζει. νουθετῶ = κάμνω ὑποδείξεις· εἰς τὸ πείσεσθαι ἡ χρον. πρότασις : ὅταν καπ. τάδε = ὅτι τώρα σὺ πάσχεις. ὁ νόμος = ἡ συνήθεια. τῷ χρόνῳ· ἡ δοτικὴ ἐκ τῆς σύν τοῦ συνισχνανεῖ· ὁ νόμος σύν τῷ χρόνῳ = ἡ συνήθεια ὅπως καὶ ὁ χρόνος ἴσχυνανεῖ : θὰ μαράνη, θὰ ἀφανίσῃ αὐτά, τοὺς θρήνους.

δ') 695 — 724

τούνομα... κατήνεσας· ἡ σειρά : οἵδα τούνομα (ἐκείνου) δτῷ παῖδα κατήνεσας· καταινῶ = δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, μηνηστεύω. Γνωρίζει τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ ἡ Κλυτ., ἀλλὰ ζητεῖ ἀκριβεστέρας πληροφορίας. χώποθεν = καὶ ὁπόθεν (ἐστίν). Ἀσωπός· πιοτάμιος θεός, υἱὸς τοῦ Ὄκεανοῦ. ταύτην τίς θυητῶν ἡ θεῶν ἔξευξεν ; (ἔλαβεν ὡς σύζυγον). πρόμον = πρῶτον, βασιλέα. Οἰνώνη· οὕτως ἐκαλεῖτο τὸ πάλαι ἡ Αἴγινα. τοῦ Αἰακοῦ δὲ τίς παῖς κατέσχε δώματα ; ἔγινε κύριος τοῦ οἴκου, ποῖον ἀφῆκε κληρονόμον ὁ Αἰακός ; θεοῦ (= Νηρέως) διδόντος = ἐκόντος ἡ βίᾳ θεῶν ; ἡ παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ; Ζεὺς ἡγγύησε = ἐμνήστευσε καὶ δίδωσ' ὁ κύριος· ὁ ἀρμόδιος, δηλ. ὁ πατήρ. "Ινα συναφθῇ γάμος, ὥφειλε νὰ προηγηθῇ τῶν γάμων ἡ ἐγγύη ἡ ἐγγύησις, συμβόλαιον μεταξὺ τοῦ μηνηστῆρος καὶ τοῦ πατρὸς τῆς κόρης ἡ τοῦ νομίμου ἀντιπροσώπου του, τοῦ κυρίου. Διατί ὁ Ζεὺς ἔδωκε τὴν Θέτιν εἰς τὸν Πηλέα ἵδε 'Ομήρ. A 516. ποῦ γαμεῖ νιν = ποῦ ἐτέλεσε τοὺς γάμους μὲ αὐτὴν ; ἡ κατ' οἴδμα (πειληπτικὸν) πόντιον ; = ἡ εἰς τὰ κύματα τοῦ πόντου; ίνα = ἐκεῖ ὅπου σεμνὰ βάθρα = ιερὰ θεμέλια. Πήλιον· δασῶδες δρος κατὰ τὰ ἀνα-

τοιλικὰ τῆς Θεσσαλίας, Ν. τῆς "Οσσης. ὥκισμαι = ἔχω κατοικίαν, εῖμαι ἐγκατεστημένος. **Κενταύρειον γένος** = τὸ γένος τῶν Κενταύρων. Περὶ Κενταύρων ίδε 'Ομήρ. Α 263 - 268. δαίνυμι γάμους = τελῶ τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **Χείρων** (209). φεῦ = θαυμάσια. χὼ διδούς τὸν παιδα = καὶ ὁ διδούς τὸν παιδα, ὁ Πηλεύς. τοιόσδε ἀνὴρ ἔσται πόσις τῆς παιδός. οὐ μεμπτὸς (λιτότης) = ἔξαιρετος. **Ἀπιδανός**. παραπόταμος τοῦ Θεσσαλικοῦ Πηγειοῦ. **ἀπάγω** = συνοδεύω ἀπὸ τῆς πατρικῆς στέγης. **ὅροι** = τὰ ὅρια, ἡ χώρα. **ὅ κεκτημένος** = ὁ κύριος. **εύτυχοίτην** = εἴθε νὰ εύτυχοῦν, τὴν εὐχήν μου, καλὴ τύχη νὰ ἔχουν, ὁ Ἀχιλ. δηλ. καὶ ἡ Ἰφιγένεια. γαμεῖ· μέλλων = θὰ τελέσῃ τοὺς γάμους του. **κύκλος σελήνης**· ἡ πανσέληνος. **εύτυχης** = φέρων εύτυχίαν. **προτέλεια** (ἵερα) **παιδός** = ἡ προκαταρκτικὴ διὰ τὸν γάμον θυσία. **μέλλω** = τὸ ἔχω ὑπ' ὅψει. (ἐπὶ ταύτῃ καὶ καθέσταμεν τύχη = αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ζήτημα μὲ ἀπασχολεῖ τώρα. **τύχη**· δίσημον· ὁ Ἀγαμ. θὰ σφάξῃ, ἀλλὰ θὰ σφάξῃ τὴν κόρην. (**δαίσω**) θύσας γε θύματα ἀμὲ **χρήθ θύσαι θεοῖς**· τὸ ἀμὲ = ἂ ἐμέ· δίσημον. 'Η Κλ. ἀπερροφημένη ἀπὸ τὸν γάμον δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τὰς ὑπόπτους ἐκφράσεις τοῦ ἀνδρός της. **ἡμεῖς** = ἔγὼ καὶ σύ. **θοίνη** = εὐωχία· **τίθημι θοίνην** = παραθέτω συμπόσιον. **καλῶς ἀναγκαίως τε** = καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα κατ' ἀνάγκην, ἀφ' οὖ διαφορετικὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνη : στὴν ἀκρίβεια τοῦ νεροῦ καλὸν 'ν' καὶ τὸ χαλάζι. **συνενέγκοι δ'** δύμως = ἐν τούτοις ἀς τὰ φέρη καὶ ὁ θεός δεξιά.

ε') 725 - 750

οἰσθ' οὖν ὃ δρᾶσσον = **οἰσθα οὖν ὃ βιούλομαι δρᾶσαι σε**; τί **χρῆμα**; = τί πρᾶγμα; **πείσεσθαι σέθεν**· τὸ πείθομαι πρὸς γενικὴν κατὰ τὸ ἀκούειν. **ὅ νυμφίος**· ὁ λόγος διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Κλυτ. συνεχίζεται εἰς τὸν στίχον 730. **χωρὶς μητρὸς τί (ἐκείνων) δράσετε**, ἀμὲ δρᾶν **χρεών**; **τηνικαῦτα** = τότε. **τυγχάνω (ὃν)** = εὑρίσκομαι. **τημελῶ** = φροντίζω, περιποιοῦμαι· πρβλ. **ἀτημέλητος**. **λιποῦσα παιδα**· ἐννόησον τὸ χωρήσομαι. **ἀνέχω φλόγα** = κρατῶ ὑψηλὰ τὴν γαμήλιον λαμπάδα. **οὐχ ὁ νόμος οὗτος**· τὸ οὗτος καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ νόμος ἀντὶ τοῦτο · οὐ τοῦτο ἔστιν ὁ νόμος = δὲν εἶναι ἡ τάξις αὐτή. **φαῦλος** = ἀσήμαντος. **ἔξομιλοῦμαι** = γυρίζω ἔξω τοῦ οἴκου μέσα στὸν κόσμον. **οὐ καλὸν — καλόν**· **διαξιφισμὸς τῆς**

Κλυτ. ἐπιτείνεται. Ἀμφότεροι παρῳδοῦν ἐκάτερος τὴν σύνταξιν τοῦ ἄλλου 735, 736, 737. ὁ χυροῖσι παρθενῶσι φρουροῦνται καλῶς· οἱ πληθ., τὸ ἐπίθ. ὁ χυροῖσι, τὸ φρουροῦνται ἔξαίρουν τὴν ἀσφάλειαν τῶν παρθένων καὶ καθιστοῦν περιττὴν τὴν παρουσίαν τῆς Κλ. πιθοῦ· τελεσίγραφον. ἀνασσα Ἀργεία θεὰ = ἡ Ἡρα. παρθένος νυμφίος = ἡ μελλόνυμφος. μάτην ἥξ(α) = ἀδίκως ἐβιάσθην. ἀποστεῖλαι ἔξ ὁμμάτων = νὰ τὴν ἀπομακρύνω, διὰ νὰ μὴ τὴν βλέπω. σοφίζομαι = διαρκῶς μηχανεύομαι. πορίζω τέχνας = ἐφευρίσκω τεχνάσματα. πανταχῇ νικώμενος = πανταχοῦ ἀποτυγχάνων. ἔξιστορῶ = ἔξετάζω. θυηπόλος = ὁ μάντις. τὸ τῆς θεοῦ φίλον = τὴν θέλησιν τῆς θεᾶς. ἔμοι οὐκ εύτυχες = κακὸν τῆς κεφαλῆς μου. μόχθον Ἐλλάδος· παράθεσις = βάσανα χάριν τῆς Ἐλλάδος. ὁ σοφὸς = ὁ ἔξυπνος. τρέφω = ἔχω. χρηστὸς (χρῆσθαι) = πειθαρχικός. ἀγαθὴ γυνὴ = πειριωρισμένη· ἀρετὴ τῆς γυναικός ἐν Ἀθήναις ἐθεωρεῖτο ὁ περιορισμὸς ἐντὸς τοῦ οἴκου. ἦ = εἰ δὲ μῆ.

Τὸ ἐρμηνευθὲν τμῆμα τὸ διαλογικὸν ἀπὸ 607 - 750, τὸ ὅποῖον ἀκολουθεῖ μετὰ τὸ Α' στάσιμον, καλεῖται Β' ἐπεισόδιον, ἀποτελοῦν τὴν Γ' πρᾶξιν τῆς τραγῳδίας.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (751 — 800)

Στροφὴ (751 — 761)

ἥξει δὴ κ.έ. Ἡ σειρά : ἥξει δὴ ἄγυρις στρατιᾶς Ἐλλάνων ἀνά τε ναυσὶν καὶ σὺν ὅπλοις Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς ἐς Ἰλιον τὸ Τροίας Φοιβήιον δάπεδον. δὴ = ἐντὸς δλίγου. ἄγυρις στρατιᾶς Ἐλλάνων = ὁ συγκεντρωθεὶς στρατὸς τῶν Ἐλλήνων. ἀνά ναυσὶν = ἐπιβαίνων πλοίων. ὅπλα = αἱ πεζικαὶ τῶν ὅπλιτῶν δυνάμεις. ἡ φράσις = στόλος καὶ στρατός. Σιμόεντα καὶ δίνας ἀργυροειδεῖς· ἐν διὰ δυοῖν = Σιμόεντα δινήεντα ἀργυροειδῆ = Σιμόεντα ἀργυροδίνην· αἰτ. τῆς εἰς τόπον κινήσεως. Ἰλιον· ἐπεξήγησις τοῦ Σιμόεντα, ἀκριβέστερος δὲ διορισμὸς τὸ Ἰλιον τοῦ Τροίας. Τροίας Φοιβήιον (= ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος διατελοῦν) δάπεδον = ἔδαφος, χώρα. Σιμόεις· μικρὸς ποταμὸς τῆς Τροίας, πηγάζων ἐκ τῆς Ἰδης καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Σκάμανδρον. Φοιβήιον· ὁ

Φοῦβος ἡτο πολιοῦχος τοῦ Ἰλίου ἔχων ναὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει, κτίσας μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὰ τείχη τῆς πόλεως. ἵνα· τοπ. ἀκούω = ἀκήκοα. δίπτω = τινάσσω γύρω. χλωρόκομος = ὁ ἔχων χλωρὸν κόμην, φύλλωμα = ὁ καταπράσινος. δάφνας (ης) μαντόσυνοι ἀνάγκαι = μαντικαὶ ἀσυγκράτητοι ἐμπνεύσεις τοῦ θεοῦ. πνέω = ἐμπνέω, ἐμβόλλω. **Κασσάνδρα**· ὥραιοτάτη κόρη τοῦ Πριάμου λαβοῦσα ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα τὸ δῶρον τῆς μαντικῆς, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἀνταπεκρίθη εἰς τὸν ἔρωτα αὐτοῦ, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, ὁ θεὸς τὴν κατηράσθη νὰ μαντεύῃ μὲν τὰ ἀληθῆ, ἀλλὰ νὰ μὴ πιστεύηται. 'Ο Χορὸς τὴν φαντάζεται ἐδῶ εἰς μαντικὴν ἔκστασιν.

'Αντιστροφὴ (762—772)

πέργαμα = ἡ ἀκρόπολις. **Άρης** μετων. = αἱ πολεμικαὶ δυνάμεις. πόντιος = ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν. εὔπρωροι πλάται = εὔπρωρα πλοῖα· εὐπρώροισι πλάταις εἰρεσίᾳ· ἐπιμερισμός : εἰρεσίᾳ εὐπρώρων πλατῶν· εἰρεσίᾳ (ἐρέτης) = κωπηλασίᾳ. Σιμούντιοι δχετοὶ = τὰ ῥεύματα τοῦ Σιμόνεντος. τὰν Διοσκούρων (καστηγήτην). ἐκ Πριάμου = ἐκ (γᾶς) Πριάμου. δορίπονος = ὁ πονῶν ἐν δορὶ, ἐν μάχῃ = ὁ πολεμικός.

'Επωδὸς (773—800)

πόλις = ἀκρόπολις. λάινος (λᾶας = λίθος) = λίθινος. κυκλώσας· ὑποκ. **Άρης** (764) δόρει φονίω = δόρατι φονικῷ. λαιμοτόμος = ὁ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ ἀποκοπέας. σπῶ = ἀποσπῶ. πόλισμα = ἀκρόπολις· μετὰ τὸ πόλιν εἰναι περιττόν· κατ' ἄκρας = ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον. τίθημι = ποιῶ. κόρας· τῆς Τροίας. πολύκλαυτος· εἰς ἐνεργ. σημασίαν = ὁ χύνων ἀφθονα δάκρυα· δμοίως πολύκλαυτος ('Ελένα). ἐσσεῖται· δωρικὸς μέλλων τοῦ εἰμὶ = ἔσται. προλείπω = προδοτικῶς, ἀπίστως ἀφήνω. 'Ο Χορὸς μὲν ἀδράς γραμμάτες ἀναπαριστᾷ κατὰ φαντασίαν τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς πόλεως. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον λαιμοτόμους. κυκλώσας - σπάσας - πέρσας· τὰ τρία στάδια τῆς πτώσεως τῆς πόλεως. ἐλπὶς = φόβος. οἴαν· εἰς τὸ ἐλπὶς ἀδε. πολύχρυσοι Λυδαί. 'Η Λυδία ἡτο πολύχρυσος διὰ τὸν

χρυσορρόαν Πακτωλὸν καὶ οἱ Λυδοὶ ἥσαν διαβόητοι ὡς τρυφηλοὶ καὶ ἡδυπαθεῖς. ἴστημι ἐλπίδα· κατὰ τὸ ἴστημι μάχην, βοήν, ιαχήν. μυθεύω = λέγω· παρ' ἴστοῖς = ὅταν θὰ κάθηται, θὲν ἐργάζωνται στοὺς ἀργαλειούς. τάδε = τὰ ἔξῆς (ἀναφερόμενα εὐθύς). ἀπολωτίζω = ἀποσπῶ ἄνθος τοῦ λωτοῦ· ἀπολωτιεῖ· εἰς τοῦτο τὸ πατρίδος οὐλομένας = ποῖος θὲν μὲν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου σὰν ἄνθος ἀπὸ τὸν βλαστόν. τανύσας ῥῦμα = τεντώσας, σύρας σύριμον. ῥῦμα· σύστοιχον ἀντικ. τοῦ τανύσας· εὐπλοιάμου κόμας τανύσας ῥῦμα = σύρων με ἀπὸ τὰ μαλλιὰ τεντωμένην κάτω. δακρυόν = κατὰ τρόπον προκαλοῦντα δάκρυα. "Ολη ἡ εἰκὼν πολὺ γραφικὴ καὶ ἐποπτική. Σημείωσον τὸ γραφικώτατον ἀπολωτιεῖ. διὰ σέ· αὐτοτελῶς ὡς ἀναφώνησις· ὅλα αὐτὰ γίνονται ἔξ αἰτίας σου. τὰν (οὖσαν) γόνον κύκνου δολιχαύχενος· δολιχαύχην = ὁ ἔχων δολιχὸν (μακρὸν) λαιμόν. ἡ Λήδα ἐκ τοῦ Διὸς μεταμορφωθέντος εἰς κύκνον ἐγένησε δύο φᾶ· ἐκ τοῦ ἑνὸς μὲν ἔξεκολάφθη ἡ Ἐλένη, ἐκ τοῦ ἑτέρου δὲ ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Ποιουδεύκης, οἱ Διόσκουροι. οἱ ἐν αἰθέρι δισσοὶ Διόσκουροι· νοεῖται δὲ στερισμὸς τῶν Διδύμων. εἰ δὴ φάτις ἔτυμός (ἐστι) = ἐὰν αὕτη ἡ φήμη, ὁ μῦθος, εἴναι ἀληθής. ὡς ἔτεκεν... εἰδ. πρότασις ἐκ τοῦ φάτις. δρυιθι = μὲ τὸν κύκνον πταμένω = ὅταν ἐπέταξεν εἰς τοὺς κόλπους τῆς. δέμας Διὸς (= ὁ Ζεύς) ἡλλάχθη = μετεμορφώθη (εἰς δρῦν). εἴτε· μετὰ τὸ εἰ 793 ἀντὶ εἴτε — εἴτε. μῦθοι = τὰ παραμύθια. Πιερίδες· αἱ Μοῦσαι ὡς καταγόμεναι ἐκ Πιερίας, χώρας τῆς Μακεδονίας· ἐδῶ τὸ Πιερίσιν ἐπίθ. = ποιητικαῖς· ἐν δέλτοις Πιερίσιν = εἰς τοὺς παπύρους τῶν ποιητῶν = εἰς τὴν ποίησιν = διὰ τῆς ποιήσεως. ἦνεγκαν τάδε = διέδωκαν αὐτά. ἄλλως = μάτην. παρὰ καιρὸν = (πράγματα) ποὺ δὲν ἔχουν θέσι στὴ λογική. 'Ο Εύριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του κάμνει δρθιογιστικὴν κριτικὴν τῶν μύθων ἐλέγχων τοὺς ἔξ αὐτῶν ἀτόπους. 'Αμφιβάλλει ἀν ἡ Ἐλένη, μία τοιαύτη γυνὴ μυρίων συμφορῶν πρόξενος, ἢτο δυνατὸν νὰ εἴναι κόρη τοῦ Διός.

Τὸ χορικὸν ὡς πρὸς τὴν σειράν τον καλεῖται *B'* στάσιμον. Τὸ συναίσθημα τοῦ Χοροῦ αἰσιοδοξία καὶ ἔπειτα φρίκη διὰ τὰς φρικτὰς συνεπείας, τοῦ πολέμου.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 — 1035)

α') 801 — 830

δ στρατηλάτης τῶν Ἀχαιῶν ποῦ ἐνθάδε ; διὰ τοῦ ἐνθάδε δῆλοῦται ὅτι ὁ Ἄγ. εὐρίσκεται ἐδῶ εἰς τὴν Αὔλιδα, διὰ δὲ τοῦ ποῦ ζητεῖται νὰ ὀρισθῇ εἰς ποῖον ὥρισμένως μέρος ἐδῶ εὑρίσκεται. τίς προσπόλων = τίς ἀπὸ τοὺς θεράποντας. τίς φράσειεν ἄν. ἐρώτησις εὐχὴν ἐκφράζουσα = ποῖος θὰ εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ ἀναγγείλῃ. ζητοῦντα· κατηγ. μετοχὴ ἐκ τοῦ φράσειεν ἄν. Ἀχιλλέα τὸν Πηλέως παῖδα ὑποκ. νὶν = Ἀγαμέμνονα ἀντικ. ἐν πύλαις = ἔξω εἰς τὴν εἰσοδον τῆς σκηνῆς του. γάρ· αἰτιολογεῖ νοούμενην πρότασιν : εἴναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἴδω. οὐ γάρ μένομεν· ὑποκ. νόησον τὸ πάντες ἡμεῖς οἱ στρατεύοντες. ἔξι ἵσου = ὑπὸ τὰς ἴδιας συνθήκας. Εὐρίπου πέλας = πλησίον τοῦ Εὐρίπου. ἀξυγες γάμων = ἄγαμοι· γραφικώτερον τοῦ ἄγαμοι. Θ(α)άσσω = κάθημαι· πρβλ. ὁ θᾶκος (195). θάσσουσ' ἐπ' ἀκταῖς· γραφικὴ εἰκὼν τῆς ἀπραγμοσύνης. εῦνις - ιδος = σύζυγος. καὶ παῖδας· ἐνν. ἐκλιπόντες. δεινὸς ἔρως = ὑπερβολικὸς ἐνθουσιασμός· ἐκ τούτου τὸ στρατείας. Ἐλλάδα· ἀντὶ Ἐλλάδι εἰς τὸ ἐμπέπτωκεν. τούμὸν δίκαιον = τὰς ἴδιας μου δικαίας ἀπόψεις. ὁ χρήζων = ὅποιος θέλει. αὐτὸς = μόνος του. ὑπὲρ αὐτοῦ φράσει = τὰς ἴδιας του, τὰς προσωπικὰς ἀντιλήψεις του θὰ ἀναπτύξῃ. γάρ = λοιπόν. πι = ἐπὶ λεπταῖς ταῖσδε γ' Εὐρίπου πνοαῖς = ἐδῶ ὅπου μόλις φυσοῦν αἱ ἀδύνατοι αὐταὶ πνοαὶ (αὔραι) τοῦ Εὐρίπου. ἵσχω = ἔχω = συγκρατῶ. πρόσκειμαι = πιέζω, ἐνοχλῶ. πόσον χρόνον ἔτι ἐκμετρῆσαι χρὴ = πόσον ἀκόμη πρέπει νὰ ἀφήσωμεν νὰ περάσῃ. πρὸς στόλον Ἰλίου = μέχρις ὅτου ἀποπλεύσωμεν διὰ τὸ "Ιλιον. δρᾶ· προστ. τοῦ δρῶ = κάμνω. μένων = περιμένων. μελλήματα = βραδύτητες, ἀναβολαὶ. ἔξεβην = ἔξῆλθον. ὡς πότνι' αἰδὼς = ὡς σεβασμία, ἵεραὶ αἰδημοσύνη. τήνδε τίνα λεύσσω ποτὲ γυναῖκα = τίς ἔστιν ἥδε ἡ γυνή, ἥν λεύσσω· τήνδε ἀντικ. τίνα κατηγ. ποτέ· ἐν ἐρώτησι σημαίνει τάχα. οὐ θαῦμα = δὲν εἴναι παράδοξον. πάρος = πρότερον. αἰνῶ = ἐπαινῶ. σέβω = τιμῶ. τὸ σωφρονεῖν = ἡ σωφροσύνη, ἡ αἰδὼς. σύλλογος = τὸ συγκεντρωμένον στρατόπεδον. μούστιν = μοὶ ἔστιν. Θαυμαστὴ ἡ εἰς τοὺς δύο στίχους βραχυλογία τῆς Κλυταιμήστρας.

τὰ καίρια = τὰ ἀπαραίτητα. αἰσχρὸν δέ μοι γυναιξὶ συμβάλλειν λόγους = ἀλλ' ἐντρέπομαι νὰ δμιλῶ μὲ γυναικας. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον διακόπτει τὸν πρὸς τὴν Κλυτ. διάλογον καὶ ἀπέρχεται.

6') 831 — 864

δεξιὰν ἐμῇ χερὶ σύναψον, ἀρχὴν μακαρίων νυμφευμάτων = ἀς ἐνώσωμεν τὰς δεξιὰς ὡς ἀρραβῶνα εὐτυχισμένου γάμου. 'Ο Αχ. ἀγνοῶν τὴν συμπαιγνίαν 'Αγ. καὶ 'Οδυσσέως δὲν ἐννοεῖ τὴν Κλ. καὶ φαντάζεται ὅτι ἐκείνη ζητεῖ τὴν κεῖρά του ἐρασθεῖσα αὐτοῦ. 'Η παρανόησις χαριεστάτη. Ταράσσεται· τὴν ταραχήν του φανερώνουν αἱ ἔρωτήσεις, αἱ βραχεῖαι προτάσεις καὶ τὸ ἀσύνδετον : τί φῆς ; ἔγω σοι (συνάψω) δεξιάν, ὃν μή μοι θέμις (ἐστὶ) (ϕαύειν). τὸ ϕαύειν νοεῖται ἐκ τοῦ προηγουμένου ϕαύοιμεν. θέμις μάλιστα· ἡ Κλυταιμήστρα ἐπαναλαμβάνει τὸ θέμις εἰς ἐπίρρωσιν τοῦ λόγου αὐτῆς. θέμις μάλιστα = καὶ πολὺ μάλιστα ἐπιτετραμένον· ἥμεταις θὰ ἐλέγαμεν : θέμις ; καὶ παραθέμις μάλιστα. γαμεῖς· μέλλων. τὴν ἐμήν. μετ' ἐμφάσεως ἐν τῇ ἀργῇ τῆς προτάσεως. 'Η σκηνὴ σκορπίζει πολλὴν ἱλαρότητα. ἀφασία μ' ἔχει = δὲν ξέρω τί νὰ εἰπῶ. εἰ μή τι παρανοοῦσα καινουργεῖς λόγον = ἐκτὸς ἐὰν ἀπὸ κάποιαν παράκρουσιν λέγεις λόγια ἀκατανόητα· καινουργῶ λόγον = χρησιμοποιῶ λέξεις μὲ σημασίαν διαφορετικὴν ἀπὸ τὴν συνήθη. ἐμπέφρυκε = εἶναι ἔμφυτον, φυσικόν. τόδε· ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ αἰδεῖσθαι. δρῶσι· μετοχῇ εἰς τὸ πᾶσι ἀναφερομένη. καὶ γάμου μεμνημένοις = καὶ ὅταν θέμα τῆς δμιλίας των εἶναι ὁ γάμος. 'Η Κλ. ζητεῖ νὰ ἐξηγήσῃ φυσιολογικῶς τὴν ταραχὴν τοῦ 'Αχιλλέως. ἐμνήστευσα = ἐμνηστεύθην. ἥλθε μοι λόγος γάμων = μοῦ ἔγινε πρότασις συνοικεσίου. τάπο σοῦ = τὰ ἀπὸ σοῦ (λεγόμενα) = τὰ λόγια σου. εἰκαζε = κάνε εἰκασίας πρὸς λύσιν τοῦ μυστηρίου. κοινόν ἔστιν εἰκαζειν τάδε = καὶ οἱ δύο ἐνδιαφερόμεθα νὰ λύσωμεν αὐτὸ ἐδῶ τὸ μυστήριον. ἄμφω... τοῖς λόγοις ἵσως = καὶ οἱ δύο ἐξ ἵσου λέγομεν τὴν ἀλήθειαν. μνηστεύω γάμους οὐκ ὅντας = ἀρραβωνίζω μὲ γαμβρὸν ἀνύπαρκτον. ως εἴξασιν = ως ἐοίκασιν (οἱ γάμοι) = ως φαίνεται. αἰδοῦμαι τάδε = ἐντρέπομαι διὰ τὸ πάθημά μου αὐτὸ ἐδῶ. ἐκερτόμησε = ἡθέλησε νὰ πειράξῃ. κερτομῶ παρὰ τὸ οέρτομος = ὁ ἔχων κεῖρον στόμα, ὁ δηκτικός, ὁ πειρωτικός. ἀμελίᾳ δὸς = μὴ τὰ λαμβάνῃς ὑπ' ὅψιν. φαύλως = κούφως. χαῖρε· ἀποχαι-

ρετίζει τὸν Ἀχ. ἐτοιμαζομένη νὰ ἀπέλθῃ. οὐκ δρθοῖς δμμασιν εἰσορῶ
= ἀτενίζω μὲ χαμηλωμένους ὁφθαλμοὺς (ἀπὸ ἐντροπήν)· ἡμεῖς λέ-
γομεν : δὲν ἔχω μοῦτρα νὰ σὲ ἰδῶ. καὶ σοὶ τόδ' ἐστὶν ἔξ ἐμοῦ = καὶ
σὺ χαῖρε. ματεύω καὶ μαστεύω = ζητῶ. γένελθον = ἔγγονος.
πύλας παροίξας = ἡμιανοίξας τὰς πύλας. ὡς τεταρβηκώς = πόσον
τρομαγμένος. ταρβῶ = τρομάζω. Ἐφοβεῖτο, διότι ἐπρόκειτο νὰ προ-
δώσῃ μυστικὰ τοῦ κυρίου του· φοβισμένον τὸν ἔδειχγεν δ χαμηλὸς τόνος
τῆς φωνῆς καὶ αἱ προφυλάξεις ποὺ ἐλάμβανεν. οὐχ ἀβρύνομαι τῷδε =
δὲν καμαρώνω δι' αὐτὸν ἐδῶ τὸν τίτλον (τοῦ δούλου δηλ.) : τοῦτο
λέγει μὲ βαρυθυμίαν. τίνος ; δοῦλος. ἐμὸς μὲν οὐχὶ = τούλαχιστον
ἰδικός μου δχι. χωρὶς τάμακ κ' Ἀγαμέμνονος = τὰ πράγματα τὰ δικά
μου καὶ τοῦ Ἀγαμ. εἶναι χωριστά. τῇσδε· ἐνν. δοῦλος· ἀπόκρισις
εἰς τὸ τίνος (δοῦλος). ὃν μ' ἐπέσχες = διὰ τὰ δποῖα μὲ ἐσταμά-
τησες· τὸ ἐπέχω ἐδῶ μεταβατικόν. ἐφίσταμαι = ἵσταμαι πλησίον.
λέγοις ἂν· μετριωτέρα ἔκφρασις τῆς προστακτικῆς = δύνασαι νὰ λέγης·
ἐννόησον τὸ νῶν, δοτ. προσ. ἀντων. α' προσ. δυνκοῦ = εἰς ἡμᾶς. ὡς
μόνοις (οὗσι) = μὲ τὴν ιδέαν, ἔχων ὑπ' ὅψει ὅτι εἴμεθα μόνοι ἡμεῖς
οἱ δύο. ἡμὴ = ἡ ἐμή.

γ') 865 — 895

ἀνοίσει· μέλλων τοῦ ἀναφέρω = ἀναφέρομαι. ἐς μέλλοντα χρό-
νον = εἰς τὸ μέλλον. ἔχει = παρέχει = παρουσιάζει, προκαλεῖ. δκνος
= δισταγμός, ἀνησυχία. δεξιάς ἔκατι = ἔνεκα τῆς δεξιᾶς, ὃσον ἀφορᾷ
τὴν δεξιάν, ἐὰν θέλης ὡς ἔγγυησιν τῆς ἀσφαλείας σου τὴν δεξιάν μου,
νά, (καὶ προτείνει τὴν δεξιάν χεῖρα)· ἥδυνατο νὰ εἴπῃ καὶ : πρὸ τῆς
δεξιᾶς. λάτρις-ιος = δοῦλος, ὑπηρέτης. χῶτι = καὶ ὅτι. ἐν ταῖς σαῖσι
φερναῖς = μέσα στὰ προικιά σου. κάμὸς = καὶ ἐμὸς = καὶ δικός μου,
πιστός. ἐκκαλύπτω = ξεσκεπάζω. στέγεις = σκεπάζεις, κρατεῖς μυ-
στικούς. αὐτόχειρ = διὰ τῆς ίδιας (του) χειρός. μέλλει = σκέπτεται,
σχεδιάζει, μελετᾷ· ὁ στίχος περιέχει σειρὰν δλην ἐγκλημάτων: 1) παιδα
σὴν μέλλει κτενεῖν, 2) δ φύσας πατήρ, 3) αὐτόχειρ. πῶς ;
ἡ ἐρώτησις δηλοῦ ἔκπληξιν. ἀπέπτυσ(α) μῆθον· μόλις ἤκουσα δ, τι
εἴπεις, πρὸν ἔκφράσω τὸ αἰσθημά μου, βδελύσσομαι. οὐκ εὑ φρονεῖς =
δὲν εἴσαι στὰ καλά σου. φασγάνω = ξέφει (μέλλει κτενεῖν) φονεύων.
δέρη = δ λαιμός· λευκὴν δέρην· τὸ ἐπίθ. ἔξαίρει τὴν τρυφερότητα

καὶ τὴν σκληρότητα τοῦ ἔγκληματος. ἀρτίφρων = ὁ ἔχων ἀρτίας τὰς φρένας (πρβλ. ἀρτιμελῆς) = ἔχει σφάς τὰς φρένας. πλὴν ἐς σὲ καὶ σήν παιᾶν = εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πλὴν εἰς δ, τι ἀφορᾷ σὲ καὶ τὴν κόρην σου. τοῦτ' (ο) = ως πρὸς τοῦτο τὸ σημεῖον. ἐκ τίνος λόγου (μέλλει πτενεῖν) = διὰ ποιῶν λόγον. οὐπάγων = ὁ ἐπάγων = ὁ παρακινῶν, ὁ ὀθῶν. ἀλάστωρ = κακὸς δαίμων. θέσφαθ' (ἐπάγει αὐτὸν) = τῶν θεῶν ἡ θέλησις. ὡς γέ φησι Κάλχας • δοτις πιθανὸν καὶ νὰ ψεύδεται, διότι ἡ θεότης ἀδύνατον εἶναι νὰ διατυπώῃ μίαν τοιαύτην σκληρὰν καὶ ἀπάνθρωπον ἀξίωσιν. Σημείωσον τὸν ὀρθολογισμὸν τοῦ Εὔριπίδου. ἵνα πορεύηται στρατός· ἀπόκρισις εἰς τὸ ἐκ τίνος λόγου. ποῖ; γιὰ ποῦ; 'Η Κλ. γνωρίζει γιὰ ποῦ πρόκειται νὰ ξεκινήσῃ ὁ στρατός, ἀλλ' εἶναι ἀλλόφρων. δώματα = ἡ καθέδρα, ἡ αὐλή, δώματα Δαρδάνου = ἡ Τροία, τὸ "Ιλιον. Δάρδανος, μίδος τοῦ Διός καὶ πατήρ τοῦ "Ιλου, τοῦ οἰκιστοῦ τοῦ "Ιλίου, γενάρχης τῶν Δαρδάνων, συγγενῶν τῶν Τρώων. εἰς 'Ιφιγένειαν = διὰ τὴν κακὴν τύχην τῆς Ιφιγενείας. 'Ἐλένης νόστος ἦν πεπρωμένος = ἦτο πεπρωμένον νὰ γίνῃ ἡ ἐκστρατεία διὰ τὴν 'Ἐλένην. πάντα ἔχεις = ὅλα τὰ γνωρίζεις. Ἀρτέμιδι... Τοῦτο εἶναι τὸ κεφάλαιον τῆς ὅλης σκηνῆς, ἀλλ' ὁ πρεσβύτης ἀνέβαλλε τὴν ἀνακοίνωσιν, ἵνα διεγείρῃ τὴν περιέργειαν. πρόφασις = ἀφορμή. ἐπ' ὀλέθρῳ = διὰ τὸν θάνατόν σου. καὶ μήτηρ σέθεν = καὶ ἡ μήτηρ σου. 'Η μήτηρ ἄγεται εἰς ὅλεθρον διὰ τὸν θάνατον τῆς θυγατρός. ἔτλη = ἐτόλμησεν. οἴχομαι• εὐφημισμὸς = εἴμαι χαμένη. δακρύων νάματα = τὰς ρόδις τῶν δακρύων. οὐκέτι στέγω = δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ συγκρατήσω. πόθεν φῆσις εἰδέναι πεπυσμένος ; ἡ σειρά : φῆσις εἰδέναι πεπυσμένος (αἴτιολ. μετοχὴ) πόθεν ; δέλτον πρὸς τὰ πρὶν γεγραμμένα = ἐπιστολὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν πρώτην ἐπιστολὴν. οὐκ ἔων ἡ ξυγκελεύων παῖδ' ἄγειν θανουμένην = θέλων νὰ μὲν ἐμποδίσῃς ἡ θέλων νὰ μὲν παρακινήσῃς μαζί μου νὰ φέρω τὴν κόρην μου γιὰ νὰ σφαγῇ. οὐκ ἔων• ἡ μετοχὴ μετηνέχθη ἀπὸ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς εἰς τὸν κομιστήν. μὴ μὲν οὖν ἄγειν· τὸ μὲν οὖν ἐνισχύει τὴν ἄρνησιν = ὅχι, ὅχι γιὰ νὰ φέρης. φρονῶν εὗ ἔτυχε = ἔτυχε νὰ εἶναι στὰ καλά του. φέρων· ἐνδοτ. μετοχή. γε· ἔξαίρει τὴν ἀντίθεσιν τοῦ φέρων πρὸς τὸ δίδως λαβεῖν. ἀφείλεθ' ἥμᾶς = ἀπέσπασεν ἥμᾶς.

δ') 896 — 925

έκλυον· παρατατικός· ἀφ' ἵς στιγμῆς ἡρχισαν αἱ ἀποκαλύψεις τοῦ γέροντος. τὸ ἔμδον = ὅ, τι ἀφορᾷ εἰς ἐμέ, τὴν προσωπικήν μου προσβολήν. οὐ φαύλως = οὐ κούφως = βαρέως. δολόω-ῶ = ἔξαπατῶ, παγιδεύω. σοῖς γάμοις = μὲ τοὺς γάμους σου· ἡ Κλ. παρατηρήσασα ὅτι ὁ Ἀχ. βαρέως φέρει τὴν προσβολὴν ἐρεθίζει τοῦτον. οὐχ ἀπλῶς οὕτω φέρω = δὲν τὸ παίρνω ἐλαφρὰ ἔτσι ἀνεύ συνεπειῶν. ἐπαιδεσθήσομαι· μέλλ. παθ. τοῦ ἐπαιδοῦμαι = ἐντρέπομαι. προσπεσεῖν τὸ σὸν γόνυ = νὰ πέσω στὰ γόνατά σου. θνητός· χάριν τοῦ μέτρου ἀντὶ: θνητή. γεγώτα· κατὰ σύνεσιν εἰς τὸ σὸν γόνυ = σέ. τί γάρ ἐγώ σεμνύνομαι; = διότι πρὸς τὶ νὰ ὑπερηφανεύωμαι; ή ὑπερηφάνειά της θὰ ἥτο ἀνωφελῆς δι' αὐτήν. σπουδάζω = σοβαρῶς ἐνδιαφέρομαι. ἀμύνω (τινὶ) = βοηθῶ. τῇ τ' ἔμῇ δυσπραξίᾳ τῇ τε λεχθείσῃ δάμαρτι σῇ = καὶ ἐμένα δυστυχοῦσαν καὶ ἐκείνην, ή ὅποια μόνον τὸν τίτλον τῆς ἰδικῆς σου συζύγου ἔλαβε. μάτην = ψυδῶς· ἀλλ' δμως (λεχθείσῃ) καταστέφω = θέτω τὸν νυμφικὸν στέφανον εἰς τὴν κεφαλήν. νιν = αὐτὴν ὡς γαμουμένην (μέλλων) σοί. νῦν δέ· εἰσάγεται ἡ πραγματικότης ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ μὴ πραγματοποιηθέν. ἔξεται δνείδος = θὰ ἔλθῃ δνείδος. δστις· αἰτιον σημαίνει. εἰ μὴ = εἰ καὶ μὴ. γοῦν = τούλαχιστον. πρὸς γενειάδος... πρὸς μητέρος· ή βροχὴ τῶν ἐπικλήσεων δεικνύει τὴν θέρμην τῆς ἱκεσίας. Τὸ λαμβάνεσθαι τῶν γονάτων (γουνοῦμαι καὶ γουνάζομαι) τοῦ γενείου καὶ τῆς δεξιᾶς ἥτο σημεῖον ἱκεσίας. ἀμυναθεῖν· ποιητ. ἀόριστος τοῦ ἀμύνειν = νὰ ἴκανοποιήσῃς. πέλει μοι = ὑπάρχει εἰς ἐμέ. τὰ Ἀγαμέμνονος = ἡ στάσις, ἡ διαγωγὴ τοῦ Ἀγαμ. πάντολμα = θρασύτατα, ἀναιδέστατα. γυνή· ἀσθενὲς πλάσμα. στράτευμα = στρατόπεδον. ἄναρχον = ἀπειθάρχητον. θρασὺν ἐπὶ τοῖς κακοῖς = ἀναιδές εἰς τὴν δυστυχίαν τοῦ ἄλλου. χρήσιμον = πειθαρχικόν. θέλωσι· κατὰ σύνεσιν, διότι τὸ στράτευμα εἴναι περιληπτικόν. "Ισως ὁ Εὔριπίδης εἶχεν ὑπ' ὅψει του τὴν σύγχρονον κατάστασιν τοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων. ὑπερτείνω τινὸς χείρα = κρατῶ τὸ χέρι μου ἀπὸ πάνω ἀπὸ ἔνα, προστατεύω· πρβλ. "Ομηρον Ω 374. σεσώσμεθα· ὁ παρακ. ἀντὶ μέλλ., διότι ἡ Κλυταιμήστρα, πραγματικῶς πεπεισμένη διὰ τὴν σωτηρίαν, φαντάζεται αὐτὴν ἥδη τετελεσμένην. δεινὸν τὸ τίκτειν = τὸ τίκτειν (ἔστι) δεινὸν = ἡ μητρό-

της εἶναι κάτι ύπερφυές, μυστηριῶδες. καὶ φέρει φίλτρον μέγα πᾶσι τε κοινὸν = καὶ γεννᾷ εἰς δόλας ἀνεξαιρέτως ἵσχυρὸν φίλτρον. ὥσθ' ύπερκάμνειν τέκνων = ὥστε νὰ ύποφέρουν ύπερβολικὰ χάριν τῶν τέκνων των. Ο Εύριπίδης ἐν Φοινίσσαις λέγει παραπλήσια: δεινὸν γυναιξὶν αἱ δἱ ὠδίνων γοναῖ· καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος. θυμὸς = ἡ ψυχὴ. αἴρεται πρόσω = αἴρεται εἰς ἀνωτέρας σφαίρας. ὑψηλόφρων· προλ. κατηγ. = ὥστε νὰ δοκιμάζῃ ὑψηλὰ αἰσθήματα· οἱ πλεονασμοὶ ἔξαίρουσι τὴν μεγαλοφροσύνην του. ἀσχαλᾶν καὶ ἀσχάλλειν = νὰ λυπῆται, στενοχωρῆται. τὰ κακὰ = ἡ δυστυχία. τὰ ἔξωγκωμένα = ἡ μεγάλη εὔτυχία. μετρίως = ἐν μέτρῳ. Τοῦτο ἀποδοτέον εἰς ἀμφότερα τὰ ἀπαρέμφατα : ἀσχαλᾶν - χαίρειν. Παρ' Ομήρων δὲ Ἀχιλλεὺς χαρακτηρίζεται ὡς ἐμπαθής καὶ εὐέξαπτος. οἱ τοιοίδε βροτῶν = ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι τοιοῦτοι, οἵοις εἴμαι ἐγώ. λελογισμένοι εἰσὶν δρθῶς = ἔχουν λάβει δρθήν σκέψιν. διαζῶ τὸν βίον = περνῶ ὅλην μου τὴν ζωήν. γνώμης μέτα = μετὰ γνώμης = μὲ σύνεσιν. ἔστιν ἵνα = ύπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας· τὸ ἵνα τοπικόν. ἔστι χῶπου = ἔστι καὶ δπου = ἐνιαχοῦ, ἐνίστε. λίαν φρονῶ = εἴμαι ύπερβολικὰ σοφός. γνώμην ἔχει χρήσιμον = εἶναι χρήσιμον (πρᾶγμα) ἡ φρόνησις, ἡ δρθή κρίσις.

ε') 926 — 958

ἐν Χείρωνος = ἐν δόμοις Χείρωνος· Χείρων ὁ εὔσεβέστατος τῶν Κενταύρων. ἥγοῦμαι καλῶς = ἀσκῶ καλῶς τὰ ἡγεμονικά μου δικαιώματα. παρέχων ἐλευθέραν φύσιν = παρουσιάζων ἐλευθερίαν (ἀνεξαρτησίαν) γνώμης. Ἀρη κοσμήσω δορὶ = τὸν θεὸν τοῦ πολέμου Ἀρην θὰ τιμήσω διὰ τῶν ὅπλων. πρὸς τῶν φιλτάτων· ποιητ. αἴτιον εἰς τὸ παθοῦσα. τὰ φίλτατα = οἱ συγγενεῖς (ἐδῶ ὁ σύζυγος). οἴκτον περιβαλῶν τοσοῦτον = ἀφ' οὗ σὲ περιέβαλα μὲ τόσην συμπάθειαν. ἂ δὴ κατ' ἄνδρα γίγνεσθαι νεανίαν = δσην ἡμπορεῖ νὰ παράσχῃ εἰς νέος. καταστέλλω (τινὰ) = καταπραΐνω, καθηγουχάζω. ἐμὴ φατισθεῖσα = ἐμοὶ εἰς γάμον δθεῖσα. τούμδὸν δέμας = ἐμέ, ἐμαυτόν. ἐμπλέκω πλοκὰς = τυλίγω εἰς μηχανοραφίας. εἰ καὶ μὴ = εἰ καὶ μὴ ἥρατο σίδηρον = ἀνέσυρε τὸ ξίφος. τούνομα τούμδὸν φονεύσει· προσωποποιία. δι' ἐμὲ διὰ τε τοὺς ἐμοὺς γάμους· ἐν διὰ δυοῖν. δεινὰ κούκ άνεκτά· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. τλᾶσσα = ύπομείνασσα.

ἡτιμασμένη ἀνάξια = ὑποστᾶσα προσβολήν, ἡς δὲν ἦτο ἀξία. θαυ-
μαστὰ ώς = ἀντί : θαυμαστῶς ώς · ἐπιτείνει τὸ ἀνάξια = εἰς βαθὺὸν
καταπληκτικόν. κάκιστος = προστυχώτατος. τὸ μηδὲν = τὸ μηδε-
νικὸν (ἀνήρ) ἐν ἀνδράσι. ώς οὐχὶ Πηλέως, ἀλλ' ἀλάστορος
γεγώς = σὰν νὰ μὴ ήμουν υἱὸς τοῦ Πηλέως, ἀλλ' υἱὸς κακοῦ δαιμονος.

Καὶ δὲ Εὐριπίδης, ὃς δὲ Ὁμηρος, ἔξαίρει τὴν φιλοτιμίαν τοῦ
Ἀχιλλέως. Ὁ Ἀχιλ. ἀντιτάσσει πρὸς ἑαυτὸν τὸν Μενέλαον, διότι
αὐτὸς εἶναι δὲ ηθικὸς αὐτουργὸς τῆς ἀπάτης.

μὰ τὸν δι' ὑγρῶν κυμάτων τεθραμμένον = μὰ τὸν μεγαλώσαντα
μέσα στὰ ὑγρὰ κύματα. φυτουργὸν = πατέρα· ὁ Ἀχ. ώς νέος εἶναι
εὐεπίφορος εἰς τοὺς ὄρκους. οὐδὲν εἰς ἄκραν χεῖρα = οὐδὲ μὲ τὸ ἄκρον
τοῦ δακτύλου του. ὥστε προσβαλεῖν (χεῖρα) πέπλοις = ὥστε νὰ
ἐγγίσῃ τοὺς πέπλους. Σίπυλος ἔσται πόλις = ἡ Σίπυλος θὰ ἔχῃ τὸ
ὄνομα τῆς πόλεως. Σίπυλος, πόλις τῆς Φρυγίας, ἡς ἐβασίλευεν ὁ Τάν-
ταλος, ὁ γενάρχης τῶν Πελοπιδῶν. δρισμα βαρβάρων = περιφέ-
ρεια βαρβ. δύθεν πεφύκασι γένος = δύθεν ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των.
κεκλήσεται = θὰ ἀκούεται. ἐνάρχομαι · λέγεται καὶ κατάρχομαι καὶ
ἔξαρχομαι = κάμινο ἀρχὴν (τελετῆς). προχύται = οὐλοχύται =
κριθαὶ ἀδρῶς ἀληθεσμέναι = κριθάλευρα. χέρνιψ (ἡ) = τὸ ἡγιασμένον
ὕδωρ, δι'οὗ ἔνιπτον τὰς χεῖρας. τίς δὲ μάντις ἔστ' ἀνήρ · μάντις ὑποκ.,
τίς ἀνήρ κατηγορούμενον = τί εἴδους ἀνθρωπος εἶναι ὁ μάντις. δις =
ἀφ' οὗ οὗτος. τυχῶν = στὴν τύχῃ ἀνάφερε εἰς τὸ δλίγ' ἀληθῆ λέ-
γει. μὴ τύχη = δὲν ἐπιτύχῃ. διοίχεται = χάνεται, γίνεται ἀφαντος.

ζ') 959 — 991

ἔκατι · στίχ. 373. θηρῶσι λέκτρον τούμὸν = ἐπιδιώκουν τὸν
γάμον μου· ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς. Ὕβριν Ὅβρισεν ἡμᾶς =
μᾶς προσέβαλε. τούμὸν ὄνομα = τὴν ἀδειαν νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ
ὄνομά μου. ἐμοῦ πάρα = παρ' ἐμοῦ. θήραμα · παράθεσις = ώς δό-
λωμα. ἐμοὶ μάλιστ' ἐπείσθη = ἀπὸ τὸ ἴδικόν μου ὄνομα κυριώτατα
ἐπείσθη, παρεπείσθη. ἐκδοῦναι θυγατέρα ἐμοὶ πόσει (κατηγ.) = νὰ
δώσῃ εἰς ἐμὲ ώς εἰς σύζυγον τὴν θυγατέρα της : τὸ ὄνομά μου ώς συζύ-
γου τῆς κόρης της τὴν ἐπλάνεψε. ἔδωκα τὰν = ἔδωκά τοι ἂν = θὰ

ἔδιδα τὴν ἄδειαν βέβαια. "Εἳληστ· δοτ. χαριστ. νόστος πρὸς" Ἰλιον κάμινει ἐν τῷδε = ἡ εἰς Ἰλιον ἐκστρατεία προσκρούει εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον. Βεβαίως θὰ ἐδυσκολεύσομην νὰ δώσω τὴν ἄδειαν, ἀλλὰ θὰ τὴν ἔδιδα προκειμένου περὶ τῆς σωτηρίας ὅλης τῆς Ἐλλάδος. Καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχει πανελλήνια αἰσθήματα. 'Η Κλυταιμήστρα... λέγει ταῦτα καθ' ἔαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς. τὸ κοινὸν ὃν μέτ' ἐστρατευόμην = τὸ κοινὸν συμφέρον (τούτων), μεθ' ὧν ἔξεστράτευον. οὐδέν εἴμι παρά γε τοῖς στρατηλάταις = δὲν ἔχω καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν συνείδησιν τῶν στρατηλατῶν τούλαχιστον. ἐν εὔμαρεῖ (ἐστιν) = εἶναι εὔκολον (δι' αὐτούς). εὔμαρής = εὔκολος, εὐχερής. δρᾶν καὶ μὴ δρᾶν καλῶς = νὰ μὲν μεταχειρίζωνται καὶ καλὰ καὶ ἀσχημα. εἰσεται· μέλλ. τοῦ οἴδα. σίδηρος· κατὰ συνεκδοχὴν = τὸ ζύφος. χρανῶ· μέλλ. τοῦ χραίνω = μολύνω. ιηλίσιν αἷματος φόνου πρὶν ἐλθεῖν (με.). ἔξαιροῦμαι = ἀποσπῶ. θεός πέφηνά σοι = ἔχω εὔρεθη διὰ σὲ ὡς θεός, ὅπως καὶ σὺ μὲ ἔχεις φαντασθῆ. μέγιστος = ἴσχυρότατος. οὐκ ὃν· ἔνδοτ. ἡ μετοχή. θεός πέφηνά σοι - οὐκ ὃν - ὅμιλας γενήσομαι· πολὺ παιδικά. 'Ο Εύριπίδης ζητεῖ νὰ παρουσιάσῃ τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὰς σκέψεις του ὡς ἄωρο παιδί. σεμνὴ = σεβαστή. φεῦ = εῦγε. πῶς ἀν σ' ἐπαινέσαιμι = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω. λίαν λόγοις = μὲν ὑπερβολικὰ λόγια. μηδὲ = καὶ μή. ἀπόλλυμι τὴν χάριν = χάνω τὴν δύναμιν νὰ εὐχαριστήσω. ἐνδεῶς τοῦδε (τοῦ ἐπαινεῖν) = μὲν ἐλλιπῆ, ἀνεπαρκῆ πρὸς τοῦτο λόγια, μὲν ἐπαίνους περιωρισμένους = πῶς θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ σὲ ἐπαινέσω, χωρὶς νὰ φανῶ ὅτι σὲ κολακεύω μὲν ὑπερβολικὰ λόγια μήτε ὅτι εἶμαι ἀχάριστος μὲν περιωρισμένας εὐχαριστίας. ἀγαθοὶ = οἱ ἀγαθοί. αἰνῶ ἄγαν = εἶμαι ὑπερβολικὸς εἰς τοὺς ἐπαίνους. παραφέρω = προβάλλω (εἰς τὸ μέσον) ὡς ἐπιχείρημα, φέρω. οἰκτρὸς = ὁ οἰκτον προκαλῶν. ίδιᾳ νοσοῦσα = πάσχουσα προσωπικῶς ἡ μετοχή εἶναι αἰτιολογική. ἄνοσος κακῶν ἐμῶν = ἀπηλλαγμένος τῶν συμφορῶν μου = ξένος πρὸς τὰς συμφοράς μου. ἀλλ' οὖν = ἀλλ' ὅμως. ἔχει τι σχῆμα ἀνήρ ὁ χρηστὸς = κάμνει καλὴν ἐντύπωσιν ἀσφαλῶς ὁ χρηστός, ὁ εὐγενῆς ἀνήρ. καν ἀπωθεῖς = καὶ ἐν εἶναι μακρὰν τῶν συμφορῶν = καὶ ἐν εἶναι ξένος πρὸς τὰς ἀλλοτρίας συμφοράς. ἦ· αἰτίαν σημαίνει = διότι ἐγώ. οἰηθεῖσα· ἔνδ. μετχ. κενὴν κατέσχον ἐλπίδα = εἶδα τὰς ἐλπίδας μου ματαιουμένας. τάχα = ἵσως. ὅρνις γένοντ' ἀν = οἰωνὸς ἥθελε γίνει κακός. ἐμὴ παῖς θανοῦσα = ἡ κόρη μου, ἐὰν σφαγῇ. σοῖς μέλλουσι γάμοις =

διὰ τὸν μέλλοντα γάμον σου. εὗ μὲν ἀρχὰς εἶπας, εὕ δὲ καὶ τέλη = καὶ καλὰ ἀρχίσεις καὶ καλὰ τελείωσες.

ζ') 992 — 1035

νιν = αὐτὴν τὴν θυγατέρα μου· ὑποκ. τοῦ περιπτύξαι. ἀπαρθέ-
νευτα = ἀπρεπῆ εἰς παρθένον. **ἔχουσα δι'** αἰδοῦς δμμ' ἐλεύθερον =
 ἔχουσα τὴν αἰδημοσύνην εἰς τὸ βλέμμα ως ἐλευθέρα, ως ἀρμόζει εἰς
 αὐτὴν ἔχουσαν ἐλευθεροπρεπῆ ἀνατροφήν. **ταύτα τεύξομαι** = θὰ ἐπι-
 τύχω τὰ ἴδια, δηλ. τὸν οἰκτόνον σου. **οὐ παρούσης** = χωρὶς νὰ εἴναι
 παροῦσα = καὶ μὲ τὴν ἀπουσίαν της. **σεμνὰ σεμνύνεται** = ἡ σεμνότης
 εἴναι σεμνότης, δὲν χάνει ποτὲ τὴν ἀξίαν της. **δμως δὲ** = ἀλλ' ὅμως.
χρεών αἰδεῖσθαι = πρέπει νὰ χρησιμοποιῇ τις τὴν αἰδημοσύνην. **ὅσον**
 γε **δυνατὸν** = ἐφ' ὅσον εἴναι δυνατόν, δηλ. ἡ αἰδημοσύνη καὶ αὐτὴ
 πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ ὄριά της. **ἔξαγω εἰς δψιν** = παρουσιάζω ἔξω, ἐνώ-
 πιον. **ἔρχομαι εἰς δνειδος** = πίπτω εἰς τὴν κακογλωσσιὰν τῶν ἀνθρώ-
 πων. **ἀμαθὲς** = ποὺ ἀγνοεῖ τὰ πράγματα. **ἀργὸς τῶν οἰκοθεν** = ἀπηλ-
 λαγμένος ἀπὸ τὰς οἰκιακὰς ἀπασχολήσεις. **λέσχη** = φλυαρία. **πονηράς**
 λέσχας = τὰ πονηρὰ σχόλια. **κακόστομοι λέσχαι** = ἡ κακογλωσσιά.
φιλῶ = ἀγαπῶ. **ἥξετε εἰς ἵσον** = θὰ φθάσετε εἰς τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα.
ἰκετεύοντες (τροπ. μετοχὴ) **εἴτ' ἀνικετεύτως** = εἴτε μὲ ίκεσίας
 εἴτε χωρὶς ίκεσίας. **ἔξαπαλλάξαι** · ἐπεξ. τοῦ ἀγώνων **μέγιστος** = σοβα-
 ρώτατος ἀγών. **ώς** · αἰτιολ. ἀσθενὲς καὶ χαλαρὸν δυνάμενον νὰ παρα-
 λειφθῇ. **Ἐν ἀκούσασ' ἵσθι** = ἐν ἀκουσεις καὶ μάθε. **μὴ Φευδῶς μ' ἐρεῖν** ·
 ἐπεξήγησις τοῦ ἔν. **λέγων - ἐγκερτομῶν** · μετοχαὶ ὑποθ. **ἐγκερτο-**
μῶν = **κερτομῶν** = περιπατῶν. **μάτην** = μὲ λόγια τοῦ ἀέρος.
δναιο · εὔκτ. ἀρ. **ώνημην τοῦ δνίναμαι** = ὥφελοῦμαι. **δναιο** = εἴθε
 νὰ χαρῆς δι', τι ἀγαπᾶς. **ἶναι... καλῶς** = γιὰ νὰ πάρῃ καλὸ δρόμο ἡ
 ὑπόθεσις. **τί τοῦτ' ἔλεξας** = **τοῦτο**, δ ἔλεξας, **τί ἔστι**; = τί θέλεις
 νὰ εἴπῃς μὲ αὐτὸν ποὺ εἴπεις; **πείθωμεν** · δ ἐνεστῶς δηλοῦ τὸ ἐπιχειρού-
 μενον. **κακός τις ἔστι** · τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ κακός =
 εἴναι πολὺ δειλός. **οἱ λόγοι καταπαλάουσιν** · ἡ μεταφορὰ ἐκ τῆς
 πάλης. **Ψυχρὰ ἐλπὶς** = ἡ ἐλπίς μου αὐτὴ εἴναι παγωμένη· δένυμωρον,
 διότι ἡ ἐλπίς θερμαίνει τὴν καρδίαν. **ἀντιβαίνω** = φέρω ἀντιρρήσεις.
 εἰ τὸ **χρῆζον ἐπίθετε** = ἐὰν ήθέλετε (τὸν) πείσει. (σὺ καὶ ἡ κόρη

σου) εἰς ὅτι τοῦ ἔξητούσατε. οὐ τούμὸν χρεῶν (ἢν) χωρεῖν = δὲν θὰ ἥτο ἀνάγκη νὰ παρέμβω ἐγώ. τοῦτο = ἡ συγκατάθεσίς του. ἔχει τὴν σωτηρίαν = παρέχει τὴν σωτηρίαν. ἀμείνων = καλύτερος, εὐγενέστερος (παρὰ ἐὰν παρενέβαινον). εἰ τὰ πράγματα πράσσοιμι = ἐὰν ἥθελα τακτοποιεῖ τὰς ὑποθέσεις. λελογισμένως μᾶλλον ἡ σθένει = μὲ περίσκεψιν μᾶλλον παρὰ μὲ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν πυγμήν. καλῶς κρανθέντων· κραίνω καὶ κραίαίνω = ἔκτελῶ· ἡ μετοχὴ ἔδει νὰ εἶναι εἰς ὄνομ. συμφωνοῦσα πρὸς τὸ ὑποκ. τῆς προτάσεως τάδε, ὀλλ' ἐτέθη κατὰ γενικὴν ἀπόλυτον ἐμφάσεως χάριν = ἐὰν τὰ πράγματα αὐτὰ ἐδῶ λάβουν τέλος καλόν. τάδε γένοντ' ἀν πρὸς ἡδονὴν φίλοις σοί τε = τὸ καλὸν τέλος τούτου ἐδῶ τοῦ ζητήματος ἥθελε χαροποιήσει τοὺς φίλους ('Αγαμ.) καὶ σέ. κἀν = καὶ ἂν δἰς κεῖται τὸ (ἄν). καὶ χωρὶς ἔμοι = καὶ ἀνεῦ τῆς ἴδικῆς μου παρεμβάσεως. δραστέον· ἐνν. τὸ ἔστι μοι = πρέπει νὰ πράξω. ποῖ ἔλθοισαν = ποῦ ἀφ' οὖ ἔλθω. ἡμεῖς σε φύλακες οὖ χρεῶν φυλάξομεν = (δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναζητήσεις) ἡμεῖς θὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ὑπόθεσίν σου, ὅπως πρέπει. 'Ο Ἀχιλ. δὲν δρίζει τόπον συναντήσεως, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ ἡ Κλ. νὰ περιφέρεται διὰ μέσου τοῦ στρατοπέδου. μή τις = ἵνα μή τις. Δαναῶν· ἡ γεν. καὶ εἰς τὸ τις καὶ εἰς τὸ δχλού. στείχουσαν· κατηγ. μετοχὴ εἰς τὸ ἵδη σε. ἐπτοημένην· τροπ. μετοχὴ εἰς τὸ στείχουσαν. μηδὲ αἰσχυνε· κατὰ παράταξιν ἀντὶ τοῦ: μηδ' αἰσχύνης = καὶ οὕτω προσβάλης πατρῶον δόμοιν = τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρικῆς οἰκογενείας. κακῶς ἀκούω = κατηγοροῦμαι, φέγομαι. μέγας (ἢν) = εἴχε μεγάλην ὑπόληψιν. ἄρχε = προηγοῦ, ὑποδείκνυε τὸ τί πρέπει νὰ γίνη. ὄν· αἰτιολ. μετοχή. κυρήσεις ἐσθλῶν = θὰ ἀνταμειφθῇς. εἰ εἰσι θεοί = ἐὰν ὑπάρχουν θεοί. εἰ δὲ μή εἰσι, τί δεῖ πονεῖν; τίς ἡ ἀνάγκη ματαίως νὰ κοπιάζῃ τις.

'Ο Εὐριπίδης κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Πρωταγόρου ἀμφιβάλλει διὰ τὴν ὑπαρξίων τῶν θεῶν.

'Ο Ἀχιλλεὺς ἀπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, ἡ δὲ Κλυταιμήστρα ἐπανέρχεται εἰς τὴν βασιλικὴν σκηνήν.

Τὸ τμῆμα τὸ ἐρμηνευθέν, τὸ περιλαμβανόμενον μεταξὺ τῶν στίχων 801 - 1035, τὸ διαλογικόν, τὸ ἐπακολουθοῦν εἰς τὸ B' στάσιμον, ὀνομάζεται Γ' ἐπεισόδιον, ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν Δ' πρᾶξιν τῆς σημερινῆς τραγῳδίας, ὑποδιαιρεῖται δὲ εἰς τρεῖς σκηνάς. 'Ἐν τούτῳ τῷ

τιμήματι ἥ ἐνεργὸς ἐπέμβασις τοῦ Ἀχιλλέως παρουσιάζει ἀνακοπτομένην προσωρινῶς τὴν πρᾶξιν (τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας). Τὰ συνασθήματα τῶν θεατῶν εἰναι ἡλαστης ἀπὸ τὴν α' σκηνήν, οἴκτος πρὸς τὴν διποφέρουσαν Κλυταιμ. καὶ ἐπὶ τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Ἀχιλλέως.

‘Ο Χορὸς ἐν τῇ ἐπισκοπήσει τοῦ προηγηθέντος ἐπεισοδίου καθηλώνει τὸ βλέμμα του εἰς τὸν Ἀχιλλέα, ὃν τόσαι σωματικαὶ καὶ ψυχικαὶ ἀρεταὶ κοσμοῦν, γόνον τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, ὃν τοὺς πανηγυρικοὺς γάμους ἐτίμησαν οἱ θεοί, αἱ Μοῦσαι καὶ οἱ Κέρτανοι. Τοὺς γάμους τούτους ποιητικώτατα περιγράφει ἐν τῷ χορικῷ, τὸ δποῖον ἄδει καὶ τὸ δποῖον θὰ ἐρμηνεύσωμεν.

ΤΡΙΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1036 — 1097)

Στροφὴ (1036 — 1057)

ὑμέναιος = γαμήλιον ἄσμα. **διὰ λωτοῦ Λίβυος** = ὑπὸ τοὺς ἥχους αὐλοῦ Λιβυκοῦ. **Λωτὸς εἰδος φυτοῦ**, ἔξ οὗ κατεσκεύαζον σύριγγας. **Λίβυος**· τὸ συγκεκριμένον ἀντὶ τοῦ γενικοῦ· ἄλλως ὁ Λίβυς λωτὸς ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ ἄριστος, διὰ νὰ κατασκευάζωνται σύριγγες. **μετά τε φιλοχόρου κιθάρας** = μὲ τὴν εἰδικὴν διὰ τὸν χορὸν κιθάραν. **ὑπό τε συρίγγων καλαμοεσσᾶν** = καὶ μὲ τὴν συνοδείαν συρίγγων ἀπὸ καλάμια. **ἔστασεν ίαχάν** = ἔστησεν, ἔξέβαλε βοήν, ἀντήχησε· προσωποποίια. **τίς ἄρ' ὑμέναιος ἔστησεν ίαχάν** = σὰν τί τάχα νὰ ἥτο τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ δποῖον ἀντήχησε κ.τ.λ. **Πιερίδες** = αἱ Μοῦσαι. **παρὰ δαιτὶ** = ἐπάνω εἰς τὸ γαμήλιον συμπόσιον. **δαις** = θ. συμπόσιον, πρβλ. δαιτυμών. **ἶχνος** = πούς. **μελωδοῖς ἀχήμασι** = μελῳδικοῖς ἡχήμασιν, ἄσμασι. **κλέω καὶ μλεῖζω** = ἐγκωμιάζω, ὑμνῶ. **Αἰακίδαν (ην)** = τὸν οὐδὸν τοῦ Αἰακοῦ, τὸν Πηλέα. **καθ' ὅλαν Πηλιάδα** = κάτω εἰς τὸ δάσος τοῦ Πηλίου· τοῦτο εἰναι ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω : **ἀν' δρος Κενταύρων**. **Δαρδανίδας** = ὁ οὐδὸς ἡ ἀπόγονος τοῦ Δαρδάνου, ὁ Γανυμήδης, ὃστις ἥτο Τρώς ἔφηβος. **Τοῦτον ὁ Ζεὺς ἥρπασεν εἰς τὸν οὐρανόν, ἵνα θέληγ τοὺς θεοὺς ἐκεῖ μὲ τὸ κάλλος του καὶ οἰνοχοῇ εἰς τὴν τράπεζαν. φίλον τρύφημα (τρυφῶ)** = τὸ ἐντρύφημα τὸ ἀγαπητόν. **ἄφυσσω** = ἀντλῶ. **λοιβά** = σπονδή, νέκταρ. **ἐν γυάλοις χρυσέοισι κρατήρων** = μέσα ἀπὸ τὴν κοιλίαν κρατήρων χρυσῶν. **τὸ χρυσέοισι καθ' ὑπαλλαγὴν πρὸς τὸ γυάλοις** ἀντὶ νὰ εῖναι εἰς τὸ κρατήρων.

λευκοφαής = ὁ φέγγων ἀπὸ τὴν λευκότητα. εἰλισσόμεναι = ἔλισσόμεναι· εἱλισσόμεναι κύκλια = στριφογυρίζουσαι κυκλικῶς. ἔχορευσαν γάμους = ἔώρτασαν τοὺς γάμους μὲ χορούς.

Αντιστροφή (1058 – 1079)

θίασος = ὅμιλος. ἵπποβάτας = ἵπποπόδαρος· καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ θίασος ἀντὶ εἰς τὸ Κενταύρων, οἵτινες κατὰ τὸ κάτω ἥμισυ ἤσαν ἵπποι· ὅθεν καὶ τὸ ἵπποβάτας. ἔμολεν = ἥλθεν· ἀνὰ ἔμολεν = ἥλθεν ἐπάνω. ἐπὶ κρατῆρα Βάκχου = εἰς τὰ βαρέλια τὰ γεμάτα κρασί. Οἱ Κένταυροι πολὺ ἡγάπων τὸν οἶνον. ἐλάταις σὺν στεφανώδει τε χλόᾳ = μὲ κλάδους ἐλάτης καὶ μὲ στεφάνια ἀπὸ πρασινάδα. ἀνέκλαγον· ἀόρ. β' τοῦ ἀνακλάζω καὶ ἀόρ. α' ἀνέκλαγξα = ἐφώναξα δυνατὰ (ἀνά). μέγα = μεγαλοφώνως· τὸ ἀνακλάζω κυριολεκτεῖται ἐπὶ ζῷων· ἐνταῦθα ἔχρησιμοποιήθη διὰ τὴν ζωφόδη ἐμφάνισιν τῶν Κενταύρων. ὡ Νηρὴι κόρα, παῖδα... ἔξονόμαζεν· ἡ σειρά : ὡ Νηρὴι κόρα, Χείρων μάντις ὁ φοιβάδα μοῦσαν εἰδὼς ἔξονόμαζε γεννάσειν (= τέξεσθαι) σε (ὑποκ.) παῖδα (ἀντικ.), μέγα φῶς (παράθεσις εἰς τὸ παῖδα) Θεσσαλίᾳ (δοτ. χαριστ.). φοιβᾶς μοῦσα = ἡ μαντικὴ τέχνη. ἔξονομάζω = ὥητῶς λέγω, ἀποκαλύπτω. φῶς· μεταφορικῶς σημαίνει σύμβολον τῶν ἐλπίδων, σωτηρίαν, χαράν, δόξαν, αἴγλην. δς ἥξει... ἀ νιν ἔτικτε· ἡ σειρά : δς ἥξει κλεινὰν χθόνα Πριάμοιο σὺν λογχήρεσι ἀσπισταῖς Μυρμιδόνων ἐκπυρώσων (νιν) γᾶθεν περὶ σώματι κεκορυθμένος ἔνδυτ' ὄπλων χρυσέων Ἡφαιστοπόνων ἔχων δωρήματα ἐκ θεᾶς ματρὸς Θέτιδος, ἀ ἔτικτέ νιν. ἀσπιστής = ἀσπιδοφόρος, δόπλιτης. λογχήρης (λόγχη, ἀραρίσκω) = λογχοφόρος, δορατομάχος. ἐκπυρόω-ω = πυρπολῶ, ἔξαφανίζω. γᾶθεν = ἐκ θεμελίων. ἔνδυτὰ ὄπλα = φορετὰ ὄπλα. Ἡφαιστόπονος = Ἡφαιστότευκτος = ἔργον τοῦ Ἡφαίστου. δωρήματα = δῶρα... ἐννοεῖ δο Χορὸς τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ δόποια ὁ "Ἡφαιστος κατεσκεύασε κατὰ παράκλησιν τῆς Θέτιδος ἐκ χρυσοῦ, ἀργύρου, κασσιτέρου καὶ χαλκοῦ· ὅρα παρ' Ομήρῳ Σ 468 κ. ἐ. μακρὰν περιγραφὴν τῆς κατασκευῆς καὶ διακοσμήσεως αὐτῶν. δαιμονες = οἱ θεοί. τίθημι = καθιστῶ. μακάριον· κατηγ. τοῦ γάμου· γάμον θ' ὑμεναίους· χάριν ποικιλίας. εὔπατρις = ἡ ἔχουσα εὐγενεῖς πατέρας, γονεῖς. μακάριον· ἡ λέξις σκοπίμως ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Εύριπίδου ἐν τέλει τῆς ἀντιστροφῆς, ἵνα ἔξαρθῃ

ἡ ἀντίθεσις τῆς μακαριότητος τῶν γάμων τούτων πρὸς τοὺς οἰκτροὺς δῆθεν γάμους τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐπωδῷ.

Ἐπωδός (1080 — 1097)

σὲ δέ· ἀντιθέτως, τούναντίον, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Θέτιν· ἡ ἀντίθεσις ἴσχυρά· ἡ σύνταξις: **στέψουσι καλλικόμαν πλόκαμόν σε** (σου)· **καλλικόμας (-ης) πλόκαμος** = πλόκαμοι τῆς ώραιάς κόμης. **ώστε μόσχον** (θ.) = ὡσὰν δάμαλιν· εἰς τὸ **στέψουσι σε** ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ αἰμάσσοντες λαιμόν **σε** (σου) **ώστε μόσχον** (ώστε λαιμὸν μόσχου). **πετραῖα ἄντρα** = βραχώδη, ἀπόκρημνα ἄντρα. **δρεία** = δρεσίβιος. **ἀκήρατος** = ἀγνή, ἀμόλυντος (ἐκ ταύρου). **βρότειος** = ἀνθρώπινος. **βαλιά** = παρδαλή. **αίμασσω** = κυλίω εἰς τὸ αἷμα, σφάζω. **οὐ σύριγγι τραφεῖσάν** (σε) = ἀν καὶ δὲν ἐμεγάλωσες εἰς τὴν μουσικὴν τῶν σουραυλιῶν. **οὐδ'** ἐν **ῥοιβδήσεσι** = οὐδὲ εἰς τὰ συρίγματα. **παρὰ δὲ ματέρι** = ἀλλὰ πλησίον τῆς μητρός σου· ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ **οὐ σύριγγι τραφεῖσαν**. γάμον· παράθ. εἰς τὸ σέ: νύμφην, σύζυγον. **νυμφόκομος**· παθητικῆς σημασίας = νυμφοστολισμένη. **Ίναχίδαι**· οἱ ἀπόγονοι τοῦ **Ίναχου**, πρώτου βασιλέως τοῦ **Αργους**. **Ίναχίδαι** συλλήβδην καὶ οἱ **Αργεῖοι** λέγονται. γάμον **νυμφόκομον** **Ίναχίδαις** = στολισμένη ὡς νύμφη διὰ γάμου μὲν ἔνα ἀπὸ τοὺς ἀπογόνους τοῦ **Ίναχου**, μὲν ἔνα ἀπὸ τοὺς ἐπιφανεῖς **Αργείους**. **ποῦ τὸ τᾶς αἰδοῦς ἔτι, ποῦ (τὸ) τᾶς ἀρετᾶς πρόσωπον σθένει τι**; **σθένει τι** = ἔχει δύναμιν τινα. **δόποτε** = καθ' ἦν στιγμήν. **ἄσεπτον** = ἡ ἀσέβεια. **ἔχει δύναμιν** = ἴσχυει. **ἀ δ'** **ἀρετὰ ἀμελεῖται θνατοῖς κατόπισθεν** = ἡ δὲ ἀρετὴ περιφρονεῖται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων στρεφόντων πρὸς αὐτὴν τὰ νῶτα. **καὶ (ὅπότε)** μὴ κοινὸς ἀγών **βροτοῖς** (**ἐστι**) = οἱ ἀνθρώποι δὲν καταβάλλουν ἀπὸ κοινοῦ προσπάθειαν (διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡθικὴ ἔξυγίασις). **μή τις θεῶν φθόνος ἔλθῃ** = μή πως ἐπέλθῃ τῶν θεῶν δργή = πρὸς ἀποτροπὴν τῆς θείας δργῆς. **ποῦ τὸ ἀσύνδετον** ἐκ τοῦ πάθους. **τὸ τᾶς αἰδοῦς πρόσωπον**· προσωποποιία.

Ἡ σύνδεσις πρὸς τὰ προηγούμενα εἶναι ἡ ἔξῆς: **ἡ θυσία τῆς Ἰφ.** εἶναι δεῖγμα τῆς ἡθικῆς ἐκτροπῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς θρησκευτικῆς διαστροφῆς· οὐδαμοῦ πλέον φαίνεται ἀγνότης ἡθῶν καὶ εὐσεβείας· πανταχοῦ κρατεῖ καὶ βασιλεύει ἡθικὴ ἀναρχία.

Ο ποιητής πρὸ τῆς τερατώδους θυσίας τῆς Ἰφιγενείας αἰρεται εἰς ἀνωτέρας ἡθικὰς σφαλός καὶ δομιώτατα καντηριάζει τὴν ἡθικὴν ἔξαθλίωσιν τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1098 — 1275)

α') 1098 — 1126

προσκοποῦμαι = παρατηρῶ, ὅπως ἀνακαλύψω τι. Ἡ Κλ., μαθοῦσα ἀπὸ τὸν πρεσβύτην δὲ πρόκειται δ' Ἀγ. νὰ φονεύσῃ τὴν θυγατέρα της, ταράσσεται καὶ ταραχθεῖσα ἔξερχεται ἀπὸ τοὺς οἴκους, ἵνα μάθῃ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς τὰ διατρέχοντα. **πόσιν** = τὸν σύζυγον. **χρόνιον ἀπόντα** = ἀπὸ πολλοῦ χρόνου, ἀπὸ πολλὴν ὥραν ἀπουσιάζοντα. **κάκλει-λοιπότα στέγας**· σχῆμα πρωθύστερον. ἐν δακρύοισι (ἐστὶ) = δακρύει. **πολλὰς** ιεῖσα μεταβολὰς δύναμάτων = δύναρομένη κατὰ πολλοὺς καὶ διαφόρους τρόπους, μεταβάλλουσα πολλάκις τὸν τῶν δύναμῶν, τῶν θρήνων. **ἀκούσασα** = ἐπειδὴ ἤκουσε. **μνήμην δ'** ἅρ' εἶχον πλησίον βεβηκότος Ἀγαμέμνονος τοῦδε = ἀλλ' ἴδοι δὲ τι ἔρχεται ἐδῶ πλησίον δ' Ἀγαμέμνων, τὸν ὄποιον εἶχα εἰς τὸν νοῦν μου. **εύρεθήσεται** = θὰ ἀποκαλυφθῇ. **Λήδας γένεθλον** = Λήδας κόρη. ἐν καλῷ = εἰς κατάλληλον στιγμήν. **παρθένου χωρὶς** = χωριστὰ ἀπὸ τὴν κόρην, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς κόρης. **γαμούμεναι** = αἱ μελλόντιμφοι. **τι δ'** ἔστιν, οὗ σοι καιρὸς ἀντιλάξυται ; = ἀλλὰ τί εἶναι ἔκεινο, τοῦ ὄποιου ἡ εὐκαιρία σὲ ἔχει πιασμένον καὶ σὲ κρατεῖ κολλημένον ; τί εἶναι ἔκεινο, τὸ ὄποιον σοῦ κινεῖ τὴν προσοχὴν καὶ τοῦ ὄποιου δὲν θέλεις νὰ χάσῃς τὴν εὐκαιρίαν ; Ἡ ἀνώμαλος ἐν προκειμένῳ σύνταξις ἐνδεικτικὴ τῆς διεγέρσεως τῆς Κλυταιμήστρας. **Ο** Ἀγ. ἀνεξάντλητος εἰς ψευδολογίας μεταχειρίζεται ἐπιτετηδευμένην ἀβρόφρονα γλῶσσαν θέλων νὰ κερδήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς συζύγου του. **ἔκπεμπε παῖδα δωμάτων πατρὸς μέτα** = φώναξε τὴν κόρην ἔξω καὶ ἀφησέ την νὰ πηγαίνῃ μὲ τὸν πατέρα της (εἰς τὸν βωμὸν ἐννοεῖ δ' Ἀγαμ.). **ώς** = διότι. **πά-ρεισι** = εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας. **αἱ χέρνιβες ηύτρεπισμέναι** = τὸ ἡγιασμένον ὄδωρο ἡτοιμασμένον. **βάλλειν χεροῖν πῦρ καθάρσιον** = διὰ νὰ ῥαντίξωμεν μὲ τὰς χειράς μας πῦρ καθαρτικόν, πρὸς ἀγνισμόν, καθαρισμόν. **θεᾶ**· δοτ. χαρ. μέλανος αἴματος φυσήματα· παράθεσις εἰς τὸ ἄς πεσεῖν χρεών (αἱ ὄποιαι μόσχοι πρέπει νὰ πέσουν χάριν

τῆς θεᾶς) φυσῶσαι μαῦρον αἷμα ἀπὸ τὸν λαιμόν των, καθ' ὃν χρόνον θὰ σφάζωνται· ὅρα τὸν πληθ. ἀριθμὸν χέρνιβες — προχύται — μόσχοι· τί πλουσία καὶ μεγαλοπρεπῆς θυσία! Οὕτω θὰ εὐχαριστηθῇ ἡ μήτηρ. τοῖς δνόμασι = μὲ τὰς λέξεις. οὐκ οἶδ' ὅπως τὰ ἔργα σου χρή μ' ὀνομάσσασαν εὗ λέγειν = δὲν ξέρω πῶς πρέπει νὰ ὀνομάσω τὰ ἔργα σου, διὰ νὰ τὰ χαρακτηρίσω ἐπιτυχῶς· ὅπως χρή· πλαγ. ἐρώτησις ἐκ τοῦ οἰδα. Τὰ ἔργα τοῦ Ἀγ. ἥσαν πράξεις διπλοπροσωπίας καὶ πατρὸς ἀστόργου καὶ ἀπάτορος. πατρὸς ἀ μέλλει (ἐνν. ποιήσειν). ἀ μέλλει = τὰ βουλεύματα εἰς τοῦτο δ' ἀποδοτέον τὸ πατρός. χύπο = καὶ ὑπό. ὑπὸ τοῖς πέπλοις = ὑποκάτω ἀπ' τοὺς πέπλους, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν πέπλων· πέπλος ἔνδυμα γυναικῶν πλατὺ καὶ μακρόν, τὸ δόποῖνον περιεβάλλετο περὶ τὸ σῶμα καὶ ἐπορποῦτο ἐπὶ τῶν ὕμων καὶ ἔχωνυτο, ἔγχρωμον. ίδον πάρεστιν ἥδε πειθαρχοῦσά σοι· ἡ Ἰφ. παρέρχεται φέρουσα πέπλον καὶ τὸν Ὁρ. Ἡ παρουσία τοῦ μικροῦ, ἵνα συγχλονισθῇ μᾶλλον ὁ πατήρ πρὸ τῆς ἀνοσίας πράξεως. τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὰ ἄλλα = ὡς πρὸς τὴν ἄλλην ἔποψιν τοῦ ζητήματος. πρὸ τῆσδε = πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς. τί κλαίεις; διατί κλαίεις; λέγει ὁ Ἀγαμέμνων πρὸς τὴν Ἰφιγένειαν, ἵτις θὰ παρῆλθε μὲ νέον προσωπεῖον ἐμφαῖνον δάκρυα, ἡ κεκαλυμμένη ὑπὸ τοῦ πέπλου ἔδιδε τὴν ἐντύπωσιν κλαυσούσης. οὐδ' ἔθ' ἥδεως δρᾶς = καὶ δὲν ἔχεις πλέον χαροπὸν τὸ βλέμμα. ἔρεισσα = καρφώσασα. πρόσθ' (= πρόσθε ὅμματος) ἔχεις πέπλους. τίν' ἀν λάβοιμι τῶν ἔμων ἀρχὴν κακῶν; τίνα· ἀντικ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον ἀρχὴν ἀντὶ νὰ εἶναι τί = ἀπὸ ποῦ νὰ ἀρχίσω νὰ ἔξιστορῶ τὰς συμφοράς μου; πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατόν. ἀπασι· ἀντικ. τοῦ ἀπαρεμφ. χρήσασθαι. πρώτοισι· κατηγ. κάν = καὶ ἐν· καὶ ἀν εἶναι εἴτε μεταξὺ τῶν τελευταίων εἴτε μεταξὺ τῶν μέσων, ὃπουδήποτε καὶ ἀν εἶναι. Μὲ ἄλλους λόγους ἡ Κλ. λέγει: αἱ συμφοραί μου δὲν ἔχουν οὔτε ἀρχὴν οὔτε μέσον οὔτε τέλος. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ προσώμιον. Τῆς Κλ. ὁ λόγος διακόπτεται ὑπὸ τοῦ Ἀγ. προσποιουμένου διτὶ δὲν ἐννοεῖ τὴν γλῶσσαν τῆς συζύγου του, συνεχίζεται δὲ ὅταν ὁ Ἀγ. ἀναγκάζεται νὰ σιωπήσῃ ἐλεγχόμενος.

6') 1127 — 1156

ώς· ἐπιφώνημα. εἰς ἔν ἥκετε = εἰσθε σύμφωνοι. σύγχυσιν ἔχοντες καὶ ταραγμὸν δμάτων = παρουσιάζοντες κάποιαν σύγχυ-

σιν καὶ ταραχὴν εἰς τὸ βλέμμα. 'Η σύγχυσις ἔξεδηλοῦτο ἀφ' ἐνὸς μὲν εἰς τοὺς λόγους, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν στάσιν τῶν γυναικῶν (καὶ τῶν τοῦ Χοροῦ περὶλαμβανομένων). εἰφ' = εἰπέ· εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ γενναῖας (= εἰλικρινῶς). ἀν = ἀ ἄν. οὐδὲν κελευσμοῦ δεῖ μ'. μ' = μὲ ἀντὶ μοι = καθόλου δὲν ἔχω ἀνάγκην διαταγῆς τὴν παῖδα τὴν σὴν τὴν τ' ἐμήν· μετ' ἐμφάσεως εἰρημένα : τὸ σπλάγχνον μας. ἔα· ἐπιφ. σχετλιασμοῦ, οὐφ' ὁ Ἀγ. ἐκπλήσσεται, διότι ἡ Κλ. κάμνει ὑπονοίας ἀδικαιολογήτους, ἀλλ' ἔκαμε τὴν ἀναφώνησιν ἔα, διότι ἐνόησεν ὅτι τὰ σχέδιά του δὲν ἤσαν ίδιαν του ἀποκλειστικῶς μυστικόν. τλήμονα = τολμηρά, τραγικά. ὑπονοεῖς = βάζεις στὸ νοῦ σου, ὑποψιάζεσσαι. ἂ μή σε χρή· ἐννοεῖται τὸ ὑπονοεῖν. ἔκ' ἥσυχος = μένε ἥσυχος, ἥσυχαζε. κάκεῖνό μοι τὸ πρῶτον ἀπόκριναι πάλιν = καὶ φρόντισε νὰ δώσῃς ἄλλην ἀπάντησιν εἰς ἐκείνην τὴν πρώτην μου ἐρώτησιν (στίχ. 1131). εἰκότα ἦν ἐρωτᾶς, εἰκότ' ἀν κλύοις = ἀν ἐρωτᾶς λογικά, ὅρθιά, λογικά θὰ ἀκούσῃς. 'Ο Ἀγ. ἀποδίδει τὴν αἰτίαν τῆς ἀστόχου ἀπαντήσεως του εἰς τὴν ἀτυχῆ ἐρώτησιν τῆς συζύγου του. οὐκ ἄλλ' ἐρωτῶ, καὶ σὺ μὴ λέγ' ἄλλα μοι = δὲν διατυπώνω ἄλλην ἐρώτησιν καὶ σὺ νὰ ἀπαντήσης εἰς αὐτήν μόνον μὴ λέγων ἄλλ' ἀντ' ἄλλων. πότνια = θεία. δαίμων τ' ἐμὸς = καὶ ὁ κακός μου δαίμων. δυσδαιμονες = δύσμοιροι. τίς σ' ἡδίκησε ; ὁ Ἀγ. ὑποκρίνεται ἀγνοιαν τῆς ἀδικίας, ἥτις γίνεται εἰς τὴν Κλυταιμήστραν, δι' αὐτὸ καὶ ἐρωτᾷ : ποῖος σὲ ἔχει ἀδικήσει ; τοῦτ' ἐμοῦ πεύθει πάρα ; τοῦτο ζητεῖς νὰ πληροφορηθῆς ἀπὸ ἐμένα ; πεύθομαι = πυνθάνομαι. ὁ νοῦς δδ' αὐτὸς νοῦν ἔχων οὐ τυγχάνει = τὸ νόημα τῶν λόγων σου (ὅτι δὲν δικαιοῦμαι νὰ ἔχω παράπονον, διότι κανεὶς δὲν μὲ ἀδικεῖ) δὲν ἔχει κανὲν νόημα. Λογοπαίγνιον. τὰ κρυπτά μου = τὰ μυστικά μου· ἡ λέξις κρυπτὸν λαμβάνεται ώς οὐσιαστ., ἔξ οῦ καὶ ἡ γεν. μου· αὐτὸ τὸ σιγᾶν (σε) καὶ τὸ στενάζειν (σε) πολλὰ ἐστὶν δμολογοῦντός σου = αὐτὴ ἡ σιωπὴ καὶ ὁ πολὺς στεναγμὸς εἶναι δμολογία τῆς ἐνοχῆς σου. μὴ κάμης λέγων = λέγε χωρὶς νὰ κουρασθῆς εἰρων. : μὴ ὑποβληθῆς εἰς τὸν κόπον νὰ δμιλῆς, μὴ χάνης τὰ λόγια σου. τὸ γάρ ἀναίσχυντον τί δεῖ λέγοντα προσλαβεῖν τῇ συμφορῷ ; ταῦτα λέγει κατ' ίδιαν δμολογῶν ὅτι ἔως τώρα ἐψεύδετο. προσλαμβάνω τῇ συμφορῷ = ἀποκτῶ κοντὰ εἰς τὴν συμφοράν· τὸ ἀναίσχυντον = τὴν ἀναισχυντίαν, τὸν τίτλον τοῦ ἀναισχύντου. ἀνακαλύψω λόγους = θὰ μιλήσω ὅρθια κοφτά, χωρὶς περιστροφάς. παραβόν αἴνιγμα = ὑπαινιγμὸς εἰρωνικός. προσούδισας

πέδω = πρὸς οὖδας (ἔδαφος) ἔρριψας. πέδω · πλεονασμ. = κατὰ γῆς.
Τάνταλος ἥτο υἱὸς τοῦ Θυέστου, ἀδελφοῦ τοῦ Ἀτρέως. 'Ο Αγαμέμνων
 ἐνταῦθα παρίσταται ὡς τις ὡμὸς καὶ θηριώδης φονεύων καὶ τὸ νῆπιον,
 ἵνα διὰ τούτου ἀποφύγῃ τὴν μέλλουσαν ἐκδίκησιν αὐτοῦ. 'Ο Σταῦρος,
 ποιητὴς τῶν Κυπρίων ἐπῶν λέγει: **Νήπιος δς πατέρα κτείνας**
υἱὸνς καταλείπει. 'Ο "Ομ. παρουσιάζει τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς ἀγαθὸν
 βασιλέα καὶ κρατερὸν αἰχμητὴν. Τὸν πρῶτον μετὰ τοῦ Ταντάλου γάμον
 τῆς Κλυτ. ἄγνωστον εἶναι ἀν δὲ Εὐριπίδης ἐπενόησεν ἀπὸ ἀνάγκην
 ποιητικὴν ἥ ἀν εὔρεν ἥδη ὑπάρχοντα. τῷ Διὸς παῖδε ἐμώ τε συγγόνῳ.
 εἶναι οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ ἀδελφοὶ τῆς Ἑλ. Διόσκουροι, Κάστωρ
 καὶ Πολυδεύκης. μαρμαίροντε **ἴπποισιν** = ἀπαστράπτοντες μὲ τὰ κα-
 τάλευκα ἀλογά των. Οἱ Διόσκουροι παρίστανται συνήθως ἔφιπποι ἥ
 ἴστάμενοι παρὰ τοὺς ἵππους των. 'Ο Πλένδαρος τοὺς ὄνομάζει **λευκοπώ-**
λους καὶ εὐίππους. Ομηρικός τις ὑμνος λέγει αὐτοὺς ταχέων ἐπι-
 βήτορας **ἴππων.** ἔρρύσσατο **σε** = σὲ ἔσωσε, σὲ γλύτωσε (πρβλ. τὸ
 ῥῦσαι ἡμᾶς). τάμα **ἔσχες αὖ λέχη** = μὲ ἔλαβες ἐκ νέου σύνηγον.

γ') 1157 — 1190

οὖ = τότε. καταλλαχθεῖσα = διαλλαγῆσα. συμμαρτυρήσεις =
 θὰ μαρτυρήσῃς καὶ σύ. ἥ = ἥν = ἥμην γυνὴ ἄρμεμπτος· εἰς τοῦτο τὸ
 ἄρμεμπτος ἀναφέρεται τὸ περὶ σὲ σωφρονῶ εἰς Ἀφροδίτην = εἶμαι
 πιστὴ σύζυγος. **αὔξω μέλαθρον** = αὔξάνω τὴν περιουσίαν τῆς οἰκο-
 γενείας. **θύραζε** = ἔξω. θήρευμα = ἀπόκτημα. φλαύρων = φαύλην =
 εὐτελῆ. ἐπὶ τρισὶ παρθένοισι = κατόπιν τῶν τριῶν παρθένων· κατὰ
 τὸν "Ομηρον ἥσαν αὔται ἡ Χρυσόθεμις, Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα· οἱ
 κατόπιν μνημονεύουσιν Ἰφιγένειαν, Ἡλέκτραν καὶ Χρυσόθεμιν. τλη-
 μάνως = σκληρόκαρδα. **ῶν· γεν.** διαιρ. εἰς τὸ μιᾶς. τὰ σὰ = τὰς
 ἰδιαίας σου δικαιολογίας, τὴν ἰδικήν σου ἀπολογίαν. **ἵνα λάβῃ Μενέ-**
λεως 'Ελένην· εἶναι ἀπόκρισις εἰς τό : τίνος ἔκατιν (αὐτὴν τὴν
 μίαν) κτενεῖς. **καλόν γέ τοι** = ναί, εἶναι ωραῖον ἀλήθεια· εἰρωνεία :
 ἄλλοι νὰ ἐγκληματοῦν καὶ ἄλλοι νὰ τιμωροῦνται ἀθῷοι. **ἀποτεῖσαι**
 τέκνα μισθὸν κακῆς γυναικὸς = νὰ πληρώσουν τὰ τέκνα ἀντίποινα
 διὰ τὴν αἰσχρὰν διαγωγὴν ἀνηθίκου γυναικός. **τάχθιστα** = τὰ **ἔχθι-**
στα = τὰ μισητάτατα ('Ελέν.) **τοῖσι φιλτάτοις** (δοτ. ὀργαν. Ἰφιγ.)

ώνούμεθα· ἐνεστὼς τοῦ ἐπιχειρουμένου = ζητοῦμεν νὰ ἀγαράσωμεν.
γίγνομαι διὰ μακρᾶς ἀπουσίας = ἀπουσιάζω ἐπὶ μακρόν. Θρόνους =
 τὰς ἔδρας. παρθενῶνες = τὰ δωμάτια, ὅπου ἔμεναν αἱ παρθένοι. ἐπὶ
 δακρύοις = δακρύουσσα. ὡς τέκνον - δ φυτεύσας πατήρ· ίσχυρὰ ἀντί-
 θεσις, ἥτις ἔξαίρει τὸ μέγεθος τοῦ ἐγκλήματος. αὐτὸς κτανῶν οὐκ
 ἄλλος· σχῆμα ἐκ παραλλήλου. οὐδ' ἄλλῃ χερὶ = οὐδὲ ξένῃ χειρὶ.
 τοιόνδε μῖσος = μῖσος ἀσβεστον. ἐνδεῖ βραχείας προφάσεως =
 χρειαζόμεθα μικρὰν ἀφορμήν. **χαὶ** = καὶ αἱ. δεξιόμεθα δέξιν, ἦν σε
 δέξασθαι χρεών = θὰ σου κάμωμεν ὑποδοχήν, ἢ ὅποια σου χρειάζεται·
 σαρκασμός. **κακή**· εἰς ἦν σημασίαν καὶ ἡμεῖς· ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν ἐν
 Μυκήναις φόνον μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του. **μήτ'** αὐτὸς γένη (κακὸς
 περὶ ἐμέ). **εἴεν** = ἔστω· εἶναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγκατάθεσις μὲν
 τῶν εἰρημένων, συναφῆς δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. **θύσεις σὺ δὴ παῖδα** =
 ἃς ὑποθέσωμεν δτι θὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. **ἔνθα** = τότε, κατὰ
 τὴν θυσίαν. **τί σοι κατεύξει τάγαθὸν** = τί καλὰς εὐχάρας θὰ κάμης
 διὰ τὸν ἑαυτόν σου. **σοι** = ἀντὶ τοῦ σαυτῷ. **νόστος πονηρὸς** = περι-
 πετειώδης ἐπάνοδος. **οἴκοθέν γ' αἰσχρῶς ἵων** = ἀφ' οὗ ἀναχωρεῖς
 ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐπαισχύντως· ἐπάνοδος, τῆς ὅποιας αἱ περιπέτειαι
 καὶ τὰ βάσανα νὰ εἶναι ἀνάλογα πρὸς τὸ αἰσχος τοῦ ἐκ τῆς πατρίδος
 ἀπόπλου εἰρωνεία. **ἡ τἄρ'(α)** = **ἢ τοι ἄρα** = τότε λοιπὸν ἀσφαλῶς,
 δίχως ἄλλο. **εὔφρονα ἥσομεν** = **εὔφρονα ἔπη ἥσομεν** = θὰ ἐκστο-
 μίσωμεν εὐνοϊκὰς εὐχάριστας. **αὐθέντης καὶ αὐτοέντης** = ὁ αὐτουργὸς τοῦ
 φόνου. **προσβλέπω τινὰ** = ἀτενίζω τινά.

δ') 1191 — 1216

προσπίπτω τινὶ = πέφτω εἰς τὰς ἀγκάλας τινὸς = ἐναγκαλίζομαί
 τινα. **ἔρχομαί τι διὰ λόγων** = διαλογίζομαί τι. **ἢ σκῆπτρά σοι**
 μόνον διαφέρειν καὶ στρατηλατεῖν σε δεῖ; = **ἢ** ἐνδιαφέρεσαι μόνον
 νὰ κινῆς δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τὸ σκῆπτρον καὶ νὰ ἔχῃς τὴν ἀρχιστρατη-
 γίαν; **'Ανάλογα ἔλεγε καὶ ὁ Μενέλαος πρὸς τὸν ἀδελφὸν** (στίχ. 357).
 Τὸ σκῆπτρα διαφέρειν εἶναι γραφικώτατον. Κάθε εὐγενικὸν αἰσθημα
 ἐφυγαδεύθη ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, λέγει πρὸς τὸν Ἀγ. ἡ Κλ., ἔνεκα τῆς
 φιλαρχίας καθημόνην ἀποστολὴν νομίζεις δτι ἔχεις νὰ κινῆς τὸ σκῆπτρον
 ἐπιδεικτικῶς καὶ νὰ διατηρήσῃς τὴν ἀρχιστρατηγίαν· διὸ καὶ ἀποφα-
 σίζεις νὰ θυσιάσῃς τὴν κόρην σου. **δν** = ἀλλὰ τοῦτον, ἀντὶ **δ**, καθ' ἔξιν

πρὸς τὸ δίκαιον λόγον = ἀλλὰ τοῦτο, τὸ ὅποῖον θὰ ἥτο μία δικαία πρότασις, ἐπρεπε νὰ εἰπῆς. κλῆρον τίθεμαι = βάλλω κλῆρον. ὅτου = τίνος. ἦν τόδε ἐν ἵσῳ = ἦν τόδε ἵσον. ἀλλὰ μὴ παρασχεῖν σε (ὑποκ.) παῖδα σὴν (ἀντικ.) σφάγιον (κατηγ.) ἔξαίρετον = κατ' ἐκλογήν. Δαναΐδαις· δοτ. χαριστ. πρὸς μητρὸς = διὰ τὸ ἀμάρτημα τῆς μητρός. οὐπερ τὸ πρᾶγμ' ἦν = τὸν ὅποῖον ἐνδιέφερε τὸ ζήτημα. ὑπότροπος = ὑποστρέψασα, ἐπιστρέψασα. κομίζουσα = περιποιούμενη. ἀμειψαί· τοῦ ἀμειβομαι = ἀπαντῶ. τούτων· γεν. διαιρ. εἰς τὸ τι (εἰς τι). συνσώζω = ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ πρὸς σωτηρίαν. λόγος = γλῶσσα, τὸ χάρισμα τῆς φωνῆς. Ὁρφεύς· υἱὸς τῆς Μούσης Καλλιόπης, μυθικὸς ἥρως, ἥτο περίφημος ποιητὴς καὶ μουσικὸς διὰ τῆς λύρας καὶ τῆς μουσικῆς συγκινῶν καὶ μαλάσσων τὰ ἄγρια θηρία, κινῶν δένδρα καὶ λίθους καὶ ἀναστέλλων τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν. Ἐμάλαξε καὶ αὐτὸν τὸν Πλούτωνα. ἐπάδω = ἄδω. δμαρτῶ τινι = ἀκολουθῶ τινα. κηλεῖν τε· συνάπτεται πρὸς τὸ πείθειν (πείθειν - κηλεῖν τε). κηλῶ = θέλγω, γοητεύω. ἐνταῦθ' ἀν ἥλθον = θὰ ἐχρησιμοποίουν αὐτὸ τὸ μέσον. παρέχω = χρησιμοποιῶ. τὰπ' ἔμοιο σοφὰ = αὐτὰ ποὺ μόνον γνωρίζω, δηλ. τὰ δάκρυα, ὡς λέγει εὐθὺς ἀμέσως.

ε') 1217 — 1245

ἰκετηρία = κλάδος ἐλαίας μὲ λευκὰ ἔρια περιτυλιγμένος, σύμβολον τῶν ἱκετῶν. τὸ σῶμα τούμὸν ἔξαπτω σέθεν ἱκετηρίαν (= ἱκετήριον κλάδον). γόνασιν = διὰ τὴν ζωήν σου· ἡ δλη πρότασις παρενθετικὴ ώς τὸ ἱκετεύω. ἄωρος = νέος. τὰ ὑπὸ γῆς = ὁ "Ἄδης. δοῦσα σῶμ' ἔμὸν = καθίσασα. χάριτες = θωπεῖαι. ἐν δόμοισιν ἀνδρὸς = συζύγου. θάλλω = ἀκμάζω, εἶμαι εύτυχής. οὐνμὸς = ὁ ἔμὸς λόγος = ὁ λόγος ἔμοῦ, ἐξ οὗ τὸ ἔξαρτωμανης = κρεμασμένης. ἀντιλάζυμαι = ἀντιλαμβάνομαι, πιάνομαι ἀπὸ κάτι. ὑποδοχαὶ = δεξιώσεις. δόμων· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὸ ὑποδοχαῖς. πόνων τιθηνούς ἀποδιδοῦσά σοι τροφὰς = ἀνταποδίδουσα εἰς σὲ τοὺς πολλοὺς κόπους διὰ τὴν ἀνατροφήν μου· τιθηνὸς (θάω, θηλάζω· τιθήνη = τροφὸς) = ὁ τρέφων. μή, (ἀποκτείνης) πρὸς σε Πέλοπος καὶ πρὸς Ἀτρέως πατρὸς = ἱκετεύω σε δι' ὄνομα κλπ. ὡδίνω = ἔχω ὡδῖνας (πόνους τοῦ τοκετοῦ)· ὡδίς - ἴνος (θηλ.) ἐδῶ = λύπη, ἀλγος. τί μοι μέτεστι = τί σχέσιν ᔁχω. Ἀλέξανδρος = Πάρις. πόθεν = πῶς ἔγινε καὶ ἥλθε (ὁ Πάρις).

ὅμματα = βλέμμα. ἵν' ἀλλὰ τοῦτο = ἵνα (εἰ μή τι ἄλλο) τοῦτο = ἵνα τοῦτο τούλάχιστον· σέθεν μνημεῖον = σοῦ φέρη ἀνάμνησιν. μικρὸς σὺ (εἰ) ἐπίκουρος φίλοις = ὡστε νὰ βοηθήσῃς τοὺς φίλους. ἴκετεύω πατρὸς κατὰ τὸ δέομαί τινος. αἰσθημά τοι τῶν κακῶν ἔγγιγνεται κανόνη πίοις γε = καὶ τὰ νήπια ναὶ ἀσφαλῶς συναισθάνονται τὰ κακά. λίσσομαι = ἴκετεύω.

ς') 1246 — 1275

αἰδεσσαί με = σεβάσου με, σεβάσου τὴν δυστυχίαν μου. κατοίκτιρον βίον = λυπήσου τὴν ζωήν μου. ἄντομαι = ἴκετεύω. νεοσσὸς = τὸ νεογνὸν τῶν πτηνῶν, τὸ μικρὸ πουλάκι. ηὑξημένη = ἀνεπιγμένη. πάντα λόγον = ὅ, τι εἶχα νὰ εἴπω. συντεμοῦσα ἐν = συντομεύσασα εἰς ἐν σημεῖον. νικήσω = θὰ νικήσω, θὰ πείσω. τὰ νέρθε = τὰ κάτω, τὰ ἐν "Ἄδου. οὐδέν (ἐστι) = δὲν ἀξίζουν τίποτε. κακῶς ζῆν ικρεῖσσον ή καλῶς θανεῖν = προτιμότερον νὰ ζῇ κανεὶς κακῶς παρὰ νὰ ἀποθάνῃ καλῶς. Αντιθέτως δ' Αἴας ἐν τῷ φερωνύμῳ δράματι τοῦ Σοφοκλέους λέγει : ἀλλ' ή καλῶς ζῆν ή καλῶς τεθνηκέναι τὸν εὐγενῆ χρή. Εἰς ἀλλας τραγῳδίας δ' Εύριπιδης κατὰ τὰς περιστάσεις ἔχει διαφορετικὴν ἀντίληψιν διὰ τὴν ζωὴν λέγων : τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς ικρεῖσσόν ἔστι κατθανεῖν· τὸ γάρ θανεῖν κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται. Τὸ δρμέμφυτον τῆς ζωῆς ἔξεγείρεται καὶ αἱ πρὸς τὸν πατέρα τῆς ἴκεσίαι συντρίβουν τὴν καρδίαν μας. Εἶναι ὥραία ή ζωή, λέγει, δ' "Ἄδης εἶναι φοβερός, μὲ τρομάζει. Χιλιάκις προτιμοτέρα εἶναι ή ζωὴ δυστυχισμένη ή ἔνδοξος θάνατος. Τόσον γλυκεῖα εἶναι ή ζωή. 'Ο 'Αχιλλεὺς παρ' Όμήρῳ λέγει ὅτι θὰ ἐπροτίμα νὰ θητεύῃ παρ' ἀλλῷ παρὰ νὰ ἀνάσσῃ ὅλων τῶν νεκρῶν. Ὡς τλῆμον = ὡς ἀθλία. ἀγῶν μέγας ἥκει = φοβερὸς διαπληκτισμὸς ἔχει γίνει, προκληθῆ. 'Ο Χορὸς μετὰ πάντοτε μακρὸν κάπως λόγον λέγει δίστιχον, δι' οὖ ἐκφράζει τὴν γνώμην του. συνετός εἴμι τὰ οἰκτρὰ = ἐννοῶ τὰ προκαλοῦντα οἰκτον, συμπάθειαν. μαινοίμην ἀν (ἐνν. εἰ μὴ φιλοίην). δεινῶς ἔχει μοι = ή θέσις μου εἶναι πολὺ δύσκολος. ταῦτα = τοῦτο, δηλ. τὴν θυσίαν. δεινῶς - δεινῶς · διὰ τῆς ἐπαναδιπλώσεως ἔξαιρει τὸ δύσκολον τῆς θέσεώς του· πἀθλ. ὡς πρὸς τὴν ἐννοιαν τὸ ἡμέτερον : μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω βράχος. ὅσον (ἐστι) στράτευμα ναύφρακτον = ναυτικὸν στρατόπεδον. ὅσοι τ' (εἰσι) ἄνακτες χαλκέων ὅπλων = διπλῆται

(ὑποκ.). νόστος = ἀπόπλους. πύργος = τὰ πυργωτὰ τείχη. ἔξαιρω = κυριεύω. βάθρον Τροίας = ἡ καθέδρα, ἡ πρωτεύουσα τῆς Τροίας. Ἀφροδίτη τις· τὸ τις κατὰ λιτότητα ἐπιτέίνει· Ἀφροδίτη· κατὰ συνεκδοχὴν = ἐπιθυμία. ἄρπαγα λέκτρων· Ἐλληνικῶν = ἄρπαγαί· Ἐλληνίδων συζύγων. οἱ = οὗτοι λοιπόν. λύω θέσφατα· κατὰ τὸ λύειν νόμους = δὲν ἐκτελῶ τὴν θέλησιν. τὸ βουλόμενον = ἡ βούλησις. ή· δοτ. χαριστ. δεῖ = εἶναι ἀνάγκη. τούτου = ταύτης τῆς ἀνάγκης, εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην. ἥσσονες καθέσταμεν = ἔχομεν ὑποκύψει. συλλῦμαι λέκτρα = ἀπογυμνώνομαι ἀπὸ τὴν σύζυγον, μοῦ ἀρπάζουν τὴν σύζυγον.

Αέγων πάντα ταῦτα δ 'Αγ. παρουσιάζεται πλέον ὡς μέγας πατρῷτης, ἐμπεποιημένος ἀπὸ τὴν πανελλήριον ιδέαν. Ο 'Αγ., ἀφ' οὐ ἀπελογήθη εἰς τὰς ἐπιθέσεις Κλ., Ἰφ., Χοροῦ, καταλείπει τὴν ὁρχήστραν, ἐν φ τὸ θέατρον ἀντηχεῖ ἀπὸ τὸν ἄπελπιν θρῆνον Κλντ. καὶ Ἰφιγενείας.

Τὸ τμῆμα 1098 - 1275 τὸ διαλογικὸν ἀποτελεῖ τὸ Δ' ἐπεισόδιον καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν Ε' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. Τελεύωνται μὲ τὴν ἑπτήν δίγλωσσην τοῦ 'Αγ. δτι δφείλει νὰ θυσιάσῃ τὴν κόρην. Τῶν θεατῶν τὴν ψυχὴν συνέχει ἔλεος καὶ φόβος ἀπὸ τὴν θυσίαν τὴν ἐπικευμένην. 'Αλλ' ἀς ἀκούσωμεν τοὺς θρῆνος καὶ τὰς ἀρὰς τῆς Ἰφιγενείας ἐν τῇ ἐφεξῆς μονῳδίᾳ.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1276 - 1335)

ΜΟΝΩΔΙΑ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ (1276 - 1311)

οἱ (ἐπιφ. σχετλ.) ἐγώ = οἵμοι = διμέ. μέλεος - α - ον = δυστυχής. θανάτου· γεν. αἰτίας. σε· ἀνάφερε εἰς τὸ παραδούν. ταῦτὸν μέλος τύχης πέπτωκεν εἰς ἄμφω = τὸ ἵδιον μέλος τῆς τύχης ἔχει πέσει, λάχει καὶ εἰς τὰς δύο· τὸ ἵδιο μυρολόγι λέμε : οἱ 'γώ οἱ 'γώ. νάπος νιφόβολον = φάραγξ χιονόβλητος. δθι = ὅπου. ἔβαλε = ἐπέταξε, ἔξέθηκε. βρέφος· ἀντ. ματρὸς ἀποπρὸ νοσφίσας = ἀποχωρίσας μακρὰν ἀπὸ τὴν μητέρα. ἐπὶ μόρω θανατόεντι = ἐπὶ μοίρᾳ θανασίμῳ = μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀποθάνῃ. Πάριν· ἐπεξήγησις τοῦ ἀνωτέρω : βρέφος ἀπαλόν. Φρυγῶν πόλις = τὸ "Ιλιον. ὥφειλε (Πρίαμος). οἰκίζω = ἐγκαθιστῶ τινα. τὸν τραφέντα ἀμφὶ βουσὶ = τὸν

τραφέντα μέσα στὰ βώδια. βουκόλον· κατηγ. θάλλων = θαλερός. χλωρὸς = τρυφερός. ριδόεντα ἄνθη = ἄνθη ρέδων.

"Η μάντις Κασσάνδρα, ή κόρη τοῦ Πριάμου, κατά τινας μίθους, εἶχε προφητεύσει, ὅταν ἐγεννᾶτο ὁ Πάρις, ὅτι οὗτος θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος του καὶ δι' αὐτὸν ἐπέμενε νὰ φονευθῇ τὸ βρέφος, ἵνα ἀποτραπῇ τῆς πατρίδος ὁ ὀλεθρος. Κατ' ἄλλους μύθους ἡ Ἔκάρη, ἔχουσα ἐν τῇ κοιλίᾳ τὸν Πάριν, εἶδε καθ' ὑπνους ὅτι ἐγέννησε δαυλόν, οἱ δὲ ἐξηγηταὶ τῶν ὀνείρων, προβλέποντες ὅτι τὸ παιδίον, ποὺ θὰ γεννηθῇ, θὰ γίνη ὁ καταστροφεὺς τῆς πατρίδος, ἥξενωσαν τὸν φόρον αὐτοῦ. Καὶ ὁ Πρίαμος ἀντὶ νὰ τὸ φονεύσῃ τὸ ἐξέθηκεν εἰς χαράδραν τῆς Ἰδης, ὅπου ποιμένες, ενδύντες αὐτό, τὸ ἀνέθρεψαν. "Υστερον δὲ Πρίαμος ἀραγγωρίσας τὸ ἐδέχθη πάλιν εἰς τὴν οἰκογένειάν τον παρὰ τὰς ἀποτροπὰς τῆς Κασσάνδρας. 'Ο Πρίαμος, φανταζόμενος αὐτὸν ὡς βουκόλον καὶ δχι ὡς βασιλόπαιδα, ἔστειλεν αὐτὸν εἰς τὰ λειβάδια τῆς Ἰδης, ἵνα βόσκῃ τοὺς βοῦς, καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν πρός κατοικίαν θέσιν κοντά εἰς τὰς γνωστὰς κρήνας.

ὑακίνθινα ἄνθη· ὕακινθος, ὠραῖον εὐώδεις ἄνθος.

"Η λεπτομερῆς περιγραφὴ τοῦ θελκτικοῦ καὶ εἰδυλλιακοῦ τοπίου γίνεται, ἀν καὶ δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὴν διάθεσιν τῆς βαρέως πενθούσης Ιφιγενείας, κατὰ τὸν τύπον τῶν μονωδιῶν τοῦ Εὐρυπίδου καὶ ἐκ τῆς ικλίσεως τοῦ τραγικοῦ φυσιολάτρου νὰ περιγράψῃ εἰδυλλιακὰ τοπία.

ἐνθα = ἐκεῖ. Ἐρμῆς = ὁ Ἐρμῆς. 'Ο Ζεὺς δρίσας διαιτητὴν τὸν Πάριν ἔστειλε τὸν Ἐρμῆν νὰ συνοδεύσῃ εἰς τὴν Ἰδην τὰς ἐριζούσας τρεῖς θεάς. τρυφῶ ἐπὶ πόθῳ = καμαρώνω διὰ τὰ ἐρωτικὰ φίλτρα. εύναισι βασιλίσιν Διός ἄνακτος = ὡς βασιλικὴ σύνευνος τοῦ Διός· τὸ βασιλίσιν εἶναι ἐπίθετον. ἐπὶ κρίσιν ἔριν τε, θάνατον· ἐκφράζουν τὸ τελ. αἴτιον. κρίσιν... ἔριν καλλονᾶς· πρωθύστερον. στυγνός = φρικτός, ἀπαίσιος. ἐμοὶ· δοτ. ἀντικ. ἡ ἡθικὴ = διὰ τὸν θάνατον δὲ τὸν ἴδιον μου. Ἐφεξῆς ἡ σειρά: φέροντα Δαναΐδαισι πρὸς Ἰλιον πομπάν, ἃς (ἥς) πομπῆς προθύμωτα ἔλαχεν "Αρτεμις κόραν.

6') 1312 — 1335

δυσελένα = δυσελένη = ἡ παλιο - 'Ελένη, ἡ βρωμο - 'Ελένη. πικράν ίδουσα = ἀφ' οὖ μὲ ἐφαρμάκωσεν· πρὸς τὸ δυσελέναν πρβλ. δύσπαρις, αἰνόπαρις. φονεύομαι - διόλλυμαι· ἐπαναδίπλωσις ἔχουσα ποικιλίαν, διότι τὴν ἀφόρητον αὐτὴν ἔννοιαν δὲν τὴν χωρίσει ὁ νοῦς της. ἀνοσίου πατρός· διότι φονεύει τὸ ίδιον τέκνον. πρύμναις ναῶν· περίφρ. = νῆες. χαλκευμβολάδες = ἔχουσαι χαλκᾶ ἔμβολα· ἀναχρονισμός. ἔλάτα (ἡ) = ναῦς, στόλος (ἐκ τούλου ἔλάτης)· συνεκδοχή. πομπαῖος = ὁ πέμπων, ὁ συνοδεύων εἰς τοῦτο ἀνάφερε τὸ εἰς Τροίαν. ἔλάταν πομπαίαν εἶναι παράθεσις εἰς τὸ : πρύμναις ναῶν = στόλον ποὺ θὰ συνώδευε τοὺς "Ἐλληνας εἰς τὴν Τροίαν· ἡ σειρά : ἀδε Αὐλίς μὴ μοι ὥφελε δέξασθαι εἰς τούσδ' ὅρμους πρύμναις ναῶν χαλκευμβολάδων, ἔλάταν πομπαίαν εἰς Τροίαν. Τῶν ἐφεξῆς ἡ σειρά ἔχει ὅδε : μηδ' (ῶφελε) Ζεὺς πνεύσαι ἀνταίαν πομπὰν Εὔριπῳ. πομπὴ = ὁ συνοδεύων ἀνεμος, ἡ αὔρα. ἀνταῖος = ἐναντίος. Εὔριπῳ· δοτ. τοῦ τόπου. μειλίσσων αὔραν = γλυκεῖαν αὔραν στέλλων. ἄλλαν = διάφορον. λαίφρεσι θνατῶν = εἰς τὰ ιστία τῶν θνητῶν. χαίρειν· θὰ νοήσωμεν πρὸ αὐτοῦ τὸ τοῖσι μὲν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ κατωτέρῳ τοῖσι δέ· τοῖσι μὲν χαίρειν = ὥστε ἄλλα μὲν πλοῖα νὰ χαίρουν· τοῖσι δὲ λύπαν = εἰς ἄλλα δὲ λύπην· τοῖσι δὲ ἀνάγκαν = ἀνωτέραν βίαν· τοῖσι δὲ ἔξορμᾶν = εἰς ἄλλα δὲ νὰ ἀποπλέουν. στέλλειν (τὰ ιστία) = νὰ μαζεύουν τὰ πανιά. μέλλειν = νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν. Ἡ ἔννοια : ἔξαποστέλλει ὁ Ζεὺς ἐκάστοτε εἰς τὰ πλοῖα διάφορον αὔραν μὲ διάφορα ἀποτελέσματα· οὕτως εἰς ἄλλα μὲν ἡ αὔρα εἶναι γλυκεῖα, δι' ἄλλα δὲ φαρμακερή, ὥστε νὰ ὑποκύπτουν εἰς τὴν ἀνωτέρων βίαν (ἀνάγκαν), ἄλλα νὰ ἀποπλέουν, ἄλλα νὰ διπλώνουν τὰ πανιά, ἄλλα νὰ ἀναβάλλουν τὸν ἀπόπλουν· ὅρα τὴν παρήγησιν : πομπαίαν - ἀνταίαν καὶ τὴν ἐπαναδίπλωσιν : τοῖσι μέν, τοῖσι δὲ κλπ. γένος ἀμερίων = γένος τῶν ἐφημέρων, οἱ ἐφήμεροι ἀνθρωποι. πολύμοχθος = πολυβασανισμένος. τὸ χρεών = ἡ μοῖρα. δύσποτμος = δυστυχής· τὸ τι κατὰ λιτότητα ἐπιτείνει τὸ δύσποτμον. ἵω τιθεῖσα· ἐπιφώνησις· τιθεῖσα = προκαλοῦσσα. πάθεα = συμφοραῖ. ἄχεα = λύπαι, φαρμάκια. Ἡ πρωταρχικὴ αἵτια ὅλων τῶν εἰς τοὺς "Ἐλληνας προσγενομένων κακῶν εἶναι ἡ 'Ελένη.

Τὸ τμῆμα 1283 - 1335 ἐπέχει θέσιν Δ' στασίμον, εἶναι λυρικόν, μονῳδία τῆς Ιφιγενείας συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ αὐλητοῦ, καλεῖται δὲ ἡ μονῳδία θρῆνος ἀπὸ σκηνῆς. Εἰς τὴν μουσικὴν ἀπηχεῖ τῆς παθένον δὲ θρῆνος. Τὸ μέλος τῶν τοιούτων λυρικῶν ἀσμάτων ἐψυχαγώγει τοὺς θεατάς. Εἰς τὴν μονῳδίαν ταντην πρὸς τοῖς ἄλλοις σημειωτέα ἡ ἐπαναδίπλωσις, ἥτις πράγματι μαίνεται : ἵ ω - ἵ ω, Ἰδαῖος - Ἰδαῖος, ἐλέγετο - ἐλέγετο, ὁ μάτερ - ὁ μάτερ, πικράν - πικράν, ἀνοσίουσιν - ἀνοσίον, ἥ πολύ μοχθον - ἥ πολύ μοχθον, ἵ ω - ἵ ω, μεγάλα - μεγάλα. Ἡ Ιφιγένεια ἔχει κάσει κάθε ἐλπίδα. Ἀλλὰ τί γίνεται δὲ Ἀχιλλεὺς μὲ τὰς ἐποσχέσεις του; Τοῦτο θὰ ἴδωμεν ἐφεξῆς.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1336 — 1474)

α') 1336 — 1368

ὅχλος ἀνδρῶν = πλήθη στρατοῦ. τόν γε τῆς θεᾶς παῖδα (εἰσορῶ). Ὅ. δοτ. χαριστ. διαχαλῶ = ἀνοίγω. μοι = πρὸς χάριν μου, παρακαλῶ. **δμῶες** = ὑπηρέται. ὡς τί δή ; = διατί τάχα ; τὸ δυστυχές τῶν γάμων = ἡ ἀποτυχία τῶν γάμων, ὁ ματαιωθεὶς γάμος. Αἱ ἀντιλαβαὶ χαρακτηρίζουν τὴν ἐπίτασιν τῆς διεγέρσεως. Ο διάλογος γίνεται γοργότερος καὶ ζωηρότερος. οὐκ ἐν ἀβρότητι κεῖσαι πρὸς τὰ νῦν πεπτωκότα = μὲ τὸ νῦν κατάντημά σου δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται νὰ δείχνης λεπτότητα καὶ ἀβρότητα τρόπων. **πεπτωκότα** = ἡ μεταφορὰ ἀπὸ τοὺς κύβους. **μίμνω** = μένω. οὐ σεμνότητος ἔργον = δὲν ἔχει τὴν θέσιν της ἡ αἰδημοσύνη. ἦν δνώμεθα = ἀν ὠφεληθῶμεν. **δνίναμαι** = ὠφελοῦμαι. "Ἐρχεται δὲ Ἀχιλλεὺς, ἀπὸ τὰς πρώτας λέξεις τοῦ δποίου (τάλαινα) προαισθανόμεθα κάτι τὸ σοβαρόν. οὐ ψευδῆ θροεῖς· δὲ χαρακτηρισμός σου εἶναι ὀρθός, διότι πραγματικὰ εἴμαι τάλαινα. δείν' ἐν Ἀργείοις βοᾶται = φοβερὰ βοὴ ἀκούεται μέσα εἰς τοὺς Ἀργείους. τὴν βοὴν σήμαινέ μοι = δίδε ἔξηγήσεις ὡς πρὸς τὴν βοὴν. πονηρὸν εἶπας οἰωνὸν λόγων = αὐτὸ τὸ δποῖον εἶπες εἶναι κακὸν σημεῖον διὰ τὴν εἰδῆσιν ποὺ φέρεις (βοᾶται). ἐκ τοῦ δεινὰ ἀμφὶ σῆς παιδὸς διαισθάνεται ὅτι ἡ βοὴ εἶναι κακὸν προμήνυμα. **ώδιον σφάξαι νιν**· φαίνεται ὅτι δ στρατὸς ἔλαβεν ἐν τῷ μεταξὺ γνῶσιν τοῦ χρησμοῦ καὶ τῆς δυστροπίας τοῦ Ἀγ. ἐς θόρυβον ἐγώ τοι καύτὸς ἥλυθον = καὶ ἐγὼ δὲ ἴδιος ἔξετέθην εἰς θορυβώδεις

ἀποδοκιμασίας. λευσθῆναι πέτροις = νὰ λιθοβοληθῶ. ἔξαρτάται ἐκ τοῦ ἥλυθον ἐς θόρυβον. Ὁ ὄχλος ἀποδοκιμάζων ἥξιον τὸν λιθοβολισμὸν του. μῶν = μὴ οὖν. σώζων· ἐνεστῶς τῆς προσπαθείας. ἔχθρος· ὁ στρατὸς ἥτο δυσμενής, διότι εἶχε τὴν αὐτὴν δεισιδαιμονίαν καὶ τὸν αὐτὸν φιλοπόλεμον δργασμόν. δι' ἄρ' δλωλαμεν· τμῆσις = διολώλαμεν ἄρα. γάμων ἡσσονα ἀπεκάλουν = μὲν ἀπεκάλουν δργανον τῆς μηνηστῆς· τοῦτο ἥτο ὅβρις. εὔνις = σύζυγος. ἐπέμψατο = μετεπέμψατο. κ' Αργόθεν = καὶ Αργόθεν. νικῶμαί τινος· ἐλέχθη κατὰ τό: ἡττῶμαί τινος. κεκραγμὸς = κραυγαί. τὸ πολὺ = τὸ πλῆθος, ὁ ὄχλος. κακὸν δεινόν (ἐστι) = εἰναι φοβερὸν κακόν. Δυσμενῶς ἐκφράζεται ὁ Εύριπ. διὰ τὴν δχλοκρατίαν. ἀρήγω = βοηθῶ (ἀρωγή). μαχεῖ· β' ἐνικ. μέλλ. τοῦ μάχομαι. δναιο τῶν φρενῶν = νὰ χαρῆς τὰ εὐγενικά σου αἰσθήματα. δνησόμεθα = θὰ χαροῦμε. θὰ χαροῦμε διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ιφιγ. δ Σισύφου γόνος = ἡ σπορὰ τοῦ Σισύφου, δηλ. ὁ Οδυσσεύς. 'Η μυθολογία θέλουσα νὰ συνδέσῃ τοὺς δύο πανούργους ἥρωας ἔδωκε πατέρα εἰς τὸν Οδυσσέα τὸν Σίσυφον. Ἰδια πράσσων... ταχθεὶς ὅπο = ἐνεργῶν ἐξ ἀτομικῆς του πρωτοβουλίας ἢ κατ' ἐντολὴν τοῦ στρατοῦ. αἱρεθεὶς ἐκὼν = ἐκλεγεὶς τῇ ὑποδείξει του. πονηράν γ' αἱρεσιν (αἱρεθεὶς) = νὰ κάποια πονηρὰ ὑστεροβουλία ἐκρύπτετο εἰς τὴν ἐκλογήν. μιαιφονεῖν· δηλ. νὰ διαπράξῃ μιαρὸν φόνον. ἔχω = ἐμποδίζω. ἄγω = ἀπάγω. δηλαδὴ = προφανῶς. ξανθῆς ἐθείρας (ἀρπάσας)· ἐθείρα καὶ ἐθειραί = τρίχες, κόμη. ἀντέχομαι τινος = κρατιέμαι ἀπὸ κάποιον. ώς = διότι. τοῦδ' εἴνεκα = δοσον ἔξαρτάται ἐξ αὐτοῦ (ἐὰν δηλ. τὴν πιάσω σφιχτά). ἀλλὰ μήν ἐς τοῦτο γ' ἥξει = ἀλλ' δμως τὸ πρᾶγμα θὰ καταλήξῃ εἰς τοῦτο, δηλ. εἰς τὴν σφαγήν. 'Ο Αχιλλεὺς βλέπει τὴν θυσίαν, ἦν ὁ στρατὸς στασιάσας ἀξιοῦ, ἀναπόφευκτον παρὰ πᾶσαν ἀντίδρασίν του.

6') 1369 — 1401

εἰσακούσατε· σὺ καὶ ὁ Αχιλλεὺς. μάτην θυμοῦμαι=ἄνευ λόγου, ἀδίκως δργίζομαι. καρτερῶ τὰ ἀδύνατα=ἐπιμένω εἰς τὰ ἀδύνατα. προθυμίας· γεν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ αἰνέσαι (=ἐπαινέσαι =διὰ τὴν καλήν του διάλεσιν. διαβάλλομαι τινι=γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. πλέον πράττω=κατορθώνω. οἴα εἰσῆλθέν μ' ἐννοούμενην=ποῖαι σκέψεις μοῦ ἥλθαν, δταν ἐβασάνιζα τὸ πρᾶγμα. κατθανεῖν μοι δέδοκται·

ὅ στρατὸς ἔχει ἀποφασίσει τὴν θανάτωσίν μου. μοι· δοτ. ἀντιχαρ. παρί-
ημι τὸ δυσγενὲς ἔκποδῶν=παραμερίζω, βγάζω ἀπ' τὴν μέση κάθε
ταπεινὸν αἴσθημα. ώς· εἰδικός. ή μεγίστη=ἡ ἴσχυροτάτη. καν ἐμοὶ=
καὶ ἐν ἐμοὶ. πορθμὸς ναῶν=ἡ διαπεραίωσις τῶν πλοίων. τὰς μελ-
λούσας γυναικας=τὰς γυναικας τοῦ μέλλοντος. τείσαντες=τιμωρή-
σαντες. δ 'Ελένης ὄλεθρος· περίφρασις=ἡ χαμένη Ἐλένη. ρύσομαι=
θὰ σώσω. αλέος μου μακάριον γενήσεται=ἀθάνατος θὰ είναι ἡ δόξα
μου, ώς ἐλευθερωτρίας τῆς Ἐλλάδος. καὶ γάρ οὐδέ τοι τι λίαν ἐμοὶ¹
φιλοψυχεῖν χρεὼν=ἀλλὰ ἔχω πρὸς τούτους καὶ ἄλλον λόγον νὰ μὴ
ἀγαπῶ τὴν ζωήν μου. πᾶσι "Ἐλλησι· δοτ. χαριστ. ἔτεκές με κοινὸν
(δηλ. ἀγαθόν)· κατηγορ. ἔρετμ'² ἔχοντες=ἔρετμὰ ἔχοντες=κω-
πηλάται. ἔρετμὸν (ἔρεσσω)=κώπη. ή ἐμὴ ψυχὴ=ἡ ζωή μου· μί³
οῦσα=έγώ δὲ μὲ μίαν ζωήν, ποὺ ἔχω ἀλλὰ μυρίοι - ή δ' ἐμὴ ψυχὴ
μί⁴ οῦσα· δ συλλογισμὸς ἀπὸ τοῦ μείζονος. καπ' ἔκεινο=καὶ επ'
ἔκεινο=καὶ εἰς ἐν ἄλλο, τὸ ἔξης. διὰ μάχης μολεῖν=διὰ μάχης ἐλ-
θεῖν=μαχέσασθαι. κρείσσων (ἐστί). σύντ. προσωπικὴ ἀντὶ τῆς ἀ-
προσώπου : κρείσσον (ἐστιν) ἔνα ἀνδρα δρᾶν φάος (=ζῆν) η
μυρίας γυναικας. Πρὸς τὴν ἔννοιαν πρβλ. τὰ ἐν Ἰφιγ. ἐν Τ. : ἀνήρ
μὲν ἐκ δόμων θανῶν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ. ἐμπο-
δῶν γενήσομαι=θὰ ἐμποδίσω. ἀμήχανον=ἀδύνατον. ταῦτα=ἡ θυ-
σία μου. μνημεῖα· ώς καὶ παρ' ἡμῖν τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρα-
τιώτου. διὰ μακροῦ=ἐπὶ μακρὸν χρόνον. οὗτοι· καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ
παῖδες ἀντὶ ταῦτα· καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸ ταῦτα 1398=ἀντὰ θὰ είναι
τὰ παιδιά μου. τὸ μὲν=τὸ βαρβαρικόν. Οἱ "Ἐλληνες ἔχοντες συνείδησιν
τοῦ ὑπερτέρου πολιτισμοῦ των κατεφρόνουν ώς βαρβάρους πάντας τοὺς
μὴ "Ἐλληνας καὶ εἶχον τὴν ἀξίωσιν νὰ ἀρχωσιν ἐκείνων ταυτίζοντες
βαρβάρους καὶ δούλους.

"Η 'Ιφιγένεια ἀπροσδοκήτως μετεστράφη· ἐλευθέρα ἀπὸ φόβον καὶ
ὑψηλόφρων, ὑπερήφανος ἐν τῇ φιλοπατρίᾳ τῆς, λαμβάνει τὴν ἀμετά-
κλητον ἀπόφασιν νὰ ἀποθάρῃ ὑπακούοντα εἰς τὴν ἐθνικὴν φωνὴν ποὺ
τὴν καλεῖ νὰ προασπίσῃ τῆς πατρίδος τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀσφάλειαν.
"Η πανελλήνιος ἰδέα ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ψυχήν της.

γ') 1402 — 1432

τὸ σὸν=ή ἵδική σου στάσις. γενναίως ἔχει=εἶναι εὐγενική. τὸ τῆς τύχης δὲ καὶ τὸ τῆς θεᾶς=ή θέλησις δύμως τῆς τύχης καὶ τῆς θεᾶς. νοσεῖ=δὲν εἶναι δικαία, δρθή. 'Ο Χορὸς θαυμάζει τὴν γενναιοψυχίαν τῆς κόρης, αἰτιάται δὲ τὴν τύχην καὶ τὴν θεάν. νοσεῖ· μεταφορικῶς κεῖται. 'Ο Εύριπιδης κακίζει τοιούτους θεούς ζητοῦντας ἀνθρωποθυσίας· ή θεὰ ζητοῦσα τὴν θυσίαν εἶναι ήθικῶς ἐπιλήψιμος· ή κόρη ἔχει εὐγένειαν ἀνεπίληπτον. τίθημι μακάριον=καθιστῶ εὐτυχῆ. σου μέν, 'Ελλάδος δέ· γεν. τῆς αἰτίας. ἀπολέίπω=ἀφήνω κατὰ μέρος. τὸ θεομαχεῖν=ή θεομαχία, ή ἀντίδρασις κατὰ τῆς θεᾶς. ὃ σου κρατεῖ=τῆς ὁποίας πλήρης εἶναι ή ψυχή σου. ἔξελογίσω τὰ χρηστὰ τάναγκαῖα τε=ἐσκέφθης, ὅπως σου ὑπηγόρευεν ή λογική καὶ ή ἀνάγκη. μᾶλλον ἐσέρχεται με πόθος σῶν λέκτρων=ό πόθος νὰ σὲ ἀποκήσω σύζυγον γίνεται δυνατώτερος, αὐξάνει, ἐπιτείνεται. φύσις=χαρακτήρ. δρα δὲ=κοίταξε δὲ (αὐτὰ που θὰ σου εἴπω). ἄχθομαι=φέρω βαρέως. ἵστω Θέτις=μάρτυς μου ή Θέτις. ἀθρέω-ῶ=προσέχω. κακόν· οὐσιαστ., δεινόν· ἐπίθ. 'Ο 'Αχιλλεὺς θίγει τὴν ἀνθρωπίνην χορδήν, τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωήν, ήτις εἶναι ἔμφυτος εἰς πάντα ἀνθρωπον. οὐδὲν οὐδέν· εὐλαβουμένη=χωρὶς καθόλου νὰ συστέλλωμαι πρὸ οὐδενός. ή Τυνδαρὶς παῖς=ή κόρη τοῦ Τυνδάρεω=ή 'Ελένη. ἀρκεῖ τιθεῖσα· ή σύνταξις προσωπικῆ ἀντὶ ἀπροσώπου : ἀρκεῖ τιθέναι=ἀρκεῖ ὅτι ή 'Ελ. προκαλεῖ. διὰ τὸ σῶμα=διὰ τὸ κάλλος τοῦ σώματος. μάχας - φόνους· ἐν διὰ δυοῖν=φονικάς μάχας. ήν δυνώμεθα· διότι καὶ διά τοῦ συμβάλλη εἰς τοῦτο συντελῶν εἰς τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας. λῆμα παρὰ τὸ λάω=θέλω (αἱ δὲ λῆσις)=θέλησις, ψυχή, καρδία. ἄριστος=εὐγενέστατος. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο λέγειν=δὲν δύναμαι νὰ ἀντιλέγω εἰς τοῦτο. γενναῖα φρονεῖς=ἔχεις εὐγενῆ αἰσθήματα. τί γάρ ταληθὲς οὐκ εἴποι τις ἀν ;=διότι διατί νὰ μὴ δύμολογῇ τις τὴν ἀλήθειαν; 'Οφείλω νὰ δύμολογήσω, δόσον καὶ ἀν ἀντίκειται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν μου. μεταγνοίης ἀν τάδε=δύνασαι νὰ ἀλλάξῃς αὐτάς τὰς σκέψεις. ως ἀν οὖν εἰδῆς τάπ' ἔμοι=γιὰ νὰ ἐννοήσῃς λοιπὸν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν λόγων μου. τάδ' δηλα=τούσδε τοὺς ἐνόπλους (τοὺς συνοδεύοντας αὐτόν, οὓς δεικνύει). ως οὐκ ἔάσων=μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ σὲ ἀφήσω. χρῶμαι τοῖς λόγοις τινὸς=συμμορφώνομαι πρὸς

τὰς ὑποδείξεις τινός. **ἀφροσύνη**=ἀπὸ ἄγνοιαν (τῆς φρίκης τοῦ θανάτου). 'Ο Αχιλλεὺς θαυμάζων τὸ ξήθος τῆς ἡρώιδος δηλώνει ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ κατὰ τῆς θυσίας.

δ') 1433 — 1474

πρόφασις=ἀφορμή. παῦσαι με μὴ κάκιζε=παῦσαι κακίζουσά με=μὴ κάκιζέ με=μὴ μὲ ἀποθαρρύνης. 'Η Κλ. ὑπολαβοῦσσα τὸ κακίζειν ὡς ὑβρίζειν, διειδίζειν, λέγει οὐδὲν ἀδικήσει=δὲν θὰ ἀδικηθῆῃ καθόλου, δὲν θὰ πάθης κακόν. **τριχός· γεν.** τῆς ὅλης. **ἀμπέχομαι· ἀρ.** ἥμπεσχόμην· **ἀμπίσχη·** ὑποτ. ἀρο., β' πρόσωπον=ἐνδύομαι, φορῶ (ὅρα ἀμπέχονον). **τί τόδ' εἴπας;** τί ἔστι τόδε, δὲ εἴπας; **ἀπολέσασά σε·** δὲ λόγος, διακοπεῖς ὑπὸ τῆς Ιφιγ. 1441, συνεχίζεται ἐν 1442, ἀφ' οὗ ἡ σύνταξις μετεβλήθη : ἀντὶ ἀπολέσασά σε πενθήσω. **οὐ σύ γε** (ἀπώλεσας). **κατ'** ἐμὲ=έξ αἰτίας μου. **ἥκιστα** (δεῖ πενθεῖν) =έλάχιστα, οὐδαμῶς. **χώνυνται τύμβοις=έγείρεται τάφος.** νομίζεται=συνηθίζεται, συνήθως ἔγείρεται. **βωμὸς θεᾶς τῆς Διός κόρης (ἔσται)** μοι μνῆμά γε=ναι (λέγω εὖ) ὡς εύτυχοῦσσα 'Ελλάδος τ' εὐεργέτις=διότι καὶ ἡ τύχη μου εἶναι λαμπρὰ καὶ γίνομαι καὶ εὐεργέτις τῆς Ελλάδος. Πράγματι θὰ εὐεργετήσῃ τὴν Ελλάδα, διότι καὶ τὸν ἀπόπλουν θὰ διευκολύνῃ καὶ θὰ τὴν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰς ὅρεις τῶν Βαρβάρων διὰ τῆς αἰσίας ἐκβάσεως τοῦ πολέμου. **σέθεν=σοῦ=περὶ σοῦ** ἡ κασιγνήταισί (σου) =εἰς τὰς ἀδελφάς σου. **ἔξαπτω=περιβάλλω.** **χαιρεῖν γε=ναι,** μάλιστα, χαιρετίσματα. **ἄνδρα· κατηγ.** προληπτικὸν=ῶστε νὰ γίνη ἀνήρ. **προσέλκομαι=περιπτέσσομαι.** **δσον εἰχεις=** δσον ἥδύνασσο. **ἔστι (τι) ὃ τι δρῶσα κατ'** Αργος φέρω σοι χάριν=σὲ εὐχαριστῶ. **πατέρα τὸν ἀμὸν μὴ στύγει πόσιν τε σόν·** ἡ κόρη ἀμνησίκακος ἐν τῇ εὐγενείᾳ τῆς σημείωσον τὴν παρήχησιν τοῦ τ. **δεινούς ἀγῶνας** διὰ σὲ δεῖ κεῖνον δραμεῖν. **ὑπαινίσσεται τὸν φόνον τοῦ Αγ.,** εἰς ὃν θὰ προβῇ. 'Ελλάδος· ἐπίθετον. **δόλω δὲ=ἀλλὰ δολίως·** ἀγεννῶς = πρόστυχα. **εἰσιν ἄξων =** θὰ ἔλθῃ νὰ μὲ δόδηγήσῃ. **πρὶν σπαράσσεσθαι κόμης=** πρὶν μὲ πιάσουν καὶ μὲ σύρουν ἀπὸ τὰ μαλλιά. **μὴ σύ γ'** (ἶθι). **πέμπω=** συνοδεύω. **οὐ μὴ μόλω πάλιν=** ὁριστικῶς δὲν θὰ γυρίσω· τὸ οὐ μὴ μὲ ἀρ. ὑποτ. ἡ μὲ μέλλ. ὁριστικῆς σημαίνει ἔντονον ἄρνησιν. (λείπω σε) εὖ καλέσω. **σχέες=σταμάτα.** μὴ με προλίπησ=μὴ μὲ ἀφήσῃς. **ἐπευφημήσατε παιᾶνα=** ὑμνήσατε μὲ παιᾶνα.

παιάν· δόσμα πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος συνήθως. Ἐνταῦθα πρὸς τιμὴν τῆς Ἀρτέμιδος, ἵνα ἀποτραπῇ τὸ κακὸν (ἡ ἐν Εὐρίπῳ νηνεμία). τὴν μῆτραν φορᾶ = τῇ ἐμῇ συμφορᾷ· δοτ. τῆς αἰτίας. εὐφημία = ἡ ιερὰ σιγή· ἵτω = ἀς διαχυθῆ. ἐναρχέσθω τις κανᾶ = ἀς κάμη ἀρχὴν τῆς ιερᾶς τελετῆς ἀπὸ τὰ κάνιστρα. αἰθέσθω πῦρ = ἀς ἀναρριπίζεται τὸ πῦρ. προχύταις καθαροῖσι (1112) ὁργ. ἐνδεξιούσθω βωμὸν = ἀς περιέρχεται ὅλόγυρα τὸν βωμὸν τρέχων δεξιά. Ὁ θύων περιήρχετο τὸν βωμὸν ῥαντίζων αὐτὸν μὲν οὐλοχύτας καὶ μὲ ἀγιασμόν, τρέχων δὲ πρὸς τὰ δεξιά. Ἡ Ἰφιγένεια ἀφῆκε τὰς τελευταίας παραγγελίας εἰς τὴν μητέρα καὶ παραγγέλλει νὰ ἔτοιμάσουν τὰ τῆς θυσίας.

ΚΟΜΜΟΣ (1475 — 1509)

ἐλέπτολις Ἰλίου καὶ Φρυγῶν = ἡ κυριεύουσα τὴν πόλιν τοῦ Φρυγικοῦ Ἰλίου. στέφεα περιβόλα = στέφανοι περιβάλλοντες (τὴν κεφαλήν). πλόκαμος ὅδε (πάρεστιν) = ἰδούς οἱ πλόκαμοὶ μου ἔτοιμοι διὰ τὴν στέψιν (μου). ἡ πρότασις κεῖται διὰ μέσου. χερνίβων τε παγὰς (φέρετε) = ἀγιασμὸν ἀπὸ ὑδωρ πηγῆς. ἐλίσσω "Αρτεμιν = τιμῷ διὰ κυκλίων χορῶν περὶ τὸν βωμὸν τὴν "Αρτεμιν. μάκαρια: θηλ. τοῦ μάκαρ. εἰ χρεών· οἵονεὶ διαισθάνεται τὴν λύσιν, ἡν παρασκευάζει ἡ θεά. Ἐπιστεύετο ὅτι οἱ μελλοθάνατοι εἶχον μαντικὴν δύναμιν. Σημείωσον τὸ πρωθύστερον ἐν τῷ δίδοτε-φέρετε, τὴν ἐπαναδίπλωσιν καὶ τὸ ἀσύνδετον ἐν τοῖς: ἀμφὶ ναὸν-ἀμφὶ βωμόν, ἐνδεικτικὰ τοῦ σφοδροῦ πόθου καὶ τῆς φλογερᾶς ἐπιθυμίας. θέσφατ' ἔξαλείψιν = θὰ ἔξοφλήσω τὸν χρησμὸν σβήνουσα διὰ τοῦ αἴματός μου τὴν ὄφειλήν. αἴμασι θύμασί τε· ἐν διὰ δυοῖν = αἴματηρ = θυσίᾳ. δίδωμι δάκρυα = προσφέρω δάκρυα. οὐ πρέπει (δακρύειν). ίώ ίώ = ἐμπρὸς ἐμπρός. συνεπαείδετε = συνεπάδετε = ψάλλετε ὅμοι. Χαλκίδος ἀντίπορον = τὴν τιμωμένην πέραν τοῦ πόρου τῆς Χαλκίδος (ἐν Αὔλιδι). ἵνα = ὅπου. δόρατα. συνεκδ. τὰ ξύλινα καράβια (πρβλ. δούρειος ἵππος — ἔρρει τὰ κᾶλα). δάια = δήια = τὰ πολεμικά: ἀναχρονισμός. μέμονε (μένω) = παραμένουν εἰς ἀδράνειαν. δι' ἐμὸν δνομα = διὰ νὰ τιμηθῇ τὸ δνομά μου. γᾶ Πελασγία = γῆ Πελασγική, τὸ "Αργος. Οἱ πρῶτοι κάτοικοι τοῦ "Αργους ἐλέγετο ὅτι ἦσαν Πελασγοὶ καὶ οἱ λέξεις "Αργος καὶ Λάρισα εἶναι Πελασγικαί. μᾶτερ = μῆτερ = πατρίς. Μυκηναῖαι τ' ἐμαὶ θεράπναι = καὶ σεῖς, Μυκῆναι, ἴδική μου κατοικία καλεῖς = ἐπικαλεῖσαι.

**πόλισμα=πόλις. πόλισμα Περσέως αἱ Μυκῆναι, αἴτινες φκίσθησαν κατὰ τοὺς μύθους ὑπὸ τοῦ Περσέως, δόσις ἡγειρε τὰ τείχη αὐτῶν διὰ τῶν Κυκλώπων, οἱ όποιοι ἐτείχισαν καὶ τὴν Τίρυνθα. πόνος=ἔργον. ἔθρε-
φατέ με=μὲν ἐμεγαλώσατε. φάος=χαρά, σωτηρία. τὸ φάος τὸ λέγει μὲν ὑπερηφάνειαν. φάος Ἐλλάδι=πρὸς εὐτυχίαν τῆς Ἐλλάδος. οὐκ
ἀναίνομαι θανοῦσα· η μετοχὴ κατηγορηματικὴ=δὲν μοῦ κακοφαί-
νεται ὁ θάνατος. οὐ μὴ λίπη σε (1465). λαμπαδοῦχος=ἡ ἔχουσα τὴν λαμπάδα τοῦ ἥλιου, ἥλιοφωτος. ἔτερον αἰῶνα καὶ μοῖραν οἰκή-
σομεν=ἄλλην ζωὴν καὶ μοῖραν θὰ περάσωμεν.**

Tὸ τμῆμα 1475 - 1509 εἶναι λυρικὸν καὶ ἀδεται ὑπὸ τῆς Ἰφιγ. καὶ τοῦ Χοροῦ καὶ καλεῖται Κομμός, διότι ἐν θρήνοις ἐκόπτοτο τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος, ἃσμα ἀδόμενον ἀμοιβαίως ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ τῶν ὑποκριτῶν πρὸ τοῦ θανάτου ἢ κατὰ τὸν θάνατον ἢ μετὰ τὸν θά-
νατον προσώπου.

Tὸ τμῆμα 1336 - 1474 εἶναι τὸ E' ἐπεισόδιον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὴν Σ' πρᾶξιν σημερινῆς τραγῳδίας. Ἐν τούτῳ ἡ πρᾶξις ἀκωλύτως βαίνει πρὸς τὴν λύσιν. Ἡ Ἰφ. λαμβάνει, πάσης προσπαθείας ματαίας ἀποβάσης, τὴν κρίσιμον ἀπόφασιν νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν τῆς ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Θαυμάζομεν αὐτὴν καὶ ἐλεοῦμεν διὰ τὸν πρόωρον θάνατόν της.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1510 — 1531)

'Η σειρά : ἵδεσθε τὰν Ἰλίου καὶ Φρυγῶν ἐλέπτολιν στεί-
χουσαν (κατηγ. μετ.) βωμὸν διαίμονος θεᾶς βαλλομέναν (χρον.
μετ.) στέφεα ἐπὶ κάρα παγάς τε χερνίβων θανοῦσαν ῥανίσιν
αίματορρύτοις σφαγεῖσαν δέραν (= δέρην) εὐφυῖ σώματος.
διαίμων = αίματηρός, αίματοβαφής. ῥανίσιν αίματορρύτοις = μέσα
εἰς ῥαντίσματα αίμάτων. σφαγεῖσαν· ὑποκ. Ἰφιγ. δέραν· φανερώνει
τὸ μέρος μετὰ τὸ ὄλον. εὐφυῆς = εὖ πεφυκὼς = ὠραῖος. Τῶν ἐφεξῆς
ἡ σειρά : εὔδροσοι πατρῷαι παγαὶ χέρνιβές τε μένουσί σε. παγαὶ
χέρνιβές τε· ἐν διὰ δυοῖν. 'Η ἐξήγησις : σὲ ἀναμένει δ πατήρ σου μὲ
ἄγιασμὸν ἀπὸ δροσερὰ νερὰ πηγῆς. κλήζω = κλεῖζω = ἀνυμνῶ. ὡς

ἐπ' εύτυχεῖ πότμῳ = μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὅλα ἔχουν εὐτυγῆ
ἔκβασιν. βροτήσιος = βρότειος = ἀνθρώπινος. χαρεῖσα θύμασι βρο-
τησίοις = ἡ ὁποία εὑρες εὐχαρίστησιν εἰς τὰς ἀνθρωποθυμίσιας. ἔδη =
ἔδραι. δολόεντα = δολερά. Τὸ δολόεντα καθ' ὑπαλλαγὴν εἰς τὸ ἔδη
ἀντὶ εἰς τὸ Τροίας = Τρώων. ἔδη δολόεντα Τροίας = εἰς τὴν πρω-
τεύουσαν τῆς δολίας Τροίας. 'Η σειρὰ τῶν ἐφεζῆς : δὸς Ἀγαμέμνονα
ἀμφιθεῖναι κλεινότατον στέφανον 'Ελλάσι λόγχαις κλέος τε
ἀείμνηστον ἀμφὶ ἐὸν κάρα (θεῖναι)· ἀμφιτίθημι = περιβάλλω.
'Ελλάσι· ἐπίθ. 'Ελλάσι λόγχαις = 'Ελληνικαῖς λόγχαις = λόγχαις
τῶν Ἐλλήνων. ἐὸν κάρα = ἔαυτοῦ κεφαλήν.

Τὸ χορικὸν εἶναι ἵσως μορφὸδία τῆς Κορυφαίας συνοδευομένης ὑπὸ^{τοῦ} αὐλῆτοῦ καὶ ἐπέχει θέσιν Ε' στασίμον. Σημείωσον ὅτι αἱ ἔννοιαι
τον ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ ἄσμα τῆς Ἰφιγενείας, τὸ ὅποιον αὗτη ἔγαλε
προηγούμενως, ὅταν ἀπεκαιρέτιζε τὴν ζωὴν (στίχ. 1475 - 1499). πρβλ.
1510 - 1520 = 1475 - 1487 καὶ 1521 - 1531 = 1491 - 1497. 'Ο Χορὸς
μὲ τὴν φαντασίαν προτρέχων μεταφέρεται εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς θυσίας,
τὴν ὅποιαν φαντάξεται τελεσθεῖσαν, ἐν στίχ. δὲ 1518 παρακολούθει τὴν
πραγματικότητα εὐχόμενος εἰς τὴν Ἀρτεμίν νὰ δώσῃ εἰς τὸν στρατὸν
εἴπλοιαν καὶ κλέος ἀείμνηστον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα.

ΕΞΟΔΟΣ (1532 — 1629)

α') 1532 — 1567

φθογγὴ = φωνὴ. ταρβέω = φοβοῦμαι. κάκπεπληγμένη = καὶ
ἐκπεπληγμένη = τρομαγμένη. δεινὰ = παράδοξα, καταπληκτικά· διὰ τοῦ
μὲν οὖν ἐπανορθώνει ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἡ Κλυτ. εἴπε πρὸς τὸν ἄγγελον :
μῆτιν' ἀλλην ἔμμφοράν ἥκης φέρων = ὅχι συμφοράν, ἀντιθέτως.
μέλλω = βραδύνω. πᾶν πεύσει σαφῶς = ὅλα θὰ τὰ μάθης λεπτομε-
ρῶς. 'Η σαφήνεια εἶναι ἀρετὴ τῶν ἀγγελικῶν ῥήσεων. σφάλλεται γνώ-
μη = σφάλλει ἡ μνήμη. ταράσσω γλῶσσαν = μπερδεύω τὴν ἔκθεσιν.
λεῖμαξ (θ.) = λειμών. ἀλσος λείμακάς τε· ἐν διὰ δυοῖν. σύλλογος
στρατεύματος = ὁ ὠρισμένος διὰ συγκέντρωσιν τοῦ στρατεύματος τό-
πος· ὁ σύλλογος εἶναι ἡ ὁμηρ. ἀγορή. κάμπαλιν = καὶ ἔμπαλιν =
πρὸς τὰ ὅπισω. προῆκε (προτῆμι) = ἔχουσε δάκρυα. ὁμμάτων προ-

θείς πέπλον = ἀφ' οὗ ἔθεσε πρὸ τῶν δόφθαλμῶν πέπλον. Οὕτως εἶχεν εἰκονίσει τὸν Ἀγ. ὁ ζωγράφος Τιμάνθης. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος αὐτοῦ εἶναι ή ἐν Πομπηϊά εὑρεθεῖσα τοιχογραφία. πάρειμί σοι = εἴμαι εἰς τὴν διάθεσίν σου. θῦσαι (ὑμᾶς) ἄγοντας πρὸς βωμόν, εἴπερ τόδε ἔστι θέσφατον. τόδε· τὸ θῦσαι. θέσφατον = γραμμένον ἀπὸ τὴν θεάν. τούπ' ἔμε = τὸ ἐπ' ἔμε = ὅσον ἔξαρταται ἀπὸ ἔμε. τύχοιτε νικηφόρου δορὸς = εἴθε νὰ διεξαγάγητε νικηφόρου πόλεμον. πατρίδα γῆν = πατρικὴν γῆν = πατρίδα. πρὸς ταῦτα = ἀπέναντι τούτων, κατ' ἀκολουθίαν τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης, θέν. μή τις = μηδεὶς Ἀργείων (φαύσῃ ἐμοῦ). σιγῇ = ἀδιαμαρτυρήτως, ἀνευ ἐκδηλώσεων ἀγωνίας ή ἀλγους. εὐκαρδίως = μὲν γενναίαν καρδίαν. ἀρετὴ = εὐγένεια. ὃ τόδ' ήν μέλον (= ἔμελε) = ὅστις εἶχεν αὐτὴν τὴν φροντίδα, αὐτὸ τὸ καθῆκον. ἀνεῖπε· ἀόρ. τοῦ ἀναγορεύω = κηρύττω· ἀνεῖπε εὐφημίαν καὶ σιγήν· ἐν διὰ δυοῖν = ἐκήρυξε νὰ τηρήσῃ ὁ στρατὸς ἱερὰν σιγήν. χρυσήλατον κανοῦν = κάνιστρον ἐκ χρυσοῦ σφυρηλάτου. χειρὶ σπάσας = ἀνασύρας διὰ τῆς χειρός. κολεῶν ἔσωθεν = ἀπὸ τὸ ἔσωτερικὸν τῆς ξιφοθήκης κολεὸς (ἀρσ.) = ἡ θήκη τοῦ ξίφους.

β') 1568 — 1601

λαβὼν κανοῦν χέρνιβάς τε=ἀφ' οὗ ἔλαβε κάνιστρον μὲ κριθάλευρα καὶ ἀγιασμὸν συγχρόνως. ἔθρεξε· ἀόρ. τοῦ τρέχω. θηροκτόνε· ή "Αρτεμις ὡς θεὰ τῆς φύσεως εἶναι καὶ κυνηγὸς τῶν ἀγρίων θηρίων. τὸ λαμπρὸν εἰλίσσουσ' ἐν εὐφρόνῃ φάος = περιφέρουσα τὸ λαμπρὸν φῶς (τῆς σελήνης) κατὰ τὴν νύκτα. Γραφικὴ εἰκὼν τῆς τροχιᾶς τῆς σελήνης. Ἡ "Αρτεμις ὡς ἀδελφὴ τοῦ Ἀπόλλωνος εἶναι καὶ προσωποποιία τῆς σελήνης. ἄχραντον αἷμα καλλιπαρθένου δέρης = ἀμόλυντον αἷμα λαιμοῦ ὥραίας παρθένου. ἀπήμων πλοῦς νεῶν = ἀπόπλους τῶν πλοίων ἀβλαβής, ἀνευ ζημιῶν (ἀ - πῆμα, πάσχω). ἔξ γῆν· ἀνάφερε εἰς τὸ βλέπων· καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἵερεὺς αἱρεῖ τὴν κοπίδα, πάντες νεύουσιν εἰς τὴν γῆν. ιερεύς· διάφορος τοῦ Κάλγαντος. ἐπηρέξατο = ἀνέπεμψεν εὐχήν. ἐπεσκοπεῖτο = παρετήρει μὲ προσοχὴν. ἵνα πλήξειεν ἀν = εἰς ποῖον μέρος θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ κτυπήσῃ. ἔμοι·... φρενί· ἐπιμερισμός· ἔστηει ἀλγος ἔμοι φρενὶ = ἡσθάνετο πόνον ἡ καρδία μου. καδστην νενευκῶς = καὶ ἔστην (ἔστάθην) κλίνας τὴν κεφαλὴν εἰς τὴν γῆν. θαῦμα δ' ἡν αἴφνης ὀρᾶν = ἀλλὰ

ἔξαφρνα ἐπρόβαλεν εἰς τοὺς δόφιθαλμούς μας θαῦμα. Ὁ Εὔριπίδης κατὰ τὴν συνήθειάν του λύει τὴν πλοκήν του διὰ τοῦ ἀπὸ μηχανῆς θεοῦ. πληγῆς κτύπον = τὸν κρότον τοῦ ακτυπήματος. πᾶς τις ἥσθετο σαφῶς = πάντες ἥκουσαν εὐκρινῶς· ὁ ακτύπος τῆς κοπίδος ἥκούσθη εὐκρινῶς διὰ τὴν κρατοῦσαν βαθεῖαν σιγήν. τὴν παρθένον οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ· πρόληψις = οὐκ εἶδεν οἱ γῆς εἰσέδυ ή παρθένος· οἱ γῆς = εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς κατεχωνιάσθη ή παρθένος· εἰς τὸν οὐρανὸν δὲν ἐφάνη, εἰς τὴν γῆν δὲν ἐφάνη, ἄρα θὰ κατεχωνιάσθη. ἐπήχησε στρατός· ὁ στρατός ἐπανέλαβε τὴν βοήν (βοϊδ' ἰερεύς). εἰσιδόντες· ἀνάφερε εἰς τὸ στρατός· ὁ στρατός περιληπτικόν. φάσμα = φαινόμενον, θαῦμα. ἄελπτον = ἀπροσδόκητον, ἀφάνταστον. οὗ γε μηδ' ὅρωμένου πίστις παρῆν = τὸ ὅποιον μάλιστα καὶ ἀν ἔβλεπε κανείς, ἵτο ἀδύνατον νὰ τὸ πιστεύῃ. ίδεῖν μεγίστη = μεγίστη εἰς τὴν θέαν. διαπρεπής τε τὴν θέαν = ὑπέροχος εἰς τὴν θεωρίαν. ἄρδην = καθ' ὀλοκληρίαν. κάν τῷδε = καὶ ἐν τῷδε = ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς αὐτῆς καταπλήξεως. πῶς δοκεῖς; = τί φαντάζεσαι; ἡ πρότασις κεῖται παρενθετικῶς· εἴναι εἰρημένον ἐκ τῆς δημοτικῆς γλώσσης. κοίρανος = στρατηγός. θυσία = τὸ θῦμα· τὸ ἀφηρημένον ἀντὶ τοῦ συγκεκριμένου. προύθηκε βωμίαν = ἔρριψεν ἐμπρὸς ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. ὀρειδρόμος = ὀρεσίβιος. ταύτην μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται· σημείωσον τὴν σύμπυξιν τῶν δύο συντάξεων: ταύτην ἀσπάζεται μάλιστα καὶ ταύτην ἀσπάζεται μᾶλλον τῆς κόρης = ταύτην προτιμᾷ κατ' ἔξοχήν, περισσότερον ἀπὸ τὴν κόρην. εὐγενεῖ φόνω = φόνω εὐγενοῦς θύματος. Ἰλίου ἐπιδρομάς = ἐκστρατείαν ἐναντίον τοῦ Ἰλίου. πρὸς ταῦτα = κατ' ἀκολουθίαν τούτων. αἴρω θάρσος = παίρνω θάρρος, ἀναθαρρῶ. οἰδμα Αἰγαίον = τὰ κύματα τοῦ Αἰγαίου.

γ') 1602 — 1629

"Ηφαιστος = τὸ πῦρ. τὰ πρόσφορα ηὕξατο = ἀνέπεμψε τὴν κατάλληλον εὐχήν. ὥστε φράσαι· ἐν σημασίᾳ τελικῇ. μοῖραν = καλὴν μοῖραν. ἄφθιτος (ἀ-φίνιν) = αἰώνιος. παρῶν — δρῶν· αἰτιολ. μετοχαὶ χρόνου παρατ. Τονίζει τὴν αὐτοφίαν του πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἀξιοπιστίας του. ἀπέπτατο = ἀνελήφθη. σαφῶς = δόλοφάνερα. ἀφαίρει λύπης (γεν. διαιρ.) = κάμνε ἀβαρίαν εἰς τὴν λύπην. καὶ πόσει πάρες χόλον = καὶ παράτησε τὴν ἐναντίον τοῦ συζύγου σου ὅργήν. πάρες·

ἀόρ. τοῦ παρίημι = ἔω παριέναι = ἀφήνω νὰ περάσῃ = παραπτῶ, παραπτῶ. ἀπροσδόκητα τὰ θεῶν βροτοῖς = οἱ θεοὶ δίδουν εἰς τοὺς ὀνθράπους ὅ, τι δὲν περιμένουν. σὸν τέκος φράζει (εἰδοποιεῖ) μένειν ζῶν ἐν θεοῖσι. τοῦ (=τίνος) θεῶν γέγονας κλέμμα ; = ποῖος θεὸς σὲ ἔχει κλέψει ; πῶς σὲ προσείπω ; = πῶς νὰ σὲ ὄνομάσω ; ζῶσαν ή νεκράν ; πῶς δ' οὐ φῶ ; = πῶς δὲ νὰ μὴ εἴπω, νὰ μὴ πιστεύσω ; τούσδε μύθους μάτην παραμυθεῖσθαι = ὅτι οὗτοι ἐδῶ οἱ λόγοι εἰναι ψευδεῖς πλασθέντες πρὸς παρηγορίαν μου· μάτην = ψευδῶς. ὥς· τελικός σύνδε. πένθους λυγροῦ = ἀπὸ τὸ φαρμακερὸν πένθος. σοῦ· γεν. ἀντικ. εἰς τὸ πένθος. καὶ μὴν = καὶ ίδού, ἀλλ' ίδού. Διὰ τῆς φράσεως ταύτης προαγγέλλεται ἡ πάροδος προσώπου. θυγατρὸς οὖνεκα = δσον (ἔξαρταται) ἀπὸ τὴν θυγατέρα μας. δηντως = πραγματικῶς. ἔχει δμιλίαν ἐν θεοῖς = ζῆ ἐν ἀναστροφῇ μὲ τοὺς θεούς. 'Ο 'Αγ. βεβαιοῦ τὰ τοῦ ἀγγέλου. μόσχος· ὁ Ὁρέστης. πρὸς πλοῦν δρᾶ = ἔχει τὴν προσοχὴν του εἰς τὸν πλοῦν. χρόνια τάμα σοι προσφθέγματα Τροίηθεν ἔσται = μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου θὰ σὲ χαιρετίσω κατὰ τὴν ἐκ τῆς Τροίας ἐπάνοδόν μου. γένοιτο σοι καλῶς = ὑγίαινε. χαίρων = μὲ τὸ καλό, ὑγίης. ίκοῦ = ἐλθέ. ἐπάνηκε = ἐπάνελθε. σκῦλα = τὰ ὅπλα φονευθέντος πολεμίου.

Λέγων ταῦτα δ Χορὸς ἐξέρχεται ἐκ τῆς ὀρχήστρας· εἶναι οἱ ἐξόδιοι λόγοι του. Πρὸ τοῦ στίχου 1627 εἶχον ἀποχωρήσει δ 'Αγαμ., ή Κλντ., ως καὶ δ 'Αγγελος.

Τὸ τελευταῖον μέρος τῆς τραγῳδίας (1532 - 1629), καταληγον εἰς τὴν ἐξόδον τοῦ Χοροῦ, καλεῖται "Εξοδος. Εἶναι ή τελευταία πρᾶξις τῆς τραγῳδίας, ή δοπία περιέχει τὴν καταστροφήν, ἐν ᾗ ή πρᾶξις τελείως περαιώνεται διὰ τῆς λύσεως τῆς δραματικῆς πλοκῆς.

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1956

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Ηἶσαν μολὼν
θοαισιν ἵπποις Οἰνομάου γαμεῖ κόρην,
ἐξ ἡς Ἀτρεὺς ἔβλαστεν. Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε· τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἰφιγένεια παῖς,
ἢν ἀμφὶ δίναις, ἀς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς
αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ὅλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἐλένης εἶνεχ', ως δοκεῖ, πατὴρ
Ἀρτέμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αύλιδος.
ἐνταῦθα γάρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον
Ἐλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς τούς θ' ὑβρισθέντας γάμους
Ἐλένης μετελθεῖν, Μενέλεῳ χάριν φέρων.
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων,
ἐξ ἔμπυρ' ἥλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε. ~~Χιλιαργωρή~~
Ω τῆσδ' ἀνάσσων Ἐλάδος στρατηγίας,
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἰφιγένειαν Ἀρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γάρ ἐνιαυτὸς τέκοι
καλλιστον, ηὕξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμήστρα δάμαρ
τίκτει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —

ἢν χρή σε θῦσαι . καί μ' Ὁδυσσέως τέχναις
μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως.

ἐλθοῦσα δ' Αὔλιδ' ἡ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
μεταρσία ληφθεῖσ' ἔκαινόμην ξίφει·

ἀλλ' ἔξεκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου

"Αρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ὥκισεν Ταύρων χθόνα,
οὖ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
Θόας, ὃς ὡκὺν πόδα τιθεὶς ἵσον πτεροῖς
ἐς τούνομ' ἥλθε τόδε ποδωκείας χάριν. ~~X~~

~~X~~ ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἱέρεαν τίθησι με,
ὅθεν νόμοισι, τοῖσιν ἥδεται θεά,
χρώμεσθ' ἑορτῆς, τούνομ' ἡς καλὸν μόνον,
τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὰν φοβουμένη.
Θύειν γάρ ὅντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
ὃς ἀν κατέλθη τήνδε γῆν "Ελλην ἀνήρ,
κατάρχομαι μέν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει
ἄρρητ' ἔσωθεν τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς. ~~X~~

~~X~~ ἀ καινὰ δ' ἥκει νὺξ φέρουσα φάσματα,
λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
ἔδοξ' ἐν ὑπνῷ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
οὐκεῖν ἐν "Αργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις
εῦδειν, χθονὸς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
φεύγειν δὲ κάξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρείψιμον στέγος
βεβλημένον πρὸς οὖδας ἔξ ἄκρων σταθμῶν.

μόνοις λελεῖφθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι
δόμων πατρῷων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
κάγῳ τέχνην τήνδ' ἢν ἔχω ξενοκτόνον
τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,

25

30

35

40

45

50

χλαίουσα. τοῦναρ δ' ὀδε συμβάλλω τόδε:

55

τέθηκ' Ὁρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ.

στῦλοι γάρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες.

θυήσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἔμαι.

οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω.

Στροφίῳ γάρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὡλλυμην ἐγώ.

60

νῦν οὖν ἀδελφῷ βούλομαι δοῦναι χοὰς

παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γάρ δυναίμεθ' ἀν —

σὺν προσπόλοισιν, ἃς ἔδωχ' ἡμῖν ἀναξ

'Ελληνίδας γυναικας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας

οὕπω τίνος πάρεισιν; εἴμ' ἕσω δόμων

ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

65

ΟΡΕΣΤΗΣ

ὅρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥΛΑΔΗΣ

ὅρῶ, σκοποῦμαι δ' ὅμια πανταχῆ στρέφων.

ΟΡ. Πυλάδη, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντίαν ἐστείλαμεν;

70

ΠΥ. ἔμοιγ', Ὁρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεών.

ΟΡ. καὶ βωμός, "Ελλην οὗ καταστάζει φόνος;

ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρῆς ἡρτημένα;

ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων.

75

ἀλλ' ἐγκυλοῦντ' ὀφθαλμὸν εῦ σκοπεῖν χρεών.

ΟΡ. ὅ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἥγαγες

χρήσας, ἐπειδὴ πατρὸς αἵμ' ἐτεισάμην

μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

ἡλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός,
δρόμους τε πολλοὺς ἔξεπλησα καμπίμους.
ἐλθῶν δέ σ' ἡρώτησα πῶς τροχηλάτου
μανίας ἀν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,
οὓς ἔξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἐλλάδα.

σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός,
ἔνθ' Ἀρτεμίς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
ἐς τούσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἅπο. *Διανείφεψη*
λαβόντα δ' ἡ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
κίνδυνον ἐκπλήσσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ⁹⁰
δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
καὶ ταῦτα δράσαντ' ἀμπνοὰς ἔξειν πόνων. *+*

* ήκω δὲ πεισθεὶς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
ἀγνωστον ἐς γῆν, ἀξενον· σὲ δ' ἵστορῶ,
Πυλάδη, — σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου —
τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γάρ τοίχων ὁρᾶς
ὑψηλά· πότερα δωμάτων προσαμβάσεις
ἐκβησόμεσθα; πῶς ἀν οὖν λάθοιεν ἄν;
ἢ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς —
ὅν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας
ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
θανούμεθ;. ἀλλὰ ποὶν θανεῖν, νεώς ἐπι
φεύγωμεν, ηπερ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν. *+*

* ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον·
ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρύψωμεν δέμας
κατ' ἄντρ', ἀ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
νεώς ἀπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
βασιλεῦσιν εἴπη καῦτα ληφθῶμεν βίᾳ·
ὅταν δὲ νυκτὸς ὅμμα λυγαίας μόλη,

80

ἀπειροφή

85

90

95

100

105

110

τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
ὅρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν Δ
δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.

OP. οὔτοι μακρὸν μὲν ἥλθομεν κώπη πόρον,
ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
ἀλλ' εὗ γὰρ εἴπας, πειστέον· χωρεῖν χρεῶν
ὅποι χθονὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
οὐ γὰρ τὸ τοῦδε γ' αἴτιον γενήσεται
πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει. //

115

120

ΧΟΡΟΣ

εὐφαμεῖτ', ὢ
πόντου δισσὰς συγχωρούσας
πέτρας ἀξείνου ναίοντες.

125

Ὥ παῖ τᾶς Λατοῦς,
Δίκτυνν' οὐρεία,
πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
πόδα παρθένιον ὅσιον ὁσίας
κληδούχου δούλα πέμπω,
Ἐλλάδος εὐίππου πύργους
καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
ἔξαλλάξασ' Εύρώπαν,
πατρώων οἶκων ἔδρας.

130

· ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
τί με πρὸς ναοὺς ἄγαγες ἄγαγες,
ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους

135

έλθόντος κλεινῷ σὺν κώπᾳ
χιλιοναύτῃ μυριοτευχεῖ,
τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν;

ΙΦ.

ἰὼ δμωαῖ,
δυσθρηγήτοις ὡς θρήνοις
ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὔμούσου
μολπᾶς [βοὸν] ἀλύροις ἐλέγοις,
αἰαῖ, κηδείοις οἴκτοις·
οἴαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
σύγγονον ἀμὸν κατακλαιομένα
ζωᾶς, οἴαν οἴαν ἰδόμαν
ὅψιν ὀνείρων

140

νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.
δλόμαν δλόμαν·
οὐκ εἰσ' οἶκοι πατρῷοι·
οἴμοι μοι φροῦδος γέννα.
φεῦ φεῦ τῶν "Αργεὶ μόχθων.

145

ἰὼ δακίμων,
μόνον ὅς με κασίγνητον συλᾶς
Ἀίδα πέμψας, φ τάσδε χοὰς
μέλλω κρατῆρά τε τὸν φθιμένων

155

νδραίνειν γαίας ἐν νώτοις
πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων
Βάκχου τ' οἰνηρᾶς λοιβᾶς

160

ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,
ἀ νεκροῖς θελκτήρια κεῖται.
ἀλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον
τεῦχος καὶ λοιβὰν "Αἰδα.

165

ῶ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον
θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω·
δέξαι δ· οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι

170

ξανθὸν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.

τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθην
πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι
κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἢ τλάμων.

175

XO. ἀντιψάλμους ὥδας ὑμνων τ'

'Ασιητᾶν σοι βάρβαρον ἀχάν
δεσποίνα γ' ἐξαυδάσω,
τὰν ἐν θρήνοισιν μοῦσαν
νέκυσι μελομέναν, τὰν ἐν μολπαῖς
"Αἰδας ὑμνεῖ δίχα παιάνων.

180

οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
πατρόφων οἴκων ἀκτίς,
καὶ τῶν εὐόλβων "Αργει
βασιλέων ἀρχά.

185

μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,
δινευούσκις ἵπποισιν ἐπεὶ
πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας
ἱερὸν μετέβαλεν ὅμμ' αὔγας
ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα
χρυσέας ἀρνὸς μελάθροις ὁδύνα,
φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεα τ' ἄχεσιν.
ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
Ταυταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ'
εἰς οἴκους· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
ἐπὶ σοὶ δαίμων.

190

IΦ. ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων

δαίμων τᾶς ματρὸς ζώνας
καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς
λόχιαι στερράν παιδείαν
Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί,

195

200

205

δν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις

210

Λήδας ἢ τλάμων κούρα

σφάγιον πατρώφα λώβφα

καὶ θῦμ' οὐκ εὔγάθητον

ἔτεκεν, ἔτρεφεν εὔκταιάν·

ἴππείοις δ' ἐν δίφροισι

215

ψαμάθων Αύλίδος ἐπέβασσαν

νύμφαν, οἴμοι, δύσνυμφον

τῷ τᾶς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.

νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα

δυσχόρτους οἴκους ναίω

220

ἄγαμος ἄτεκνος ἀπόλις ἄφιλος,

208

ἀμναστηθεῖσ' ἐξ Ἑλλάνων,

οὐ τὰν "Αργει μέλπουσ" "Ηραν

οὐδ' ἴστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις

κερκίδι Παλλάδος Ἀτθίδος εἰκὼ

καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'

225

αίμόρραντον δυσφόρμιγγα

ξείνων αίμασσουσ' ἀταν [βωμούς],

οἰκτράν τ' αἰαζόντων αύδαν

οἰκτρόν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.

καὶ νῦν κείνων μέν μοι λάθα,

230

τὸν δ' "Αργει δμαθέντα κλαίω

σύγγονον, δν ἔλιπον ἐπιμαστίδιον

ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος

ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'

"Αργει σκηπτοῦχον Ὁρέσταν.

235

XO.

καὶ μὴν ὅδ' ἀκτὰς ἐκλιπῶν θαλασσίους
βουφορβὸς ἥκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥΚΟΛΟΣ

Αγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμήστρας τέκνον,
ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγμάτων.

IΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλῆσσον λόγου ; 240

ΒΟΥ. ἡκουσιν ἐς γῆν, κυανέαν Συμπληγάδα

~~πυραμίδη~~ { πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανίαι,
θεᾶς φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον
'Αρτέμιδι. χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἀν φθάνοις ἀν εύτρεπη ποιουμένη. 245

IΦ. ποδαποί ; τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι ;

ΒΟΥ. "Ελληνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κού περαιτέρω.

IΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἴσθα τῶν ξένων φράσαι ;

ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήγεθ' ἀτερος πρὸς θατέρου.

IΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τούνομ' ἦν ; 250

ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γάρ εἰσηκούσαμεν.

IΦ. ποῦ δ' εἰδετ' αὐτοὺς κάντυχόντες εἴλετε ;

ΒΟΥ. ἀκραις ἐπὶ ρήγμασιν ἀξένου πόρου.

IΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία ;

ΒΟΥ. βοῦς ἥλθομεν νίψοντες ἐναλίᾳ δρόσω. 255

IΦ. ἐκεῖσε δὴ 'πάνελθε, ποῦ νιν εἴλετε

τρόπω τε ποίω· τοῦτο γάρ μαθεῖν θέλω.

χρόνιοι γάρ ἡκουσ'. οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς

'Ελληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ροαῖς. X

ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260

βοῦς ὑλοφορβοὺς πόντον εἰσεβάλλομεν,

ἥν τις διαρρώξ κυμάτων πολλῷ σάλῳ

κοῖλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.

ἐνταῦθα δισσοὺς εἰδέ τις νεανίας

βουφορβὸς ἡμῶν, κάπεχώρησεν πάλιν 265

άκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἔχνος.

ἔλεξε δ· « Οὐχ ὁρᾶτε ; δαιμονές τινες
θάσσουσιν οἴδε ». — θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὁν
ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηγέατ' εἰσιδών·

« Ὡ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
δέσποτα Παλαιόν, Ἰλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλμαθ', ὃς τὸν εὔγενην
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρήδων χορόν ». 270

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομίᾳ θρασύς,
ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβῳ,
κλύοντας ὡς θύσιμεν ἐνθάδε ξένους·

ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλείσι,
θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάπιχώρια. X 280

X καν τῷδε πέτραν ἄτερος λιπῶν ξένοιν
ἔστη κάρα τε διετίναξ? ὅνω κάτω
καπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοᾷ κυναγὸς ὥς·

« Πυλάδη, δέδορκας τήνδε ; τήνδε δ' οὐχ ὁρᾶς 285

« Αἰδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν

δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἐστομωμένη ;

ἢ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον

πτεροῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν

ἔχουσα, πέτρινον ὅχθον, ὡς ἐπεμβάλῃ.

οἴμοι, κτενεῖ με· ποῖ φύγω »; παρῆν δ' ὄραν

οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἡλλάσσετο

φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,

χάρα φασ' Ἐρινῦς ἴέναι μυκήματα. X 290

X ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θαγουμενοί,
σιγῇ καθήμεθ'. ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος,

270

275

280

285

290

295

μόσχους δρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
παίει σιδήρῳ λαγόνας ἐς πλευράς θ' εἰς,
δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε,
ώσθ' αἰματηρὸν πέλαγος ἔξανθεῖν ἀλός.

~~χ~~ καὶ τῷδε πᾶς τις, ὃς ὁρᾷ βουφόρβια
πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἔξωπλίζετο,
κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
πρὸς εὐτραφεῖς γάρ καὶ νεανίας ξένους
φαύλους μάχεσθαι βουκόλους ἡγούμεθα.

πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ.

πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,

στάζων ἀφρῷ γένειον· ὃς δ' ἐσείδομεν
προιύργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
βάλλων ἀράσσων. ἄτερος δὲ τοῖν ξένοιν ·

ἀφρόν τ' ἀπέψῃ σώματός τ' ἐτημέλει
πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
καραδοκῶν μὲν τάπιόντα τραύματα,
φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὔεργετῶν.

~~χ~~ ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος
ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
φύμαξέ θ'. ήμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
οὐ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσμ' ἡκούσαμεν.

« Πυλάδη, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
κάλλισθ'. ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί ».

ὅς δ' εἴδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
φυγῇ λεπαίας ἔξεπίμπλαμεν νάπας.

ἄλλ', εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι
ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὥσαίατο,
αῦθις τὸ νῦν ὑπεῖκον ἥρασσεν πέτροις.

300

305

310

315

320

325

ἀλλ' ἦν ἀπιστον· μυρίων γάρ ἐκ χερῶν
οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὔτύχει βαλών.

μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα,

κύκλῳ δὲ περιβαλόντες ἔξεκλέψαμεν

πέτροισι χειρῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ

καμάτῳ καθεῖσαν. πρὸς δ' ἄνωτα τῆσδε γῆς

κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδῶν ὅσον τάχος

ἐς χέρνιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπειπτέ σοι.

εὕχου δὲ τοιάδ', ὃ νεᾶνί, σοι ξένων

σφάγια παρεῖναι· καὶ ἀναλίσκης ξένους

τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλὰς ἀποτείσει φόνον

δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.

XO. Χαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθ', δοτις ποτὲ

Ἑλληνος ἐκ γῆς πόντον ἥλθεν ἀξενον.

IΦ. εἰεν· σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών,
τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα...

ὦ καρδία τάλαινα, πρὸν μὲν ἐς ξένους

γαληνὸς ἥσθα καὶ φιλοικτίριμων ἀεί,

ἐς θούμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,

Ἐλληνας ἄνδρας ἥνικ' ἐς χέρας λάβοις.

νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἶσιν ἡγριώμεθα,

δοκοῦσ' Ὁρέστην μηκέθ' ἥλιον βλέπειν,

δύσνουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἥκετε.

καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἥσθόμην, φίλαι·

οἱ δυστυχεῖς γάρ τοῖσι δυστυχεστέροις

αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εῦ.

ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἥλθε πώποτε,

οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας

Ἐλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν,

Μενέλεων θ', ίν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,

τὴν ἐνθάδ' Αὔλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,

330

335

340

345

350

355

οῦ μ' ὥστε μόσχον Δακατῖδαι χειρούμενοι
ἔσφαζον, ἵερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ.

360

οἴμοι — κακῶν γάρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ —
ὅσας γενείου χεῖρας ἔξηρόντισα
γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἔξαρτωμένη,
λέγουσα τοιάδ'· « Ὡ πάτερ, νυμφεύομαι
νυμφεύματ' αἰσχρὸν πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμὲ 365
σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν
ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, αὐλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον· ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν. ~~X~~

~~X~~ "Αἰδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ δὲ Πηλέως,
οὗ μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὅχοις
ἐς αἵματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλῳ.
ἔγὼ δὲ λεπτῶν ὅμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χεροῖν
— δις νῦν ὅλωλεν — οὐ κασιγνήτῃ στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ίοῦσ' ἐς Πηλέως
μέλαθρα· πολλὰ δὲ ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αὖθις, ὡς ἡξουσ' ἐς Ἀργος αὖ πάλιν.

370

Ὥ τλῆμον, εἰ τέθηκας, ἐξ οἶων καλῶν
ἔρρεις, Ὁρέστα, καὶ πατρὸς ζηλωμάτων...

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέμφομαι σοφίσματα,
ἥτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἀψήται φόνου,
ἡ καὶ λοχείας ἡ νεκροῦ θίγη χεροῖν,
βωμῶν ἀπειργει, μυσαρὸν ὡς ἡγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἥδεται βροτοκτόνοις.
οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἀνὴρ Διὸς δάμαρ
Λητώ τοσαύτην ἀμαθίαν. ἔγὼ μὲν οὕν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἔστιάματα
ἀπιστα κρίνω, παιδὸς ἡσθῆναι βορᾶ,
τοὺς δὲ ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,

380

385

ές τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ.
οὐδένα γάρ οἷμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.

390

ΧΟ. στρ. α' Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,

ἐν' οἴστρος δι ποτώμενος Ἀργόθεν

ἀξενον ἐπ' οἴδμα διεπόρευσε <τὰν βοῦν>

395

Ἄσιήτιδα γαῖαν

Εύρωπας διαμείψας.

τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὔսδρον δονακόχλοα

λιπόντες Εύρωταν

400

ἢ ῥεύματα σεμνὰ Δίρκας

ἔβασαν ἔβασαν ἀμεικτον αἰλαν, ἐνθα κούρα

δίᾳ τέγγει

βωμοὺς καὶ περικίονας

405

ναοὺς αἴμα βρότειον ;

ἀντιστρ. α' ἢ ροθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κώπας

ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,

νάιον ὅχημα, λινοπόροις τ' αὔραις,

410

φιλόπλοουτον ἀμιλλαν

αὔξοντες μελάθροισιν ;

φίλα γάρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πήμασιν βροτῶν

ἀπληστος ἀνθρώποις,

415

ὅλβου βάρος οἱ φέρονται

πλάνητες ἐπ' οἴδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες,

κοινῇ δόξῃ.

γνώμα δ' οἵς μὲν ἄκαιρος ὅλ-

βου, τοῖς δ' ἐς μέσον ἥκει.

420

στροφὴ β' πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας,

πῶς Φινεϋδᾶν ἀύπνους

ἀκτὰς ἐπέρασαν

παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας

ροθίω δραμόντες,

425

ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρήδων ποσὶ χοροὶ⁴³⁰
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι ;
 ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς,
 συριζόντων κατὰ πρύμναν
 εὔναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτίαις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἴσαν,
 λευκάν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἀξεινον κατὰ πόντον ;
 ἀντιστρ. β' εἴθ' εὐχαῖσιν δεσποσύνοις
 Λήδας Ἐλένα φίλα παῖς⁴³⁵
 ἐλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν' ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἱματηρὰν
 ἔλιχθεῖσα λαιμοτόμω
 δεσποίνας χειρὶ θάνοι⁴⁴⁰
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἀν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἐλλάδος ἐκ γῆς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν⁴⁴⁵
 δειλαίας παυσίπονος.
 κάν γάρ ὄνείροισι συνείην
 δόμοις πόλει τε πατρώῃ,
 τερπνῶν ὑπνῶν ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὅλβου.⁴⁵⁰
 455

ἀλλ' οἵδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι,
συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
πρόσφαγμα θεᾶς· σιγάτε, φίλαι.
τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει·
οὐδ' ἀγγελίας φευδεῖς ἔλαχεν
βουφορβός ἀνήρ.

460

Ὄ πότνι', εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἥδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
δις δι παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας
Ἑλλησι διδούς ἀναφαίνει. ✕

465

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχῃ
φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὄντες ἵεροὶ μηκέτ' ὥσι δέσμιοι.
ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἄχρη πλι τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
φεῦ.

470

τίς ἄρα μήτηρ ἡ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ'; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει...
οἶων στερεῖσα διπτύχων νεανιῶν
ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτῳ
τοιαίδ' ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
ἔς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
ἡ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές. ✕

475

πόθεν ποθ' ἥκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι;
ώς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθόνα,
μακρὸν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' ἀεὶ κάτω.

480

OP. τί ταῦτ' ὀδύρη, καπὶ τοῖς μέλλουσι νῷν
κακοῖσι λυπεῖς, ἥτις εἴ ποτ', ὦ γύναι;
οὕτοι νομίζω σοφόν, ὃς ἂν μέλλων κτενεῖν

- οἶκτω τὸ δεῖμα τούλέθρου νικᾶν θέλη,
οὐχ ὅστις "Αἰδην ἐγγὺς ὅντ' οἰκτίζεται,
σωτηρίας ἀνελπις· ὡς δύ' ἔξ ἐνὸς
κακῷ συνάπτει, μωρίαν τ' ὁφλισκάνει
θνήσκει θ' δμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χρεών.
ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ· τὰς γάρ ἐνθάδε
θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν. X 485
- IΦ. \ πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
Πυλάδης κέκληται ; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
OP. δό', εἴ τι δή σοι τοῦτ' ἐν ἥδονῃ μαθεῖν.
IΦ. ποίας πολίτης πατρίδος "Ελληνος γεγώς ; 495
OP. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάθοις, γύναι ;
IΦ. πότερον ἀδελφῷ μητρός ἐστον ἐκ μιᾶς ;
OP. φιλότητί γ'. ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
IΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθεθ' ὁ γεννήσας πατέρος ;
OP. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοίμεθ' ἀν. 500
IΦ. οὐ τοῦτ' ἔρωτῶ· τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
OP. ἀνώνυμοι θανόντες οὐ γελῷμεθ' ἀν.
IΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ή φρονεῖς οὕτω μέγα ;
OP. τὸ σῶμα θύσεις τούμον, οὐχὶ τούνομα. X
IΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἥτις ἐστί σοι ; 505
OP. ζητεῖς γάρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένῳ.
IΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε ;
OP. τὸ κλεινὸν "Αργος πατρίδ" ἐμὴν ἐπεύχομαι.
IΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὃ ξέν', εἴ κειθεν γεγώς ;
OP. ἐκ τῶν Μυκηνῶν γ', αἱ ποτ' ἥσαν δλβιαι. 510
IΦ. φυγάς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ή ποίᾳ τύχη ;
OP. φεύγω τρόπον γε δή τιν' οὐχ ἐκὼν ἐκών.
IΦ. ἄρ' ἀν τί μοι φράσειας ὃν ἐγὼ θέλω ;
OP. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
IΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἥλθες ἔξ "Αργους μολών. 515

- ΟΡ. ούκουν ἐμαυτῷ γ': εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
 ΙΦ. Τροίαν ἵσως οἴσθι, ἡς ἀπανταχοῦ λόγος.
 ΟΡ. ώς μήποτ' ὥφελόν γε μηδ' ἴδων ὄναρ.
 ΙΦ. φασίν νιν οὐκέτ' οὕσαν οὔχεσθαι δορί.
 ΟΡ. ἔστιν γάρ οὔτως οὐδ' ἄκραντ' ἡκούσατε. 520
 ΙΦ. 'Ελένη δ' ἀφίκεται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
 ΟΡ. ἥκει, κακῶς γ' ἐλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινι.
 ΙΦ. καὶ ποῦ 'στι; καμὸι γάρ τι προυφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευνέτη. 525
 ΙΦ. ὃ μῆσος εἰς Ἐλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνῃ.
 ΟΡ. ἀπέλαυσα κάγῳ δή τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ώς κηρύσσεται;
 ΟΡ. ώς πάνθ' ἀπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὸν γάρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω. 530
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρῆξε λέξω δ' ἐγώ.
 ΙΦ. Κάλχας τις ἥλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
 ΟΡ. ὅλωλεν, ώς ἦν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὃ πότνι', ώς εὗ. τί γάρ Λαέρτου γόνος;
 ΟΡ. οὕπω νενόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ώς λόγος.
 ΙΦ. ὅλοιτο, νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχόν.
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου πάντα τάκείνου νοσεῖ. 535
 ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρ' ἔγημ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ώς ἵσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἰ ποθ'; ώς εὗ πυνθάνη τάφ' Ἐλλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθέν εἰμι παῖς ἔτ' οὖσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἀρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, δν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
 ΟΡ. τίς; οὐ γάρ ὅν γ' ἐγῷδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. 'Ατρέως ἐλέγετο δή τις Ἀγαμέμνων ἄναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ'. ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.

- IΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἵν' εὐφρανθῶ, ξένε.
- OP. τέθηνται δὲ τάχυμων, πρὸς δὲ ἀπώλεσέν τινα.
- IΦ. τέθηνται ; ποίᾳ συμφορᾷ ; τάλαιν' ἐγώ.
- OP. τι δὲ ἐστέναξας τοῦτο ; μῶν προσῆκέ σοι ; 550
- IΦ. τὸν ὅλβον αὐτοῦ τὸν πάροιθ' ἀναστένω.
- OP. δεινῶς γάρ ἐκ γυναικὸς οὔχεται σφαγεῖς.
- IΦ. ὃ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσσα... γὼ θανών.
- OP. παῦσαί νυν ἥδη μηδὲ ἐρωτήσῃς πέρα. 555
- IΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ ταλαιπώρου δάμαρ.
- OP. οὐκ ἔστι· παῖς νιν δὲ ἔτεγ', οὗτος ὁλεσσεν.
- IΦ. δι συνταραχθεὶς οἶκος. ως τι δὴ θέλων ;
- OP. πατρὸς θανόντος τήγδε τιμωρούμενος.
- IΦ. φεῦ·
- ώς εῦ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
- OP. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὔτυχεῖ δίκαιος δῶν. 560
- IΦ. λείπει δὲ ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
- OP. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένων μίκην.
- IΦ. τι δέ ; σφαγείσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
- OP. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὁρᾶν φάος.
- IΦ. τάλαιν' ἐκείνη γὼ κτανῶν αὐτὴν πατήρ. 565
- OP. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο.
- IΦ. δὲ τοῦ θανόντος δὲ ἔστι παῖς "Ἄργει πατρός ;
- OP. ἔστι, άθλιός γε, κούδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
- IΦ. φευδεῖς ὄνειροι, χαίρετε· οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
- OP. οὐδὲ οἱ σοφοί γε δαίμονες κεκλημένοι 570
- πτηνῶν ὄνείρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι.
- πολὺς ταραγμὸς ἔν τε τοῖς θείοις ἔνι
- καὶ τοῖς βροτείοις· ἔν δὲ λυπεῖται μόνον,
- ὅς οὐκ ἄφρων ὅν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
- ὅλωλεν — ὡς ὅλωλε τοῦσιν εἰδόσιν. 575
- XO. φεῦ φεῦ· τι δὲ ἡμεῖς οἵ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;

ἄρ' εἰσίν ; ἄρ' οὐκ εἰσίν ; τίς φράσειεν ἄν ; X

IΦ. ~~ά~~ ἀκούσατε· ἐξ γὰρ δή τιν' ἥκομεν λόγον,
ὑμῖν τ' ὅνησιν, ὡς ξένοι, σπεύδουσ' ἀμα
κάμοι· τὸ δ' εὖ μάλιστά γ' οὕτω γίγνεται,
εἰ πᾶσι ταῦτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.

~~ά~~ θέλοις ἄν, εἰ σώσαιμί σ', ἀγγεῖλαί τι μοι
πρὸς "Αργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἦν τις οἰκτίρας ἐμὲ

ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὅπο
θυγάτερεν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαιαί ἥγουμένης ;

οὐδένα γὰρ εἴχον δόστις ἀγγεῖλαι μολὼν
ἐξ "Αργος αὗθις τάς τ' ἐμάς ἐπιστολὰς
πέμψειε σωθείς τῶν ἐμῶν φίλων τινί.

σὺ δ' — εἰ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενής
καὶ τὰς Μυκήνας οἶσθα χούς καγώ θέλω —
σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν λαβών,
κούφων ἔκατι γραμμάτων σωτηρίαν.

οὗτος δ', ἐπείπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
θεᾶ γενέσθω θῦμα χωρισθείς σέθεν. X

OP. ~~ά~~ καλῶς ἔλεξας τἄλλα πλὴν ἔν, ὡς ξένη·

τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.

ὅ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφοράς,
οὗτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
οὐκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
χάριν τίθεσθαι καύτὸν ἐκδῦναι κακῶν.

ἀλλ' ὡς γενέσθω τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
πέμψει γὰρ "Αργος, ὥστε σοι καλῶς ἔγειν·

ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω. τὰ τῶν φίλων
αἰσχιστον δόστις καταβαλὼν ἐξ ξυμφοράς
αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὃδ' ὅν φίλος,

580

585

590

595

600

605

X
ΙΦ.

δν οὐδὲν ἥσσον ἢ 'μὲ φῶς ὁρᾶν θέλω.
ῶ λῆμ' ἄριστον, ὃς ἀπ' εὐγενοῦς τινος
ρίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος·
τοιοῦτος εἴη τῶν ἔμῶν διμοσπόρων
δσπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,
ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὁρῶσα νιν.
ἐπεὶ δὲ βούλῃ ταῦτα, τόνδε πέμψομεν
δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανῇ· πολλὴ δέ τις
προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

610

ΟΡ.

θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;

ΙΦ.

ἐγώ· θεᾶς γὰρ τῆσδε προστροπὴν ἔχω.

ΟΡ.

ἄζηλά γ', ὡς νεᾶνι, κούκι εύδαιμονα.

ΙΦ.

ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον.

620

ΟΡ.

αὐτὴν ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;

ΙΦ.

οὐκ, ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίψομαι.

ΟΡ.

ὅ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ἴστορεῖν με χρή.

ΙΦ.

ἔσω δόμων τῶνδιν' εἰσὶν οἵς μέλει τάδε.

ΟΡ.

τάφος δὲ ποῖος δέξεται μ', ὅταν θάνω;

625

ΙΦ.

πῦρ ιερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.

ΟΡ.

φεῦ.

X
ΙΦ.πῶς ἂν μ' ἀδελφῆς χείρ περιστείλειεν ἀν;
μάταιον εὐχήν, ὡς τάλας, δστις ποτ' εῖ,

ηὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.

οὐ μήν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὁν,

ἀλλ' ὃν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγώ λείψω χάριν.

πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ

ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω

καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος

ξουθῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθειν.

X
ΙΦ.
ἀλλ' εἴμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ 'μοὶ λάβης.

630

635

φυλάσσετ' αὐτούς, πρόσποιοι, δεσμῶν ἀτερ....
 ἵσως ἀελπίτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ
 πέμψω πρὸς Ἀργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φίλῳ,
 καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὓς δοκεῖ θανεῖν
 λέγουσα πιστὰς ἥδονάς ἀπαγγελεῖ.

XO. κατολοφύρομαι σὲ ~~τῷ~~ γερνίβων
 ῥανίσι μελόμενον αἴμακταῖς.

OP. οἶκτος γάρ οὐ ταῦτ', ἀλλὰ χαίρετ', ὃ ξέναι.

XO. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὃ
 νεανία, σεβόμεθ', ἐς
 πάτραν ὅτι ποτ' ἐπεμβάσῃ.

ΠΥ. ἀζηλά τοι φίλοισι, θηγσκόντων φίλων.

XO. ὃ σχέτλιοι πομπαί.
 φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.

αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μᾶλλον ;

ἔτι γάρ ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρήν,
 σὲ πάρος ἢ σὲ ἀναστενάξω γόνις.

OP. ~~Π~~ Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἐμοί ;

ΠΥ. οὐκ οἶδ'. ἐρωτᾷς οὐ λέγειν ἔχοντά με.

OP. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις ; ὡς Ἐλληνικῶς
 ἀνήρεθ' ἡμᾶς τούς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
 νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
 Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
 Ἀγαμέμνον' ὡς φύτιρ' ἀνηρώτα τέ με
 γυναικα παῖδας τ'. ἐστιν ἡ ξένη γένος

ἐκεῖθεν Ἀργεία τις. οὐ γάρ ἂν ποτε
 δέλτον τ' ἐπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
 ὡς κοινὰ πράσσουσ', "Ἀργος εἰ πράσσει καλῶς.

ΠΥ. ἔφθης με μικρόν· ταῦτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
 πλὴν ἐν τὰ γάρ τῶν βασιλέως παθήματα
 ἵσασι πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἦν.

640

645

650

655

660

665

670

ἀτάρ διῆλθον χάτερον λόγον τινά.

- OP. τίν' ; ἐς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἀν μάθοις. X
 ΠΥ. αἰσχρὸν θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος·
 κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675
 καὶ δειλίαν γάρ καὶ κάκην κεκτήσομαι
 "Αργει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
 δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι — πολλοὶ γάρ κακοὶ —
 προδούς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
 ἢ καὶ φονεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
 ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
 ἔγκληρον ώς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δὶ αἰσχύνης ἔχω,
 κούκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαι μέ σοι 685
 καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας,
 φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.
- OP. εὑρημα φώνει· τάμα δεῖ φέρειν κακά,
 ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξόν, οὐκ οἶσα διπλᾶς.
 δ γάρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
 ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
 κτενῶ· τὸ μὲν γάρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
 πράσσονθ' ἀ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον.
 σὺ δ' ὀλβιός τ' εῖ, καθαρά τ', οὐ νοσοῦντ', ἔχεις
 μέλαθρο', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχῆ.
 σωθεὶς δέ, παῦδας ἔξ ἐμῆς ὅμοσπόρου 695
 κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν —
 ὅνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἀπαις δόμος
 πατρῷος οὐμὸς ἔξαλειφθείη ποτ' ἄν.
 ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
 ὅταν δ' ἐς 'Ελλάδ' ἵππιόν τ' "Αργος μόλῃς, 700
 πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκήπτω τάδε·
 τύμβον τε χῶσον κάπιθες μνημεῖά μοι,

καὶ δάκρυ' ἀδελφὴ καὶ κόμας δότω τάφῳ.
 ἄγγελλε δ' ὡς ὅλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς
 γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνῳ.
 καὶ μὴ προδῷς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,
 ἔρημα κήδη καὶ δόμους δρῶν πατρός.
 καὶ χαῖρ· ἐμῶν γάρ φίλατόν σ' ηὔρον φίλων,
 ὃ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφεὶς ἐμοί,
 ὃ πόλλ' ἐνεγκὼν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν.

ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὃν ἐψεύσατο·
 τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώταθ' Ἐλλάδος
 ἀπήλασ', αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
 φὶ πάντ' ἐγὼ δοὺς τάμα καὶ πεισθεὶς λόγοις,
 μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.

ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
 οὐκ ἀν προδοίην, ὃ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
 θανόντα μᾶλλον ἡ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
 ἀτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
 μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγὺς ἔστηκας φόνου.
 ἀλλ' ἔστιν, ἔστιν, ἡ λίαν δυσπραξία
 λίαν διδοῦσσα μεταβολάς, ὅταν τύχῃ.

ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
 γυνὴ γάρ ἥδε δωμάτων ἔξω περᾶ.
 ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε
 τάνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ.

δέλτου μὲν αἴδε πολύθυροι διαπτυχαί,
 ξένοι, πάρεισιν· ἀ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
 ἀκούσατ· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
 ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ.
 ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
 θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς
 δ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἀργος φέρειν.

705

710

715

720

725

730

- OP. τί δῆτα βούλη; τίνος ἀμηχανεῖς πέρι ;
 IΦ. ὅρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς
 πρὸς "Αργος, οἵσι βούλομαι πέμψαι φίλων. 735
- OP. ἦ κάντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους ;
 IΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν ; λέγε.
 OP. ἐξ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
 IΦ. δίκαιον εἴπας· πῶς γάρ ἀγγείλειν ἄν ; 740
 OP. ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται ;
 IΦ. ναί.
 πείσω σφε, καύτὴ ναὸς εἰσβήσω σκάφος.
- OP. ὅμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὅρκον δστις εὔσεβής.
 IΦ. δώσω, λέγειν χρή, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
 ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε. 745
 IΦ. κἀγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
 ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμνυς τοισίδ' ὅρκιον θεῶν ;
 IΦ. "Αρτεμιν, ἐν ἥσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
 ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ, σεμνὸν Δία.
 IΦ. εἰ δ' ἐκλιπῶν τὸν ὅρκον ἀδικοίης ἐμέ ; 750
 ΠΥ. ἀνοστος εἴην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με ;
 IΦ. μήποτε κατ' "Αργος ζῶσ' ἵχνος θείην ποδός.
 ΠΥ. ἀκουε δή νυν δν παρήλθομεν λόγον.
 IΦ. ἀλλ' οὕτις ἔστι ἄκαιρος, ἣν καλῶς ἔχῃ.
 ΠΥ. ἔξαιρετόν μοι δὸς τόδ· ἣν τι ναῦς πάθη 755
 χὴ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μέτα
 ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
 τὸν ὅρκον εἴναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
 IΦ. ἀλλ' οἶσθ' δ δράσω ; πολλὰ γάρ πολλῶν κυρεῖ·
 τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς 760
 λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
 ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἣν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
 αὐτὴ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·

- ἢν δ' ἐν θαλάσσῃ γράμματ' ἀφανισθῇ τάδε,
τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί. 765
- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
σήμαινε δ' ὡς χρὴ τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν
πρὸς "Αργος δ τι τε χρὴ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελλ' Ὁρέστη, παιδὶ τῷ Ἀγαμέμνονος·
« Η 'ν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε 770
ζῶσ' Ἰφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι...»
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἥκει πάλιν;
ΙΦ. ἥδ' ἦν ὁρᾶς σύ· μὴ λόγοις ἐκπλησσέ με.
« Κόμισαι μ' ἐξ "Αργος, ὡς σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω...»
- ΟΡ. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθι ηὔρημεθα;
ΙΦ. « ἡ σοῖς ἀραία δώμασιν γενήσομαι,
'Ορέστη », ἵν' αὖθις ὄνομα δἰς κλύων μάθης.
- ΟΡ. ὡς θεοί.
ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
- ΠΥ. οὐδέν· πέροινε δ' ἐξέβην γάρ ἄλλοσε.
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὕνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεὰ
"Αρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
δοκῶν ἐξ ἡμᾶς δέξν φάσγανον βαλεῖν, 785
ἐξ τήγνδε δ' φύκισ' αἴαν. αἴδ' ἐπιστολαί,
τάδ' ἔστι τὰν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ὡς ῥαδίοις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
κάλλιστα δ' ὅμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
τὸν δ' ὄρκον δν κατώμασ' ἐμπεδώσομεν. 790
ἰδού, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
'Ορέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι· παρεὶς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,

- τὴν ἡδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
- ὦ φιλτάτη μοι σύγγον', ἐκπεπληγμένος
ὅμως σ' ἀπίστῳ περιβαλὼν βραχίονι
ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.
- XO. ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- OP. ὦ συγκασιγνήτη τε κὰκ ταύτοῦ πατρὸς 800
'Αγαμέμνονος γεγῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξειν ποτέ.
- IΦ. ἐγώ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν ; οὐ παύσῃ λέγων ;
τὸ δ' "Αργος αὐτοῦ μεστὸν ἡ τε Ναυπλία.
- OP. οὐκ ἔστ' ἔκει σός, ὦ τάλαινα, σύγγονος. 805
- IΦ. ἀλλ' ἡ Λάκαινα Τυνδαρίς σ' ἐγείνατο ;
- OP. Πέλοπός γε παιδὶ παιδός, οὖς ἀπέφυκ' ἐγώ.
- IΦ. τί φήσ ; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον ;
- OP. ἔχω· πατρῷών ἐκ δόμων τι πυνθάνου.
- IΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- OP. λέγοιμ' ἀν ἀκοῇ πρῶτον Ἡλέκτρας τάδε.
'Ατρέως Θυέστου τ' οἰσθα γενομένην ἔριν ;
- IΦ. ἥκουσ' ἀ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νείκη πέρι.
- OP. ταῦτ' οὖν ὑφήνασο' οἰσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς ;
- IΦ. ὃ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν. 815
- OP. εἰκώ τ' ἐν ίστοῖς ἥλιου μετάστασιν ;
- IΦ. ὑφηγα καὶ τόδ' εἴδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
- OP. καὶ λούτρ' ἐς Αἴγιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα ;
- IΦ. οἰδ' οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὃν μ' ἀφείλετο.
- OP. τί γάρ ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῇ φέρειν ; 820
- IΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τούμου τάφῳ.
- OP. ἀ δ' εἴδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια·
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγγην πατρός,
ἥν χερὶ πάλλων παρθένον Πισάτιδα

- έκτησαθ' Ἰπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών, 825
 ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην.
- IΦ. ὁ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γάρ εῖ,
 ἔχω σ', Ὁρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἀργόθεν, ὁ φίλος. 830
- OP. κάγω σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἄμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἐμόν.
- IΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
 νεαρὸν ἐν δόμοις.
 ὁ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὔτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ; Θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα.
- OP. τὸ λοιπὸν εὔτυχοῦμεν ἀλλήλων μέτα.
- IΦ. ἀτοπον ἀδονὰν ἔλαβον, ὁ φίλαι·
 δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη·
 ίώ Κυκλωπὶς ἔστια· ίώ πατρίς, 845
 Μυκῆνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 δτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος.
- OP. γένει μὲν εὔτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
 ὁ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφυ βίος. 850
- IΦ. ἐγῷδ' ἀ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσγανον
 δέρα φθῆκε μοι μελεόφρων πατήρ.
- OP. οἴμοι. δοκῶ γάρ οὐ παρών σ' ὅραν ἐκεῖ.
- IΦ. ἀνυμέναιος, ὁ σύγγον', Ἀχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν δτ' ἀγόμαν·

	παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόσι.	860
	φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἔκει.	
ΟΡ.	φύμαξα κάγῳ τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.	
IΦ.	ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον.	
	ἄλλα δ' ἔξ ἄλλων κυρεῖ	865
	δαίμονος τύχα τινός.	867
ΟΡ.	εἰ σόν γ' ἀδελφόν, ὃ τάλαιν', ἀπώλεσας...	866
IΦ.	ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δείν' ἔτλαν δείν' ἔτλαν, ὥμοι σύγγονε. παρὰ δ' ὀλίγον ἀπέφυγες ὅλεθρον ἀνόσιον ἔξ ἐμῶν δαῖχθεὶς χερῶν.	870
	ἢ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά ;	
	τίς τύχα μοι συγκυρήσει ;	
	τίνα σοι πόρον εύρομένα	875
	πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμψω πατρίδ' ἐς Ἀργείαν,	
	πρὶν ἐπὶ ξίφος αἴματι σῷ πελάσαι ;	880
	τόδε τόδε σόν, ὃ μελέα ψυχά, χρέος ἀνευρίσκειν.	
	πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναῖ... ;	
	ἄλλὰ ποδῶν ῥιπᾶ	885
	θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα	
	καὶ δὶ' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μὴν	
	στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-	890
	τοισιν δρασμοῖς.	
	τάλαινα, τάλαινα.	
	τίς ἄρ' οὖν, τάλαν, ἢ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ	895
	τί τῶν ἀδοκήτων	
	πόρον ἄπορον ἔξανύσας, δυοῖν	
	δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρείδαιν φανεῖ	
	κακῶν ἔκλυσιν ;	

- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μάθων πέρα
τάδ' εἴδον αὐτὴ κού κλύουσ' ἀπαγγελῶ. 900
- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὅψιν φίλων,
'Ορέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκός λαβεῖν.
λήξαντα δ' οἴκτων καπ' ἔκειν' ἐλθεῖν χρεών,
ὅπως τὸ κλεινὸν δόνομα τῆς σωτηρίας
λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
σοφῶν γάρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἀβάντας τύχης,
καιρὸν λαβόντας, ἥδονάς ἀλλας λαβεῖν. 905
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
τοῦδε ξὺν ἥμιν· ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχῃ γ'. οὐδὲ ἀποστήσει λόγου
πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἡλέκτρα πότμον
εἴληγχε βιότου· φίλα γάρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
- ΟΡ. Στρόφιος δὲ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
- ΙΦ. δέ δ' ἔστι γ' Ἀτρέως θυγατρός, ὁμογενῆς ἐμός;
- ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
- ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
- ΟΡ. οὐκ ἦν χρόνον γάρ Στρόφιος ἦν ἀπαῖς τινά.
- ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
- ΟΡ. κάμος γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
- ΙΦ. τὰ δεινὰ δέ ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
- ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῷ. 925
- ΙΦ. ή δέ αἰτία τίς ἀνθ' ὅτου κτείνει πόσιν;
- ΟΡ. ἕα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
- ΙΦ. σιγῶ· τὸ δέ "Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
- ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει· φυγάδες ἐσμὲν ἐκ πάτρας.
- ΙΦ. οὕ που νοσοῦντας θεῖος ὑβρισεν δόμους; 930

- OP. ούκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
 ΙΦ. ταῦτ' ἀρ' ἐπ' ἀκταῖς κανθάδ' ἡγγέλης μανείς ;
 OP. ὥφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
 ΙΦ. ἔγνωκα· μητρός σ' εἶνεκ' ἡλάστρουν θεαί.
 OP. ὥσθ' αἰματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
 ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθιμευσας πόδα ;
 OP. Φοίβου κελευσθεὶς θεσφάτοις ἀφικόμην.
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ; ῥητὸν ἢ σιγώμενον ;
 OP. λέγοιμ' ἀν· ἀρχαὶ δ' αἴδε μοι πολλῶν πόνων.
 ἐπεὶ τὰ μητρὸς ταῦθ' ἢ σιγῶμεν κακὰ 940
 ἐς χεῖρας ἥλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
 ἥλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
 ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἐπεμψε Λοξίας,
 δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
 ἔστιν γάρ ὁσία ψῆφος, ἣν "Αρει ποτὲ 945
 Ζεὺς εἴσατ' ἐκ του δὴ χερῶν μιάσματος.
 έλθων δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
 έκων ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον.
 οἱ δ' ἐσχον αἰδῶν, ξένια μονοτράπεζά μοι 950
 παρέσχον, οἰκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει,
 σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
 δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·
 ἐς δ' ἄγγος ἵδιον ἵσον ἀπασι βακχίου
 μέτρημα πληρώσαντες εἶχον ἥδονήν.
 κάγὼ ξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἥξουν, 955
 ἥλγουν δὲ σιγῇ καδόκουν οὐκ εἰδέναι,
 μέγα στενάζων, οὕνεκ' ἢ μητρὸς φονεύς.
 \ κλύω δ' Ἀθηναίοισι τάμα δυστυχῆ
 τελετὴν γενέσθαι, κάτι τὸν νόμον μένειν,
 χοῖρες ἄγγος Παλλάδος τιμῆν λεών.
 ώς δ' εἰς "Αρειον ὅχθον ἥκον, ἐς δίκην 960

- ἔστην, ἐγώ μὲν θάτερον λαβὼν βάθιον,
τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἥπερ ἦν Ἐρινύων.
εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἴματος μητρὸς πέρι
Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἵσας δέ μοι 965
ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὡλένη.
νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
ὅσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὁρίσαντ' ἔχειν.
ὅσαι δ' Ἐρινύῶν οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ,
δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἡλάστρουν μ' ἀεί,
ἔως ἐς ἄγνὸν ἥλθον αὖ Φοίβου πέδον,
καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανών,
εὶ μή με σώσοι Φοῖβος, ὃς μ' ἀπώλεσεν. 975
ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
Φοῖβός μ' ἔπειψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὥρισεν σωτηρίαν,
σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπιφ σκάφει
στείλας Μυκήναις ἐγκακαστήσω πάλιν.
ἀλλ' ὡ φιληθεῖσ', ὡ κασίγνητον κάρα,
σῶσον πατρῶν οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
ώς τάμ' ὅλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν,
οὐράνιον εὶ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας. 985
ΧΟ. δεινή τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέζεσε
τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρίν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
"Ἄργει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
θέλω δ' ἀπερ σύ, σέ τε μεταστῆσαι πόνων
νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με

θυμουμένη, πατρῶον δρθῶσαι· θέλω·

σφαγῆς τε γάρ σῆς χεῖρ' ἀπαλλάξαιμεν ἀν
σώσαιμι τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω
δέδοικα καὶ τύραννον, ἥνικ' ἀν κενὰς
κρηπῖδας εὔρη λατίνας ἀγάλματος.

πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;
ἀλλ' εἰ μὲν ἐν τι ταῦθ' ὅμοῦ γενήσεται,
ἄγαλμά τ' οἰσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεώς 995
ἀξεῖς, τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλόν·

τούτου δὲ χωρισθεῖσ'... ἐγὼ μὲν ὅλυμαί,
σὺ δ' ἀν τὸ σαυτοῦ θέμενος εῦ νόστου τύχοις.
οὐ μήν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν
σώσασαν· οὐ γάρ ἀλλ' ἀνήρ μὲν ἐκ δόμων 1005
θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

OP. οὐκ ἀν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·
Ἄλις τὸ κείνης αἷμα· κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἀν καὶ θανὼν λαχεῖν ἵσον.
ἀξώ δέ σ', ἥνπερ καύτὸς ἐνταυθοῦ περῶ,
πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανὼν μέτα.

γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τόδε
Ἀρτέμιδη, πῶς ἀν Λοξίας ἐθέσπισε
κομίσαι μ' ἄγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος

καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἀπαντα γάρ
συνθεὶς τάδ' εἰς ἐν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

IΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἀν ὥστε μήτ' ἡμᾶς θανεῖν,
λαβεῖν θ' ἀ βουλόμεσθα; τῆδε γάρ νοσεῖ
νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

OP. ἀρ' ἀν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἀν;

IΦ. δεινὸν τόδ' εἴπας, ξενοφονεῖν ἐπήλυδας.

OP. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμε, κινδύνευτέον.

- ΙΦ. οὐκ ἀν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἤνεσα.
 ΟΡ. τί δ', εἰ με ναῷ τῷδε κρύψειας λάθροι;
 ΙΦ. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν;
 ΟΡ. αλεππῶν γάρ ή νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἴσ' ἔνδον Ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἵμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἔξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποιὸν τι; δόξης μετάδος, ὡς κάγω μάθω.
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίκαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γάρ αἱ γυναικες εὑρίσκειν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἔξ "Αργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ.
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ' ; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὅντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόρῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσαι βουλήσομαι.
 ΟΡ. ἔτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλεύκαμεν.
 ΙΦ. κάκεῦνο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὥς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον;
 ΙΦ. οὖ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις δρυμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' η τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας;
 ΙΦ. ἐγώ· θιγεῖν γάρ ὅσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνη.
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὁδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται πόνου;
 ΙΦ. ταῦτὸν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἄνακτος η εἰδότος δράσεις τάδε;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις· οὐ γάρ ἀν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεώς γε πίτυλος εὐήρηγς πάρα.
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρὴ τἄλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρύψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους

- εὔρισκ· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτὸν γυνή.
τὰ δ' ἄλλ' ἵσως — ἀπαντα συμβαίη καλῶς. 1055
- IΦ. Ὡ φύλταται γυναικες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
καὶ τάκ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἢ καλῶς ἔχειν
ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλτάτης τε συγγόνου.
καὶ πρῶτα μέν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω. 1060
γυναικές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος
σώζειν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
φυγάς. καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ.
ὅρᾶτε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλτάτους, 1065
ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
σώσω σ' ἐξ 'Ελλάδ'. ἀλλὰ πρός σε δεξιᾶς
σὲ καὶ σὲ ἴκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλτάτων 1070
μητρὸς πατρός τε καὶ τέκνων ὅτῳ κυρεῖ.
τί φατέ ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν —
φθέγξασθε — ταῦτα ; μὴ γάρ αἰνουσῶν λόγους
ὅλωλα καγώ καὶ κασίγνητος τάλας.
- XΟ. Θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σώζου μόνον. 1075
ώς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται —
ἵστω μέγας Ζεύς — ὃν ἐπισκήπτεις πέρι.
ΙΦ. ὅναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
σὸν ἔργον ἥδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους.
ώς αὐτίχ' ἥξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατείργασται, ξένων.
ώ πότνι', ἥπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχάς
δεινῆς ἐσωσας ἐκ πατροκτόνου χερός,
σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ' ἢ τὸ Λοξίου

οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σὲ ἐτήτυμον στόμα. 1085

ἀλλ' εὔμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονὸς
ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γάρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

ΧΟ. στρ. α' ὄρνις, ἀ παρὰ πετρίνας
πόντου δειράδας, ἀλκυών, 1090

ἔλεγον οἴτον ἀείδεις,
εὔξυνετον ξυνετοῖς βοάν,
ὅτι πόσιν κελαδεῖς ἀεὶ μολπαῖς,

ἔγώ σοι παραβάλλομαι
θρήνους, ἀπτερος ὄρνις, 1095
ποθοῦσ' Ἐλλάνων ἀγόρους,

ποθοῦσ' Ἀρτεμιν λογίαν,
ἀ παρὰ Κύνθιον ὅχθον οἰκεῖ,
φοίνικά θ' ἀβροκόμικην

δάφναν τ' εὐερνέα καὶ
γλαυκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας, 1100
Λατοῦς ὀδηνα φίλαν,
λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ

κύκλιον, ἐνθα κύκνος μελῷ-
δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105

ἀντιστρ. α' Ὡ πολλαὶ δακρύων λιβάδες,
αἱ παρηίδας εἰς ἐμὰς
ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
δλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγγαις. 1110

ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
νόστον βάρβαρον ἥλθον,
ἐνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω 1115

- βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,
 ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-
 τὸς δυσδαιμόνος· ἐν γάρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνεις σύντροφος ὅν.
 μεταβάλλειν δυσδαιμονία· 1120
 τὸ δὲ μετ' εὔτυχίαν κακοῦ-
 σθαι θνατοῖς βαρύς αἰών.
- στροφὴ β' καὶ σὲ μέν, πότνι', Ἀργεία
 πεντηκόντορος οἶκον ἔξει·
 συρίζων θ' ὁ κηροδέτας 1125
 κάλαιμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωμᾶςει,
 ὁ Φοῖβος θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἐπτατόνου λύρας
 ἀείδων ἔξει λιπαρὰν 1130
 εῦ σ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
 ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
 βήσῃ ροθίοισι πλάταις·
 ἀέρι δ' ιστία πάρ πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
 δες ναὸς ὡκυπόμπου.
- ἀντιστρ. β' λαμπρὸν ἵπποδρομὸν βαίην,
 ἐνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
 οἴκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων 1140
 πτέρυγας ἐν νώτοις ἀμοῖς
 λήξαιμι θοάζουσα·
 χοροῖς δ' ἐσταίην, ὅθι καὶ
 παρθένος εὐδοκίμων γάμων, 1145
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας
 ματρὸς ἥλικων θιάσους,
 χαρίτων εἰς ἀμίλλας

χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
εἰς ἔριν δρυμένα, πολυποίκιλα
φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ-
να γένυν ἐσκίαζον.

1150

Θ Ο Α Σ

ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνὴ¹¹⁵⁵
'Ελληνίς ; ἥδη τῶν ξένων κατήρξατο ;
ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρί ;
ΧΟ. ἥδ' ἔστιν, ἡ σοι πάντ', ἀναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
ΘΟ. ἔα.

τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
'Αγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ωλέναις ;

ΙΦ. ἀναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.

ΘΟ. τί δ' ἔστιν, 'Ιφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις ;

ΙΦ. ἀπέπτυσ'. ὅσια γάρ δίδωμ' ἔπος τόδε.

ΘΟ. τί φροιμιάζῃ νεοχμόν ; ἐξαύδα σαφῶς.

ΙΦ. οὐ καθαρά μοι τὰ θύματ' ἥγρεύσασθ', ἀναξ.

ΘΟ. τί τούκδιδάξαν τοῦτο σ' ; ἡ δόξαν λέγεις ;

ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη.

ΘΟ. αὐτόματον, ἡ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθονός ;

ΙΦ. αὐτόματον· ὅψιν δ' ὁμοάτων ξυγήρμοσεν.

ΘΟ. ἡ δ' αἰτία τίς ; ἡ τὸ τῶν ξένων μύσος ;

ΙΦ. ἥδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γάρ δεδράκατον.

ΘΟ. ἄλλ' ἡ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι ;

ΙΦ. οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.

ΘΟ. τίν' ; εἰς ἔρον γάρ τοῦ μαθεῖν πεπτώκαμεν.

ΙΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῷ ξίφει.

ΘΟ. "Απολλον, οὐδ' ἐν βαρβάροις ἔτλη τις ἄν.

ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἥλαθησαν 'Ελλάδος.

1160

1165

1170

1175

- ΘΟ. Ἡ τῶνδ' ἔκατι δῆτ' ἀγαλμ' ἔξω φέρεις ;
 ΙΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ώς μεταστήσω φόνου.
 ΘΟ. μίασμα δ' ἔγνως τοῖν ξένοιν ποίω τρόπῳ ;
 ΙΦ. ἥλεγχον, ώς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφήν σ' ἔθρεψεν Ἐλλάς, ώς ἥσθου καλῶς. 1180
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἡδύ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι ;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὁρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εύτυχεν.
 ΘΟ. ώς δή σφε σώσαις ἥδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἔξενευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἐλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρῶμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι ;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὔκουν ἐν ἕργῳ χέρνιβες ξίφος τε σόν ; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαρμοῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἥ θαλασσίᾳ δρόσῳ ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. δσιώτερον γοῦν τῇ θεῷ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τάμα γ' οὕτω μᾶλλον ἀν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὔκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων ;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γάρ ἀλλα δράσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἐνθα χρήζεις· οὐ φιλῶ τάρρηθ' ὁρᾶν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἴπερ γε κηλίς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἡράμην βάθρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιος ηνσέβεια καὶ προμηθία.
 ΙΦ. ώς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις. 1214
 ΙΦ. οἶσθά νυν ἂ μοι γενέσθω ;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.
 ΙΦ. δεσμὸς τοῖς ξένοισι πρόσθες.

- ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἔκφύγοιεν ἂν ;
- IΦ. πιστὸν Ἑλλὰς οἶδεν οὐδέν.
- ΘΟ. ἵτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι. 1205
- IΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους. . .
- ΘΟ. ἔσται τάδε.
- IΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
- ΘΟ. ἥλιου πρόσθεν φλογός.
- IΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
- ΘΟ. οἵδ' ὅμαρτήσουσί σοι.
- IΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
- ΘΟ. ποίας τύχας ;
- IΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἄπαντας.
- ΘΟ. μὴ συναντῷεν φόνῳ ; 1210
- IΦ. μυσαρὰ γάρ τὰ τοιάδ' ἔστι.
- ΘΟ. στεῖχε καὶ σήμανε σύ.
- IΦ. μηδέν' εἰς ὅψιν πελάζειν.
- ΘΟ. εὗ γε κηδεύεις πόλιν.
- IΦ. καὶ φίλων γ' οὓς δεῖ μάλιστα.
- ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
- IΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῇ θεῷ. . .
- ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ ; 1215
- IΦ. ἄγνισον πυρσῷ μέλαθρον.
- ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
- IΦ. ἦνίκ' ἀν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι....
- ΘΟ. τί χρή με δρᾶν ;
- IΦ. πέπλον μμάτων προθέσθαι.
- ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω ;
- IΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν....
- ΘΟ. τοῦδ' ὅρος τίς ἔστι μοι ;
- IΦ. θαυμάσῃς μηδέν.
- ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ πρᾶσσ' — ἐπεὶ σχολὴ — καλῶς. 1220

ΙΦ. εἰ γάρ ως θέλω καθαρμὸς ὅδε πέσοι.

ΘΟ. συνεύχομαι.

ΙΦ. τούσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἥδη δωμάτων ὁρῶ ξένους
καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ως φόνῳ φόνον
μυσαρὸν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπτάδων τά τ' ἄλλ' ὅσα
προυσθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεῷ καθάρσια. 1225

ἐκποδῶν δ' αὐδῶ πολίταις τοῦδ' ἔχειν μιάσματος·
εἴ τις ή ναῶν πυλωρὸς χεῖρας ἀγνεύει θεοῖς
ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ', ἐξίστασθε, μή τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.

Ὥ Διὸς Λητοῦς τ' ἀνασσα παρθέν', ἦν νύψω φόνον 1230
τῶνδε καὶ θύσωμεν οὖ χρή, καθαρὸν οἰκήσεις δόμον,
εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τἄλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
τοῖς τὰ πλείον' εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ.στρ.εὔπαις ὁ Λατοῦς γόνος,

τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235

ἔτικτε, χρυσοκόρμαν

ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἀ τ' ἐπὶ τόξων

εὐστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα

νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240

λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-

τηρο, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων

βακχεύουσαν Διονύ-

σω Παρνάσιον κορυφάν·

ὅθι ποικιλόνωτος οἰνωπὸς δράκων,

σκιερῷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνῃ,

γῆς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-

ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας

ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρώσκων

ἐκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,

1245

1250

- τρίποδί τ' ἐν χρυσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεῖ θρόνῳ
μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255
ἀδύτων ὑπο, Κασταλίας ῥεέ θρων
γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.
- ἀντιστρ. Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ίών
παιδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ Ζαθέων 1260
χρηστηρίων, νύχια
Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄνείρων,
οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
ἔπειθ', ὅσσα τ' ἔμελλε τυχεῖν, 1265
ὑπνου κατὰ δνοφερὰς γᾶς εὐ-
νᾶς ἔφραζον. Γαῖα δὲ τὰν
μαντεῖον ἀφείλετο τι-
μὰν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρός.
ταχύπους δ' ἐς "Ολυμπὸν ὁρμαθεὶς ἀναξ 1270
χέρα παιδνὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπάς].
γέλασε δ', ὅτι τέκος ἀφαρ ἔβα
πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν." 1275
ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς,
ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἔξειλεν βροτῶν,
καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξίᾳ, 1280
πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ὅς ναοφύλακες βώμιοί τ' ἐπιστάται,
Θόας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβώς ; 1285
καλεῖτ' ἀναπτυξαντες εὐγόμφους πύλας
ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.

- ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χρὴ μὴ κελευσθεῖσαν λέγειν ;
- ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαι
 'Αγαμεμνονείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων 1290
 φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
 λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἐλλάδος νεώς.
- ΧΟ. ἀπιστον εἴπας μῆθον· δὸν δ' ἵδεν θέλεις
 ἀνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῦ ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν ἀλλὰ στεῦχε καὶ δίωκέ νιν
 δποι κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. δρᾶτ', ἀπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
 μέτεστι χρῦμην τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνητο τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασμοῦ μέτα ; 1300
 οὐκ εἴ κρατούντων πρὸς πύλας ὅσον τάχος ;
- ΑΓΓ. οὖ, πρίν γ' ἀν εἴπῃ τούπος ἐρμηνεὺς ὅδε,
 εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθονός.
 ὡή, χαλᾶτε κλῆθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
 καὶ δεσπότῃ σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
 πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
 πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω ;
- ΑΓΓ. φεῦ·
 πῶς ἔλεγον αἴδε, καί μ' ἀπήλαυνον δόμων,
 ως ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἥσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι ;
- ΑΓΓ. αὖθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ^λ
 παρόντ' ἄκουσον. ἡ νεᾶνις ἢ 'νθάδε
 βωμοῖς παρίστατ', 'Ιφιγένει', ἔξω χθονὸς
 σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς
 ἀγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα. 1315
- ΘΟ. πῶς φήσις ; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ;

- ΑΓΓ. σφίζουσ' Ὁρέστην· τοῦτο γάρ σὺ θαυμάσῃ.
 ΘΟ. τὸν ποῖον; ἔπειτα δὲ Τυνδαρίς τίκτει κόρη;
 ΑΓΓ. δὲ τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
 ΘΟ. δὲ θαυμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω;
 ΑΓΓ. μὴ ὑπερβολὴ τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἀκούε μου·
 σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
 διωγμὸς ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
 ΘΟ. λέγε· εὖ γάρ εἶπας· οὐ γάρ ἀγχίπλουν πόρον 1325
 φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τούμὸν δόρυ.
 ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἥλθομεν θαλασσίας,
 οὖν ναῦς Ὁρέστου κρύφιος ἦν ὡρμισμένη,
 ἡμᾶς μέν, οὓς σὺ δεσμὸν συμπέμπεις ξένων
 ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
 Ἀγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
 θύουσα καὶ καθαρὺν δὲ μετώχετο,
 αὐτὴ δὲ πισθε δέσμῳ ἔχουσα τοὺς ξένους
 ἐστειχε χερσί. καὶ τάδ' ἦν ὑποπτα μέν,
 ἥρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
 χρόνῳ δ', οὐδὲν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
 ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
 μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δὴ.
 ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἥμενοι χρόνον,
 ἐσῆλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
 κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
 φόβῳ δὲ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
 σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
 στείχειν οὐκέτι ξένοις, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
 κανταῦθ' ὁρῶμεν Ἑλλάδος νεώς σκάφος 1345
 ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπτερωμένον,
 ναύτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλμῶν πλάτας
 ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας

ἐλευθέρους πρύμνηθεν ἔστωτας νεώς.
κοντοῖς δὲ πρῷραν εἶχον, οἱ δὲ ἐπωτίδων
ἄγκυραν ἔξανηπτον, οἱ δὲ κλίμακας
σπεύδοντες ἥγον διὰ χερῶν πρυμνησίας,
πόντῳ δὲ δόντες τοῦν ξένοιν καθίεσαν.

ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης
πρυμνησίων τε, καὶ δι' εὐθυντηρίας
οἴλακας ἔζηροῦμεν εὑπρύμνου νεώς.

λόγοι δ' ἔχώρουν. « Τίνι λόγῳ πορθμεύετε
κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους ;
τίνος τίς ὁν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθονός ; ». 1360
οἱ δὲ εἶπ'. « Ὁρέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμὴν κομίζομαι
λαβῶν ἀδελφήν, ἦν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων ».

ἀλλ' οὐδὲν ἥσσον εἰχόμεσθα τῆς ξένης
καὶ πρὸς σ' ἐπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν· 1365
ὅθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων·
κεῖνοί τε γάρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν
ἡμεῖς τε πυγμαί τ' ἥσαν ἐγκροτούμεναι,
καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῦν νεανίαιν ὅμα
ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἥπαρ ἥκοντίζετο,

ώς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρα
κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δὲ ἐν ὄμμασιν·
ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρως
ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν·
ἀλλ' εἰργον ἡμᾶς τοξόται πρύμνης ἐπι
σταθέντες ιοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.
καὶ τῷδε — δεινὸς γάρ κλύδων ὠκειλε ναῦν

πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξαι πόδα — 1380
 λαβὼν Ὁρέστης ψυμονεῖς ἀριστερόν,
 βάς ἐς θάλασσαν καπὶ κλίμακος θορών,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεώς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγξατο
 1385
 βοή τις· « Ὡ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεώς
 λάβεσθε κώπαις ρόθιά τ' ἐκλευκαίνετε·
 ἔχομεν γάρ την πέρε εἰνεκ' ἀξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν ». 1390

οἱ δὲ στεναγμὸν ἥδυν ἐκβρυχώμενοι
 ἐπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἔως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἔχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρῳ κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἡπείγετο·
 δεινὸς γάρ ἐλθὼν ἀνεμος ἐξαίφνης νεώς
 ὤθει παλίμπρυμν' ἴστι· οἱ δ' ἐκαρτέρουν
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἤγε ναῦν. σταθεῖσα δὲ
 1395
 Ἀγαμέμνονος παῖς ηὔξατ· « Ὡ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἰερέαν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς. 1400
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κάμε τοὺς ὄμακίμονας δόκει ». 1410

ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος.
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μέν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανηπτεν ἀγκύλας.
 κάγῳ μὲν εὐθὺς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,
 σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας.

ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν·
εἰ μὴ γάρ οἶδα νήνεμον γενήσεται,
οὐκ ἔστιν ἐλπὶς τοῖς ξένοις σωτηρίας.
πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἰλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος,
καὶ νῦν παρέξει τὸν Ἀγαμέμνονος γόνον
σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
λαβεῖν, ἀδελφήν θ', ἢ φόνων τῶν Αὐλίδι
ἀμνημόνευτος θεάν προδοῦσ' ἀλίσκεται.

1415

- XO. ὁ τλῆμον Ίφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420
θανῇ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.
ΘΟ. ὁ πάντες ἀστοὶ τῆσδε βαρβάρου χθονός,
οὐκ εἴᾳ πώλοις ἐμβαλόντες ἡνίας
παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολάς νεώς
Ἐλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῷ 1425
σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
οἱ δ' ὠκυπομπούς ἔλξετ' ἐξ πόντον πλάτας,
ώς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἵππεύμασι
λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
ρίψωμεν, ἢ σκόλοιψι πήξωμεν δέμας;

1430

ὅμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἵστορας βουλευμάτων,
γυναῖκες, αὐθίς ἡνίκ' ἀν σχολὴν λάβω,
ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἥσυχοι.

Α Θ Η Ν Α

ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ
Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
παῦσαι διώκων ρεῦμά τ' ἔξορμῶν στρατοῦ·
πεπρωμένος γάρ θεσφάτοισι Λοξίου
δεῦρ' ἦλθ' Ὁρέστης, τόν τ' Ἔρινύων χόλον

1435

φεύγων ἀδελφῆς τ' "Αργος ἐσπέμψων δέμας 1440
 ἄγαλμά θ' ιερὸν εἰς ἐμὴν ἀξων γθόνα,
 τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441^b

πρὸς μὲν σὲ ὅδ' ἡμῖν μῆθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς 'Ορέστην ποντίῳ λαβὼν σάλω,
 ἥδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῦται πορθμεύειν πλάτη. 1445

μαθὼν δ', 'Ορέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολὰς —
 κλύεις γάρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὸν θεᾶς —
 χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σήν.
 ὅταν δ' 'Αθήνας τὰς θεοδυκήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν 'Ατθίδος πρὸς ἐσχάτους 1450
 δροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ιερός, 'Αλάς νιν ούμδος ὄνομάζει λεώς:
 ἐνταῦθα τεῦξας ναὸν ἵδρυσαι βρέτας,
 ἐπώνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἔξεμόχθεις περιπολῶν καθ' 'Ελλάδα 1455
 οἴστροις 'Ερινύων. "Αρτεμιν δέ νιν βροτοὶ^c
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θὲς τόνδ'. ὅταν ἑορτάζῃ λεώς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἅποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἷμά τ' ἔξανιέτω, 1460
 δσίας ἔκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, 'Ιφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῇδε κληρούχειν θεᾶ.
 οὐ καὶ τεθάψῃ κατθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους οὐφάς,
 ἀς ἂν γυναικες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 'Ελληνίδας γυναικας ἔξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας εἶνεκ',

..... ἐκσώσασα δὲ
καὶ πρὶν σ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἵσας
κρίνασ', Ὁρέστα τοῦτον νόμισμ' ἔσται τόδε,
νικᾶν ἴστρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.
ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν καστηγνήτην χθονός,
Ἀγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.

1470

ΘΟ. ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις
ὅστις κλύων ἀπιστος, οὐκ ὁρθῶς φρονεῖ.
ἐγὼ δ' Ὁρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦματι· τί γὰρ
πρὸς τοὺς σθένοντας θεούς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι
γαῖαν, καθιδρύσαντό τ' εὔτυχῶς βρέτας.
πέμψω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαιμονα
γυναικας, ὕσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
παύσω δὲ λόγγην ἦν ἐπαίρομαι ξένοις
νεῶν τ' ἐρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά.

1480

1485

ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεών σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
ἴτ', ὡς πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἀγαμέμνονος
παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
σώζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.

ΧΟ. ίτ' ἐπ' εὔτυχίᾳ τῆς σωζομένης
μοίρας εὐδαιμονες ὄντες.
ἀλλ' ὡς σεμνὴ παρὰ τ' ἀθανάτοις
καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθάνα,
δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
μάλα γὰρ τερπνὴν κανέλπιστον

1490

1495

φόμην ἀκοαῖσι δέδειγματι.
ὭΩ μέγα σεμνὴ Νίκη, τὸν ἐμὸν
βίοτον κατέχοις
καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ *

ά δωρ., ἀττ. ἥ.

ἀβροκόμας δωρ., ἀττ. ἀβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτὰ φύλλα.

ἀβρόπλουτος ἀβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος· χαρίτων εἰς ἀμύλλας χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο εἰς ἔριν ὀρυκμένα 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἡγειρόμην), διὰ νὰ λάβω μέρος εἰς ἀμύλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἀττ. ἡγαγες, ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκάλεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἀγαμεμνόνειος (καὶ -ιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος: Ἀγαμεμνόνος θάλος 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., Ἀγαμεμνονία παῖς 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. Ταυτάλειος, Τυρδαρεία.

ἀγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βροχός, θηλειά. 1408 βλ. ἐξανάπτω.

ἀγυμδες (ἄγνυμι θραύω) δῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός: ἀγνεύω χεῖρας θεοῖς 1227 θέλω νὰ ἔχω καθαρὰς τὰς χεῖρας διὰ τοὺς θεούς, διὰ νὰ δύναμαι νὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεούς.

* Αἱ ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἰναι διατεταγμέναι κατ' ἀλφαριθμητικὴν σειράν, ὑπὸ μορφὴν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἀγνωστοὶ εἰς τοὺς μαθητάς, διὰ οὓς προορίζεται τὸ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταὶ, τῶν ὅποιων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστῶν. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ αἱ ἄλλαι, δόσακις δὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἑρμηνείαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἑρμηνεία τοῦ χωρίου, εἰς τὸ δόπιον περιλαμβάνεται ἡ ἑρμηνευομένη λέξις, διὸ εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυστόντον. "Αν πᾶσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταὶ, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει νὰ ζητηται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μία τῶν λέξεων, ἡ κρινομένη δις ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική

ἀγνίζω ἔξαγνίζω, καθαρίζω· ἀγνίζομαι φόνῳ 705 ῥαντίζομαι δι'
ἥγριασμένου ὅδατος, διὰ νὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἕορτή.

ἀγρεύομαι (ἄγρα θήραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλεόμενος: ἀγχίπλουν πόρον φεύγοντιν 1325
φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἀδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ιεροῦ· ἀδύτων ὑπὸ 1257 ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ
ιεροῦ.

ἀελπιτος ἀνέλπιστος.

ἀζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτὸς, ἀποτρόπαιος: ἀζηλά γε κούκ εὐ-
δαίμονα 619 πράγματα φρικτὰ ἀλάθεια καὶ θλιβερά.

’Αθηναία ’Αθηνᾶ· τῆσδε ’Αθηναίας 1436 ἐμοῦ τῆς ’Αθηνᾶς.

ἀθικτος (πέπλος) 799 οὖ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἀθρέω-ω βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἰα γῆ, χώρα· 435 βλ. πολυδρονίθος.

αιάζω φωνάζω αἰαῖ αἰαῖ· οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν 277 ἐνῷ ἐκβάλ-
λουν φρικτὰς κραυγάς.

αἰαῖ ἀχ (ἐπιφώνημα).

αἰδὼς ἐντροπή, σεβασμός, συγγνώμη· αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμά-
των 713· δ ’Απόλλων ἡσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλεύσει τὸν Ὁρέστην
νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του· οἱ δὲ ἔσχον αἰδῶ 949 ὅσοι δὲ ἡσθάνθη-
σαν εὐσπλαγχνίαν (καὶ ἤθελον νὰ δείξουν ἐπιείκειαν)· αἰδεσις (καὶ
τὸ δ. αἰδοῦμαι) ὄρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτως ἡ συγγνώμη
ἡ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκούσιου φόνου, εἰς τὸν
φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αίματρος (αίμασσω) αίματρος, φονικός. 645 βλ. ὁμοίς.

αίμασσω ματώνω· αίμόρραγτον δυσφρόμιγγα ξένων αίμασσον,
ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αίμορραντισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων·
τὸ ἄταν κυρ. σύστοιχον ἀντικείμ. κατὰ τὸ αίμασσω αἴμα, φόνος
(ῶστε περισσότερον κατὰ λέξιν: τὴν αίματράν προξενοῦσα συμφο-
ράν)· τὸ βωμοὺς 226 δύναται νὰ θεωρῇ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα
εὗτω μὲ τὸ αἴμα τοὺς βωμοὺς), φαίνεται δμως μᾶλλον ὅτι προσε-
τέθη ὑπὸ ἀντιγραφέως τινός. ’Η ’Ιφ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ
ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προώριζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω-ῶ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ· ἐν 1023 τὸ γῆρασα ἀντὶ ἐνεστῶτος· πρβλ. ἀπέπτυσα 1161.

αἱρέομαι-οῦμαι (ἡδονὴ) 794 ἀπολαύω.

αἴρω σηκώνω· αἴρω ρόστον 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ, διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 416 - 417 : ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα ποὺ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ὅπρακτοι.

αἰσχύνη: δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰών βίος.

ἀκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν· οὕτις (λόγος) ἔστι¹ ἀκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη· 754· ὁ νοῦς : τὸ δρθόν, καὶ ἀν λεχθῆ ἀργά, δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητά του.

ἀκοή: ἀκοῇ 'Ηλέκτρας 811 ποὺ τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν 'Ηλ. ἄκος τό, θεραπευτιὸν μέσον, φάρμακον.

ἀκραντος (κραίνω, ἔκτελω) ἀνεκτέλεστος· ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδὲ² ἀκραντ' ἡκούσατε 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτά, ποὺ ἡκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἀκροθίνια (ἄκρος, θίς = σωρός) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τινος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· ἐν 75 ἀκροθίνια τῶν καθανάντων ξένων εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ· τὰ Ἐλλήνων ἀκροθίνια 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἐλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθιοσύνα δωρ., ἀττ. ἀλήθουσάνη, ἀλήθεια· ἀλαθιοσύνα νυκτωπὸς 1279 ἀλήθεια νυκτεριῶν ὄψεων, τὸ κῦρος τῆς ὀνειρομαντείας.

'Αλαι (αἱ Ἄραφηρίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Αττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο 'Ἄραφηρ (ἐξ οὗ τὸ σημεριὸν Ραφήνα).

ἀλαινω περιπλανῶμαι· μανίας ἀλαίνω 284 παραφρονῶ.

ἀλιος θαλάσσιος· ἀλιος αἴγιαλὸς 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλεονασμός).

ἀλις ἀρκετά.

ἀλίσκομαι κυριεύομαι· τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται; 1038, κατὰ τί προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς;

ἀλκυών εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῆ-

θον ἡ Ἀλκυόν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχῖνος Κήνυκος, ἐνῷ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της ἐκ Κλάρου τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῇ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἰδεν αἴρνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ πτῶμά του ἐκβρασθὲν μετὰ ναυάγιον οἱ θεοὶ ἐλεήσαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἀλκ. μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ δύμώνυμα πτηνὰ (ἀλκυόνα καὶ κήνυκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγχέω· παρῆρ̄ δ' ὁρᾶν οὐ ταῦτα μορφῆς σχῆματ', ἀλλ' ἥλλάσσετο φθοργάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, χἄ φασ' Ἐρινῦς ἴεραι μυκήματα 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἰδωμεν τοιαύτας μορφὰς (οἵας ἐν τῇ μανιά του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμούς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγάς, τὰς ὅποιας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρ.

ἄλλως 538 ματαίως.

ἄλμη θαλάσσιον ὅδωρ, «ἄρμη».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας· 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἀμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάσσομαι-ῶμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω-ῶ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθείς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν: φόρων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐξήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἀμδὸς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούψισις, «ξανάστασμα».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἀορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι: δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· ἀμφίβληστρα τοίχων 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντεύομενος· 655 βλ. μέμονα.

Ἀμφιτρίτα δωρ., ἀττ. -η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναιγκάζω: ἀναιγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ
(τὸ γενέσθαι θῦμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα· 818
βλ. λουτρά.

ἀναιρέομαι -οῦμαι 373 σηκώνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἄνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως)· ἀνάκτορα θεᾶς
41, 636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσων, ἄναξ.

ἀναμετρέομαι-οῦμαι: ἀναμετροῦμαι δάκρυν ἐς θοῦμόφυλον 346
πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρύων εἰς τοὺς ὅμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ἔειδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω· οὖ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώ-
ρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει, ὅχι ἐκ τοῦ οὖ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω· ἀς ὁ παρ' ἡμῖν
νόμος οὐχ δσίας "Ἐλλησι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ.: ἀναφαίνει οὐχ
δσίας οὐδ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς "Ἐλλησι.

ἀναψυχή δρόσισμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιδός ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρρυτος (φέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων· ἀνθεμόρρυτον γάρος
634 βλ. γάρος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία: ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ μανία· σύντ.:
χρήσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδρυτος ὁ ἀνευ μονίμου κατοικίας· ἀνίδρυτοι δρόμοι 971 ἀκατά-
παιστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀττ. ἥρικα, ὅτε.

ἀνιστορέω -ῶ ἐρωτῶ· 528 σύντ: ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλα-
βοῦσσα πάντα ἄπαξ.

ἄνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἀνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος· δδὸς ἄνοδος 889 δρόμος
ποὺ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνοιλολύζω βγάζω δυνατήν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἄνοστος ὁ ἀνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰ-
ρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἵσποπαλος, ἵσος, ἀνάλογος· βλ. ποιητή.

ἀντιτιμωρέομαι -οῦμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποὺ μοὺ ἔκαμαν, ἐκδι-
κοῦμαι· ἵν' αὐτοὺς ἀντιτιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἔξεδικούμην·
ἴστορ. χρόνος δριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει: σκοπὸς μὴ δυνάμενος
νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίφαλμος εἶναι ἡ ὁδή, τὴν ὅποιαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ. ἐ.
ἀπαντῶν εἰς τὴν ὁδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο φύματα ἀντιστοιχοῦν
κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὅχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ὑμεράου, χωρὶς τραγούδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ
ὄνομά των.

ἀξιόω -ῶ κρίνω ἀξιον, ἔχω τὴν ἀξιωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν· πιστὰς ἥδονάς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν
εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ· οὐ κλύνοσ’ ἀπαγγελῶ
901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποὺ δὲν τὰ ἤκουσα παρ,
ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρός· ἀπάτωρ πατὴρ 864 πατέρας ποὺ δὲν εἶναι
πατέρας· πρβλ. ἄνοδος.

ἀπείργω ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω -ῶ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοι-
κήσω μακράν.

ἀπενάσσομαι μέσ. ἀόρ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260).
βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακράν· ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546
ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἀπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476
ἀπειθής (τὸ κλύνων ἐνδοτ.). 796 ποὺ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εύτυχίαν του·
τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἀπιστ' ἀφίξομαι 782 γρήγορα θὰ φθάσω εἰς
ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ· ἀπιστον ὡς γένος 1298
τί ἀπιστον ποὺ εἶναι τὸ γένος.

ἀπληστος 415 βλ. πῆμα.

ἀπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν· δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων 15· νοητέον δεινῶν καὶ εἰς τὸ πνευμάτων (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω· πρὸς σὲ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του.

ἀποινα τά, ἀποζημίωσις, ἔξιλέωσις· τῆς σῆς σφαγῆς ἀποινα 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πρᾶξις τοῦ Ιερέως 1459 - 1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιοτέρων ἐποχῶν.

ἀπόλαυσις 454 βλ. κοινός.

ἀποναίω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὁπίσω· ἀπομακρύνω, ἔκτοπίζω· ἐν 1259 σύντ: ἐπεὶ (Φοῖβος) ἵων (ἐλθὼν) ἀπεράσσατο (ἔξετέπισε) Θέμιν, παῖδα Γᾶς, ἀπὸ ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος.

ἀπονοστέω -ῶ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἴνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω: πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυον ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν ἀπέπτυσα (τὸν ἀόρ. ἀντὶ τοῦ ἐνεστ., πρβλ. γῆρας 1023).

ἀπορος ὁ χωρὶς πόρον, πέρασμα· πόρος ἀπορος 897 βλ. πόρος.

ἀπορρήγνυμι ἀποκόπτω· ἀπορρήγνυμι βίον 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός· ὡς ἀπόρρητον φλόγα θύνουσα καὶ καθαριόν ὅν μετώχετο 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικὰ τὴν καθαρήριον θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρόν, διὰ τὸν ὄποιον ἐπήγαινεν ἔκει.

ἀποστέλλομαι 1409 ξεκινῶ.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπότινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δἰ' ἄλλην φοράν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποτείσω 338) πληρώνω.

ἀποτμος δυστυχής· πότμος ἀποτμος 864 μοῖρα ποὺ δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἀφωνος, σιωπηλός· σιγῇ ἐτεκτήνατο ἀπόφθεγκτόν με 951 διὰ τῆς σιγῆς (μὲ τὸ νὰ σιωποῦν ἔκεινοι) μὲ ἡνάκιασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω -ῶ σπογγίζω.

άπτομαι ἐγγίζω· ἀπτομαι φόρον 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφὴν μὲν φόνον (διμιῶ μὲν φονέα, ἐγγίζω αἷμα κτλ.).

ἀρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τξαρτζάνου, Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας Ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὀργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραῖος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαλμῶν τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει: Θὰ γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίου· ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

"Αργος (παρὰ τραγικοῖς) αἱ Μυκῆναι.

"Αρειος: "Αρειοι Πάγοι 1470 "Αρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος" βλ. 961 κ. ἐ. Πρὸ τοῦ ἐκσώσασα 1469 ἔξεπον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα· εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἥδε τελεῖ 463 ἀν αὐταὶ αἱ προσφοραί, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει αὐτὴ ἥ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι· ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω: ἥρεσε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρέται σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἀρκυς-υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἀρνὸς τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ.: ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσῆς ἀρνὸς (196, 813) βλ. ἐν λ. δινεύω.

ἀρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἀρχω κάνω τὴν ἀρχήν· πρῶτά μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω 1060 ἥδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

'Ασιήτης 'Ασιάτης καὶ ἀσιατικός. 180 ὁ ἥχος (ἀχά, ἥχη) τῶν ἀσιατικῶν Ὂμων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἐξωτικός· τὰ ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἥσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στῆθος.

'Ασιῆτις γαῖα 396 'Ασία.

ἀσθενής: τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κάτι τὸ δευτερεῦον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητή.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπεύδῃ τις· σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδάς, ἀς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἀσσω πηδῶ, πηγάζω· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 191 κ. ἐ. βλ. δινεύω.

ἀστακτος ακρουνηδόν ρέων· τὰν ἀστάκτων ὑδάτων βακχεύονσαν Διονύσῳ Παρνάσιον κορυφάν 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυφήν τοῦ Παρνασσοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἡτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἄττ. ἄτη, δὲ ίδε.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἔτερος.

ἄτη συμφορά· οἵτινες μοι συμβαίνοντο· ἄται 148 διότι τόσον μεγάλαι συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν· ἄτα διὰ παντὸς δυσδαιμονίων 1117 συμφορὰ ἀδάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχής· διὰ τὸ ὅλον χωρίον βλ. δυσδαιμονία.

*Ατθίς Αττική.

ἄτοπος παράδοξος.

*Ατρειδᾶν δωρ., ἄττ. -δῶν.

*Ατρευς υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατήρ τοῦ Αγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενέλαου.

αὐδάκω -ῶ φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθίς πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον· ἐξ αὐθίς 377 δι' ἀργότερον, δι' ἀλλην φοράν.

αὐλέομαι -οῦμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἥχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλίς πολίχηγη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὔριπον, νῦν Βαθύ· τὴν ἐνθάδ' Αὐλίν ἀντιθεῖσα τῆς ἐπεὶ 358· τὸ Αὖλιν μετωνυμικῶς ἀντὶ σφαγῆν, φόνον· θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγὴν ἀντὶ (ώς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὔξω αὐξάνω· φιλόπλοντον ἀμιλλαν αὔξοντες μελάθροισιν 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὔξησουν τὰ πλούτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πράττων τι οὐκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμενος.

ἀφαιρέομαι -οῦμαι ἀφαιρῶ· οὐ γάρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὃν μ' ἀφείλετο 819 διότι ὁ γάμος δὲν ἡτο εὐτυχής, ὥστε νὰ μὲ κάμη νὰ λησμονήσω τὸ λουτρόν· ἡ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἀφανής· τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κονδὲν οἴδ' οὐδεὶς κακὸν 476 τὰ θεῖα (ἡ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ

κανένα δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανεὶς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἄφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω -ῶ δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.
ἀφίστημι ἀπομακρύνω· οὐδὲν ἀποστήσει λόγον πυθέσθαι 912 καὶ δὲν
 θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (δρμος) κάνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ· οὐ μὴ ἀφορ-
 μίσῃ 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἀρ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὅριστ.
 μέλλοντος.

ἄχα δωρ., ἀττ. ἥχη, ἥχος.

ἄχαρις ὁ ἀνευ χάριτος· χάρις 566 χάρις ποὺ δὲν εἶναι χά-
 ρις: κακῆς γνωμικῆς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γν-
 ναικὸς (τῆς Ἐλένης), ἡ ὁποία δὲν ἤξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962: εἰς τὸν "Αρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι
 ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὑβρεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορού-
 μενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατήγορος
 (ώς μὴ παρέχων αἴδεσιν)· βλ. αἰδὼς.

βακχεύω ἔορτάζω ἔορτὴν τοῦ Βάκχου· 1243 βλ. ἀστακτος.

βάκχιος οἶνος· πληρῶ ἵσον μέτρημα βακχίου 953 ἐγχέω ἵσον ποσὸν
 οἶνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορὰ (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βιῶν.

βουφορβός βουκόλος· καὶ μὴν ὅδε βουφορβός ἥκει 236 ἀλλὰ νά,
 ἔρχεται ὁ βουκόλος.

βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ
 ἀνατολικὰ παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραώνα).
 κλίμακες **Βραυρώνιαι** 1462 τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα
 τῆς Βραυρῶνος· σεμνὰς καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὔριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ
 ναὸς τῆς (Βραυρῶνας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὅμοιώμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος· θνοία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωπο-
 θυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν· βώμιοι ἐπιστάται 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνὸς 345 ἐπιεικής, μαλακός, φιλάνθρωπος.

γαμέω -ῶ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις· ἀνθεμόδορον τον γάνος μελίσσης 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἔξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάνυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω· 1239 βλ. εὕπαις.

γάρ 520 πράγματι· τί γάρ; 533 τί ἔγινεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γὲ (συνήθως) τούλαχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ *rat*: ἀνεψιός γε 919 ναί, ἔξαδελφος· λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν 562 ναί, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἡλέκτραν· ὄμοίως: 75, 510, 866, 1177 κ. ἀλλ.

γεγώς μτχ. παρακειμ. τοῦ γίγνομαι (= γεγονώς): γεγῶσα τυγχάνει 473 ὑπάρχει· εἰ γεγώς 509 εἶσαι, κατάγεσαι.

γενειάδες αἱ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά· πλήγματα γενειάδων 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω: οἰσθα ἢ μοι γενέσθω; 1203 = οἰσθα ἢ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἢ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὄμοίων σύνταξιν ἐν Ἐκάρῃ 225: οἰσθ' ὁ δρᾶσον; = οἰσθ' ὁ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενέδ.

γένυς -ος ἡ, σιαγών, παρειά· πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γέννν ἐσκίαζον 1149 ἐσκίαζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτὰς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκὸς γαλαζοπράσινος.

γλῶσσα: καλόν τοι γλῶσσ' ὅτῳ πιστὴ παρῇ 1064 εἶναι ὥραῖον νὰ εἴναι κανεὶς ἐχέμυθος.

γρώμη (δικαία) 1469 εὔσεβῃ αἰσθήματα· 419 βλ. ὅλβος.

γὸν̄ τούλαχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα· ὅτι τὰ γύαλα τῆς Δήλου ἥσαν καρποφόρα (1235); δὲν εἴναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1234 κ. ἐ. βλ. εὕπαις.

δαιτζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαις δαιτός ἡ, φαγητόν, «τραπέζι», συμπόσιον.

δάμαρ -αρτος ἡ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναιοί.

δαρὸς μακρός, μακροχρόνιος.

δεῖμα τό, φόβος δεῖμα τούλεθρον 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτίζομαι.

δεινῶς 552 ὀθλίως.

δειράς ἡ, ἔχις ὀροσειρᾶς, ὅρος, βράχος, σκόπελος· δειράς εἰναλία 1240 βράχος παραθαλάσσιος· δειράς Καρυστία 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εύβοίας.

δέλτος ἡ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὁξέος μεταλλίνου ὀργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαίνοντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἔξεχοντος· ἡ ἐπιφάνεια των κρόνων βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἔξεχοντος· δειράς εἰναλίας 1240 βράχος παραθαλάσσιος· δειράς Καρυστία 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εύβοίας.

δέμας τό, σῶμα ἀδελφῆς δέμας 1440 τὴν ἀδελφήν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. δέρη, λαιμός.

δεσμός πληθ. δεσμά· προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω· ἵτ' ἐπὶ δεσμὰ 1205 πηγαίνετε νὰ (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσυνοι 439 εἶναι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, δεσποίνης τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἡ Ἰφ. εἴχεν εὐχηθῆ (354 κ. ἑ.) νὰ πέσῃ εἰς χειράς της ἡ Ἐλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὑρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς) : διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς) : διὰ λαμπρὸν αἰθέρα 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος· διὰ πέτρας 355· (διὰ) φῦλα καὶ δι' ὁδοὺς 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή: διαδοχαῖς Ἐρινῶν 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα· Ἀσίτητα γαῖαν Εὐρώπας διαμείψας 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάξεις τὴν Ἀσίαν.

διαπτυχὴ ἡ δίπλα· δέλτον πολύθνοοι διαπτυχαι 727 ἐπιστολὴ ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη· γραμμάτων διαπτυχαι 793 διπλωμένη ἐπιστολὴ· βλ. δέλτος.

διαριθμέω -ῶ λογαριάζω ἔνα ἔνα, κάνω διαλογήν (ψήφων). Κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἡ Ἀθηνᾶ, ἥτις προήδρευε, διηρίθμησε ψήφους ἵσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀρίθμησιν ἰσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἴδικήν της ψῆφον καὶ οὕτως ὁ Ὁρέστης ἦθος ὀθωμόη. Ο μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικὸς τοῦ ἔθιμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσετο: ὑπετίθετο δτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψῆφον τῆς Ἀθηνᾶς· πρβλ. 1470.

διαρρώξ-ωγος (δήγνυμι) διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιοις 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστικὴ ἀπόφασις· δίκην παρέχω 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἡτο θεὰ Κρητική, ἣν ὁ Εύριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. δίκτυον.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω· μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει, δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἕρεὸν μετέβαλεν ὅμι' αὐγᾶς ἄλιος 192 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ποὺ ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχιάν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματός του ἔρριψεν ἀλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. Τοῦτο ἔγινε διὰ σειρὰν ἐγκυλημάτων, τὰ ὅποῖα ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἀπλῶς διὰ τῶν λέξεων χρυσέας ἀρνός ὀδύνα 196: Εἰς το ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, δταν νυμφεύθεις τὴν θυγατέρα τοῦ Εύρυσθέως Ἀερόπτην ἔγινε βασιλεὺς τῶν Μυκηνῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσόμαλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἔξουσίας. Ο ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θύεστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνη κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἔξερράγη ἀγρία ἔρις, ἥτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως· ὁ Θυεστῆς ἔξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἔαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὅποῖον ἀναθρέψας ὡς ἔδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. Ο Ἀτρεὺς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἔφύνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ δτι

είναι υἱός του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὥμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῇ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἔξορίας καὶ σφάξας καὶ διαιμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὄποιον προσέφερεν εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἀλληγ. ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβών τὴν ἔξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ηύνοιε τὸν Ἀτρέα.

δίνη κυκλικὴ περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα· ἦν ἀμφὶ δίναις, ἀς θάμ' Εὔριπος πυκναῖς αὔραις ἑλίσσων κυανέαν ἄλλα στρέφει, ἔσφαξεν 'Ελένης εἰνεχ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ β σύντ. : ἦν πατὴρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ (ὅπως πιστεύεται), 'Ελένης εἰνεκα ἀμφὶ δίναις (πλησίον τῶν περιστρεφομένων ῥευμάτων), ἀς Εὔριπος ἑλίσσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις (διὰ συχνῶν ἀνέμων) στρέφει (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) κυανέαν ἄλλα. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὔριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν παλιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέψεσαι, λέγει ὁ Χορὸς εἰς τὸν Ὁρέστην 652.

διοπετής ὁ ἐκ τοῦ Διός (ἐξ οὐρανοῦ) πεσών.

δῖος ὁ τοῦ Διός· δία κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διός καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος· δίπαλτα πολεμίων ξίφη 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπτυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν 242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρκα δωρ., ἀττ. Δίρκη, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοί 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμὸς καταδίωξις· πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

διμαθεὶς δωρ., ἀττ. διμηθεὶς (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ δάμνημι, δαμάζω), φονευθεὶς, ἀποθανών 199 βλ. ποινά.

διμωὴ δούλη.

δινοφερὸς ζοφερός, σκοτεινός· οἱ (δνειροι) πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ' ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δινοφερὰς γᾶς εὐνὰς

ἔφραξον 1264 τὰ ὄποια (ὅνειρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὑπὸν τῶν ἐντὸς τῶν ὑπογείων.

δοκέω -ῶ 8, 678 καὶ ἀλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἀλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ δρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· δοκεῖ (ἀπρόσ.) φαίνεται καλόν· δοκῶ ἐν ὑπνῷ 44 ὀνειρεύομαι. Ἐκ τοῦ ἔδοξα (44) νοητέον ἐν 46 καὶ ἐν 48 ἔδοξε (μοῦ ἐφάνη) ἐν 279 ἔδοξε ἐφάνη (ὁ βισκός)· ἐξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 ἔδοξε ἐφάνη καλόν· καδόκοννον οὐκ εἰδέναι 956 « καὶ ἔκανα πῶς δὲν καταλάβαινα »· ἵν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ νὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη· δοκήμασι 176 (ώς ἐν 8 ὡς δοκεῖ) ὅπως πιστεύεται.

δόμος: δόμοι 1040, 1079 ναός· δόμοι ἀνακτόρων (περιφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ. : εἴμι εἴσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναίω· ἡ Ιφιγένεια ὡς ιέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πρασίνους καλάμους· ἡ αἰτιατ. δονακόχλοα, 399, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ λευκόχροα, κυανόχροα, ἀπαλόχροα.

δόξα 1030 γνώμη· μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου· 1164 εἰκασία· 418 βλ. κοινός.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ δόρυ) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ δράκων· "Αἰδον δράκαινα 286 Ἐρινύς.

δράκων ὅφις· ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, δτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἡ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλληλον φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμὸς (διδράσκω) φυγῆ· νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· 1300 βλ. μέτα.

δρόσος: θαλασσία δρόσος 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία· μεταβάλλειν δυσδαιμονία 1120· ἡ (ἐξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ μετ' εὐτυχίαν κακούσθαι 1121) εἶναι ἡ (πραγματικὴ) συμφορά· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχῆ βίον, διότι σύντροφος ὃν ἀνάγκαις (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) οὐ κάμνεις (ἀντέχεις).

δυσδαιμων κακοδαιμων, δυστυχής· δυσδαιμων δαιμων 203 μαύρη μοῖρα· ἡ μοῖρα τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς τας ματρός ζώνας καὶ νυκτὸς κείνας, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλᾳ τῆς μητρός της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης· ὡς ἔγκειμαι δυσθρηνήτοις θρήνοις 144 διότι εἴμαι βουτηγμένη εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθής δυσνόητος· ἡ τύχη παρήγαγ' ἐς τὸ δυσμαθές 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον ποὺ δὲν ἤμπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ δυσμενὲς μὴ 'μοι λάβῃς 637 μὴ θυμώσης ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ, τι πρόκειται νὰ πάθης, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). Ο Ὁρέστης δηλ., λέγει ἡ Ἰφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ, τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ. ἔ.

δύσνους δυσμενής· δύσνουν με λήψεσθε 350 δυσμενῆ θὰ μὲ εῦρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχής εἰς τὸν γάμον του· νύμφαν δύσνυμφον 216 νύφη, μαύρη νύφη.

δυσπραξία δυστυχία· ἡ λίαν δυσπραξία ἔστι διδοῦσα λίαν μεταφολάς, ὅταν τύχῃ 721 ἡ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίστε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρη ἡ περίστασις· 514 βλ. πάρεργον.

δυστεβής 694 θεοκατάρατος.

δυστυχής: οἱ δυστυχεῖς τοῖσι δυστυχεστέροις αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὖ 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν δυστυχήσουν οἱ ἕδιοι, δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς δυστυχεστέρους των· τὸ κακῶς πράξαντες μετὰ τὸ δυστυχεῖς πλεονασμός· ἵσως ὅμως τὸ χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ὅλους: οἱ διαρκῶς δυστυχεῖς, ὅταν τοὺς πλήξῃ μία νέα συμφορά, δὲν αἰσθάνονται κτλ.)· τὰ δυστυχή 958 ἡ δυστυχία.

Δυστυχής εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὄποιον λέγει (500) ὁ Ὁρέστης ὅτι θὰ τοῦ ἐταίριαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μὲ τὴν φόρμιγγα, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρήνητος, θλιβερός· 225 κ. ἔ. βλ. αἰμάσσω.

δύνσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δύώματα 1153 ναός.

Ἐα ἐπιφών. Θαυμασμοῦ ἡ δυσαρεσκείας ἡ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ὀττ. ἔβη.

ἔγείνατο ἐγέννησε· ἀδρ. τοῦ γείνομαι.

ἔγκειμαι κεῖμαι ἐντός· 145 εἴμαι βουτηγμένος.

ἔγκληρος ὁ ἔχων κλῆρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. "Ἐγκληροι καὶ συνήθως ἐπίκληροι ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι δόλικληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων. Νηπήρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥητὰ προστατευτικὰ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἔγκροτέω -ῶ κτυπῶ· πνυμαὶ ἦσαν ἔγκροτούμεναι 1368 ἔπειταν γροθίές.

ἔγκυκλιος κυκλικός· 429 βλ. μέλπω.

ἔγκυκλόω -ῶ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἰ: εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

εἴα, ἐπίρρημα παρακελευσματικόν, ἐμπρὸς λοιπόν.

εἴεν ἀς εἶναι, καλά· δηλοῖ δτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π.χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· εἰκότως ἔχει 911 εἰκός ἐστι.

εἰκὼ αἰτιατ. τοῦ εἰκών. 'Ο Εύριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ιφιγένειαν λυπουμένην, διότι δὲν εὑρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα της, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνῃ καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὑφασμά της τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὅποιαι ὑφαίνον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Παναθήναια εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος ἐπικδ. τύπος ἀντὶ ἐλάτινος, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. ἔρθιος.

εἰλίσσω = ἐλίσσω, δὲ ίδε.

εἰπὼν ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ ἀκούσας· εἰπὼν ἀκούσας τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἴργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἴσατο 946 ἵδρυσεν ἀδρ. τοῦ ίζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἴσοράω-ῶ: φόβῳ εἰσօρᾶν 1342 ἐκ φόβου μήπως ἵδωμεν· συντ. : φόβῳ εἰσօρᾶν ἢ μὴ χρῆν (εἰσορᾶν).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἔαυτόν μου, λαμβάνω· ὡς εὖ κακὸν δίκαιον (= κακὴν δίκην) εἰσεπράξατο 559 πόσον καλὰ ἔκαμε

ποὺ ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα), ἀλλὰ δικαιάν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό· ἐκ δόμων 1005 ἐν τῇ ξένῃ.

ἔκατι ἔνεκα.

ἔκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. προσάμβασις)· ἐν 200 ὡς τὸ ἡμέτερον «βγαίνω» εἰς ἐκφράσεις ώς «βγῆκε τ' ὄνειρο», «βγῆκε ἡ προφητεία»· ἐκβαίνει ποινὴ ἡ ἐκδίκησις πραγματοποιεῖται, ἐκτελεῖται, ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος εὑρίσκει ἵκανοποιήσιν (βλ. ποινά)· ἐξέβην ἄλλοσε 781 ἀλλοῦ πῆγε δὲ νοῦς μου· μὴ ἀβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἥδονάς ἀλλας λαβεῖν 907 ἀφοῦ εὔρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώκουν ἀλλας μικρὰς ἥδονάς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποὺ τοὺς ἀνοιξεν ἡ τύχη.

ἔκβολή: ἐκβολαὶ νεῶς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκεῖται πλοῖον.

ἔκβολος δ, 1042 μέρος ἔηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἔκβρυχάομαι -ῶμαι βγάζω βρυχηθμόν· στεναγμὸν ἥδυν ἐκβρυχώμενοι 1390 ἐκβάλλοντες βαθὺν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

ἔκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλυστρῶ.

ἔκει: τοῖς ἐκεῖ 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἔκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ· ἐξεκλέψαμεν πέτροις χειρῶν φάσγανα: 331 : τὸ χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν· αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόνους καὶ ἀφῆκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἔκκομιζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἔκλείπω (δροκον) 750 παραβαίνω.

ἔκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἔκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἔκμοχθέω -ῶ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἔκνευω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλήν, στρέφομαι, κλίνω· ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῇς ἀπὸ τὰ δελεαστικὰ λόγια τῶν ξένων)· ἐν 1330 κάνω νεῦμα: ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακράν.

ἔκνιπτω ἀποπλύνω.

ἔκπετάνυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω· ἐν 1135 σύντ.: πόδες νεὸς ὀκυπόμπου ἐκπετάσουσιν ἵστια ἀέρι πάρ πρότονον

κατὰ πρῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ «ποδάρια» (βλ. πόδες) τοῦ ταχέος πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ίστια θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν δέρα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς πρῷρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς· ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου· ἐκπίμπλημι κίνδυνον 90 ὑφίσταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ· ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγουν 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα· ἐν 773 κάνω ἕνα νὰ τὰ γάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν· ἐκποδῶν ἔχω 1226 μένω μακράν.

ἐκσφόζω σφόζω ἐκ τῶν κινδύνων· ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν; 1025 διὰ νὰ ἡμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελούμενοι τὸ σκότος;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω· 848 σύντ.: ἐξεθρέψω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφοινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω· ἐκφρόντισον διωγμὸν δστις τοὺς ξένους θηράστει 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδίωξιν θὰ κατορθωθῇ ἡ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διωγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ δὲ δστις θηράστει ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκών: οὐχ ἐκὼν ἐκὼν 512· δ Ὁρέστης δὲν ἔξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκών, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκών, διότι τὸν ἡνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε δ ἡ χαρακτηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ίδιάζοντα τρόπουν καὶ αὐτὸς ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἐλακον ἀδρ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω -ῶ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἐλεγος δ, θρηνολογία, θρηνητικὸν ἔσμα· ἀλυροι ἐλεγοι τας οὐκ εὐμόνσον μολπᾶς 146 θρῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὄποιους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός). τὸ βοὰν ἔξοβελίζεται· ἐλεγος οίτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

ἐλέγχω ἐρωτῶ.

έλισσω (καὶ εἰλίσσω) περιστρέφω· ἐν 444 κάνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος· ἀμφὶ χαίτᾳ δρόσον αἵματηρὰν ἔλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ δεσποινὰς χειρὶ 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης της δεχθῆ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα χέρωντες) εἶναι αἷματηρά, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγήν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεῖρ τῆς ἵερειας λαιμοτόμος, ἀν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα (πρβλ. 40 καὶ 622). Ἡ ἐν Δήλῳ λίμνῃ, ἡτις εἴλιστε τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (κύκλῳ κατηγορ.) 1103, ἔκαλεῖτο τροχοειδής· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θέογνιν (5) ἡ Δητὼ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ ἐφαγαμένη φοίνικος χερσών παρὰ πόδ' εἴλισσονσα φίλας ματρός ἡλίκων θιάσους 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὄμιλους τῶν συνομηλίκων μου ἐνώπιον τῆς μητρός μου· χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πνυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆτριν θεᾶς 1271 μὲ τὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἴκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν δργὴν τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ δίνη διὰ τοὺς στ. 6 κ. ἑ.

Ἐλλάς· ἀρχικῶς ἥτο ἐπίθετον (*Ἑλλὰς γῆ*), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὁποῖον συνώδευεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ώς καὶ τὸ Ἰλιάς, κυρ. ποίησις). ἐν τούτοις διετηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι: Ἑλλάδος στρατηγίας 17 ἐλληνικῆς ἐκστρατείας· Ἑλλάδος γῆς 448· Ἑλλάδος νεώς σκάφος 1345 σκάφος ἐλληνικῆς νεώς, ἐλληνικὴν ναῦν. Ἔπισης καὶ τὸ Ἑλλην χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ: Ἑλλην φόνος 72 ἐλληνικὸν αἷμα· Ἑλληνος γῆς 341 ἐλληνικῆς (ἐλληνίδος) γῆς· πατρίδος Ἑλληνος 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἔμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἔμπεδόω -ῶ (δρονον) ἐκπληρῶ.

ἔμπολα δωρ., ἀττ. ἔμπολή, ἔμποριον, ἀγοραπωλησία· ζαχούσου δι' ἔμπολᾶς νόστον βάρβαρον ἥλθον 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἥλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἔμπυρα τά, οἱ διὰ τοῦ πυρὸς θυσίαι· ἔμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος· ἐναλία δρόσος 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδοις δόξεις χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα της 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ· τὸ δ' ἐνθένδε 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπὸ αὐτό.

ἔνι 572, ἔνεστι, ὑπάρχει.

ἔνοπῃ φωνῇ· ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπάς 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάξας) τὴν κόμην του διέταξεν νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὀνειρομαντείαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 κνανέησιν ἐπ' ὅφρύσι τεῦσε Κρονίων ἀμβρόσιαι δ' ἄλα χαῖται ἐπερρόσσωτο ἄγακτος κρατός ἀπ' ἀθανάτοιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἔκει· ἐπεξήγησις αὐτοῦ τὸ πρός οἶκον 1011.

ἔξαιρετος ἐξηρημένος· ἔξαιρετον δός μοι τόδε 755 κάμε μου τὴν ἔξῆς ἐξαιρεσιν.

ἔξακοντίζω ρίπτω ἀκόντιον· ὅσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενείου γονάτων τε τοῦ τεκόντος 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρός μου.

ἔξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἔνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἔξανάπτω κρεμνῶ ἔκ τινος, ἀναρτῶ· ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτὰς ἔξανῆπτεν ἀγκύλας 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἴστον ἡ ἄλλην προεξοχήν του) βρόχον (συρτυθηλεά). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (χῶ μέρν τις) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

ἔξανθέω -ῶ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, «ἄναδίνω»· 300 σύντ. : ὥστε πέλαγος ἀλὸς ἔξανθεῖν αἴματηρδν (κατηγορ.) ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἔξανίμι ἐκπέμπω, ἔξάγω, κάνω νὰ χυθῇ· ἐπισχέτω καὶ ἔξανέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἵερεύς.

ἔξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἔξαρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν· 743 ὑπαγορεύω.

ἔξαυδάω -ῶ ἐκφωνῶ, λέγω, ἔδω.

ἔξεδρος δ ἐκτὸς τῆς ἔδρας· ἔξεδροι χθονὸς 80 μακρὰν τῆς χώρας.

ἔξελέγχω 955 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἔξένευσας ἐν 1186 ἀόρ. τοῦ ἐκνεύω (διδέ). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνέω κοιλυμβῶν ἔξέρχομαι εἰς τὴν ξηράν, διαφεύγω).

ἔξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἔξεφίεμαι παραγγέλω, ἐντέλλομαι.

ἔξισταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἔξδν μτχ. τοῦ ἔξεστιν ἔξδν (ἐνν. φρέσειν) 688 ἐνῷ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑποφέρω.

έξορμάω-ῶ: ἔξορμο δεῦμα 1437 ἔξαπολύ ω κῦμα.

έπαιρω ἐγείρω, ὑψώνω· παύσω λόγχην ἢν ἐπαίρομαι 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὅπλα, τὰ ὅποια ὑψώνω.

έπαιρίσκομαι, ἀόρ. ἐπηρόδημην, ἀπολαύω.

έπειγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

έπεμβάσῃ δωρ., ἀττ. ἐπεμβήσῃ, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω· ἐς πάτραν ποτ' ἐπεμβάσῃ 648 θὰ πατήσῃς μιὰ φορὰ τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

έπευφημέω-ῶ ἥδω ἐπὶ τινι· ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν παιᾶντα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲν παιᾶνα (ὕμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα).

έπεύχομαι 508 καυχῶμαι· τὸ κλεινὸν "Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι καυχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. "Α.

ἔπη 723 χρησμός.

ἔπηλυς (ἐπὶ ἥλυθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθών, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφονεῖν.

έπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι· ἔξαίφνης. 1252 γίνομαι κύριος· ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν: ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὡδήγησαν.

έπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω· ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεὰν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκαυσε.

έπιθωάνσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως· κώπαις ἐπιθωάνξει (=τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν ρύθμὸν εἰς τοὺς κωπηλάτας· τὸ ἔργον τοῦτο ἔξετέλει δ τριηραύλης.

έπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφὴ τοῦ στύλου.

έπιμαστίδιος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῷ, ὁ θηλάζων.

έπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν· πάντα..., ὃν ἐπισκήπτεις πέρι 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὅποιων παραγγέλλεις.

έπισκοπέω-ῶ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

έπιστέλλω παραγγέλλω.

έπιστολὴ ἐντολή, παραγγελία· ἐπιστολή, γράμμα.

έπιστροφὴ 671 ἐπικοινωνία· πάντες, ὃν ἐπιστροφή τις ἢν 671 πάντες, ὅσοι εἶχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους· πρβλ. 'Οδ. α 177: καὶ κεῖνος ἐπίστροφος ἢν ἀνθρώπων.

έπίσχῃ ὑποτακτ. ἀορ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω· μηδέν μ' ἐπίσχῃ γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίσῃ.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ἐπέχω ἀκουμπῶ· ἐπισχέτω καὶ ἔξα-
ντέτω 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἵερεύς.

ἐπόμνυμι δρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

. ἐπτάτονος ἐπτάχορδος· ἔχων κέλαδον ἐπτατόνου λύρας 1128 παιζων
τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἐνθα συνδέεται μὲ τὸ
ὅστοιν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν ὄμονον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404
ἡ γειρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὄμου: γυμνὰς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κώπη
προσαρμόσαντες ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κώπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ
τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὄμων.

ἐπώνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὄνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ
εἰς Ἀλάς ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμι-
δος ἦτο κατὰ τὸν Εὔριπεδην 1454 ἐπώνυμον τῆς χώρας τῶν Ταύρων
καὶ τῶν περιπολήσεων τοῦ Ὁρέστου· βλ. Ταυροπόλος.

ἐπωτίδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῷρας, ἐπὶ τῶν ὅποιων
ἐστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἔραω -ῶ ποθῶ, ἐπιθυμῶ· σὺ τοῦτ' ἔρα 516 σὺ ἔχεις αὐτὸν τὸν ἔρωτα,
κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτόν σου.

ἔργον: ἐν ἔργῳ 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἔρειψιμος κατερριμμένος εἰς ἔρειπια· πᾶν ἔρειψιμον στέγος βεβλη-
μένον πρὸς οὖδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κα-
τέπεσεν («σωριάστηκε») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύ-
λων. "Ἐπειτα ἀπὸ αὐτὸν πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι
(πλὴν ἐνός) ἐπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ
καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἰς στῦλος
ὑπελείφθη.

ἔρέσσω κωπηλατῶ· πτεροῖς ἔρέσσω 289 κινῶ τὰς πτέρυγας ὡς ὁ
κωπηλάτης τὰς κώπας, «φτερολάμψω».

ἔρετμὸν κώπη· ἔρετμοῖσι καὶ λόγχαις 1110 δοτ. ὄργαν.: αἱ νεάνι-
δες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἥχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς
πατρίδος των (πύργων δλομένων) καὶ ῥιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετε-
φέρθησαν (ώς φορτίον καὶ ὅχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦτο ἐν ναυσὶν καὶ
ὅχι ἐπὶ ναυσὶν) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογχῶν τῶν ἔχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ "Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος
ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δρᾶ-
μα ἐκτὸς τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ. ἐ.,

ῆσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἀρείου Πάγου ἐπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ. ἐ. βλ. ἀλλάσσομαι.

έρμηνεύς ἔξηγητής, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἀγγελος λέγων ἔρμηνος ὅδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἐννοεῖ τὸ ῥόπτρον («χτυπητήρι») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὅποιον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔροις ὁ, ὁ ἔρως.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

ἔρρω ἐχάθηην, ἐσβησα· 187 σύντ.: ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκήπτρων τῶν οἰκιών τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.) σύντ.: ἐσβήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεώς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.) πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἐσέρχομαι: ἐσῆλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, «μᾶς μπῆκε ἡ ἴδεα».

ἐσταίην εὔκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι χοροῖς ἐσταίην 1143 «νὰ στεκθούμονι στοὺς χορούς», νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χορούς. (Εὐχή.)

ἔστε ἔως ὅτου.

ἔστιαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος· 387 βλ. Τάγταλος.

ἔτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἀττ. ἔτλην, ἀδρ. ἕρματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνετῷ μέλλ. τλήσομαι, παρακείμ. τέτληκα τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 «γι' αὐτὸ ποὺ βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη»· ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, «βάσταξε ἡ καρδιά μου»· ὄμοιών 924.

εὗ καλά· ὃς εὗ 533, 540 τί ὡραῖα, πόσον καλά· τὸ εὗ 580 τὸ καλόν, ἡ ὅνησις· φρονῶ εὗ 353 εἴμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἀττ. εὐήλιος· εὐάλιον πῆδ 1139 τὸ ὡραῖον πῦρ τοῦ ἥλιου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εῦγομφος (γόρμφος ἥλος) καλῶς συνηρμοσμένος.

εὐδαιμονέω -ῶ εἴμαι εὐδαιμων· 543 σύντ.: τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, δην λέγοντος εὐδαιμονεῖν;

εὐδαιμων ὁ ἔχων τὸν δαιμόνον εὐ διακείμενον, εὐτυχής· 544 σύντ.: (ὁ στρατηγός), δην γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος· παρθένος εὐδόκιμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, «ἀρχοντογυρεμένη».

εὐερυής (ἔργος τό, βλαστὸς) καλλίβλαστος.

εὐθυντηρία τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ὅπου εἶναι προσηρμοσμένον τὸ πηγάλιον.

εὐήρης καλοταιριασμένος· 1050 βλ. πίτυλος.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, «ταμένος».

εὐλαβεστέρως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εῦμιτος δ ἔχων ώραιάς κλωστάς· εῦμιτοι πλοκαὶ 817 τὸ συνταίριαμσα τῶν ώραιών νημάτων.

εὔναιος (εὐναὶ αἱ, λίθοι χρησιμεύοντες ώς ἄγκυρα καὶ εἴτα ἐν γένει ἡ ἄγκυρα) δ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν· δίδων εἰς τὸ πλοῦν τὴν κατεύθυνσίν του.

εὔνῃ κλίνη, κατάκλισις· ὑπνον δυοφεραι· γᾶς εὐναὶ 1266 κατάκλισις πρὸς ὑπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια· τὸ δυοφερὸς εἰς τὸ εὐναὶ καθ' ὑπαλλαγὴν ἀντὶ εἰς τὸ γᾶς. Βλ. καὶ δυοφερός.

εὐξύνετος εὐνόητος· 1092 βλ. ξυνετοί.

εὔολβος ζάπλουτος.

εὔπαις δ ἔχων καλὰ παιδιά· εὔπαις γόνος 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἴτα) τὰ καλὰ τέκνα· ὥστε: εὔπαις δ Λατοῦς γόνος, τόν ποτε Δηλιὰς ἐν καρποφόροις γυάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρᾳ σοφόν, ἢ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιά, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὑρισκομένη ἐγέννηνα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας της, δηλ. (δ 'Απόλλων) δ χρυσομάλλης, δ σοφὸς κιθαρφόδος, καὶ (ἡ "Αρτεμις), ἡ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἴκανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντὶ ὀνομαστ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (= ὅν).

εὔπηνος (πήρη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος· εὔπηνοι ὑφαὶ 814 καλούφασμένον ὑφασμα· εὔπηνοι ὑφαὶ πέπλων 312 καλούφασμένος πέπλος· πέπλων ἄγαλμά σοι θήσονσιν εὐπήνους ὑφὰς 1464 θὰ σοῦ ἀφιερώνουν ώς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλούφασμένους πέπλους των· ἡ "Αρτεμις ἐτιμᾶτο καὶ ώς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθυια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ιφιγένεια· πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρὺς (πρβλ. κοιλωπὸς 236, στενωπός)· χάσμα εὐρωπὸν πέτρας 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὐσεβὴς 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εύσημος (*ναῦς*) 1383 ἡ ἔχουσα ώραιον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν· τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατά τῆς Τροίας, ὡς περιγράφει ὁ Εύριπιδης ἐν τῇ *Ιφιγενείᾳ* τῇ ἐν Αὐλίδι 231 κ. Ἑ.

εύτραφής καλοθερεμένος, εὔσωμος, ἀκμαῖος.

εύτρεπής τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος· οὐκ ἀν φθάροις εὐτρέπῃ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εύτρεπίζω τακτοποιῶ.

εύτυχέω -ῶ 329 ἐπιτυγχάνω.

εύτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εὖσδρος ὁ ἔχων ἀφθονον ἢ ώραιον βδωρ.

εὐφαμέω -ῶ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγήν.

εὐφημος ὁ λέγων εὐοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσοιώνους λέξεις, ὁ τηρῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν δμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίσῃ καὶ ἄκων λέξιν δυσοίωνον). εὐφημα φάνει 678 « μὴν κακομελετᾶς », καλομελέτα, σιώπα.

εὔχομαι 21 τάζω.

ἐφεστώς ὁ ἐπὶ τινι ἐστώς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐφίεμαι 1483 ὁρίζω.

ἔχω κρατῶ· μία τύχη ᔹχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ᔹχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος· 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εύτυχία· ἐξ οῶν καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζόα ζωή· τὸ χάριν ᔹχω ζόας, χάριν ᔹχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωήν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζώνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαιμων.

ἢ 407, 1168 μήπως.

ἡγγέλης ἡγγέλθης· τοῦτ' ἀρ' ἡγγέλης μανεῖς; 932 αὐτὴ εἶναι ἀρά γε ἡ μανία, ποὺ ἔφεραν τὴν εἰδῆσιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: εἴ τι δή σου τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἰ ἡδύ τί σου μαθεῖν τοῦτο· εἰχον ἡδονὴν 954 ἑτέρποντο (πίνοντες)· ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἡ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαριστησις; 908 βλ. ἐκβαίνω.

Ἀλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. 'Ἐν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός της.

ἥμαι κάθημαι· ἥμεροι 1339 ἐκαθήμεθα.

ἥτις 381 ἀναφορ. αἵτιολ.

Θαλλὸς βλαστός.

Θάλος τό, βλαστάρι· καὶ μεταφορ. (βλ. Ἀγαμεμνόνειος).

Θαμά συγνά.

Θάρσος 730 βλ. πίπτω.

Θάσσω κάθημαι· δάιμονές τινες θάσσουσιν οὔτε 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηνται ἐκεῖ· εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρῳ, ἢ Νηρέως ἀγάλματα 272 ἀν πάλιν σεῖς, ποὺ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτήν, εἰσθε οἱ Διόσκουροι· ἢ καμάρια (δῆλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ἄλεω ἥμιν γένεσθον.

Θαῦμα: ὃ θαῦμα — πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω; 1321 ὃ θαῦμα... ποίαν ἐντονωτέραν λέξιν νὰ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ χαρακτηρίσω ὅρθῶς τὸ πρᾶγμα;

Θαυμαστός: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

Θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραϋντικόν· κεῖται θελκτήρια 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

Θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποία ἀπὸ σᾶς δηλοῦ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποία ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτά;

Θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον· 1035 καὶ 1037 σύντ.: λέξιομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεᾶς οὐ καθαρὸν ὄντα (ἄνθρωπον μιαρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

Θεόδμητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθῆναι θεόδμητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

Θεραπεία 314 περιποίησις, ὑπηρεσία.

Θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

Θέσφατον (θεὸς φημὶ) χρησμός· οὐ τὸ τοῦδέ γ' αἴτιον γενήσεται

πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγώ ὁ αἰτιος νὰ πέσῃ ἄχρηστος (νὰ ματαιωθῇ, νὰ μὴ ἐκπληρωθῇ) ὁ χρησμός τὸ τὸ τοῦδε ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὅδε πρὸς τὸ ἐγώ· μαντεῖαι θεσφάτων 1255 χρησμοὶ θεσφάτων ἀοιδαὶ 1283 ἔμμετροι χρησμοὶ: βλ. πολυάνωρ.

Θηράω -ῶ 1426 συλλαμβάνω· θηράομαι-ῶμαι 1311 ἐπιδιώκω.

Θοάζω ταχέως κινῶ· 1142: ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νὰ εἴχε πτερά, διὰ νὰ διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νὰ σταματήσῃ, δταν θὰ ἐφθινεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. 'Ο Εύρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ θοὸς (θέω) ταχύς.

Θοὸς (θέω τρέχω) ταχύς· θοαῖσιν ἵπποις 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

Θορῶν μτχ. ἀορ. τοῦ θρόφσκω.

Θούμδαφυλον 346 τὸ δμόδφυλον· βλ. ἀγαμετρέομαι.

Θριγκός δ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἥτις ἐξεῖχε τῶν λοιπῶν.

Θρίγκωμα θριγκός, γεῖσον.

Θρώσκω πηδῶ, σκιωτῶ.

Θυέστης οὐδὲς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως. Τὰ περὶ τῆς ἐριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν. λ. δινεύω.

Θυηπόλοις ἐ ἀσχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ιερεύς.

Θυμόματ-οῦμαι δργίζομαι, θυμώνω.

Θυτήριον θῦμα.

ἱέρεα (ἀττικὸς τύπος) ιέρεια.

ἱερεὺς 360 σφαγιαστής.

ἱημι δίπτω ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἱκνέομαι -οῦμαι 1069 ικετεύω.

ἱνα 394, 1344 δπου.

ἱὸς δ, βέλος.

ἱππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἡ ἄρματος. 'Εν 1428 ἐκ τοῦ ἵππεύμασιν ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζεῦγμα διώγμασιν εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τὸ ὅποιον περνᾷ τὸ χρμα τοῦ ἥλιου.

ἱσήρης ἵσος.

Ιστημι: Ιστημι βοήν 1307 « μπήγω φωνές ».

Ιστορέω -ῶ ἐρωτῶ.

Ιστός 222, 816 ἀργαλειός.

Ιστώ 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἴδα).

Ιστωρ γνώστης.

Ἔχνος: τίθημι ἔχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κἀδόκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρσιος καθαρτικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ καθάρσια κατηγορούμ.

καθιδρύομαι ἐγκαθιδρύω· καθιδρύσαντο εὐτυχῆς 1481 εὔχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλό.

καθίημι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω· καθίημι κόμας 52 βγάζω μαλλιά· καθίημι δέμας 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω· καθίημι γόνην 333 γονατίζω· καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἥδυ μοι φρενῶν 1181 καὶ ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα, διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχήν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ· πόντῳ δὲ δόντες τοῦν ἔσενον καθίεσαν 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόμαι-οῦμαι ὁρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινὸς νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. νέον (σοβαρὸν) 237.

καινῶ φονεύω· 1170 σύντ. : ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρὸς εὐκαιρία. Διὰ τὸ δλον χωρίον 907 βλ. ἐκβαίνω.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία· κάκην κεκτήσομαι 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· κακίζω 1) ὄνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλὸν· τὸν χρησμὸν οὐ κακιστέον 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1206 καὶ ἐκκομιζόντων· προστακτ.

κακόμαι -οῦμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι -οῦμαι 493 βλ. δρομάζω.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρᾶς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὡραῖον στάδιον 437 βλ. πολυόρνιθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἐμέ.

καλλίφθιογγος ὁ ὥραῖα ἥχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικὸν πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπτω (ἐν τῇ ἀρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμπτῆρα· ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεις φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἀρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔργεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνο ποὺ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπίθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲν προσοχὴν (κυρ. προβάλλων τὴν κεφαλήν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγνητος ἀδελφός· κασιγνήτη ἀδελφή· κασιγνήτω 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφὸν φιλότητι· κασίγνητον κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω· 606 σύντ.: αἴσχιστόν ἐστιν ὅστις (== εἰ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.

κατέδω ἄδω τι ὡς ἐπωδήν (ξόρκι). κατῆδε βάροβαρα μέλη μαγεύοντα 1337 ἐτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπωδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας, π.χ. ῥαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. χερούττομαι, χέρνυψ.

κατασβέννυμι: ἐλαίω σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβιον ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως: θὲτον νεκροῦ σῶμα σὸν κατασβέσω μὲν ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω· οὗ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὄποιον (βωμὸν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος μὲ χαλκόν· σκιερᾶ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνη 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φουντωτὴν δάφνην, ποὺ τὸν ἐσκίαζε. (Κατ' ὄλλους: σκεπασμένος μὲ φοιλίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην.)

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, «ξεκάνω».

κατεύχομαι καταρρώμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταιριασμένος. Πρβλ. εὐήρης 1346 βλ. πίτυλος.

κατολοφύρομαι ὀδύρομαι, θρηνῶ διά τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν "Ἄδην.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἥχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ κέλευθα, ὄδος.

κέλευσμα παράγγελμα· ἐκ κελεύσματος 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: ζῆτεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος (ἐνν. ἐμοὶ) ὡς θαρονμένῳ 506 (οὐκ ἀν φράσαιμι ἡτις πόλις ἔστι μοι) διότι αὐτὸν ποὺ μοῦ ζῆτεῖς δὲν μὲ ὀφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαΐτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κήδειος πένθιμος· κήδειος οἴκτος πένθιμον μοιρολόι (βόγγος)· τὸ κηδεῖος οἴκτοις 147 ὡς καὶ τὸ ἀλύροις ἐλέγοις 146 παράθεσις εἰς τὸ θρήνοις 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται: καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)· τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἔξ ἐπιγαμίας· κήδη πεθερικά· κήδη καὶ δόμους 707 τὸν οἶκον μὲ τὸν δόπον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἐν διὰ δυοῖν.

κηροδέτας δωρ., ἀττ. κηροδέτης, κηρόδετος, διὰ κηροῦ συγκεκοληθμένος· κηροδέτας κάλαμος 1125 σῦριγξ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξύ των μὲ κηρόν. Τὴν σύριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα· τὸ κινδύνευμα γίγνεται καλὸν 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυγχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχής θὰ εἴναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθοῦν δύο πράγματα συγχρόνως (εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι δμοῦ), δηλ.

καὶ τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἡ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἰσεις 1000 νοητέον τὸ εῖ.

κληδουχέω -ῶ εἶμαι κλειδούχος, πυλωρὸς (πρβλ. 1152), ιερεὺς.

κληδοῦχος ἡ, κλειδούχος, φύλαξ, ιέρεια· 130 σύντ.: πέμπω πόδα (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) παρθένον ὅσιον δούλα κληδούχον ὁσίας (τῆς Ἰφ.).

κληζομαι καλοῦμαι, δνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι (917).

κλῆθρον μάνταλος, ἀμπάρα· ἡ χαλκότευκτα κλῆθρα λύσαντες μοχλοῖς . . . ὡν οὐδὲν ἵσμεν 99 ἡ (θὰ εἰσέλθωμεν) ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς « μάνταλους » . . . πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχομεν ιδέαν· χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν· κλισία λέκτρων 856 εὐνή, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὁ, κῦμα, τριχυμία, θαλασσοταραχή· οὔκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω· κλύοντά σου 768 ἐκ μέρους σου.

κοιλωπός βαθουλός.

κοινός: κοινῷ δόξῃ 418 μὲν ἐν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄνειρονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλά, ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419-420, ἡ φιλόπλουστος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις· κοινὰ χάρις δλβον 455 κοινὴ (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτή) εὐτυχία· ἐν 452 - 455 ὁ Χορὸς εὑχεται νὰ εύρισκεται, ἐν ὄνειρῳ τούλαχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὄνειρεύεται ὅτι εύρισκεται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εύχαριστηται καθ' ὑπνους, πρᾶγμα τὸ δόποιον εἶναι εὐτυχία προσιτή εἰς δλον τὸν κόσμον· τὸ τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυσιν καὶ τὸ κοινὰ κάριν δλβον ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα· ἐς τὸ κοινὸν δίδωμι 673 ἀνακοινώνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους κοινῇ σὸν σοὶ· εἰς τὸ κοινόφρων ζῆν ἀντιστοιχεῖ τὸ λαχεῖν ἵσον θαρῶν (= κοινῇ θαρεῖν).

κοινωνὸς 1173 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη: ἀποκοπομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἡ δλη ἡ βρόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἐν

Αύλιδι· ήθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῇ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῇ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τούλαχιστον 820· ἡ σύνταξις 820 : (οἰσθα) δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῇ μητρὶ ; 'Η Κλυταιμήστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ιφιγένειαν εἰς τὴν Αύλιδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ιφ. Αὐλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τῶν ἔαυτῶν μου· φέρω.

κοντάς κοντάρι· .Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεκράτουν, τὴν πρῷραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ « διπλαρώσῃ » τὸ πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκώσει τὴν ἄρκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρόν, κτερίσματα· θεᾶς κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη· δία κούρα 404 ἡ Ἀρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον· ἔχοησιμοποιεῖτο ως σάλπιγξ.

κράτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ως ὀνομαστ.) κεφαλή· κρᾶτα κρύψαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύψαντες.

κρατήρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται) οὐρα· ἐν 160 κρᾶμα· 159 κ. ἐ. σύντ.: φ (κασιγνήτῳ) μέλλω ὑδραντεῖν ἐν νώτοις γαίας τάσδε χοὰς κρατῆρά τε τὸν φθιμένων (τὸ εἰς τοὺς νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) πηγάς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων (γάλα) Βάκχου τ' οἰνηρᾶς λοιβᾶς (οἴνον) ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν (μέλι).

κρείσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ μᾶλλον : κρείσσον ἡ λόγοισιν περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπίς βάσις, βάθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ δάμαρτ' ἔχειν ὁ Ὁρέστης διακόπτει δλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως: γένοιτ' ἄν... ἐξαλειφθείη ἄν.

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς τεταραγμένης).

Κωιλαπίς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ως περιβαλλόμεναι ὑπὸ κυκλωπείων (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὅρος τῆς Δήλου· παρὰ Κύνθιον ὅχθον 1098· ἡ παρὰ ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένας αἰτιατικάς: φοίνικα, δάφναν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω - ᾗ τυγχάνω· 1297 συναντῶ· πολλὰ πολλῶν κυρεῖ 759 πολλαὶ προβλέψεις πολλὰ ἐπιτυγχάνουν· ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἡ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος· κῶλα ἡκοντίζετο 1369 « ἔπειταν κλωτσίές ».

κώπα δωρ., ἀττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος δρυμητικός, σφοδρός.

λαγών ἡ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάθα δωρ., ἀττ. λήθη.

λάινος (λᾶας ὁ, λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσῶ· πρὸς κῦμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαιόντες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου· τεώς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως: « πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπιά », δηλ. γίνεστε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω: λάμπομαι πνῷ 1155 καίομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν ἐν 118 κ. ἐ. σύντ. χρεών (νὼ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Τανρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω· αἰδήην λακῶν 976 φωνὴν ἐκβαλών.

λάτρευμα λατρεία· πολύχρονσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἡ ὅποια κάνει νὺν συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιιάλητα πλούτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

λατώ δωρ., ἀττ. Λητώ, ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

λείπω: ὡν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν καὶ ἐγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὺν κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τούλάχι στον, ποὺ εἶναι δυνατόν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος· ἔγημε λέκτρα 538 ἔγημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικειμ.)· δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἥτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαῖος πετρώδης, ἀπόκρημνος.

λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Λήδα ή σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λῆμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγῶν, ρύαξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων· χαλινοὶ λινόδετοι 1043 λινᾶ σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμνων τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ διὰ τῶν λινῶν ἴστιων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· διηλθον χάτερον λόγον τινὰ 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν· 998 δικαιολογία· λόγοι 737 ὅρκοι· λόγῳ 761 προφορικῶς.

λόγχη: 823 σύντ. : παλαιὰ λόγχην Πέλοπος ἐν δόμοις πατρός.

λοιβά δωρ., ἀττ. λοιβή, σπονδή· λοιβά "Αιδα 169 νεκρικὴ προσφορά, χοαί.

λοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρά ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὕδωρ ὡρισμένης, ἵερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου)· εἰς τὴν Ιφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδα ἔδωκεν ἡ Κλυταιμήστρα ὕδωρ τῆς πατρίδος της, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτό· ἢ Ἰφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἥδη εὑρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός· θιγγάνω λοχείας 382 ἐγγίζω λεχώ ἢ ὅ, τι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχώ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν· λόχιαι στερράν παιδείαν Μοῖσας ἔνντείνονταν θεαὶ 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχύν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστῶσι, «μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα». λοχίᾳ 1097 εἶναι ἢ "Ἄρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαῖος σκοτεινός· δῆμα λιγαῖας νυκτὸς 110 ὁ δρθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἢ νὺξ ἢ δόποις διὰ τοῦ σκότους της ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπρός ἐλεεινός, ἀθλιος, λυπηρός, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἀττ. λώβη, σκληρά, ἀστοργος συμπεριφορά, ἀτίμω-

σις, θέρις, κακοποίησις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμήστρα ἐγένη νῆσος τὴν Ἰφιγένειαν, διὰ τὸ γίνηται σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρός.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ. ἑ. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἔξετο- πίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ τῆς Θεμις (φθόνῳ θυγατρός), ἵδρυσεν ὁνειρομαντεῖον καὶ οὔτω (δὲ 1267) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαν- τικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω· μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόρους τυμᾶς ἔχω 755 ἀπάλλαξόν με απὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, ποὺ ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάζω ξένους· μεθίστημι φόρουν 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίασμα τοῦ φόρου.

μέλαθρον στέγη, δροφή, κατοικία· μέσον γάς ἔχων μέλαθρον 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο δτὶ εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ὃ δὲ δημφαλός (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σκῆπτρα καλούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ύπαρχει φροντίς· τῇ τύχῃ οἶμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ήμιν 909 νομίζω δτὶ ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ύποβοηθούντων ήμῶν.

μελεόφρων δλέθρια φρονῶν.

μέλομαι εἴμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης· τὰν ἐν θρήνοισι μοῦσαν νέκνησι μελομέναν 183 τὸ θρηνητικὸν ἄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ἄσμα τονίζει (ὑμνεῖ ἐν μολπαῖς) ὃ "Ἄδης δίχα παιάνων, οἱ ὅποιοι ἥσαν ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμόσυνον· μελόμενος 645 προωρισμένος, καθωσιω- μένος.

μέλπω τραγουδῶ, ὕμνῶ· μέλπω ποσσὶ 429 τραγουδῶν χορεύω· πεντήκοντα κορᾶν Νηρήδων χοροὶ μέλποντιν ποσσὶ ἐγκύκλιοι τῶν πεν- τήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ διμιοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.

μέμοναι, πρκμ. μὲ σημασίαν ἐνεστ., ποθῶ· ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρὴν 655 ὃ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων πότερος (εἰναι) ὃ μᾶλλον (δυστυχῆς) 654..

μὲν ἐν 386 τούλαχιστον (ὑπονοεῖται : δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ὄλλοι).

μέροπες ἄνθρωποι· 1264 κ. ἐ. βλ. δνοφερός.

μεστός : τὸ Ἀργος αὐτοῦ μεστὸν 804, δ Ὁρέστης γεμίζει τὸ Ἀργος μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὴν φήμην του.

μέτα 1300 μέτεστι· τί ἡμῖν δρασμοῦ μέτα ; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς μὲ τὴν ἀπόδρασιν ;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον· μεταδίδωμι γνώμης 1030 ἀνακοινώνω τὴν γνώμην μου.

μεταδρομή καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος· μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς 27 σηκωτά, «στὸν ἀέρα», ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ μετάστασιν ἐπεξήγησις τοῦ εἰκών· τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. δινεύω.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι· τοὺς ὑβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον· μέτεστι χρῆματα 1299 μετέχετε (ἐνέχεσθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν· 1332 βλ. ἀπόρρητος.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὐ προσφέρουν θυσίας πρόβατων.

μὴν βέβαια, « ἀλήθεια », διμως· οὐ μήν . . . ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· καὶ μὴν 1050 τότε καὶ.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του· κηλὶς μητροκτόνος 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι - ὕμαι εὑρίσκω μηχανήν, τρόπον· ἐσβάσεις μηχανώμενοι 101 μηχανεύόμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἰσοδον.

μηχανὴ μηχανή, μέσον, τρόπος· πάσας προσφέροντε μηχανὰς 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίασμα: μίασμα χεροῦ 1047 μίασμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθὸς ἀμοιβὴ· μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν 593 ἀμοιβὴν ὅχι εὔκαταφρόντητον· τὸ μισθὸν ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ σωτηρίαν 594.

μῖσος 525 μισητή· τὸ ἀφῆρο. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα: πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον· ἵτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σωζομένης μοίρας εὐδαιμονες ὅντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σωζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ ξένια μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἥν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενοῦντες τρώγουν εἰς ἴδιαιτέραν ἔκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὅπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 141 βλ. χιλιοναύτας.

μυσαρὸς μιαρός, μεμιασμένος· μυσαρά ἐστι 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῖτι δωρ., ἀττ. νηī.

νάιος ὁ τῆς νεώς, « καραβίσιος ». νάιοι δρασμοὶ 891 φυγὴ διὰ πλοίου· νάιον ὄχημα πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ θέατρον = οἱ θεαταί) · ἐπλευσαν, νάιον ὄχημα ἐπλευσαν, αὐτὸι οἱ θαλασσοπόροι.

νάπτη κοιλάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόομαι - οῦμαι λαμβάνω μετ' ἐμαυτοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω - ὡ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης· ὁ ναυστολῶν εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἀρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός· ναυτίλος ἐφθαρμένος 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῖκος τό, ἔρις, φιλονικία· 813 συντ.: ἥκουσα νείκη, ἢν περὶ χρυσῆς ἀρνοῦ· τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. δινεύω.

νεὸς νεώς.

νεοχμὸς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· κούρα αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω· νίζω φόρον 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόρου μίασμα.

Νίκη: ἐν 1497 κ. ἔ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεὰν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά· *νιν* 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται· νόμισμα 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· συντ. : χρώμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς, ἡς μόνον τοῦ νομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα . . . ἡ Ιφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν αἰσχρά· 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω - ὦ 536, 680, 693 εὑρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω - ὦ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. ἐμπολά).

νοτερὸς ὑγρός.

νοτίζω βρέχω· ἐν 832 - 833 τμῆσις : κατὰ . . . νοτίζει.

νοτίς ὑγρασία, ὕδωρ, κῦμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπόν.

νύχιος νυκτερινός· 1262 βλ. *Xθών*.

νῷν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐκ τοῦ μέλλοντος.

νῶτον φάχις, πλάτη· *νῶτα* χθονὸς ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· *νῶτα πόντου* ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

ξείνα ξένη, φιλοξενουμένη· ἀξένου πόντου ξείνα 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἀξένου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν Εὔξείνου).

ξενόεις πλήρης ξένων· 1282 βλ. πολυάρωρ.

ξενοφονέω - ὦ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους· ξενοφόνοι τιμαὶ 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

ξεστὸς ἐξεσμένος, λεῖος.

ξουθός ξανθός, ξανθόμαυρος· ξουθᾶν μελισσᾶν (γεν. πληθ.).

ξύζυγος 250 σύντροφος.

ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὅστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὸν τῷ ξυνάπτειν (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω· ὅφεις ὀμμάτων ξυνήρμοσεν 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γνῶσται τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἡ βοή τῆς ἀλκυόνος εἶναι εὐξύνετος, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἀσμάτων τῆς (μολπαῖς) θρηνεῖ τὸν σύζυγόν της βλ. ἀλκυών.

Ξυνευνέτης σύζυγος.

Ξυνοικέω - ω 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω· 207 βλ. λόχιος.

Ωδε, ἥδε, τόδε: οἵδε χωροῦσι 456 νά, ἔρχονται· τάδε βαίνει 460 νά, βαδίζουν· τῆσδ' Ἀθηραίας 1436 ἐμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

Ωδύρομαι θρηγῷ· τί ταῦτ' οδύρῃ; 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς δύρμούς;

Ωθεν 35 συνεπείᾳ τοῦ ὄποίου.

Ωθι ὄπου.

Οἰαξ δ, δοιάκι (ἡ λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

Οἶδμα κῦμα.

Οἰκεῖος: οἰκεῖοι θάλαμοι 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας· οἰκεῖον ἥλθον τὸν φόρον κεκτημένοι 1171 ἥλθον φέροντες τὸ ἐκ φόρου μίασμα ἀπὸ τὴν πατρίδα των (κατ' ἄλλους: ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόρου συγγενικοῦ).

Οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

Οἰκτίζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηγῷ, πενθῶ· οὐ τοι νομίζω σοφόν, δις ἀν μέλλων κτενεῖν οἴκτῳ τὸ δεῖμα τοὐλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐδὲ δστις "Ἄδην ἐγγὺς ὅντ' οἰκτίζεται σωτηρίας ἀνελπις 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν πρᾶγμα, ἐὰν κανεὶς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἔξουδετερώνη μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόρον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεὶς θρηγῇ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῷ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ δστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (= εἰ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 αἰσχιστον δστις ...

Οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

Οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἰκτον γυνή

1054 ή γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινῇ τὸν οἴκτον· 646 πρόγυματα ἀξία οἴκτοι· οἵκτοι 904 θρῆνοι, « τρυφερότητες ».

οἰμώζω φωνάζω οἷμοι οἴμοι.

οἰνηρὸς ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον· *Bάκχον* οἰνηραὶ λοιφαὶ 164 οἶνος· βλ. *κρατήρ*.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν "Ηλιδι Πίσης· βλ. *Πέλοηρ*.

οἰνωπὸς ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοιδόμυγα· μεταφορ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας· 394 βλ. *σύνοδος*.

οῖτος ὁ, μοῖρα, συμφορά· ἔλεγος οίτος 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

οἰχεται 552 ἀπώλετο.

ծκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ծλβιος εὔτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ծλβιος πλούτος, εύτυχία· φέρομαι βάρος ծλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη· γνώμα ծλβου 419 φιλόπλουτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἀμετρος (ἀκαμός), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (ηκει ἐς μέσον). χάρις ծλβου 455 εύτυχία· βλ. *κοινός*.

ծլլυμι: ծլωλεν ὡς ծլωλε τοῖσιν εἰδόσιν 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωριζόντων τὰ πράγματα.

ծլօման ὀλόμητη.

ծմαιμος συγγενής ἐξ αἴματος, συνήθως (ἐν *Iφ. T.* πάντοτε) ἀδελφός.

ծմαιμων = ծմαιμος.

ծմарտέω - ա ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ծմօցենής συγγενής.

ծմօտպօրօս ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ծնαισθε εὐκτ. μέσ. ἀδρ. τοῦ ὀνόημι ὀφελῶ· ծնαισθε μύθων 1078 « νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας ».

ծնար καθ' ὑπνους· 518 βλ. *ճփելու*.

ծնειρօν καὶ ծնειρօս 452 βλ. *κοινός*.

ծնησις (ὀνόημι) ὀφέλεια· ծնησιν σπεύδονσα 579 ζητοῦσα νὰ ὀφελήσω· τὸ σπεύδονσα παρὰ τὸ ήκομεν, διπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ.

ծնօմάչω: πότερος ήμῶν ἐνθάδ' ὀνομασμένος *Պոլածի* κέκληται; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται *Պոլածի* προσφωνηθεὶς μὲ αὐτὸ τὸ ծնօμα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων); 'H 'Iφ. είχεν

ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321)· 1321
βλ. θαῦμα.

δρειος δρεινός, δρεσίβιος, βουνίσιος.

δρθῶς: δρθῶς φίλος 610 πραγματικός, εἰλικρινής φίλος.

δρκιος δ ἀνήκων εἰς δρκον· δ εἰς δν δρκίζεται τις.

δρμίζομαι ἀγκυροβολῶ.

δρνις - ιθος δ (σπανίως θηλ.) πτηνόν.

δρνυμαι κινοῦμαι, σηκώνομαι· 1149 βλ. ἀβρόπλουτος.

δρος 85, 1451 δριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν δριον, προθεσμία.

δρούω δρμῶ.

δρφνα δωρ., ἀττ.-η, ἡ, σκότος· οἶλαν ίδόμαν δψιν δνείρων νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' δρφνα 150 ἀφοῦ τέτοια δνειρα εῖδα τὴν νύκτα, τῆς ὅποιας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.)· τὸ νυκτός χρον.

δς 574 διάτι αὐτὸς (δ 'Ορέστης).

δσία ἡ, θεῖος νόμος, ιεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος· δσίᾳ δίδωμ' ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος προφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα)· δσίας ἔκατι 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

δσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ιερός, ἡγιασμένος· τὰ ἐνθάδε δσια 343 τὰ ἐδῶ ιερὰ καθήκοντα· τὸ δσιον δώσω φρόβῳ 1037 τὸ ἀγνὸν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἡ Ἰφ. θὰ ίσχυρισθῇ, λέγει, δτι θὰ θυσιάσῃ μόνον δ,τι εἶναι ἀγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμιασμένον· (ἄλλοι άλλως ἐρμηνεύουσι)· δσιον 1045 ἐπιτετραμμένον· δσιώτερον 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

δστις: δστις ποτὲ ἥλθεν 340 ὅποιοσδήποτε καὶ ἀν εἰναι αὐτὸς ποὺ ἥλθεν· δτις εἰ ποτε 483 ὅποιαδήποτε καὶ ἀν εἴσαι.

δτου 926 = ἥστινος, δτω 1071 = ἥτινι.

οὐ: οὐ μήν . . . ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις· οὐ γὰρ ἀλλὰ 1005 (κυρίως): οὐ γὰρ ἀλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλά . . .) = καὶ γάρ, « γιατὶ ἀλήθεια ». οὐ 359, 1231, 1464 ὅπου· οὐ δὴ 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οῦδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οῦδεις: οὐδὲν ἄλλο 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σου δώσω.

οῦκουν λοιπὸν δέν...

οῦνεικα δτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὐρειος (= ὁρειος) ὁρεινός, ὁρεσίβιος, βουνίσιος· οὐρεία μόσχος 163 ἀγελάς περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

δρφλισκάνω δρεῖλω· ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ· μωρίαν τ' δρφλισκάνει θηῆσκει θ' δμοίως 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ծχημα 410 βλ. *νάιος*.

ծχθος δ, նփամա, βրάχος (961 « πάγος »). Ἐν 290 δ Ὁρέστης παθαίνει παραίσθησιν: ἡ μήτηρ του, τὴν ὅποιαν ἡ Ἔρινδς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (ծχθον) ἀπειλοῦντα νὰ τὸν συντρίψῃ.

ծχօս δ, ծχημα· ἀρμάτων ծχοι 370 ձբմա (περίφρασις).

παιάն նմոնօς πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ հլաւիա· βλ. *լօշիօս*.

παιδνὸς παιδικός· διὰ τὸ ծλον χωρίον 1271 βλ. *էլլիսσω*.

Պալականաց թալάստուς θεός.

παλաμνաւոն τό, μίασμα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμνաւον.

παլիմպրυմնօս δ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην· νεῶς ἄθει παլիμպρυμν' նտիւ 1394 ἄθει τὰ նտիւ τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὀθεῖτο πρὸς τὴν էդրան χωρὶς νὰ στραφῇ).

ունաւ ծունաւ.

ունաւոս δ քեան πρὸς τὰ ծունաւ (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν էդրան).

Ուն ποւմεնակծ թեօս· էլատրεύετο κυրίաς ἐν Ἀρκαδίᾳ.

ուրաբալլօմաւ : էցա սու πարաբալլօմաւ թրինուս 1094 παրաբյանամ՝ էսենա աւս πրὸς τοնց թրինուս.

ուրաւրեօմաւ - օնմաւ 25 ձուսուան.

ուրանտիօս δ πարὰ τὴν ἀκτήν· οὐδραμεῖσθε παράκτιοι; 1424 ծրամետε πρὸς τὴν ἀκτήν.

ուրաստածէս αἱ, τὰ ἑκατέρωθεν τῆς θύρας չըլա և λίθοι և τετράγωνοι ծտնուն կաὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα· էշ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν πարաստասն 1159 στամάτα εἰς τὸν πρόναον.

ուրաբերցոն քրցոն δεստεրεն, πարὰ τὸ κύριον· աւս ևն πազէրցար տից էմից ծստրաչէլս 514 (թէ τὸ ախմաւ անտὸ) աւս կատի τὸ δεստεրեն մէսա εիς τὴն ծստչիան մօս· ծ նօնչ : մէսա εիς τὴն տօսին ծստչիան մօս ծն

εἶναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ δὲ θὰ σου δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευτρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν· παρευτρεπίζετε τάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ιερῷ προετοιμασίας.

παρηγις - ίδος ἡ, παρειά.

παρθενῶνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρίημι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι: παρίσταμαι βωμοῖς 1314 εἴμαι ἐπιμελητὴς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν· πρβλ. ἐφεστῶς 726.

πάροιθε πρότερον.

παρόν: ἐπὶ τοῖς παροῦσι 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν· παρὸν (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῷ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσίν τινα (καλὴν ἢ κακήν, μέση λέξις)· πέπονθας ταῦτό ἐμοί; 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ίδίαν μὲν ἐμὲ ψυχικὴν κατάστασιν;

πατήρ: πατρὸς 699 δῆλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρὶς 838 ἐπίθετον· χθονὸς πατρίδος πρβλ. πατρὶς αἰα.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ πατροκτόνος χεὶρ 1083 φονικὴ πατρικὴ χείρ.

παυσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους· πανστόπονος δουλείας ἐμέθειν δειλαίας 450 ὁ ὅποιος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη· νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμῆσις: ἐπὶ . . . πελάσαι· εἰς ὄψιν πελάζω 1212 πλησιάζω, διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνομάου. 'Ο Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστῆρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν δὲ θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητήν· τοὺς ἡττωμένους διμως

ἐφόνευεν. 'Ο Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῇ ως μνηστήρος τῆς 'Ιπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνομάου Μυρτίλον, ὃστις ἀφήρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος τοῦ κυρίου του· οὕτως ἀμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἄρμα διεσπάσθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. 'Ο Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγχης του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἡττωμένους μνηστῆρας, καὶ ἐνυμφεύθη τὴν 'Ιπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ως γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατάς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων θοαῖσιν ἔπιοις 2· Πέλοπος παιδὶ παιδὸς 807 ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπτω στέλλω, ὁδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω· μύθων πέρα 900 βλ. θαυμαστὸς καὶ πρόσω.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω πέριξ· 788 (ὅρκοισι) δένω.

περιβολὴ τὸ περιβάλλειν· χειρῶν περιβολαὶ 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίνων ὁ ὑπὸ κιόνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω - ᾗ περιφέρομαι, περιπλανῶμαι.

περιστέλλω περιποιοῦμαι, κηδεύω· πῶς ἂν με περιστείλειεν ἀν ; ἄχ, νὰ ἥτο δυνατὸν νὰ μὲ ἐκήδευε. (Τὸ ἀν πολλάκις δίς, ἐνίστε καὶ τρίς.)

πέσημα πτῶσις· πρᾶγμα πεσόν· οὐρανοῦ πέσημα 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγὴ: πόντου πηγαὶ 1039 θαλάσσιον ὕδωρ· πηγαὶ ύδάτων 1192 γλυκὸ τρεχούμενο νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ύδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἔξαγνιστικήν· πρβλ. 'Ιλιάδ. Α 314 οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἄλλα λόματ' ἔβαλλον· εἰς τοὺς Πέρσας τοῦ Αισχύλου (204) ἡ μήτηρ τοῦ Ξέρξου "Ατοσσα λέγει : χεροῖν καλλιρρόουν ἔφανσα πηγῆς (διὰ νὰ καθαρισθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν κακοῦ ὄνείρου).

πῆμα πάθημα, δυστύχημα· φίλα γὰρ ἐλπίς γ' ἐπὶ τε πῆμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις 414 διότι ἡ ἐλπὶς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ· σύντ. : οὐδεὶς ἀνήρ ἔστιν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρσος· εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πῖσια πηγὴ ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἡλιδος, ἐξ ἣς ὧνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἡ ἐκ Πίσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος δ, κυρίως : πλαιτάγημα τῶν ῥυθμικῶν κινουμένων κωπῶν· ἔπειτα : κώπη καὶ (σπανίως) πλοῖον· ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις, ὄρυμή, παραδαρμός· νεώς πίτυλος εὐήρης πάρα (= πάρεστι) 1050 τὰ καλοταιριασμένα κουπιά τοῦ καραβιοῦ εἶναι ἔτοιμα ταρσῷ κατήρει πίτυλον ἐπερρωμένον (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 « πλεούμενο ἔστηκωμένο καὶ μὲ ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταιριασμένα κουπιά του ».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης· ἔπειτα : κώπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερον· πλέον λαμβάνω 496 ὡφελοῦμαι, κερδίζω· σύντ. : τί πλέον λάβοις ἀν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τόδε ;

πλήν : πλὴν ὅσ' οὐχ ὁρῶσά νιν 613 ἐκτὸς μόνον ποὺ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίστιος δ πληρῶν (φουσκώνων) τὰ ίστια.

πλωτὴρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος· τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη ; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον ἀέρα τὸ κεφάλι της ;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχιονία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ίστιού καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον· νῦν « ποδάρια ».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινός ποθητός· ποθεινός (ἐστι) 1006 « ἀποζητιέται ».

ποικίλλω κεντῶ, « ξομπλιάζω », ἐνυφαίνω· εἰκὼ ποικίλλοντα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνοντα βλ. καὶ εἰκώ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινὰ δωρ., ἀττ. ποινὴ (δ ἵδε κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάομαι - ὄμαι τιμωρῶ.

ποινὴ ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἴματος· ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους 199 ἐκτότε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγήν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἴματος τῶν πρότερον φονευθέντων Τανταλιδῶν εὑρίσκει ἐκδίκησιν (ίκανοποί-

ησιν) πλήρτουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἑκάστοτε ἐπερχομένην γενεὰν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὁρέστην). ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι 446 πληρώνω σωστά, μὲ ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποὺ ἔκαιμα.

πολέσιν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολυάνωρ πολυάνθρωπος, πολυσύγχαστος· πολυνάροι ἐν ξενόεντι θρόνῳ (ἐνν. θῆκε) θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὃπου συρρέουν πάμπολλοι ζένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θυητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἔμμετρους) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολὴ ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο θύραι ἡ θυρίδες ἡ πτυχαῖ.

πολυόρνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς ὄρνιθας (πτηγά)· πολυόρνιθος αἴα, λευκὰ ἀκτὰ 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὔξεινῳ πόντῳ, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστρου (Δουνάβεως). Ἐκλήθη Λευκὴ διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἥ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκὰ πτηνά, τὰ δόποια ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγετο ἐπίσης Νῆσος ἡ Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως (ὁ Εύριπ. ποιητικῶς): Ἀχιλῆος δρόμους καλλισταδίους τὸ ὠραῖον στάδιον, ὃπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχιλλεύς), διότι κατά τινα παράδοσιν διέμενεν ἐκεῖ τὸ εἰδῶλον τοῦ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι δὲ τὸ Ἀχιλλεὺς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχήν, ὃπου εὑρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἴαν ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐπέρρασαν, τὸ δόποιον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται: πῶς ἔφθασσαν οἱ ζένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (παρ' ἀλιον αἰγαιαλὸν 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (ἄξεινον κατὰ πόντον 438) μὲ εὐνοήκὸν ἄνεμον (πλησιστίοισι πνοαῖς 430), νότιον ἢ δυτικὸν (αὔραις σὸν νοτίαις ἢ πνεύμασι Ζεφύρουν 433-434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά τῶν τὴν Λευκὴν ἥλθον εἰς τὴν Κριμαίαν;

πολύπτυχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή: σχέτλιοι πομπαὶ 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου). **πόνημα** ἔργον.

πόνος 114 ἀθλος, κινδύνευμα· πόνοι 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα· διὰ πόνων ἄγει ὀδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν 729 κινδύνοι· βλ. πίπτω.

πορθέομαι - οῦμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσίου πό-

ρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω πορθμεύω ἵχνος 266, πόδα 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι τίνι λόγῳ πορθμεύετε; 1358 μὲ ποίαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε; πορθμεύω διωγμὸν 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν πορθμεύειν πλάτῃ 1445 ὥστε νὰ διασχίζῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμίς ἀκάτιον, πέραμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα πόρος ἀπορος 897 πέρασμα, τὸ ὅποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον ἀνέλπιστος σωτηρία 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία 253 θάλασσα.

πορφυρευτικὸς ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς πορφυρεῖς ἢ πορφυρετάς, τοὺς ἀλεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστικὴ ούσια); πορφυρευτικαὶ στέγαι 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ὁ, ὡ σύζυγος.

ποτάομαι - ὕμαι πετῶ.

ποτὲ (ἐν ἐρωτήσει, π.χ. 472, 479) τάχα, ἄφα γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή 463 καὶ 533 ἡ Ἀρτεμις 1123 ἡ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὐρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακήν, μέση λέξις) πράσσοντο ἢ πράσσω 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην ποὺ ἔχω· καλῶς πράσσω 1185 ενδ πράσσω εύτυχῶ· πράσσω κακῶς 353 δυστυχῶ (βλ. δυστυχῆς)· πράσσω κοινὰ (ἐνν. Ἀργει) 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ Ἀργούς).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει 615 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

πρόθυμον τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ πρόθυμον ἔχω Ἀργει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἀργος· 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκάλυμμα· ὁ Πυλιάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα ἔθεσεν ὡς προκάλυμμα τοῦ Ὁρέστου τὰς εὐπήρηνος ὑφὰς πέπλων τὸ καλούφασμένον ἴμάτιόν του.

προκειμαι: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις· δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα 97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἔως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ἡ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι : προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσείω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς πρόσγημα.

προσήκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος ὁ, ἡ, θεράπων, θεράπαινα.

προστίθημι : προστίθημι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπὴ τροπὴ πρός τινα, προσφυγή, δέησις θεᾶς τῆσδε προστροπὴν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι νὰ ἔξευμενίζω αὐτὴν ἐδῶ τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα· πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακράν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός· λόγου πρόσω 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Πρόβλ. κρείσσον ἢ λόγοισιν 836, μέθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὄρεῖω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἵστοῦ πρὸς τὴν πρῷραν καὶ τὴν πρύμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, «στάντζοι», «στράτια»· 1134 βλ. ἐκπετάννυμι.

προύργου 309 προσφόρως (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρὸν· κάμοι· τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ μαζὶ μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαὶδὸν λογαριασμὸν· ἡ Ιφιγένεια λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὁρέστης εἶπε ὅτι ἡ Ἐλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἐνὸς τῶν ἴδιων του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρύμνηθεν ἀπὸ τὴν πρύμνην. Ἔν 1348 ὁ Ὁρέστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῷ πρότερον ἥσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἵσταντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρύμνης τοῦ πλαίσου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρύμνην, «πρυμνίος»· κλίμακας ἦγον διὰ χερῶν πρυμνησίας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χειράς των κλίμακας ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρύμνην· τὸ πρυμνησίας προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον· τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ

τῶν ὄποιων δένουν τὸ ἀγκυροβολῆσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρύμνην εἰς τὴν ξηράν, « πρυμάτεσσ » : ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δὲν εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πτανός δωρ., ἀττ. πτηνός, πτερωτός.

πτυχὴ δίπλα· πτυχὴ δέλτον 760 πινακίς ἐπιστολῆς (βλ. δέλτος)· πτυχαὶ 9 καὶ 1082 ἀνωμαλίαι τοῦ ἑδάφους, κοιλάδες.

Πυθών-ῶνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρὸς θυρωρός· ἡ πυλωρὸς (τοῦ ναοῦ) ἱέρεια· πρβλ. κληροῦχος.

πυρόμαι-οῦμαι ῥίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρσὸς ἀνημένη δάζ, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θείου, δι' οὗ ἀπελύμανον.

πῶμα ποτόν.

ῥανίς σταλαγματιά· αἴμακταὶ δανίδες χερνίβων 645 φονικὸν (εἰς θανάτωσιν προορίζον) ῥάντισμα μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ.

ῥάπτω 681 σχεδιάζω, ἔξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ῥηγμὸν ἡ -ίς -ῖνος ἡ, ἀκτή.

ῥίπτῃ (ρίπτω) ῥέξιμον, ὄρμή· ποδῶν ῥίπτῃ 885 πεζοπορία.

ῥόθιος ῥοχθῶν, πλαταγῶν· τὸ ῥόθιον κτύπημα τοῦ κύματος μὲ τὴν κώπην καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ κρότος· δίκροτα ῥόθια εἰλατίνας κώπας 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς ἐλατίνης κώπης (αἱ δοτ. δοθίοις καὶ αὐράις δργανικαί)· 426 (καὶ ἀλλ.) κῦμα· σύντ. : ἐπὶ ῥοθίῳ Ἀμφιτρίτας.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχή· 46 σεισμός.

σαφῆς 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· σέβω τὸν προκείμενον νόμον 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον· σέβομαι 648 μακαρίζω· τὸ τύχας μάκαρος 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ· πρὸς σέθεν 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς· σέλας λαμπάδων 1224 ἀνημέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ ἐκβαίνοντας 1222) ἐκφερόμενον.

σεμνὸς σεβαστός, ἵερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὄρμῶ.

σημαίνω κάνω σημα, φανερώνω, ἀγγέλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑπο-

δηλῶ νοερῶς (1233). 1203 σύντ.: τὸ σημαίνειν τόδε ἐστὶ σὸν ἴδιον σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσῃς (νὰ ὑποδεῖξῃς) τοῦτο· ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημαντεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγείλω ἐκεῖθεν τὸ ἐκεῖ συμβάντα.

σήμαντρον σφραγίς· σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 «σημαδεμένοι», τραυματισμένοι.

σιγώμενον ἀπόρρητον.

σκηπτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. 'Η Ιφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὁρέστην σκηπτοῦχον "Ἄργει 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ" Αργους.

σκῆψις δικαιολογία· 122 σύντ.: οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νέοις σκῆψιν (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου).

σκόλοψ δ, πάσσαλος· σκόλοψι πήγνυμ 1430 ἀνασκολοπίζω.

σκοπέω-ῶ (καὶ σκοπέομαι-ῶμαι) ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ τὸ σκότος· 1025 βλ. ἐκσφέζω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπινόημα· σοφίσματα 380 «ξυπνάδες»· 1031 βλ. ἄντια.

σπάω-ῶ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδὴ βία· 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμὸς 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη· οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει 950 ἀν καὶ ἥσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στείχω βαδίζω, πηγαίνω· στείχε καὶ σήμαινε σὺ 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἔνα τῶν ἀκολούθων του.

στέλλω στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω· ἐστείλαμεν ταῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηγορίαμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

στενάζω: ἐστέραξας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

στενόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα· τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στέρομαι καὶ στερίσκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μτχ. παθ. ἀορ. β'. ἐν 1058· ὑποκ. τοῦ στερογήῆται τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057· τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστιν ἡ τύχη μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ σᾶς.

στερρὸς 206 τραχύς, σκληρός· βλ. λόχιος.

στεφανώ-ῶ 1499 βλ. Νίκη.

στίβος δ, (στείβω πατῶ) ὁδός: 67 σύντ.: δρα μή τις βροτῶν ἔστιν ἐν στίβῳ.

στόλος 1135 τὸ ἔξέχον μέρος τῆς πρώρας, ἔμβολον· βλ. ἐκπετάννυμι.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινὸς (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζώου). ὥσθ' αἰματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοὶ 935 (ναὶ, τόσον) ὡστε μοῦ ἔβαλον χαλινόν, ποὺ μ' ἔκανε νὰ ματάνω.

στομάω-ῶ φιμώνω, φράττω· δειναῖς ἔχιδναις εἰς ἐμ' ἐστομωμένη 287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐγίδναις, μὲ τὰς ὅποιας εἶναι ὠπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμ. στυγέω-ῶ μισῶ.

στύφλος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος δ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγόδς σύντροφος εἰς τὸ κυνήγιον.

συγκυρέω-ῶ συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω-ῶ μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἵδιον μέρος, συναντῶμαι, συγκρούομαι: ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι: δισσαὶ (= δύο) συγχωροῦσαι πέτραι ἀξείνον πόντου 124 εἶναι αἱ Συμπληγάδες, αἱ ὅποιαι κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἣς διῆλθε διὰ μέσου αὐτῶν ἡ Ἀργώ· δὲ Εὔριπίδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαντάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ἐνῷ συνήθως τὰς ἑτοποθέτουν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθείς μτχ. παθ. ἀφ. τοῦ σενόμαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὀρμῶ.

συλάω-ῶ κλέπτω, στερῶ· συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτωρ βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἀπαρτα συμβαίη καλῶς 1055 « εἴθε δλα νὰ πᾶνε καλά ». Ο Ὁρ. ἤρχισεν ἐκφράζων τὴν ἐπίδια δτι ἡ ἐπιχείρησίς των θὰ ἐπιτύχῃ (τὰ δ' ἄλλα ἴσως . . .), ἀλλὰ διακόψας ἔσωτὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸν εὐχήν.

συμβάλλω 55 ἔξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω-ῶ συμμερίζομαι τοὺς μόγθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἴμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορά γεγονός, περίστασις: ποίᾳ συμφορᾷ; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; συμφοραὶ 850 περιπέτειαι.

σύναιμος ὅμαιμος (δὲ ίδε).

συναντάω - ὦ : μή συναντῶν φόνῳ ; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς ; εὐκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως : δ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρφαχ. χρόνος) ή ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμινω ἀποκάμινω ὁμοῦ, συγχρόνως· 1371 βλ. ξυνάπτω.

συνάπτω ἐν 375 ἡ Ἰφ. οὐ συνῆψε στόμα κασιγνήτη (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησεν ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω - ὡ φαίνομαι ὁμοίως εὔλογος· συνδοκεῖ (ἀπρόσ.) ὑπάρχει ἡ αὐτὴ γνώμη· σοὶ συνδοκεῖν χρεὼν 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ἡ συντρέχουσα, συγχωροῦσα 124, συμπληρωμένη· πέτραι συνδρομάδες 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκπονέω - ὡ συμπράττω, βοηθῶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι δ Ὁρ. ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεῖς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός των.

συνερείδω συσφίγγω· οἶδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας δεσμοῖς 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδεμένας (ἐνν. δύσιω ἀπὸ τὴν ῥάχιν) μὲ δεσμά. Διεσώθησαν σαρκοφάγοι, ἐπὶ τῶν δόποιών είκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη : Σκύθης μὲ ἀσιατικὴν περιβολὴν ὁδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἡ ὁποία ίσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτέμιδος τοὺς παρατηρεῖ ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὅπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνη κεφαλὴ ἐμπεπτηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα· κνάνεαι σύνοδοι θαλάσσης 392 εἶναι δ Βόσπορος, διόπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὔξείνου καὶ τῆς Προποντίδος. Κατὰ τὸν μῆθον ὀνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργους Ἰνάχου Ἰώ, ἡτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου "Ηρας εἰς ἀγελάδα καὶ ὑπὸ οἰστρού (βλ. λέξιν) ἐλαυνομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις δτού εὗρε τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὅμαιμος (δὲ ίδε).

συντίθημι θέτω μαζί· συντίθημι εἰς ἐν 1016 συνδυάζω.

σύντροφος δ ὁμοῦ τραφεῖς. Διὰ τὸ δλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς δὲ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζῴων· ἐς χέρωντάς τε καὶ σφαγεῖα 335 διὰ νὰ ῥαντισθοῦν μὲν ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ σφεῖς, αὐτούς, αὐτὰς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἑνίκου ἀριθμοῦ).

σχέτλιος δυστυχής, ἀθλιος· σχέτλιοι πομπαὶ 651 « μαῦρο ταξίδι » (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα δὲν 1195 ἔχει δύο σημασίας : α') τὰ ιερατικά μου καθήκοντα (οὕτως ἀντιλαμβάνεται αὐτὸς ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου. τάνοντα τὰ ἐνότα.

Ταντάλειος δὲ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπιθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τανταλίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Τυρδαρεία.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὃποῖον εἶχε σφάξει. 'Αλλ' οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανέφεραν εἰς τὴν ζωήν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον· τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ ἐστιάματα ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ ησθῆται βορᾶ παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ ησθῆται ἐννοεῖται τὸ θεούς.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω - ω φοβοῦμαι.

ταρσός τὸ πλατύ μέρος τῆς κάπης καὶ αὐτὴ ἡ κάπη· 1346 βλ. πίτυλος.

τάσσομαι: ποῦ πόρου τετάξεται ἥμιν; 1046 εἰς ποῖον σημεῖον τὸν ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν;

Ταυρικὴ (χθὼν) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ Γαυροπόλια. 'Ο

Εὐρ. νομίζει (1454) ότι τὸ Ταυροπόλος παράγεται ἐκ τῶν λέξεων Τανρικὴ καὶ (περὶ) πολῶ· ἡ ἑταμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὅρθη, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμανεν ἵσως: ἡ ὁγουμένη ἐπὶ ὁγήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων ἡ ἡ θηρεύουσα ταύρους ἡ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ^ρ 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόμαι -οῦμαι τίκτω 1263 βλ. Χθών.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 μηχανεύομαι, τεχνήντως καθιστῶ.

τελευτὰ δωρ., ἀττ. τελευτή, τέλος· ἀ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τελευτὰ τίς (ἐνν. ἔσται); 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος;

τέρψις: ἐς τέρψιν εἶμι 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.

τεῦχος τό, ἀγγεῖον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· τιμᾶς τίγνδε τέχνην ἔνοκτόνον ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ δόποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάζω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας). τέχναι 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ὁδύσσεως τέχναι, διότι τοῦ Ὁδ. ἐπινόησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἰφ. εἰς τὴν Αὔλιδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τὴν ἐνύμφευον μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῷ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν· τέχνην θέμενος 712 δόλῳ χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσει μακράν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του.

τημελέω-ῶ φροντίζω· (παρ' ἡμῖν σύνηθες τὸ ἀτημέλητος).

τίθημι: τίθημι ἵχνος ποδὸς 752 πατῶ τὸ πόδι μου· τίθεμαι παρ', οὐδὲν 732 παραμελῶ· εῦ τίθεμαι τὸ ἐμαυτοῦ 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσίν μου· σύντ.: σὺ τύχοις ἀν νόστου θέμενος τὸ σαυτοῦ εῦ.

τιμή: τιμᾶς ἔχω 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ιερείας).

τιμωρέω-ῶ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἴκανοποιῶ· τιμωρέομαι-οῦμαι (μετ' αἰτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω· δίκαιας τίνω 339 τιμωροῦμαι· τίνομαι (ἀρ. ἐτείσάμην 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. τλήμων, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ὁγματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστῶτι, ἀρ. ἐτλην,

παρακείμ. τέτληκα· τὰ δεινὰ τλήσεται 617 θά κάμη αὐτὸς τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός τόκοις βαρύνεται 1228 εἶναι ἔγκυος.

τρίγλυφος ἐπίθ. ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ώς οὐσιαστ. ἡ τρίγλυφος καὶ τὸ τρίγλυφον μάρμαρον ἔχον γλυφάς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἴτινες κατὰ τοὺς παλαιοτάτους χρόνους ἤσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, δπαί· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἴτινες ἐκλήθησαν μετόπαι.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος· μανία τροχήλατος 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχῃ ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. θαῦμα.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Τυνδαρίς) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἡ Κλυταιμήστρα· πρβλ. Ἀγαμεμνόνειος, Ταντάλειος.

τύχη : τὰς τύχας τίς οἰδ̄ ὅτῳ τοιαίδ̄ ἔσονται ; 475 τίς οἰδεν φτινι αἱ τύχαι ἔσονται τοιαίδε ; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν· δὸς τῇ τύχῃ 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην· μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει· ποιάς τύχας ; 1209 τί πράγματα ;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεώς μου, παρεκτρέπομαι· οὐ πον νοσοῦντας ὕβρισεν δόμους ; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξετράπῃ εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εύρισκομένου οἶκου.

ὑδραινώ βρέχω, χύνω, δαντίζω. Διὰ τὸ δλον χωρίον 159 κ. ἐ. βλ. κρατήρ.

ὑλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

νμέναιος τραγούδι τοῦ γάμου.

ὑπείκω ὑποχωρῶ, φεύγω· τὸ νῦν ὑπεῖκον 327 τὸ τμῆμα (τῶν βοσκῶν), τὸ δποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὑποπτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς· βλέπω φάος 674, ὁρῶ φάος 564 ζῶ· πρβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ρῆγμα.

φᾶρος τό, ὑφασμα· καλύπτρα· 1150 βλ. γένυς.

φάσγανον ξίφος· βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγη-

σις) τῶν ὄνείρων των εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἵτο ἀποτροπή (ἄκος) τοῦ ἔξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. 'Ο Εὔρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰφ. ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φαῦλότης, κακοῦργα ἔνστικτα· ἐς τὴν θεάν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεάν προσάπτω κακοῦργα ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτήσω· φέρομαι βάρος ὅλβου 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγάς (βλ. ἑκών)· 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ.: οὐδὲν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδὲν εἰ χρεών με θαυεῖν σώσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω· ἔφθης με μικρὸν 669 « ἀπὸ λίγο μ' ἐπρόλαβες », « αὐτὸν θὰ ἔλεγα κι ἐγώ τώρα ». φθάσας λέγεις 669 προλαβὼν λέγεις.

φθονέω - ω ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου· τί φθονεῖς τοῦτο ; 503 τί σὲ πειράζει νὰ τὸ πῆς ;

φιλοικτίμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὐξῶ.

φιλότης φιλία· (ἔσμεν ἀδελφῷ) φιλότητί γε εἴμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλτρον μέσον διεγεῖρον τὴν ἀγάπην, θέλγητρον· φίλτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινεΐδης ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλμυδησσοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινεΐδῶν 422 ἔξετείνοντο παρὰ τὸν Εὔξεινον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἦσαν ἄνπνοι, ποτὲ δὲν ἡσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίαν.

φόβος 1037 βλ. σσιος.

φόνος 1230 μίασμα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπτω· βλ. δνοφερός.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον· τί φροιμιάζῃ νεοχιών ; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου ;

φρονέω - ω: φρονῶ εὖ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής· φρονῶ μέγα 503 μεγαλοφρονῶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν· 467 σύντ.: φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς τὰ τῆς θεοῦ ἔχῃ καλῶς ὥπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θ. ἐκτελῶνται καλῶς.

φροῦρος (πρό ὁδοῦ) ὁ ἀπειθῶν καὶ ἔφαντος γενόμενος· βεβᾶσι φροῦροι 1289 « ἔφυγαν καὶ πᾶν »· φροῦρος συθεὶς 1294 ἔφυγε βιαστικά.

φῶς : ὁρῶ φῶς 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος, δηλ. φῶς (πυρσὸν) κρατοῦσα, θεὰ εἶναι ἡ Ἀρτεμις ὡς προσωποποίησις τῆς σελήνης.

χαλάω - ᾗ χαλαρώνω· χαλῶ κλῆθρα 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις : φέρω χάριν 14 χαρίζομαι, προξενῷ εὐχαρίστησιν· τίθεμαι χάριν 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ νὰ δύναμαι νὰ εἰσπράξω εὐγνωμοσύνην· χάριν ἐμήν 1444 πρὸς χάριν μου· 631 βλ. λέτω.

χείρ : ἐς χεῖρας ἥλθε 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου, « δόθηκε νὰ τὸ λύσω ἐγώ ».

χειρόματι - οῦματι κάνω ὑποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτοματι ῥαντίζω μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἡ, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχνὸν ἐν τῷ πληθ. χέρνιψες ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δι' ἡγιασμένου ὕδατος· 643 βλ. ἔανις.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν χθόνα, τὴν γῆν· μαντεῖον Χθόνιον 1247 μαντεῖον τῆς Χθονός, τῆς Γαίας.

χθῶν - χθονὸς ἡ, γῆ.

Χθῶν ἡ γῆ ὡς θεά, ἡ Γῆ, ἡ Γαῖα· τόχια Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὄντείρων (ἀρσ.) 1263 ἡ Χθῶν ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς δύπτασίας τῶν δνείρων, δηλ. συνέστησε τὴν δνειρομαντείαν, ἴδρυσεν δνειρομαντεῖον. Ἡ Χθῶν ἐπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ δνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνηγοροῦσαν συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἡ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς, ἐνῷ ἐκοιμῶντο, δ θεός ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀττ. χιλιοναύτης, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ χιλιόνας)· κλεινὰ κώπα χιλιοναύτας μνηστευχῆς 141 ἐνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοσὶ προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὑρισκομένη ἐν Ταύροις (παροῦσα) προσφέρει χοσὶς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (ἀπόντι).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἔορτὴν τῶν Χοῶν· χοήρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεὼν 960 δτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ « τὴν ἔορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγους », δηλ. τὴν ἔορτὴν, καθ' ἣν ἔκαστος Ἀθη-

ναῦος ἔχει ἐνώπιόν του ἀγγεῖον περιέχον ἕνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἑορτὴ αὕτη, οἱ Χόες, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηρίων, Διονυσιακῆς ἑορτῆς, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀγεστηριῶνα (κατὰ τὰς ὁρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροίζετο εἰς χῶρον ἵερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγίνετο ἀγῶν οἰνοποσίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοῦρες ἄγγος (χοῦς = 3,28 λίτραι, 1 δκ. καὶ 64 δράμα) ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηρίων, τὴν Πιθοιγίαν, ἥνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς Χύτρους, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἐρμῆν σπόρους καὶ ἀνθη ἀπὸ ἀγγεῖα, τὰ ὅποια ἐλέγοντο χύτροι. Οἱ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὁρέστου μυθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δὴ. πρὸς ἐρμηνείαν τοῦ ἑθίμου.

χόρτος τύπος περιπεφραγμένος, περίβολος, κῆπος (λατ. *hortus*). Ενδόπια χόρτων εὐδένδρων 134 ἔχουσα κήπους μὲ ώραῖα δένδρα· ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μοιλύνω.

χρεών τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (τὸ χρεών σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου: ἀνάγκᾳ δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται.

χρήζω ἔχω χρείαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρήματα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησμοδοτήσας, μὲ τὸν χρησμὸν ποὺ μοῦ ἔδωσες, μτχ. ἀρ. τοῦ χράω.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος: χρόνῳ 1336 ἔπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χύμιν καὶ ύμιν (κρᾶσις). 1299 βλ. μέτεστι.

χωρέω -ῶ προχωρῶ· ἔχώρει στόμια 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἔξοδον τοῦ λιμένος.

χωρίζω: τούτον χωρισθεῖσ(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ ἄγαλμα), δὴ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἡ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἀρ. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσωρεύω, σχηματίζω βύψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.). ὅσία ψῆφος 945 ἵερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἀρείου Πάγου, δοστις ἴδρυθη κατὰ τὴν παράδοσιν Ἀρει, διὰ τὸν Ἀρ. διὰ νὰ δικασθῇ ὁ Ἀρ. ὅταν ἐφόνευσε τὸν οὐδὲν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίατὸν οὐδὲν τοῦ Ποσειδῶνος Ἀλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίατὸν 946 φονικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἀρειος εἶναι ἐκ τοῦ Ἀραι (Εὔμενίδες), ᾧ οὐ πῆρχεν ἵερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιά.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἥχος.

ψυχορραγής ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ώδις - ἕνος ἡ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὡδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν 1102 φίλη ὡδὶς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖαι ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὄποιου ἔγινεν ὁ τοκετός: ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἡ δάφνη, ὁ θαλλός τῆς ἑλαιάς· κατὰ ταῦτα τὸ ὡδῖνα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικάς.

ώῃ ἐ σύ, ἐ σεῖς.

ώκυπομπος καὶ **ώκυπομπός** (1137, 1427) ταχύς.

ώλενη πῆχυς τῆς χειρός· 966 γείρ· ὠλέναι 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

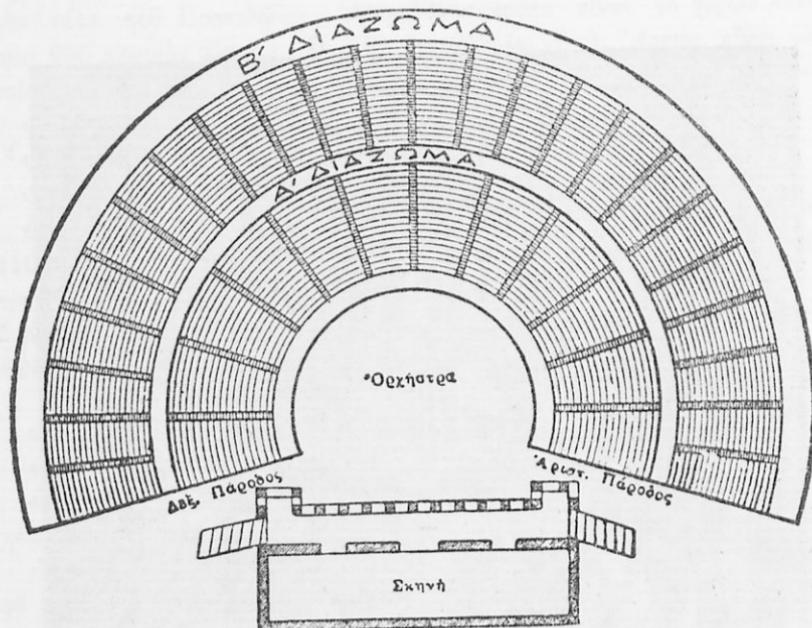
ώς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις)· 144, 480 αἰτιολ. (διότι)· 609 ἐπιφ. ὡς εδ 533, 540 τί ὡραῖα, πόσον καλά· ως γῆσθουν καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον ωραῖα τὸ ἀντελήφθης· ως εἰνότως σε πᾶσα θανατᾷ πόλις 1214 πόσον δίκαιαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται ποὺ σὲ θαυμάζουν.

ώσαιάτο 326 = ὠσαιντο (εὔκτ. μέσ. ἀρ., γ' πληθ., τοῦ ὀθῶ).

ώφελον ἀρ. β' τοῦ ὀφελῶ ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης· ως μήποτ' ὠφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴ τὴν ἐγνώριζα ποτέ· τὸ ἰδών (μηδ' ἰδών ὅραρ) ἐκ τοῦ ἐννοούμενου εἰδέναι.

Ο Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταυρῶν
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

Αρχαῖον Θέατρον

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΩΝ

Α. ΕΙΣΑΓΑΓΗ	Σελ.	7
<hr/>		
Β. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Ή ΕΝ ΑΥΛΙΔΙ		
1. Κείμενον	»	35
2. Ἐρμηνευτικὴ σημειώσεις	»	91
<hr/>		
Γ. ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Ή ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ		
1. Κείμενον	»	175
2. Ἐρμηνευτικὴ σημειώσεις	»	225

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον, εἰς ἀπόδειξιν τῆς γηγενότητος αὐτῶν.

’Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. ’Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946 Α 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Η', 1956 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 25.000

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ Π. ΓΑΡΜΠΗΣ

0020556634
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

